EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

شرح ثلاثة الأصول

Sharḥ Thalāthat al-Uṣūl

Explicarea celor trei principii

Muḥammad ibn Ṣāliḥ
al-ʿUthaymīn

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn

Explicarea celor trei principii

Sharḥ Thalāthat al-Uṣūl

شرح ثلاثة الأصول

Sharḥ Thalāthat al-Uṣūl

Traducere: Institutul Tawhid

Institutul Tawhid
România · 2026

Titlul original: شرح ثلاثة الأصول
Ediție în limba română
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

Cuprins

1 Autorul textului de bază 1
Originea sa 1
Naşterea sa 1
Formarea sa 1
Lucrările sale 2
Moartea sa 2
2 Comentatorul 3
Originea sa 3
Naşterea sa 3
Formarea sa 3
Lucrările sale 5
3 Explicarea basmalei 6
„În numele” — bismi 6
„Allah” 7
„Cel Milostiv” — al-Raḥmān 8
„Cel Îndurător” — al-Raḥīm 8
4 Cele patru chestiuni 9
„Să ştii” 9
„Allah să aibă milă de tine!” 10
„Patru chestiuni” 10
5 Prima chestiune: cunoaşterea 11
Cunoaşterea lui Allah 11
Cunoaşterea Profetului Său 12
Cunoaşterea religiei Islamului 13
„Pe baza dovezilor” 15
6 A doua chestiune: fapta 17
7 A treia chestiune: chemarea 18
8 A patra chestiune: răbdarea 22
Cele trei feluri ale răbdării 24
9 Dovada celor patru chestiuni 25
Cuvintele imamului al-Shāfiʿī 27
10 Cunoaşterea înaintea vorbirii şi a faptei 29
11 Cele trei chestiuni 31

„Allah ne-a creat” 31
„Și ne-a înzestrat cu cele necesare traiului” 34
„Nu ne-a lăsat fără rost” 37
„Ci ne-a trimis un mesager” 38
Ascultarea de mesager și neascultarea de el 40
A doua chestiune: adorarea Îi aparține numai lui Allah 44
A treia chestiune: loialitatea și dezicerea 48
12 Ḥanīfiyyah: religia lui Ibrāhīm 53
Cunoașterea, călăuzirea și ascultarea 53
Ḥanīfiyyah și millah 53
Ibrāhīm 53
„Să-L adori pe Allah” 54
Sinceritatea în adorare 54
Scopul pentru care au fost create făpturile 55
Cele două feluri de adorare 57
13 Tawḥīdul și shirkul 58
Înțelesul tawḥīdului 58
Cele trei categorii ale tawḥīdului 59
Gravitatea shirkului 61
Shirkul major și shirkul minor 64
14 Cele trei principii 66
Sensul cuvântului „principii” 66
De ce sunt prezentate sub forma unei întrebări 67
Cunoașterea de către rob a Domnului său 67
Cunoașterea religiei sale 70
Cunoașterea Profetului său Muḥammad ﷺ 71
15 Primul principiu: cunoașterea Domnului 72
„Cine este Domnul tău?” 72
Îngrijirea prin binefaceri 72
„El este Cel pe care Îl ador” 73
Sensul cuvântului „lumi” 75
Cunoașterea prin semne și făpturi 75
Soarele și luna 76
Dovezile din Coran 77
16 Adorarea Îi aparține numai lui Allah 81
„Domnul este Cel care este adorat” 82
Dovada și chemarea adresată oamenilor 82

Binefacerile care arată dreptul Său la adorare 83
Felurile adorării 85
Dovada că adorarea Îi aparține numai lui Allah 87
17 Felurile adorării și dovezile lor 89
Invocarea — duʿāʾ 89
Teama — khawf 91
Speranța — rajāʾ 92
Încrederea — tawakkul 93
Dorința, teama însoțită de faptă și smerenia 96
Teama întemeiată pe cunoaștere — khashyah 97
Întoarcerea către Allah — ināb ah 98
Cererea de ajutor — istiʿānah 99
Cererea de ocrotire — istiʿādhah 102
Cererea de salvare — istighāthah 106
Sacrificarea — dhabḥ 108
Legământul — nadhr 111
18 Al doilea principiu: religia Islamului 113
Cunoașterea Islamului pe baza dovezilor 113
Supunerea față de Allah prin tawḥīd 113
Ascultarea de El 114
Dezicerea de shirk și de adepții săi 114
Cele trei trepte ale religiei 115
Cei cinci stâlpi ai Islamului 115
19 Mărturisirea de credință 117
Mărturia lui Allah, a îngerilor și a oamenilor cunoașterii 117
Sensul mărturisirii „lā ilāha illā Allāh” 118
Cuvintele lui Ibrāhīm 121
Chemarea oamenilor Cărții 123
Dovada că Muḥammad este Trimisul lui Allah 124
Ce presupune mărturisirea despre Trimis 126
20 Rugăciunea, zakātul, postul și pelerinajul 130
Rugăciunea și zakātul 130
Postul 132
Pelerinajul 133
21 A doua treaptă: credința 135
Sensul credinței 135
Ramurile credinței și cei șase stâlpi 136

22 Credința în Allah 137
1. Credința în existența lui Allah Preaînaltul 137
2. Credința în domnia Sa 142
3. Credința în dreptul Său exclusiv la adorare 145
4. Credința în Numele și Atributele Sale 151
Roadele credinței în Allah 154
23 Credința în îngeri 155
Ce cuprinde credința în îngeri 156
Roadele credinței în îngeri 157
Îngerii sunt făpturi cu trupuri 157
24 Credința în Cărți 161
Ce cuprinde credința în Cărți 161
Roadele credinței în Cărți 162
25 Credința în mesageri 163
Primul și ultimul dintre mesageri 163
Mesagerii sunt oameni și robi ai lui Allah 165
Ce cuprinde credința în mesageri 168
Roadele credinței în mesageri 170
De ce mesagerii sunt oameni 170
26 Credința în Ziua de Apoi 173
1. Credința în înviere 173
2. Credința în socoteală și răsplată 175
3. Credința în Paradis și în Foc 177
Ceea ce urmează după moarte 179
Roadele credinței în Ziua de Apoi 183
Răspunsul la negarea învierii 183
Răspunsul la negarea pedepsei mormântului 189
27 Credința în predestinare 194
Cele patru lucruri cuprinse în credința în predestinare 194
Voia și puterea robului 197
Predestinarea nu este o scuză pentru păcat 198
Roadele credinței în predestinare 202
Două grupări care s-au abătut în privința predestinării 204
Dovada celor șase stâlpi ai credinței 206
28 A treia treaptă: iḥsān 208
Binefacerea față de robii lui Allah 209
Iḥsān în adorarea lui Allah 211

Sinceritatea și arătarea faptelor de adorare 211
29 Hadithul lui Jibrīl 213
30 Al treilea principiu: cunoașterea Profetului 217
Cele cinci lucruri privitoare la cunoașterea Profetului 218
Chemarea la tawḥīd și avertizarea împotriva shirkului 220
31 Înălțarea la cer și prescrierea rugăciunilor 222
Călătoria la Bayt al-Maqdis 222
Întâlnirea cu profeții în ceruri 223
Sidrat al-Muntahā și cele cinci rugăciuni 224
32 Emigrarea la Medina 226
Planul qurayshiților și îngăduința emigrării 226
În peștera de pe muntele Thawr 227
Sosirea la Medina 228
Înțelesul hijrei 229
Obligația emigrării și dovezile ei 230
33 Călătoria și șederea în țările necredinței 234
Cele trei condiții ale călătoriei 234
Cele două condiții de bază ale șederii 234
Cele șase feluri de ședere 238
34 Rânduielile Islamului la Medina 244
35 Moartea Profetului și dăinuirea religiei 246
Religia sa rămâne 248
Desăvârșirea religiei 250
Dovada morții sale 252
36 Învierea, socoteala și răsplata 254
Socoteala pentru fapte 256
Negarea învierii 258
Argumentele în favoarea învierii 261
37 Misiunea mesagerilor 267
Primul și ultimul mesager 269
Chemarea tuturor mesagerilor 270
38 Respingerea ṭāghūtului 272
Ascultarea de conducători 273
Cele patru stări ale oamenilor față de conducătorii lor 274
Căpeteniile celor numiți ṭawāghīt 275
39 Judecarea după ceea ce a revelat Allah 279
Versetele care neagă credința 280

Necredința, nedreptatea și păcatul 283
Distincția citată de la Ibn Taymiyyah 286
Legiuirea generală și hotărârea într-un caz anume 286
40 Încheierea tratatului 288
Capul, stâlpul și culmea 289
Allah știe mai bine 290
41 Glosar de termeni 291
42 Indice al trimiterilor coranice 306
1 · Al-Fātiḥah 306
2 · Al-Baqarah 306
3 · Āl ʿImrān 307
4 · Al-Nisāʾ 307
5 · Al-Māʾidah 308
6 · Al-Anʿām 308
7 · Aʿrāf 309
8 · Al-Anfāl 309
9 · Al-Tawbah 309
10 · Yūnus 309
11 · Hūd 310
12 · Yūsuf 310
13 · Raʿd 310
14 · Ibrāhīm 310
15 · Al-Ḥijr 310
16 · Naḥl 310
17 · Isrāʾ 310
18 · Al-Kahf 310
19 · Maryam 311
20 · Ṭā Hā 311
21 · Al-Anbiyāʾ 311
22 · Al-Ḥajj 311
23 · Muʾminūn 311
24 · Al-Nūr 311
25 · Furqān 311
26 · Shuʿarāʾ 312
27 · Naml 312
28 · Qaṣaṣ 312
29 · ʿAnkabūt 312

30 · Al-Rūm 312
31 · Luqmān 312
32 · Al-Sajdah 312
33 · Al-Aḥzāb 313
34 · Sabaʾ 313
35 · Fāṭir 313
36 · Yā Sīn 313
37 · Al-Ṣāffāt 313
38 · Ṣād 313
39 · Al-Zumar 313
40 · Ghāfir 314
41 · Fuṣṣilat 314
42 · Al-Shūrā 314
43 · Al-Zukhruf 314
46 · Al-Aḥqāf 314
47 · Muḥammad 314
48 · Al-Fatḥ 314
50 · Qāf 314
51 · Al-Dhāriyāt 314
52 · Al-Ṭūr 315
53 · Al-Najm 315
54 · Al-Qamar 315
55 · Al-Raḥmān 315
56 · Al-Wāqiʿah 315
57 · Al-Ḥadīd 315
58 · Al-Mujādilah 315
60 · Al-Mumtaḥanah 315
62 · Al-Jumuʿah 315
64 · Al-Taghābun 315
65 · Al-Ṭalāq 316
67 · Al-Mulk 316
69 · Al-Ḥāqqah 316
70 · Al-Maʿārij 316
71 · Nūḥ 316
72 · Al-Jinn 316
73 · Al-Muzzammil 316
74 · Al-Muddaththir 316

75 · Al-Qiyāmah 316
76 · Al-Insān 316
78 · Al-Nabaʾ 316
79 · Al-Nāziʿāt 317
81 · Al-Takwīr 317
83 · Al-Muṭaffifīn 317
88 · Al-Ghāshiyah 317
92 · Al-Layl 317
96 · Al-ʿAlaq 317
98 · Al-Bayyinah 317
99 · Al-Zalzalah 317
103 · Al-ʿAṣr 317
113 · Al-Falaq 317
114 · Al-Nās 317

Datele ediției românești

Titlul original: Sharḥ Thalāthat al-Uṣūl
Comentariu: Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn
Text de bază: Muḥammad ibn ʿAbd al-Wahhāb
Pregătirea ediției arabe: Fahd ibn Nāṣir ibn Ibrāhīm al-Sulaymān

1 Autorul textului de bază

Shaykh al-Islām Muḥammad ibn ʿAbd al-Wahhāb
Allah Preaînaltul să aibă milă de el!

Originea sa

El este Shaykh al-Islām Muḥammad ibn ʿAbd al-Wahhāb ibn Sulaymān ibn ʿAlī ibn Muḥammad ibn Aḥmad ibn Rāshid ibn Burayd ibn Muḥammad ibn Musharraf ibn ʿUmar, din tribul Banū Tamīm.

Naşterea sa

Acest învăţat s-a născut în localitatea al-ʿUyaynah, în anul 1115 H, într-o familie de oameni ai cunoaşterii, onoarei şi religiei. Tatăl său era un mare învăţat, iar bunicul său, Sulaymān, era învăţatul regiunii Najd din vremea sa.

Formarea sa

A memorat Coranul înainte de a împlini zece ani şi a studiat fiqh până când a dobândit cunoştinţe temeinice. Puterea memoriei sale stârnea admiraţia tatălui său. Citea mult din lucrările de tafsīr şi de hadith şi se străduia să dobândească ştiinţă, zi şi noapte. Memora textele de bază ale diferitelor discipline.

A călătorit în căutarea cunoaşterii prin împrejurimile regiunii Najd şi la Mecca, unde a studiat cu învăţaţii. Apoi a mers la Medina Profetului şi a studiat cu învăţaţii de acolo. Printre aceştia se afla eruditul shaykh ʿAbd Allāh ibn Ibrāhīm al-Shammarī. A studiat şi cu fiul acestuia, cunoscutul specialist în dreptul succesoral Ibrāhīm al-Shammarī, autorul lucrării al-ʿAdhb al-Fāʾiḍ fī Sharḥ Alfiyyat al-Farāʾiḍ. Cei doi i l-au prezentat pe cunoscutul învăţat al hadithului Muḥammad Ḥayāt al-Sindī, cu care a studiat ştiinţa hadithului şi a transmiţătorilor săi şi de la care a primit autorizarea de a transmite principalele colecţii.

Allah îi dăruise shaykhului Muḥammad ibn ʿAbd al-Wahhāb — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — o înţelegere pătrunzătoare

și o inteligență deosebită. S-a dedicat lecturii, cercetării și alcătuirii de lucrări. Nota învățăturile folositoare pe care le întâlnea în timpul lecturii și al cercetării și nu obosea să scrie. A copiat de mână multe lucrări ale lui Ibn Taymiyyah și Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de amândoi! Unele manuscrise prețioase, așternute de pana sa neobosită, se păstrează încă în muzee.

După moartea tatălui său, în anul 1153 H, a început să propovăduiască în mod deschis chemarea salafită la unicitatea lui Allah, să condamne răul și să-i combată pe inovatorii care venerau obiecte de cult și idoli. Conducătorii din familia Āl Saʿūd l-au sprijinit; influența lui a crescut, iar renumele i s-a răspândit.

Lucrările sale

A alcătuit lucrări folositoare, dintre care amintim:

1. Kitāb al-Tawḥīd — Cartea tawḥīdului.

2. Kashf al-Shubuhāt — Înlăturarea îndoielilor.

3. Al-Kabāʾir — Păcatele majore.

4. Thalāthat al-Uṣūl — Cele trei principii.

5. Mukhtaṣar al-Inṣāf wa-l-Sharḥ al-Kabīr — Prescurtarea lucrărilor al-Inṣāf și al-Sharḥ al-Kabīr.

6. Mukhtaṣar Zād al-Maʿād — Prescurtarea lucrării Zād al-Maʿād.

7. De asemenea, are fatāwā și tratate reunite sub titlul Majmūʿat Muʾallafāt al-Imām Muḥammad ibn ʿAbd al-Wahhāb, sub supravegherea Universității Imām Muḥammad ibn Saʿūd.

Moartea sa

A murit — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — în anul 1206 H. Allah să-l cuprindă în mila Sa cea largă și să-l răsplătească cu cea mai bună răsplată pentru ceea ce a făcut pentru Islam și musulmani. El este Cel care aude și răspunde.

Toată lauda I se cuvine lui Allah, Domnul lumilor. Binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra Profetului nostru Muḥammad, asupra familiei sale și a tuturor companionilor săi.

Scris de cel care are nevoie de Allah Preaînaltul,
Fahd ibn Nāṣir ibn Ibrāhīm al-Sulaymān

2 Comentatorul

Shaykh Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn
Allah Preaînaltul să-l ocrotească![1]

Originea sa
El este Abū ʿAbd Allāh Muḥammad ibn Ṣāliḥ ibn Muḥammad ibn ʿUthaymīn al-Wuhaybī al-Tamīmī.

Naşterea sa
S-a născut în oraşul ʿUnayzah, în a douăzeci şi şaptea zi a binecuvântatei luni Ramaḍān, în anul 1347 H.

Formarea sa
A citit Nobilul Coran cu bunicul său din partea mamei, ʿAbd al-Raḥmān ibn Sulaymān Āl Dāmigh — Allah să aibă milă de el! — şi l-a memorat. Apoi s-a îndreptat către dobândirea cunoaşterii, învăţând scrierea, aritmetica şi unele discipline literare.

Shaykh ʿAbd al-Raḥmān al-Saʿdī — Allah să aibă milă de el! — desemnase doi dintre studenţii săi să-i instruiască pe cei mai tineri: shaykh ʿAlī al-Ṣāliḥī şi shaykh Muḥammad ibn ʿAbd al-ʿAzīz al-Muṭawwaʿ — Allah să aibă milă de el! Cu acesta din urmă a studiat Mukhtaṣar al-ʿAqīdah al-Wāsiṭiyyah al shaykhului ʿAbd al-Raḥmān al-Saʿdī, precum şi lucrarea sa de fiqh, Minhāj al-Sālikīn, apoi al-Ājurrūmiyyah şi al-Alfiyyah.

A studiat dreptul succesoral şi fiqh cu shaykh ʿAbd al-Raḥmān ibn ʿAlī ibn ʿAwdān.

A studiat cu shaykh ʿAbd al-Raḥmān ibn Nāṣir al-Saʿdī, considerat primul său profesor. L-a însoţit îndeaproape şi a studiat cu el tawḥīdul, tafsīrul, hadithul, fiqh, principiile

1 N. trad.: Biografia este reprodusă ca document al ediţiei-sursă, redactat în timpul vieţii comentatorului. Formulele „Allah să-l ocrotească”, prezentul şi expresia „până în prezent” păstrează perspectiva acelui text; ele nu descriu situaţia de la data prezentei traduceri.

jurisprudenței, dreptul succesoral, terminologia hadithului, sintaxa și morfologia.

Shaykhul se bucura de multă prețuire din partea profesorului său — Allah să aibă milă de el! Când tatăl shaykhului Muḥammad — Allah să aibă milă de el! — s-a mutat la Riyadh, în perioada de început a dezvoltării orașului, a dorit ca fiul său, shaykhul — Allah să-l ocrotească! — să se mute împreună cu el. Shaykh ʿAbd al-Raḥmān al-Saʿdī — Allah să aibă milă de el! — i-a scris: *„Acest lucru nu se poate. Dorim ca Muḥammad să rămână aici, pentru a continua să învețe."*

Shaykhul — Allah să-l ocrotească! — spune:

„Am fost foarte mult influențat de el în privința metodei de predare, a prezentării cunoașterii și a felului în care o făcea accesibilă studenților prin exemple și explicații. Am fost influențat de el și în privința caracterului, fiindcă shaykh ʿAbd al-Raḥmān — Allah să aibă milă de el! — avea un caracter deosebit de nobil. Avea o poziție înaltă în cunoaștere și adorare. Glumea cu cei mici și le zâmbea celor mari. Era unul dintre oamenii cu cel mai frumos caracter pe care i-am văzut."

A studiat cu shaykh ʿAbd al-ʿAzīz ibn Bāz, considerat al doilea său profesor. Cu el a început să studieze Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, unele tratate ale lui Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah și unele lucrări de fiqh.

Shaykhul spune:

„Am fost influențat de shaykh ʿAbd al-ʿAzīz ibn Bāz — Allah să-l ocrotească! — în privința atenției acordate hadithului. Am fost influențat de el și în privința caracterului și a deschiderii sale față de oameni."

În anul 1371 H a început să predea în moscheea principală. Când s-au deschis institutele de învățământ religios din Riyadh, s-a înscris la acestea în anul 1372 H. Shaykhul — Allah să-l ocrotească! — spune:

„Am intrat la institutul de învățământ religios direct în anul al doilea. M-am înscris la îndemnul shaykhului ʿAlī al-Ṣāliḥī și după ce am cerut permisiunea shaykhului ʿAbd al-Raḥmān al-Saʿdī — mila lui Allah fie asupra lui! La acea vreme, institutul era împărțit în două secții: una specială și una generală. Eu eram în secția

specială. Tot atunci, cel care dorea putea să «sară un an», cum se spunea: studia în timpul vacanței materia anului următor, apoi susținea examenul la începutul noului an. Dacă îl promova, trecea în anul de după acela. În felul acesta am scurtat durata studiilor."

După doi ani a absolvit și a fost numit profesor la institutul de învățământ religios din ʿUnayzah. În același timp, și-a continuat studiile în regim fără frecvență la Facultatea de Sharīʿah și a continuat să învețe de la shaykh ʿAbd al-Raḥmān al-Saʿdī.

Când shaykh ʿAbd al-Raḥmān al-Saʿdī — Allah să aibă milă de el! — a murit, a preluat conducerea rugăciunii în marea moschee din ʿUnayzah și predarea la Biblioteca Națională din ʿUnayzah, pe lângă activitatea sa de la institutul de învățământ religios. Ulterior, s-a mutat la Facultățile de Sharīʿah și de Fundamente ale Religiei din cadrul filialei din al-Qaṣīm a Universității Imām Muḥammad ibn Saʿūd, unde predă până în prezent. Este, de asemenea, membru al Consiliului Marilor Învățați din Regatul Arabiei Saudite.

Shaykhul — Allah să-l ocrotească! — desfășoară o activitate amplă de chemare la Allah, îndrumându-i pe cei care fac daʿwah pretutindeni. Eforturile sale în acest domeniu sunt demne de apreciere.

Merită menționat că shaykh Muḥammad ibn Ibrāhīm — Allah să aibă milă de el! — i-a propus, ba chiar a insistat, să preia o funcție de judecător. A emis chiar hotărârea prin care îl numea — Allah Preaînaltul să-l ocrotească! — președinte al tribunalului religios din al-Aḥsāʾ. El a cerut să fie scutit de această însărcinare. După mai multe demersuri și un contact personal din partea shaykhului, i s-a permis să fie scutit de funcția de judecător.

Lucrările sale

Are — Allah Preaînaltul să-l ocrotească! — numeroase lucrări, aproximativ patruzeci de cărți și tratate. Acestea vor fi reunite, dacă Allah Preaînaltul voiește, în Majmūʿ al-Fatāwā wa-l-Rasāʾil.

3 Explicarea basmalei

În numele lui Allah

TEXTUL AUTORULUI

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Cel Îndurător.

EXPLICAȚIA

„În numele” — bismi

Autorul — Allah să aibă milă de el! — și-a început cartea cu basmalah, urmând exemplul Cărții lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, care începe cu basmalah, și hadithul: *„Orice lucru însemnat care nu începe cu «În numele lui Allah» este lipsit de împlinire.”*[2] De asemenea, a urmat exemplul Trimisului ﷺ, care își începea scrisorile cu basmalah.[3]

Construcția formată din prepoziție și substantivul în cazul genitiv, al-jārr wa-l-majrūr, se leagă de un verb subînțeles, așezat

2 Notă a ediției arabe: Al-Suyūṭī îl atribuie lui al-Ruhāwī în al-Jāmiʿ al-Ṣaghīr, 4/147; al-Khaṭīb l-a consemnat în al-Jāmiʿ, 2/69. Hadithul a fost transmis pe numeroase căi și în formulări diferite. Întrebat despre acest hadith, învățatul nostru, Muḥammad al-ʿUthaymīn — Allah să-l ocrotească și să-l păzească! — a spus: „Învățații au avut opinii diferite cu privire la autenticitatea acestui hadith. Unii l-au considerat autentic și l-au folosit ca dovadă, precum al-Nawawī, iar alții l-au considerat slab. Totuși, faptul că învățații l-au primit cu acceptare și l-au inclus în cărțile lor arată că are un temei…” Încheiat citatul din lucrarea al-ʿIlm a shaykhului nostru — Allah să înlesnească publicarea ei!
N. trad.: Paralelă de formulare: Abū Dāwūd 4840. Acolo începutul este cu lauda lui Allah, nu cu basmalah; localizarea nu confirmă literal formula citată aici și nici vechile trimiteri din nota sursei.

3 N. trad.: Scrisoarea către Heraclius, care începe cu basmalah, este reprodusă în Al-Bukhārī 7. Referința privește acest exemplu, nu formula generală discutată în nota precedentă.

după ea și potrivit împrejurării. Sensul întreg ar fi: *„În numele lui Allah scriu”* sau *„alcătuiesc această lucrare”*.

Am considerat că elementul subînțeles este un verb, deoarece verbele sunt cele care, în mod fundamental, exercită funcția de regent gramatical.

Am considerat că acest verb se află după expresie, pentru două foloase:

Primul: căutarea binecuvântării prin începerea cu numele lui Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul.

Al doilea: exprimarea exclusivității, deoarece așezarea înainte a elementului dependent gramatical exprimă exclusivitatea.

Am considerat că verbul trebuie să fie potrivit împrejurării, deoarece astfel arată mai limpede ceea ce se intenționează. De exemplu, dacă atunci când vrem să citim o carte spunem: *„În numele lui Allah începem”*, nu se știe ce anume începem. Dar *„În numele lui Allah citesc”* arată mai limpede lucrul pe care intenționez să-l încep.

„Allah”

„Allah” este numele propriu al Creatorului, Preaslăvit și Preaînalt. Este numele pe care îl urmează toate celelalte nume. Chiar și în cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ۝ اللَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَوَيْلٌ لِلْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ ﴾

„O Carte pe care ți-am revelat-o, pentru ca tu să-i scoți pe oameni din întuneric la lumină, cu îngăduința Domnului lor, pe calea Celui

Atotputernic, Celui Vrednic de laudă, a lui Allah, Căruia Îi aparține tot ce se află în ceruri și tot ce se află pe pământ. Și vai de necredincioși, de o pedeapsă aspră!"

Ibrāhīm 14:1–2, fragment

nu spunem că numele măreției divine, *„Allah"*, este un atribut, ci spunem că este o apoziție explicativă, ʿaṭf bayān, pentru a nu face din numele măreției divine un termen dependent în felul în care atributul depinde de substantivul pe care îl determină.

„Cel Milostiv" — al-Raḥmān

Al-Raḥmān este unul dintre numele proprii numai lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, care nu se atribuie altcuiva. Al-Raḥmān înseamnă Cel care are o milă cuprinzătoare.

„Cel Îndurător" — al-Raḥīm

Al-Raḥīm se atribuie lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, dar și altuia. Sensul său este *„cel a cărui milă ajunge la alții"*. Așadar, al-Raḥmān este Cel cu milă cuprinzătoare, iar al-Raḥīm este Cel a cărui milă ajunge la cei cărora le este arătată. Când cele două nume sunt menționate împreună, prin al-Raḥīm se înțelege Cel care face ca mila Sa să ajungă la cine voiește dintre robii Săi, după cum a spus Allah Preaînaltul:

﴿ يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَرْحَمُ مَنْ يَشَاءُ وَإِلَيْهِ تُقْلَبُونَ ﴾

„El pedepsește pe cine voiește și Se îndură de cine voiește, iar la El veți fi întorși."

Al-ʿAnkabūt 29:21

4 Cele patru chestiuni

Cunoașterea, fapta, chemarea și răbdarea

TEXTUL AUTORULUI

اعْلَمْ رَحِمَكَ اللَّهُ أَنَّهُ يَجِبُ عَلَيْنَا تَعَلُّمُ أَرْبَعِ مَسَائِلَ

Să știi — Allah să aibă milă de tine! — că avem obligația de a învăța patru chestiuni.

EXPLICAȚIA

„Să știi"

Cunoașterea, al-ʿilm, înseamnă a înțelege un lucru așa cum este el în realitate, cu certitudine deplină.

Stările înțelegerii sunt șase:

Prima: cunoașterea, al-ʿilm — a înțelege un lucru așa cum este el în realitate, cu certitudine deplină.

A doua: ignoranța simplă, al-jahl al-basīṭ — lipsa totală a înțelegerii.

A treia: ignoranța compusă, al-jahl al-murakkab — a înțelege un lucru altfel decât este în realitate.

A patra: presupunerea improbabilă, al-wahm — a concepe un lucru într-un anumit fel, deși posibilitatea contrară este mai probabilă.

A cincea: îndoiala, al-shakk — a concepe un lucru într-un anumit fel, posibilitatea contrară fiind la fel de probabilă.

A șasea: presupunerea probabilă, al-ẓann — a concepe un lucru într-un anumit fel, posibilitatea contrară fiind mai puțin probabilă.

Cunoașterea se împarte în două categorii: necesară, ḍarūrī, și dobândită prin examinare, naẓarī.

Cunoașterea necesară este aceea în care lucrul cunoscut se impune înțelegerii, fără examinare sau demonstrație, precum faptul că focul este fierbinte.

Cunoașterea dobândită prin examinare este aceea care are nevoie de cercetare și de dovezi, precum cunoașterea obligației de a avea intenția la abluțiune, wuḍū'.

„Allah să aibă milă de tine!"

Aceasta înseamnă: Allah să reverse asupra ta din mila Sa, prin care să dobândești ceea ce cauți și să scapi de cele de care te temi. Sensul este: Allah să-ți ierte păcatele trecute, să-ți dăruiască reușită și să te păzească de ele în viitor.

Acest sens este valabil când mila este menționată singură. Când este alăturată iertării, iertarea privește păcatele trecute, iar mila privește călăuzirea către bine și ferirea de păcate în viitor.

Felul în care procedează autorul — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — arată grija și compasiunea lui față de cel căruia i se adresează, precum și dorința de a-i face bine.

„Patru chestiuni"

Aceste chestiuni menționate de autor — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — cuprind întreaga religie. De aceea, merită multă atenție, datorită marelui lor folos.

5 Prima chestiune: cunoașterea

Cunoașterea lui Allah, a Profetului și a religiei

TEXTUL AUTORULUI

الْأُولَى: الْعِلْمُ، وَهُوَ مَعْرِفَةُ اللَّهِ، وَمَعْرِفَةُ نَبِيِّهِ، وَمَعْرِفَةُ دِينِ الْإِسْلَامِ بِالْأَدِلَّةِ

Prima: cunoașterea. Aceasta înseamnă cunoașterea lui Allah, cunoașterea Profetului Său și cunoașterea religiei Islamului, pe baza dovezilor.

EXPLICAȚIA

Cunoașterea lui Allah

Adică a-L cunoaște pe Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, cu inima, printr-o cunoaștere care cere acceptarea celor rânduite de El, supunerea și ascultarea față de El și luarea drept criteriu de judecată a Legii Sale, cu care a venit Trimisul Său Muḥammad ﷺ.

Robul Îl cunoaște pe Domnul său prin cercetarea semnelor revelate din Cartea lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, și din Sunnah Trimisului Său, precum și prin cercetarea semnelor din creație, care sunt făpturile. Cu cât omul privește mai mult la aceste semne, cu atât îi sporește cunoașterea Creatorului său și a Celui pe care Îl adoră. Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, a spus:

﴿ وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِلْمُوقِنِينَ ۝ وَفِي أَنفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴾

„Și pe pământ sunt semne pentru cei care au certitudine, și în voi înșivă. Oare nu vedeți?"

Al-Dhāriyāt 51:20–21

Cunoașterea Profetului Său

Adică a-l cunoaște pe Trimisul Său Muḥammad ﷺ printr-o cunoaștere care cere acceptarea călăuzirii și a religiei adevărului cu care a venit, recunoașterea ca adevărate a celor pe care le-a vestit, îndeplinirea poruncilor sale, ferirea de ceea ce a interzis și a oprit, luarea Legii sale drept criteriu de judecată și mulțumirea față de hotărârea sa. Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, a spus:

﴿ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴾

„Dar nu! Pe Domnul tău! Ei nu vor crede până când nu te vor lua pe tine drept judecător în neînțelegerile dintre ei, apoi nu vor mai găsi în ei nicio împotrivire față de ceea ce ai hotărât și se vor supune pe deplin."

Al-Nisāʾ 4:65

Preaînaltul a mai spus:

﴿ إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَن يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴾

„Cuvântul credincioșilor, atunci când sunt chemați la Allah și la Trimisul Său pentru ca acesta să judece între ei, este doar: «Am auzit și ne-am supus!» Aceștia sunt cei care izbândesc."

Al-Nūr 24:51

Și a spus:

﴿ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴾

„Iar dacă aveți o neînțelegere asupra unui lucru, întoarceți-l la Allah și la Trimis, dacă voi credeți în Allah și în Ziua de Apoi. Aceasta este mai bine și are o urmare mai bună."

Al-Nisāʾ 4:59, fragment

Atotputernicul și Preaslăvitul a spus:

﴿ فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴾

„Să se teamă cei care se împotrivesc poruncii sale, ca nu cumva să-i lovească o încercare sau să-i lovească o pedeapsă dureroasă."

Al-Nūr 24:63, fragment

Imamul Aḥmad — Allah să aibă milă de el! — a spus:

„Știi ce este încercarea, fitnah? Încercarea este shirkul. Se poate ca, dacă respinge o parte din cuvintele lui, să-i pătrundă în inimă o abatere și să piară."

Cunoașterea religiei Islamului

Islamul, în sens general, înseamnă adorarea lui Allah potrivit celor rânduite de El, din momentul în care Allah a trimis mesagerii și până la venirea Ceasului. Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, a arătat aceasta în numeroase versete, care dovedesc

că toate legiuirile anterioare sunt supunere față de Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul. Allah Preaînaltul a relatat despre Ibrāhīm:

﴿ رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ ﴾

„Domnul nostru, fă-ne pe amândoi supuși Ție și fă dintre urmașii noștri o comunitate supusă Ție!"

Al-Baqarah 2:128, fragment

În sens particular, după trimiterea Profetului ﷺ, Islamul desemnează în mod specific ceea ce a fost trimis cu Muḥammad ﷺ. Aceasta deoarece mesajul cu care a fost trimis Profetul ﷺ a abrogat toate religiile anterioare. Astfel, cel care îl urmează pe Profet ﷺ este musulman, iar cel care i se împotrivește nu este musulman.

Adepții mesagerilor erau musulmani în vremea mesagerilor lor: evreii erau musulmani în vremea lui Mūsā ﷺ, iar creștinii erau musulmani în vremea lui ʿĪsā ﷺ. Însă, după ce a fost trimis Profetul Muḥammad ﷺ, cei care nu au crezut în el nu sunt musulmani.

Această religie a Islamului este religia primită de Allah și folositoare celui care o urmează. Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, a spus:

﴿ إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ ﴾

„Cu adevărat, religia la Allah este Islamul."

Āl ʿImrān 3:19, fragment

Și a spus:

﴿ وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴾

„Iar celui care caută o altă religie decât Islamul nu-i va fi primită, iar în Viața de Apoi se va afla printre cei pierduți."

Āl ʿImrān 3:85

Acesta este Islamul cu care Allah i-a binecuvântat pe Muḥammad ﷺ și comunitatea sa. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا ﴾

„Astăzi v-am desăvârșit religia, am împlinit binefacerea Mea asupra voastră și am ales pentru voi Islamul ca religie."

Al-Mā'idah 5:3, fragment

„Pe baza dovezilor"

Al-adillah este pluralul lui dalīl, adică ceea ce îndrumă către lucrul căutat. Dovezile pentru cunoașterea celor amintite sunt de două feluri: transmise prin revelație și raționale.

Dovezile transmise prin revelație sunt cele stabilite prin revelație, adică prin Carte și Sunnah. Dovezile raționale sunt cele stabilite prin examinare și reflecție. Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, a amintit adesea acest fel de dovezi în Cartea Sa. Câte versete nu cuprind cuvintele: *„Și printre semnele Sale se află..."*! Acesta este felul în care sunt prezentate dovezile raționale care Îl indică pe Allah Preaînaltul.

În ceea ce privește cunoașterea Profetului ﷺ prin dovezi transmise prin revelație, un exemplu îl constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ ﴾

„Muḥammad este Trimisul lui Allah, iar cei care sunt alături de el..."

Al-Fatḥ 48:29, fragment

Și cuvintele Sale:

﴿ وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ ﴾

„Muḥammad nu este decât un trimis. Au trecut și înaintea lui trimiși.”

Āl ʿImrān 3:144, fragment

Cunoașterea lui prin dovezi raționale se dobândește prin examinarea și cercetarea semnelor limpezi cu care a venit. Cel mai mare dintre acestea este Cartea lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, care cuprinde relatări adevărate și folositoare, precum și rânduieli drepte, aducătoare de bine. La acestea se adaugă faptele ieșite din obișnuit care s-au petrecut prin el și lucrurile din nevăzut pe care le-a vestit, care nu pot proveni decât din revelație și a căror împlinire le-a confirmat adevărul.

6 A doua chestiune: fapta

Punerea în practică a cunoașterii

TEXTUL AUTORULUI

الثَّانِيَةُ: الْعَمَلُ بِهِ

A doua: punerea ei în practică.

EXPLICAȚIA

Cuvintele sale, *„punerea ei în practică”*, înseamnă a acționa potrivit cerințelor acestei cunoașteri: credința în Allah și ascultarea față de El, prin îndeplinirea poruncilor Sale și ferirea de interdicțiile Sale, atât în actele de adorare al căror folos rămâne la cel care le îndeplinește, cât și în cele al căror folos se extinde asupra altora.

Din prima categorie fac parte rugăciunea, postul și pelerinajul. Din a doua categorie fac parte poruncirea binelui, oprirea răului, jihādul pe calea lui Allah și cele asemenea acestora.

În realitate, fapta este rodul cunoașterii. Cine acționează fără cunoaștere se aseamănă creștinilor, iar cine cunoaște, dar nu pune în practică, se aseamănă evreilor.

7 A treia chestiune: chemarea

Chemarea la ceea ce ai cunoscut

TEXTUL AUTORULUI

الثَّالِثَةُ: الدَّعْوَةُ إِلَيْهِ

A treia: chemarea la aceasta.

EXPLICAȚIA

Adică chemarea la Legea lui Allah Preaînaltul cu care a venit Trimisul ﷺ, prin cele trei sau patru modalități pe care Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, le-a amintit în cuvintele Sale:

﴿ ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ ﴾

„Cheamă la calea Domnului tău cu înțelepciune și cu îndemn frumos și discută cu ei în felul cel mai bun!”

Al-Naḥl 16:125, fragment

A patra este cuprinsă în cuvintele Sale:

﴿ وَلَا تُجَادِلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ ﴾

„Și nu discutați cu oamenii Cărții decât în felul cel mai bun, în afară de cei dintre ei care săvârșesc nedreptate.”

Al-ʿAnkabūt 29:46, fragment

Pentru această chemare este necesară cunoașterea Legii lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, astfel încât chemarea să se întemeieze pe cunoaștere și înțelegere limpede, baṣīrah. Aceasta potrivit cuvintelor Celui Preaînalt:

﴿ قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴾

„Spune: «Aceasta este calea mea! Eu chem la Allah cu înțelegere limpede, eu și cei care mă urmează. Preaslăvit fie Allah! Iar eu nu sunt dintre cei care Îi asociază pe alții.»”

Yūsuf 12:108

Înțelegerea limpede privește ceea ce se propovăduiește — cel care cheamă trebuie să cunoască rânduiala religioasă —, felul în care se face chemarea și situația celui căruia i se adresează.

Domeniile chemării sunt numeroase. Printre ele se numără chemarea la Allah Preaînaltul prin predici și prelegeri, prin articole, prin cercuri de studiu, precum și prin alcătuirea de cărți și răspândirea religiei prin scris.

Tot dintre ele face parte chemarea la Allah în întâlnirile restrânse. De exemplu, când omul se află la o întrunire la care a fost invitat, aceasta este o ocazie de a chema la Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul. Totuși, trebuie să o facă fără să-i plictisească ori să-i împovăreze pe cei prezenți. Acest lucru se poate realiza prezentându-le o chestiune de cunoaștere, după care începe discuția.

Se știe că discuția, întrebările și răspunsurile au un rol important în înțelegerea și explicarea a ceea ce Allah i-a revelat Trimisului Său. După cum este cunoscut, acestea pot fi mai eficiente decât rostirea neîntreruptă a unei predici sau prelegeri.

Chemarea la Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, este misiunea mesagerilor — binecuvântarea și pacea fie asupra lor! — și calea celor care i-au urmat în bine. Dacă omul Îl cunoaște pe

Cel pe care Îl adoră, își cunoaște Profetul și religia, iar Allah l-a binecuvântat cu reușita în aceasta, trebuie să se străduiască să-și salveze frații, chemându-i la Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul. Să se bucure de vestea binelui!
Profetul ﷺ i-a spus lui ʿAlī ibn Abī Ṭālib — Allah să fie mulțumit de el! — în ziua de Khaybar:

انْفُذْ عَلَى رِسْلِكَ حَتَّى تَنْزِلَ بِسَاحَتِهِمْ، ثُمَّ ادْعُهُمْ إِلَى الْإِسْلَامِ، وَأَخْبِرْهُمْ بِمَا يَجِبُ عَلَيْهِمْ مِنْ حَقِّ اللَّهِ تَعَالَى فِيهِ، فَوَاللَّهِ لَأَنْ يَهْدِيَ اللَّهُ بِكَ رَجُلًا وَاحِدًا خَيْرٌ لَكَ مِنْ حُمْرِ النَّعَمِ

„Înaintează fără grabă până ajungi în ținutul lor, apoi cheamă-i la Islam și înștiințează-i despre dreptul lui Allah Preaînaltul pe care au obligația să-l împlinească în această religie. Pe Allah! Ca Allah să călăuzească prin tine un singur om este mai bine pentru tine decât cămilele roșii."[4]

Autenticitatea sa este recunoscută de al-Bukhārī și Muslim. Într-o relatare consemnată de Muslim, el ﷺ spune:

مَنْ دَعَا إِلَى هُدًى كَانَ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلُ أُجُورِ مَنْ تَبِعَهُ لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِنْ أُجُورِهِمْ شَيْئًا، وَمَنْ دَعَا إِلَى ضَلَالَةٍ

4 Notă a ediției arabe: Al-Bukhārī, Cartea jihādului, capitolul despre chemarea Profetului ﷺ la Islam și la recunoașterea profeției; Muslim, Cartea meritelor companionilor, capitolul despre meritele lui ʿAlī ibn Abī Ṭālib — Allah să fie mulțumit de el!
N. trad.: Localizări: Al-Bukhārī 2942; Muslim 2406, cu variante de formulare.

كَانَ عَلَيْهِ مِنَ الْإِثْمِ مِثْلُ آثَامِ مَنْ تَبِعَهُ لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِنْ آثَامِهِمْ شَيْئًا

„Cine cheamă la călăuzire va avea o răsplată asemenea răsplăților celor care îl urmează, fără ca aceasta să micșoreze cu nimic răsplățile lor. Iar cine cheamă la rătăcire va purta un păcat asemenea păcatelor celor care îl urmează, fără ca aceasta să micșoreze cu nimic păcatele lor."[5]

Și, într-o altă relatare consemnată tot de Muslim, el ﷺ a spus:

مَنْ دَلَّ عَلَى خَيْرٍ فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِ فَاعِلِهِ

„Cine îndrumă către un bine are o răsplată asemenea răsplății celui care îl face."[6]

5 Notă a ediției arabe: Muslim, Cartea cunoașterii, capitolul despre cel care introduce o practică bună sau o practică rea.
N. trad.: Localizare: Muslim 2674.

6 Notă a ediției arabe: Muslim, Cartea conducerii, capitolul despre meritul de a-l ajuta pe cel care luptă pe calea lui Allah, oferindu-i un animal de călărie sau alt ajutor.
N. trad.: Localizare: Muslim 1893a.

8 A patra chestiune: răbdarea

Răbdarea în fața suferinței întâmpinate

TEXTUL AUTORULUI

الرَّابِعَةُ: الصَّبْرُ عَلَى الْأَذَى فِيهِ

A patra: răbdarea în fața suferinței întâmpinate în aceasta.

EXPLICAȚIA

Răbdarea înseamnă a-ți ține sufletul statornic în ascultarea de Allah, a-l opri de la neascultarea față de Allah și a-l împiedica să se revolte împotriva hotărârilor lui Allah. Omul își stăpânește sufletul, ferindu-l de nemulțumire, iritare și plictiseală. El rămâne mereu plin de râvnă în chemarea la religia lui Allah, chiar dacă este vătămat. A-i vătăma pe cei care cheamă la bine ține de firea oamenilor, în afara celor pe care Allah îi călăuzește. Allah Preaînaltul i-a spus Profetului Său ﷺ:

﴿ وَلَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ فَصَبَرُوا عَلَى مَا كُذِّبُوا وَأُوذُوا حَتَّى أَتَاهُمْ نَصْرُنَا ﴾

„Au fost socotiți mincinoși și trimiși de dinaintea ta; ei au răbdat faptul că erau socotiți mincinoși și vătămați, până când le-a venit ajutorul Nostru.”

Al-Anʿām 6:34, fragment

Cu cât vătămarea devine mai puternică, cu atât ajutorul se apropie. Ajutorul nu se limitează la faptul că omul este sprijinit în timpul vieții și vede împlinindu-se roadele chemării sale. El poate

veni și după moartea lui, prin faptul că Allah sădește în inimile oamenilor acceptarea celor la care i-a chemat, punerea lor în practică și statornicia în ele. Aceasta este socotită o izbândă a celui care a chemat, chiar dacă a murit.

Cel care cheamă trebuie, așadar, să aibă răbdare în chemarea sa și să stăruie în ea; să aibă răbdare în împlinirea religiei lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, la care îi cheamă pe alții; să aibă răbdare față de piedicile întâmpinate de chemarea lui și față de vătămările pe care le suferă el însuși.

Iată că mesagerii — binecuvântările și pacea lui Allah fie asupra lor! — au fost vătămați prin cuvinte și prin fapte. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ كَذَٰلِكَ مَا أَتَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا قَالُوا سَاحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ ﴾

„Tot astfel, nu a venit la cei de dinaintea lor niciun trimis fără ca ei să spună: «Un vrăjitor sau un nebun!»”

Al-Dhāriyāt 51:52

Atotputernicul și Preaslăvitul a mai spus:

﴿ وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ ﴾

„Astfel am făcut pentru fiecare profet un dușman dintre nelegiuiți.”

Al-Furqān 25:31, fragment

Însă cel care cheamă trebuie să întâmpine acestea cu răbdare. Privește la cuvintele lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, adresate Trimisului Său ﷺ:

﴿ إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا ﴾

„Noi suntem cei care ți-am pogorât Coranul."
Al-Insān 76:23

Te-ai fi așteptat să urmeze: *„Așadar, mulțumește pentru binefacerea Domnului tău."* Dar El, Atotputernicul și Preaslăvitul, a spus:

﴿ فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ ﴾

„Așadar, rabdă hotărârea Domnului tău!"
Al-Insān 76:24, fragment

Aici este o indicație că oricine se ridică să împlinească acest Coran va întâmpina lucruri pentru care are nevoie de răbdare. Privește și la starea Profetului ﷺ când oamenii din neamul său l-au lovit până l-au însângerat, iar el își ștergea sângele de pe față și spunea:

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِقَوْمِي فَإِنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

„O, Allah, iartă-i pe oamenii din neamul meu, căci ei nu știu!"[7]

Cel care cheamă trebuie, așadar, să fie răbdător, așteptând răsplata de la Allah.

Cele trei feluri ale răbdării

1. Răbdarea în ascultarea de Allah.

2. Răbdarea în abținerea de la cele interzise de Allah.

3. Răbdarea față de hotărârile lui Allah pe care El le împlinește, fie în lucruri la care robii nu contribuie prin faptele lor, fie în vătămările și agresiunile pe care Allah le îngăduie să se petreacă prin unii dintre robi.

---

7 Notă a ediției arabe: Al-Bukhārī, Cartea chemării apostaților și a potrivnicilor la căință; Muslim, Cartea jihādului, capitolul despre bătălia de la Uḥud.
N. trad.: Al-Bukhārī 6929; Muslim 1792a. Relatarea descrie cum Profetul ﷺ povestea despre un profet lovit de poporul său; acel profet nu este numit în pasajul citat. Corpul traducerii păstrează formularea comentariului.

9 Dovada celor patru chestiuni

Sūrat al-ʿAṣr

TEXTUL AUTORULUI

وَالدَّلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالَى

Dovada o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ وَالْعَصْرِ ۝ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ۝ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ﴾

„Jur pe timp! Cu adevărat, omul este în pierdere, în afară de cei care cred și săvârșesc fapte drepte, se îndeamnă unii pe alții la adevăr și se îndeamnă unii pe alții la răbdare.”

Al-ʿAṣr 103:1–3

EXPLICAȚIA

Prin cuvintele *„Dovada o constituie…”* se înțelege dovada acestor patru trepte, cuprinsă în cuvintele Celui Preaînalt: *„Jur pe timp!”* În această sură, Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, jură pe timp, adică pe durata în care se petrec întâmplările, bune și rele. El jură că omul — orice om — se află în pierdere, în afara celui care întrunește aceste patru însușiri: credința, fapta dreaptă, îndemnul reciproc la adevăr și îndemnul reciproc la răbdare.

Ibn al-Qayyim — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — a spus:

„Străduința împotriva propriului suflet are patru trepte.

Prima: să te străduiești să-l faci să învețe călăuzirea și religia adevărului, fără de care nu are izbândă și nici fericire, nici în viața de aici, nici la întoarcerea de apoi.

A doua: să te străduiești să-l faci să pună în practică ceea ce a cunoscut.

A treia: să te străduiești să-l faci să cheme la aceasta și să-i învețe pe cei care nu cunosc.

A patra: să te străduiești să-l faci să rabde greutățile chemării la Allah și vătămarea venită din partea oamenilor și să suporte toate acestea pentru Allah.

Când împlinește aceste patru trepte, omul ajunge să fie dintre rabbāniyyūn."

Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, jură în această sură pe timp că fiecare om se află în acest eșec și în această pierdere, oricât de numeroase i-ar fi averile și copiii și oricât de înalte i-ar fi rangul și onoarea, în afara celui care întrunește cele patru însușiri:

Prima: credința. Ea cuprinde tot ceea ce îl apropie pe om de Allah Preaînaltul, precum credința corectă și cunoașterea folositoare.

A doua: fapta dreaptă. Aceasta înseamnă orice cuvânt sau faptă care îl apropie pe om de Allah, cu condiția ca acela care o îndeplinește să fie sincer față de Allah și să-l urmeze pe Muḥammad ﷺ.

A treia: îndemnul reciproc la adevăr. Aceasta înseamnă a se îndemna unii pe alții la bine, a se încuraja și a-și trezi dorința de a-l împlini.

A patra: îndemnul reciproc la răbdare. Aceasta înseamnă a se îndemna unii pe alții la răbdare în îndeplinirea poruncilor lui Allah Preaînaltul, în părăsirea celor interzise de El și în suportarea hotărârilor Sale.

Îndemnul reciproc la adevăr și îndemnul reciproc la răbdare cuprind poruncirea binelui și oprirea răului. Prin acestea se mențin tăria comunității, buna ei stare și izbânda ei și se dobândesc cinstea și virtutea:

﴿ كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ ﴾

„Voi sunteți cea mai bună comunitate adusă pentru oameni: porunciți binele, opriți răul și credeți în Allah."

Āl ʿImrān 3:110, fragment

Cuvintele imamului al-Shāfiʿī

TEXTUL AUTORULUI

قَالَ الشَّافِعِيُّ رَحِمَهُ اللَّهُ تَعَالَى: لَوْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ حُجَّةً عَلَى خَلْقِهِ إِلَّا هَذِهِ السُّورَةَ لَكَفَتْهُمْ

Al-Shāfiʿī — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — a spus: *„Dacă Allah nu ar fi pogorât ca dovadă pentru făpturile Sale decât această sură, le-ar fi fost de ajuns."*

EXPLICAȚIA

Al-Shāfiʿī este Abū ʿAbd Allāh Muḥammad ibn Idrīs ibn al-ʿAbbās ibn ʿUthmān ibn Shāfiʿ al-Hāshimī al-Qurashī. S-a născut în Gaza, în anul 150 H, și a murit în Egipt, în anul 204 H. Este unul dintre cei patru imami — mila lui Allah Preaînaltul fie asupra tuturor!

El — Allah să aibă milă de el! — vrea să spună că această sură le este de ajuns oamenilor pentru a-i îndemna să se țină de religia lui Allah prin credință, faptă dreaptă, chemare la Allah și răbdare în toate acestea. Nu vrea să spună că această sură le este de ajuns pentru toate rânduielile Legii.

Cuvintele sale, *„Dacă Allah nu ar fi pogorât ca dovadă pentru făpturile Sale decât această sură, le-ar fi fost de ajuns"*, se explică prin faptul că omul înzestrat cu minte și discernământ, atunci când aude sau citește această sură, trebuie să caute să se salveze

din pierdere. Aceasta se realizează prin întrunirea celor patru însușiri: credința, fapta dreaptă, îndemnul reciproc la adevăr și îndemnul reciproc la răbdare.

10 Cunoașterea înaintea vorbirii și a faptei

Cuvintele imamului al-Bukhārī

TEXTUL AUTORULUI

وَقَالَ الْبُخَارِيُّ رَحِمَهُ اللَّهُ: بَابُ الْعِلْمِ قَبْلَ الْقَوْلِ وَالْعَمَلِ،
وَالدَّلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالَى

Al-Bukhārī — Allah să aibă milă de el! — a spus: *„Capitol: cunoașterea înaintea vorbirii și a faptei."* Dovada o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ ﴾

„Să știi, așadar, că nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah și cere iertare pentru păcatul tău!"

Muḥammad 47:19, fragment

فَبَدَأَ بِالْعِلْمِ قَبْلَ الْقَوْلِ وَالْعَمَلِ

Astfel, a început cu cunoașterea, înaintea vorbirii și a faptei.

EXPLICAȚIA

Al-Bukhārī este Abū ʿAbd Allāh Muḥammad ibn Ismāʿīl ibn Ibrāhīm ibn al-Mughīrah al-Bukhārī. S-a născut în Bukhārā, în luna Shawwāl a anului 194 H, și a crescut orfan, în grija mamei sale. A murit — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — în

Khartank, o localitate aflată la doi farsakh de Samarqand, în noaptea sărbătorii al-Fiṭr, în anul 256 H.

Al-Bukhārī — Allah să aibă milă de el! — a folosit acest verset pentru a dovedi obligația de a începe cu cunoașterea, înaintea vorbirii și a faptei. Aceasta este o dovadă transmisă prin text, care arată că omul cunoaște mai întâi, apoi acționează.

Există și o dovadă rațională, întemeiată pe examinare, că știința precedă vorbirea și fapta. Cuvântul sau fapta nu sunt corecte și acceptate decât dacă sunt în acord cu Legea. Omul nu poate ști dacă fapta lui este în acord cu Legea decât prin cunoaștere.

Există însă lucruri pe care omul le cunoaște prin firea sa înnăscută, fiṭrah, precum unicitatea lui Allah ca divinitate. Robul a fost creat cu această dispoziție, de aceea nu are nevoie de un mare efort pentru a învăța aceasta. În schimb, chestiunile particulare, numeroase și răspândite, au nevoie de învățare și de efort susținut.

• • •

11 Cele trei chestiuni

Creația, ascultarea și adorarea

TEXTUL AUTORULUI

اعْلَمْ رَحِمَكَ اللَّهُ: أَنَّهُ يَجِبُ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ وَمُسْلِمَةٍ تَعَلُّمُ ثَلَاثِ هَذِهِ الْمَسَائِلِ وَالْعَمَلُ بِهِنَّ. الْأُولَى: أَنَّ اللَّهَ خَلَقَنَا

Să știi — Allah să aibă milă de tine! — că fiecare musulman și fiecare musulmană au obligația de a învăța aceste trei chestiuni și de a acționa potrivit lor. Prima: Allah ne-a creat.

EXPLICAȚIA

„Allah ne-a creat”

Dovada acestui lucru — adică a faptului că Allah ne-a creat — este atât transmisă prin revelație, cât și rațională.

Dovezile transmise prin revelație sunt numeroase. Printre ele se află cuvintele lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul:

﴿ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ ثُمَّ قَضَى أَجَلًا وَأَجَلٌ مُسَمًّى عِنْدَهُ ثُمَّ أَنْتُمْ تَمْتَرُونَ ﴾

„El este Cel care v-a creat din lut, apoi a hotărât un termen; și un termen numit este la El. Cu toate acestea, voi vă îndoiți.”

Al-Anʿām 6:2

Și cuvintele Sale:

﴿ وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ﴾

„Noi v-am creat, apoi v-am dat chip."
Al-Aʿrāf 7:11, fragment
Preaînaltul a spus:

﴿ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ ﴾

„Noi l-am creat pe om din lut uscat, provenit dintr-un nămol înnegrit și schimbat."
Al-Ḥijr 15:26[8]
Și a spus:

﴿ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ ﴾

„Printre semnele Sale se află faptul că v-a creat din țărână, iar apoi, iată-vă oameni răspândindu-vă."
Al-Rūm 30:20[9]
Și a spus:

﴿ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ ﴾

„L-a creat pe om din lut uscat, asemenea vaselor de lut ars."
Al-Raḥmān 55:14
Și a spus:

﴿ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ ﴾

8 N. trad.: Textul tipărit, p. 29, indică al-Ḥijr, versetul 15. Textul citat este al-Ḥijr 15:26; trimiterea a fost îndreptată prin confruntare cu textul coranic. Formularea comentariului nu a fost modificată.

9 N. trad.: Textul tipărit, p. 29, indică al-Rūm, versetul 29. Textul citat este al-Rūm 30:20; trimiterea a fost îndreptată prin confruntare cu textul coranic.

„Allah este Creatorul tuturor lucrurilor."
Al-Zumar 39:62, fragment
Și a spus:

﴿ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ ﴾

„Allah v-a creat pe voi și ceea ce faceți."
Al-Ṣāffāt 37:96
Și a spus:

﴿ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴾

„Nu i-am creat pe djinni și pe oameni decât ca să Mă adore."
Al-Dhāriyāt 51:56
Și mai sunt și alte versete.

În ceea ce privește dovada rațională că Allah ne-a creat, ea este indicată în cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ ﴾

„Oare au fost creați fără nimic sau ei înșiși sunt creatorii?"
Al-Ṭūr 52:35

Omul nu s-a creat pe sine, fiindcă, înainte de existența sa, era inexistent. Neantul nu este ceva, iar ceea ce nu este ceva nu poate aduce ceva în existență. Nu l-au creat nici tatăl său, nici mama sa, nici vreo altă făptură. Nu putea apărea din întâmplare, fără cineva care să-l aducă în existență, fiindcă tot ceea ce începe să existe are nevoie de cineva care să-l aducă în existență.

În plus, existența acestor făpturi într-o asemenea ordine minunată și într-o asemenea armonie exclude cu desăvârșire întâmplarea. Ceea ce există din întâmplare nu are ordine la începutul existenței sale; cum ar putea, atunci, să fie ordonat în dăinuirea și dezvoltarea sa? Prin urmare, Creatorul nu poate fi

decât Allah singur. Nu există creator și nici deținător al poruncii în afară de Allah. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ ﴾

„Numai Lui Îi aparțin creația și porunca!”
Al-Aʿrāf 7:54, fragment

Nu se cunoaște ca vreo făptură să fi negat stăpânirea lui Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, decât din încăpățânare, așa cum s-a întâmplat în cazul lui Faraon.

Când Jubayr ibn Muṭʿim l-a auzit pe Trimisul lui Allah ﷺ recitând Sūrat al-Ṭūr și ajungând la cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ ۝ أَمْ خَلَقُوا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يُوقِنُونَ ۝ أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمُ الْمُصَيْطِرُونَ ﴾

„Oare au fost creați fără nimic sau ei înșiși sunt creatorii? Oare ei au creat cerurile și pământul? Nu, ei nu au certitudine. Oare la ei se află comorile Domnului tău sau ei sunt cei care stăpânesc?”
Al-Ṭūr 52:35–37

Jubayr ibn Muṭʿim, care pe atunci era politeist, a spus:
„Inima aproape că îmi zbura. Atunci a fost prima dată când credința s-a statornicit în inima mea.”[10]

„Și ne-a înzestrat cu cele necesare traiului”
TEXTUL AUTORULUI

وَرَزَقَنَا

10 Notă a ediției arabe: Al-Bukhārī, Cartea tafsīrului, Sūrat al-Ṭūr.
N. trad.: Citatul reunește două relatări: Al-Bukhārī 4854 și Al-Bukhārī 4023.

Și ne-a înzestrat cu cele necesare traiului.

EXPLICAȚIA

Dovezile acestei chestiuni sunt numeroase: din Carte, din Sunnah și din rațiune.

În privința Cărții, Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, a spus:

﴿ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ﴾

„Cu adevărat, Allah este Cel care dăruiește din belșug cele necesare traiului, Cel cu putere, Cel Tare."

Al-Dhāriyāt 51:58

Preaînaltul a spus:

﴿ قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ ﴾

„Spune: «Cine vă dă cele necesare traiului din ceruri și de pe pământ?» Spune: «Allah!»"

Saba' 34:24, fragment

Și a spus:

﴿ قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ ﴾

„Spune: «Cine vă dă cele necesare traiului din cer și de pe pământ? Cine stăpânește auzul și văzul? Cine îl scoate pe cel viu din cel mort și îl scoate pe cel mort din cel viu? Și cine cârmuiește toate lucrurile?» Ei vor spune: «Allah!»"

Yūnus 10:31, fragment

Versetele privitoare la aceasta sunt numeroase.

În privința Sunnei, printre dovezi se află cuvintele Profetului ﷺ despre făt:

«يُبْعَثُ إِلَيْهِ مَلَكٌ فَيُؤْمَرُ بِأَرْبَعِ كَلِمَاتٍ: بِكَتْبِ رِزْقِهِ، وَأَجَلِهِ، وَعَمَلِهِ، وَشَقِيٌّ أَمْ سَعِيدٌ»

„La el este trimis un înger, căruia i se poruncesc patru lucruri: să scrie cele ce îi vor fi dăruite pentru trai, termenul vieții, faptele și dacă va fi nefericit sau fericit."[11]

Dovada rațională că Allah ne-a înzestrat cu cele necesare traiului este că nu putem trăi fără hrană și băutură, iar hrana și băutura sunt create de Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ أَفَرَأَيْتُم مَّا تَحْرُثُونَ ۝ أَأَنتُمْ تَزْرَعُونَهُ أَمْ نَحْنُ الزَّارِعُونَ ۝ لَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ حُطَامًا فَظَلْتُمْ تَفَكَّهُونَ ۝ إِنَّا لَمُغْرَمُونَ ۝ بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ۝ أَفَرَأَيْتُمُ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ ۝ أَأَنتُمْ أَنزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُزْنِ أَمْ نَحْنُ الْمُنزِلُونَ ۝ لَوْ نَشَاءُ جَعَلْنَاهُ أُجَاجًا فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ ﴾

„Ați privit ceea ce semănați? Voi îl faceți să crească sau Noi suntem Cei care îl fac să crească? Dacă am voi, l-am face

11 Notă a ediției arabe: Al-Bukhārī, Cartea predestinării; Muslim, Cartea predestinării.
N. trad.: Localizare a enumerării citate: Muslim 2643a.

sfărâmături, iar voi ați rămâne mirați, spunând: «Suntem păgubiți! Ba suntem lipsiți de toate!» Ați privit apa pe care o beți? Voi ați pogorât-o din nori sau Noi suntem Cei care o pogoară? Dacă am voi, am face-o sărată și amară. De ce, atunci, nu sunteți recunoscători?"

Al-Wāqiʿah 56:63–70

Aceste versete arată că hrana și băutura cu care suntem înzestrați vin de la Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul.

„Nu ne-a lăsat fără rost"

TEXTUL AUTORULUI

وَلَمْ يَتْرُكْنَا هَمَلًا بَلْ أَرْسَلَ إِلَيْنَا رَسُولًا

Nu ne-a lăsat fără rost, ci ne-a trimis un mesager.

EXPLICAȚIA

Aceasta este realitatea pe care o dovedesc atât textele revelate, cât și rațiunea.

Printre dovezile revelate se află cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ ۝ فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ﴾

„Oare ați crezut că v-am creat în zadar și că nu veți fi întorși la Noi? Preaînalt este Allah, Regele Adevărat! Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de El."

Al-Muʾminūn 23:115–116, fragment

Și cuvintele Sale:

﴿ أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى ۝ أَلَمْ يَكُ نُطْفَةً مِنْ مَنِيٍّ يُمْنَى ۝ ثُمَّ كَانَ عَلَقَةً فَخَلَقَ فَسَوَّى ۝ فَجَعَلَ مِنْهُ

الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنْثَىٰ ۝ أَلَيْسَ ذَٰلِكَ بِقَادِرٍ عَلَىٰ أَنْ يُحْيِيَ الْمَوْتَىٰ ﴾

„Oare socotește omul că va fi lăsat de izbeliște? Nu a fost el o picătură de sămânță vărsată? Apoi a fost un cheag, iar El l-a creat și l-a plăsmuit armonios. Și a făcut din el cele două sexe: bărbătesc și femeiesc. Oare Cel care a făcut aceasta nu este în stare să-i învie pe cei morți?"

Al-Qiyāmah 75:36–40

În privința rațiunii: ca omenirea să existe, să trăiască, să se bucure asemenea vitelor și apoi să moară, fără înviere și fără socoteală, este un lucru care nu se potrivește înțelepciunii lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul; ar fi o zădărnicie deplină. Nu este cu putință ca Allah să creeze aceste făpturi, să le trimită mesagerii și să ne îngăduie vărsarea sângelui celor care se împotrivesc mesagerilor — binecuvântarea și pacea fie asupra lor! —, iar apoi totul să se încheie fără nicio urmare. Acest lucru este cu neputință în raport cu înțelepciunea lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul.

„Ci ne-a trimis un mesager"

Adică Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, ne-a trimis nouă, acestei comunități — comunitatea lui Muḥammad ﷺ — un mesager care ne recită versetele Domnului nostru, ne purifică și ne învață Cartea și înțelepciunea, după cum a trimis și celor dinaintea noastră. Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, a spus:

﴿ وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ ﴾

„Nu a existat nicio comunitate fără să fi trecut prin ea un prevenitor."

Fāțir 35:24, fragment

Mesagerii trebuie să fie trimiși făpturilor pentru ca dovada să le fie adusă și pentru ca ele să-L adore pe Allah prin ceea ce El iubește și de care este mulțumit. Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, a spus:

﴿ إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَعِيسَى وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ وَآتَيْنَا دَاوُودَ زَبُورًا ۝ وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا ۝ رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴾

„Noi ți-am revelat, după cum le-am revelat lui Nūḥ și profeților de după el. Le-am revelat lui Ibrāhīm, Ismāʿīl, Isḥāq, Yaʿqūb și semințiilor, lui ʿĪsā, Ayyūb, Yūnus, Hārūn și Sulaymān, iar lui Dāwūd i-am dăruit Zabūrul. Și unor mesageri despre care ți-am povestit mai înainte, precum și unor mesageri despre care nu ți-am povestit. Iar Allah i-a vorbit lui Mūsā cu adevărat. Mesageri vestitori de bine și prevenitori, pentru ca oamenii să nu mai aibă nicio dovadă împotriva lui Allah după trimiterea mesagerilor. Allah este Atotputernic și Înțelept."

Al-Nisāʾ 4:163–165

Nu putem să-L adorăm pe Allah într-un fel de care El să fie mulțumit decât prin intermediul mesagerilor — binecuvântarea și

pacea fie asupra lor! Ei sunt cei care ne-au arătat ce iubește El, ce Îi este pe plac și ce ne apropie de El, Atotputernicul și Preaslăvitul. De aceea, ține de înțelepciunea lui Allah că a trimis făpturilor mesageri vestitori de bine și prevenitori. Dovada o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَى فِرْعَوْنَ رَسُولًا ۝ فَعَصَى فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلًا ﴾

„Noi v-am trimis un mesager ca martor asupra voastră, după cum i-am trimis lui Faraon un mesager. Dar Faraon nu i-a dat ascultare mesagerului, iar Noi l-am apucat cu o pedeapsă grea."
Al-Muzzammil 73:15–16

Ascultarea de mesager și neascultarea de el
TEXTUL AUTORULUI

فَمَنْ أَطَاعَهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ

Cel care îi dă ascultare intră în Paradis.
EXPLICAȚIA
Acesta este un adevăr arătat de cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ۝ وَسَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ﴾

„Dați ascultare lui Allah și Trimisului, pentru ca să aveți parte de milă. Și grăbiți-vă către iertarea Domnului vostru și către un Paradis larg cât cerurile și pământul, pregătit pentru cei cu teamă de Allah.”

Āl ʿImrān 3:132–133

Și de cuvintele Sale:

﴿ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴾

„Pe cel care Îi dă ascultare lui Allah și Trimisului Său, El îl va face să intre în grădini pe sub care curg râuri, unde vor rămâne veșnic. Aceasta este marea izbândă.”

Al-Nisāʾ 4:13, fragment

Și de cuvintele Sale:

﴿ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَخْشَ اللَّهَ وَيَتَّقْهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴾

„Cei care Îi dau ascultare lui Allah și Trimisului Său, se tem de Allah și au evlavie față de El, aceia sunt cei care izbândesc.”

Al-Nūr 24:52

Și de cuvintele Sale:

﴿ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا ﴾

„Cei care Îi dau ascultare lui Allah și Trimisului vor fi alături de cei pe care Allah i-a binecuvântat: profeții, cei deplin sinceri în credință, martirii și cei drepți. Ce buni însoțitori sunt aceștia!"

Al-Nisāʾ 4:69

Și de cuvintele Sale:

﴿ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴾

„Cel care Îi dă ascultare lui Allah și Trimisului Său a dobândit o mare izbândă."

Al-Aḥzāb 33:71, fragment

Versetele despre aceasta sunt numeroase. Dovadă sunt și cuvintele sale ﷺ:

« كُلُّ أُمَّتِي يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ أَبَى. فَقِيلَ: وَمَنْ يَأْبَى يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: مَنْ أَطَاعَنِي دَخَلَ الْجَنَّةَ وَمَنْ عَصَانِي دَخَلَ النَّارَ»

„Toți cei din comunitatea mea vor intra în Paradis, în afară de cel care refuză. S-a întrebat: «Cine refuză, o, Trimis al lui Allah?» El a spus: «Cel care îmi dă ascultare intră în Paradis, iar cel care nu îmi

dă ascultare intră în Foc.»"[12] Relatat de al-Bukhārī.

TEXTUL AUTORULUI

وَمَنْ عَصَاهُ دَخَلَ النَّارَ، وَالدَّلِيلُ قَوْلُه تَعَالَى

Iar cel care nu îi dă ascultare intră în Foc. Dovada o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَى فِرْعَوْنَ رَسُولًا ۝ فَعَصَى فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلًا ﴾

„Noi v-am trimis un mesager ca martor asupra voastră, după cum i-am trimis lui Faraon un mesager. Dar Faraon nu i-a dat ascultare mesagerului, iar Noi l-am apucat cu o pedeapsă grea."

Al-Muzzammil 73:15–16

EXPLICAȚIA

Și acesta este un adevăr arătat de cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴾

12 Notă a ediției arabe: Al-Bukhārī, Cartea ținerii de Carte și Sunnah, capitolul despre urmarea practicilor Trimisului lui Allah ﷺ.
N. trad.: Al-Bukhārī 7280. În textul colecției, încheierea este „ومن عصاني فقد أبى": „iar cel care nu îmi dă ascultare a refuzat". Comentariul citează aici „intră în Foc"; diferența este semnalată fără înlocuirea tacită a citatului.

„Pe cel care nu Îi dă ascultare lui Allah și Trimisului Său și încalcă hotarele Sale, El îl va face să intre într-un Foc în care va rămâne veșnic; și va avea parte de o pedeapsă umilitoare.”

Al-Nisāʾ 4:14

Și de cuvintele Sale:

﴿ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا ﴾

„Cel care nu Îi dă ascultare lui Allah și Trimisului Său s-a rătăcit într-o rătăcire vădită.”

Al-Aḥzāb 33:36, fragment

Și de cuvintele Sale:

﴿ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ﴾

„Cei care nu Îi dau ascultare lui Allah și Trimisului Său vor avea parte de Focul Gheenei, în care vor rămâne veșnic, pentru totdeauna.”

Al-Jinn 72:23, fragment

Și de cuvintele sale ﷺ din hadithul de mai sus: *„Iar cel care nu îmi dă ascultare intră în Foc.”*

A doua chestiune: adorarea Îi aparține numai lui Allah

TEXTUL AUTORULUI

الثَّانِيَةُ: أَنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَى أَنْ يُشْرَكَ مَعَهُ أَحَدٌ فِي عِبَادَتِهِ، لَا مَلَكٌ مُقَرَّبٌ وَلَا نَبِيٌّ مُرْسَلٌ، وَالدَّلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالَى

A doua: Allah nu este mulțumit ca cineva să-I fie asociat în adorare, nici un înger apropiat, nici un profet trimis. Dovada o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ﴾

„Locurile de prosternare Îi aparțin lui Allah; așadar, nu invocați pe nimeni alături de Allah."

Al-Jinn 72:18

EXPLICAȚIA

Adică a doua dintre chestiunile pe care trebuie să le cunoaștem: Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, nu este mulțumit ca cineva să-I fie asociat în adorare. Dimpotrivă, El singur este Cel îndreptățit să fie adorat. Dovada este ceea ce a amintit autorul — Allah să aibă milă de el! — din cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ﴾

„Locurile de prosternare Îi aparțin lui Allah; așadar, nu invocați pe nimeni alături de Allah."

Al-Jinn 72:18

Allah Preaînaltul i-a interzis omului să invoce pe cineva alături de Allah. Iar Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, nu interzice un lucru decât dacă nu este mulțumit de el. Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, a spus:

﴿ إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنْكُمْ وَلَا يَرْضَى لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ وَإِنْ تَشْكُرُوا يَرْضَهُ لَكُمْ ﴾

„Dacă nu credeți, Allah nu are nevoie de voi, iar El nu este mulțumit de necredința robilor Săi. Dacă sunteți recunoscători, El este mulțumit de aceasta pentru voi."

Al-Zumar 39:7, fragment
Și a spus:

﴿ فَإِنْ تَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَى عَنِ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴾

„Chiar dacă voi veți fi mulțumiți de ei, Allah nu este mulțumit de oamenii nelegiuiți."

Al-Tawbah 9:96, fragment

Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, nu este mulțumit de necredință și de shirk. El a trimis mesagerii și a pogorât Cărțile tocmai pentru a combate necredința și shirkul și pentru a le înlătura. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ ﴾

„Luptați împotriva lor până când nu va mai fi fitnah, iar religia va fi în întregime pentru Allah."

Al-Anfāl 8:39, fragment

Dacă Allah nu este mulțumit de necredință și de shirk, credinciosul are obligația să nu fie nici el mulțumit de acestea. Mulțumirea și mânia credinciosului urmează mulțumirea și mânia lui Allah: se mânie pentru ceea ce Îl mânie pe Allah și este mulțumit de ceea ce Îl mulțumește pe Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul. De asemenea, dacă Allah nu este mulțumit de necredință și de shirk, nu se cuvine unui credincios să fie mulțumit de ele.

Shirkul este un lucru grav. Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, a spus:

﴿ إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ ﴾

„Allah nu iartă să-I fie asociat ceva, dar iartă ceea ce este mai prejos de aceasta cui voiește."

Al-Nisāʾ 4:48, fragment

Și a spus:

﴿ إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴾

„Celui care Îi asociază ceva lui Allah, Allah i-a interzis Paradisul, iar adăpostul său va fi Focul. Cei nedrepți nu vor avea ajutoare."

Al-Māʾidah 5:72, fragment

Profetul ﷺ a spus:

«مَنْ لَقِيَ اللَّهَ لَا يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ، وَمَنْ لَقِيَهُ يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا دَخَلَ النَّارَ»

„Cel care Îl întâlnește pe Allah fără să-I asocieze nimic intră în Paradis, iar cel care Îl întâlnește asociindu-I ceva intră în Foc."[13]

13 Notă a ediției arabe: Al-Bukhārī, Cartea cunoașterii, capitolul despre a le vorbi unor oameni despre anumite cunoștințe, iar altora nu, de teama ca aceștia să nu le înțeleagă; Muslim, Cartea credinței, capitolul despre faptul că cel care moare fără a-I asocia nimic lui Allah intră în Paradis.
N. trad.: Formularea citată se găsește la Muslim 93b. Al-Bukhārī 128, din capitolul indicat în nota sursei, are un text înrudit despre mărturisirea de credință, nu această formulare.

A treia chestiune: loialitatea și dezicerea
TEXTUL AUTORULUI

الثَّالِثَةُ: أَنَّ مَنْ أَطَاعَ الرَّسُولَ وَوَحَّدَ اللَّهَ لَا يَجُوزُ لَهُ مُوَالَاةُ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانَ أَقْرَبَ قَرِيبٍ، وَالدَّلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالَى

A treia: celui care îi dă ascultare Trimisului și Îl adoră numai pe Allah nu îi este îngăduit să-i acorde loialitate celui care se împotrivește lui Allah și Trimisului Său, chiar de ar fi cea mai apropiată rudă. Dovada o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُمْ بِرُوحٍ مِنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴾

„Nu vei găsi oameni care cred în Allah și în Ziua de Apoi iubindu-i pe cei care se împotrivesc lui Allah și Trimisului Său, chiar dacă aceștia ar fi părinții lor, fiii lor, frații lor sau rudele lor. În inimile acestora El a înscris credința și i-a întărit cu un duh de la El.

Îi va face să intre în grădini pe sub care curg râuri, unde vor rămâne veșnic. Allah este mulțumit de ei, iar ei sunt mulțumiți de El. Aceștia sunt cei din tabăra lui Allah. Cu adevărat, cei din tabăra lui Allah sunt cei care izbândesc."

Al-Mujādilah 58:22

EXPLICAȚIA

Adică a treia dintre chestiunile pe care trebuie să le cunoaștem: al-walāʾ wa-l-barāʾ, loialitatea și dezicerea. Loialitatea și dezicerea reprezintă un principiu măreț, despre care au venit numeroase texte. Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, a spus:

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بِطَانَةً مِنْ دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا ﴾

„O, voi, cei care credeți! Nu vă luați confidenți din afara voastră, căci ei nu precupețesc nimic pentru a vă vătăma."

Āl ʿImrān 3:118, fragment

Preaînaltul a spus:

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴾

„O, voi, cei care credeți! Nu-i luați pe evrei și pe creștini drept aliați; ei sunt aliați unii altora. Cel dintre voi care li se aliază este dintre ei. Allah nu-i călăuzește pe oamenii nedrepți."

Al-Māʾidah 5:51

El, Preaslăvitul și Preaînaltul, a spus:

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَكُمْ هُزُوًا وَلَعِبًا مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَالْكُفَّارَ أَوْلِيَاءَ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴾

„O, voi, cei care credeți! Nu-i luați drept aliați pe cei care au făcut din religia voastră o batjocură și o joacă, dintre cei cărora le-a fost dată Cartea înaintea voastră, și nici pe necredincioși. Temeți-vă de Allah, dacă sunteți credincioși."

Al-Mā'idah 5:57

Și a spus:

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا آبَاءَكُمْ وَإِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَاءَ إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ۝ قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴾

„O, voi, cei care credeți! Nu vă luați părinții și frații drept aliați dacă ei aleg necredința în locul credinței. Cei dintre voi care li se aliază sunt cei nedrepți. Spune: «Dacă părinții voștri, fiii voștri, frații voștri, soțiile voastre, rudele voastre, averile pe care le-ați dobândit, negoțul de a cărui stagnare vă temeți și locuințele care vă plac vă sunt mai dragi decât Allah, Trimisul Său și jihādul pe calea Sa, atunci așteptați până când Allah va aduce porunca Sa!» Allah nu-i călăuzește pe oamenii nelegiuiți."

Al-Tawbah 9:23–24

Atotputernicul și Preaslăvitul a spus:

﴿ قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَآءُ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحْدَهُ ﴾

„Ați avut o pildă bună în Ibrāhīm și în cei care erau cu el, când au spus neamului lor: «Noi ne dezicem de voi și de ceea ce adorați în afară de Allah. Vă respingem; între noi și voi s-au arătat vrăjmășia și ura pentru totdeauna, până când veți crede în Allah singur.»"

Al-Mumtaḥanah 60:4, fragment

A-i acorda loialitate celui care se împotrivește lui Allah și a-i arăta afecțiune indică slăbiciunea credinței din inima omului în Allah și în Trimisul Său. Nu este rațional ca omul să iubească ceva care îi este dușman celui pe care îl iubește.

Loialitatea față de necredincioși se manifestă prin sprijinirea și ajutarea lor în necredința și rătăcirea în care se află. Afecțiunea față de ei se manifestă prin îndeplinirea lucrurilor prin care se câștigă afecțiunea lor: îl vezi că le caută afecțiunea pe orice cale.

Fără îndoială, aceasta contrazice fie credința în întregime, fie desăvârșirea ei.

Credinciosul are, așadar, obligația să-i fie potrivnic celui care se împotrivește lui Allah și Trimisului Său, chiar dacă acesta ar fi cea mai apropiată rudă, să-l urască și să se țină departe de el. Totuși, acest lucru nu îl împiedică să-l sfătuiască și să-l cheme la adevăr.

• • •

12 Ḥanīfiyyah: religia lui Ibrāhīm

Adorarea și sinceritatea față de Allah

TEXTUL AUTORULUI

اعْلَمْ أَرْشَدَكَ اللَّهُ لِطَاعَتِهِ: أَنَّ الْحَنِيفِيَّةَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ

Să știi — Allah să te călăuzească spre ascultarea de El! — că ḥanīfiyyah, religia lui Ibrāhīm, înseamnă să-L adori pe Allah singur, consacrându-I Lui religia cu sinceritate.

EXPLICAȚIA

Cunoașterea, călăuzirea și ascultarea

Despre cunoaștere am vorbit deja; nu este nevoie să repetăm aici.

Al-rushd înseamnă statornicia pe calea adevărului.

Ascultarea înseamnă a te conforma celor cerute, împlinind ceea ce este poruncit și părăsind ceea ce este interzis.

Ḥanīfiyyah și millah

Ḥanīfiyyah este religia care se îndepărtează de shirk și care se întemeiază pe sinceritatea față de Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul.

Millah înseamnă calea religioasă pe care o urmează el — binecuvântarea și pacea fie asupra lui!

Ibrāhīm

Ibrāhīm este prietenul apropiat al Celui Milostiv. Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, a spus:

﴿ وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا ﴾

„Allah l-a luat pe Ibrāhīm drept prieten apropiat."
Al-Nisāʾ 4:125, fragment

El este părintele profeților. Calea sa a fost amintită în numeroase locuri, pentru a fi urmată.

„Să-L adori pe Allah"

Cuvintele *„să-L adori pe Allah"* alcătuiesc predicatul particulei anna din expresia *„anna al-ḥanīfiyyah"*. În sensul ei general, adorarea înseamnă smerirea înaintea lui Allah cu iubire și preamărire, prin împlinirea poruncilor Sale și ferirea de interdicțiile Sale, în felul în care au venit rânduielile Sale.
În privința sensului particular al adorării — adică a detalierii ei —, Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah — Allah să aibă milă de el! — a spus:

„Adorarea este un nume cuprinzător pentru tot ceea ce Allah iubește și de care este mulțumit, dintre cuvintele și faptele exterioare și interioare: frica, teama plină de cunoaștere, încrederea în Allah, rugăciunea, zakātul, postul și celelalte rânduieli ale Islamului."

Sinceritatea în adorare

Al-ikhlāṣ înseamnă curățire. Aici se are în vedere ca omul, prin adorarea sa, să urmărească Fața lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, și ajungerea în lăcașul cinstirii Sale, fără să adore pe altcineva alături de El: nici un înger apropiat, nici un profet trimis. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنِ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴾

„Apoi ți-am revelat: «Urmează religia lui Ibrāhīm, care era ḥanīf și nu era dintre politeiști.»"

Al-Naḥl 16:123
Allah Preaînaltul a spus:

﴿ وَمَنْ يَرْغَبُ عَنْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ وَلَقَدِ
اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ۝ إِذْ
قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمْ قَالَ أَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ۝ وَوَصَّى بِهَا
إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ يَا بَنِيَّ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى لَكُمُ الدِّينَ
فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴾

„Cine se îndepărtează de religia lui Ibrāhīm, în afară de cel care își nesocotește propriul suflet? Noi l-am ales în această lume, iar în Viața de Apoi va fi dintre cei drepți. Când Domnul său i-a spus: «Supune-te!», el a spus: «M-am supus Domnului lumilor.» Ibrāhīm le-a lăsat această poruncă fiilor săi, și la fel Yaʿqūb: «O, fiii mei! Allah a ales pentru voi religia; să nu muriți decât fiind musulmani!»"
Al-Baqarah 2:130–132

Scopul pentru care au fost create făpturile
TEXTUL AUTORULUI

وَبِذَلِكَ أَمَرَ اللَّهُ جَمِيعَ النَّاسِ وَخَلَقَهُمْ لَهَا، كَمَا قَالَ اللَّهُ
تَعَالَى

Aceasta le-a poruncit Allah tuturor oamenilor și pentru aceasta i-a creat, după cum a spus Allah Preaînaltul:

﴿ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴾

„Nu i-am creat pe djinni și pe oameni decât ca să Mă adore."
Al-Dhāriyāt 51:56

وَمَعْنَى يَعْبُدُونِ يُوَحِّدُونِ

Sensul expresiei *„să Mă adore"* este *„să Mă adore numai pe Mine".*

EXPLICAȚIA

Adică Allah le-a poruncit tuturor oamenilor ḥanīfiyyah — adorarea lui Allah, consacrându-I Lui religia cu sinceritate — și i-a creat pentru aceasta, după cum a spus Allah Preaînaltul:

﴿ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ﴾

„Nu am trimis înaintea ta niciun mesager fără să-i revelăm: «Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Mine; așadar, adorați-Mă!»"
Al-Anbiyā' 21:25

Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, a arătat în Cartea Sa că făpturile au fost create numai pentru aceasta. Preaînaltul a spus:

﴿ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴾

„Nu i-am creat pe djinni și pe oameni decât ca să Mă adore."
Al-Dhāriyāt 51:56

Adică tawḥīdul intră în sensul adorării. În rest, ți-a fost arătat deja sensul adorării, lucrurile pe care le desemnează și faptul că ea este mai cuprinzătoare decât simpla afirmare a tawḥīdului.

Cele două feluri de adorare

Să știi că adorarea este de două feluri.

Primul este adorarea în sensul supunerii față de porunca ce guvernează creația: supunerea față de porunca lui Allah Preaînaltul privitoare la univers. Ea cuprinde toate făpturile, fără ca vreuna să iasă de sub ea, potrivit cuvintelor Celui Preaînalt:

﴿ إِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتِي الرَّحْمَنِ عَبْدًا ﴾

„Toți cei din ceruri și de pe pământ vor veni la Cel Milostiv numai ca robi."

Maryam 19:93

Ea îi cuprinde pe credincios și pe necredincios, pe cel virtuos și pe cel nelegiuit.

Al doilea este adorarea potrivit Legii: supunerea față de porunca revelată a lui Allah Preaînaltul. Aceasta le este proprie celor care Îi dau ascultare lui Allah Preaînaltul și urmează ceea ce au adus mesagerii. Un exemplu îl constituie cuvintele Sale:

﴿ وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا ﴾

„Robii Celui Milostiv sunt cei care umblă pe pământ cu smerenie."

Al-Furqān 25:63, fragment

Pentru primul fel, omul nu este lăudat, fiindcă acesta nu ține de fapta sa. Poate fi însă lăudat pentru recunoștința pe care o arată la bunăstare și pentru răbdarea în încercare. Al doilea fel, în schimb, este unul pentru care omul este lăudat.

• • •

13 Tawḥīdul și shirkul

Cea mai mare poruncă și cea mai gravă interdicție

TEXTUL AUTORULUI

وَأَعْظَمُ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ التَّوْحِيدُ، وَهُوَ: إِفْرَادُ اللَّهِ بِالْعِبَادَةِ

Cel mai măreț lucru pe care Allah l-a poruncit este tawḥīdul, adică a-L adora numai pe Allah.

EXPLICAȚIA

Înțelesul tawḥīdului

Din punct de vedere lingvistic, al-tawḥīd este substantivul verbal al lui waḥḥada, yuwaḥḥidu, adică a face ca un lucru să fie unul singur. Aceasta nu se realizează decât prin negare și afirmare: negarea unei însușiri pentru orice altceva în afară de cel desemnat ca unic și afirmarea ei pentru el.

De exemplu, spunem că tawḥīdul omului nu se împlinește până când acesta nu mărturisește că nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah. Astfel, el neagă dreptul la adorare pentru orice altceva în afară de Allah Preaînaltul și îl afirmă numai pentru Allah.

În terminologia religioasă, autorul l-a definit prin cuvintele: *„Tawḥīdul înseamnă a-L adora numai pe Allah."* Adică să-L adori numai pe Allah, fără să-I asociezi nimic: nici un profet trimis, nici un înger apropiat, nici un conducător, nici un rege și nici vreo altă făptură. Dimpotrivă, să-I dedici numai Lui adorarea, cu iubire, preamărire, dorință și teamă.

Shaykhul — Allah să aibă milă de el! — are în vedere tawḥīdul pentru împlinirea căruia au fost trimiși mesagerii, fiindcă acesta este cel încălcat de neamurile lor.

Există și o definiție mai cuprinzătoare a tawḥīdului: a-L recunoaște pe Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, ca unic în ceea ce Îi este propriu.

Cele trei categorii ale tawḥīdului

Categoriile tawḥīdului sunt trei.

Prima: tawḥīd al-rubūbiyyah — a-L recunoaște pe Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, ca unic în creație, stăpânire și cârmuire. Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, a spus:

﴿ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ ﴾

„Allah este Creatorul tuturor lucrurilor."

Al-Zumar 39:62, fragment

Și a spus:

﴿ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ﴾

„Există vreun creator în afară de Allah care să vă dea cele necesare traiului din cer și de pe pământ? Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de El."

Fāțir 35:3, fragment

Și a spus:

﴿ تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴾

„Binecuvântat este Cel în Mâna Căruia se află stăpânirea și El este Atotputernic asupra tuturor lucrurilor."

Al-Mulk 67:1

Și a spus:

﴿ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴾

„Numai Lui Îi aparțin creația și porunca! Binecuvântat este Allah, Domnul lumilor!"

Al-Aʿrāf 7:54, fragment

A doua: tawḥīd al-ulūhiyyah — a-L adora numai pe Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, fără ca omul să ia pe cineva alături de Allah, pe care să-l adore și de care să se apropie așa cum Îl adoră pe Allah Preaînaltul și se apropie de El.

A treia: tawḥīd al-asmāʾ wa-l-ṣifāt — a-L recunoaște pe Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, ca unic în Numele cu care S-a numit pe Sine și în Atributele prin care S-a descris în Cartea Sa sau prin cuvintele Trimisului Său ﷺ. Aceasta se face prin afirmarea a ceea ce El a afirmat și negarea a ceea ce El a negat, fără denaturare, fără negare a atributelor, fără stabilirea modalității lor și fără asemănare cu făpturile.

Autorul are în vedere aici tawḥīd al-ulūhiyyah. În privința lui s-au rătăcit politeiștii împotriva cărora Profetul ﷺ a luptat, pentru care a socotit îngăduite vărsarea sângelui și luarea averilor, pământurilor și locuințelor și ale căror femei și copii i-a luat în robie. Străduința mesagerilor cu neamurile lor se îndrepta în cea mai mare parte asupra acestei categorii a tawḥīdului. Preaînaltul a spus:

﴿ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ ﴾

„Noi am trimis în fiecare comunitate un mesager: «Adorați-L pe Allah!»"

Al-Naḥl 16:36, fragment[14]

Adorarea nu este validă decât pentru Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul. Cel care încalcă acest tawḥīd este un politeist

14 N. trad.: Textul tipărit, p. 40, indică al-Naḥl, versetul 29. Fragmentul citat aparține versetului al-Naḥl 16:36; trimiterea a fost îndreptată prin confruntare cu textul coranic.

necredincios, chiar dacă recunoaște tawḥīdul stăpânirii și pe cel al Numelor și Atributelor.

Să presupunem că un om recunoaște pe deplin tawḥīdul stăpânirii și al Numelor și Atributelor, dar merge la un mormânt și îl adoră pe cel aflat în el ori îi făgăduiește o jertfă prin care caută apropierea de el. Acesta este un politeist necredincios, care va rămâne veșnic în Foc. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴾

„Celui care Îi asociază ceva lui Allah, Allah i-a interzis Paradisul, iar adăpostul său va fi Focul. Cei nedrepți nu vor avea ajutoare.”

Al-Mā’idah 5:72, fragment

Tawḥīdul este cel mai măreț lucru pe care Allah l-a poruncit fiindcă el este temelia pe care se clădește întreaga religie. De aceea, Profetul ﷺ a început cu el chemarea la Allah și le-a poruncit celor pe care i-a trimis să cheme la religie să înceapă cu el.

Gravitatea shirkului

TEXTUL AUTORULUI

وَأَعْظَمُ مَا نَهَى عَنْهُ الشِّرْكُ، وَهُوَ: دَعْوَةُ غَيْرِهِ مَعَهُ، وَالدَّلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالَى

Cel mai grav lucru pe care El l-a interzis este shirkul, adică invocarea altcuiva alături de El. Dovada o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا ﴾

„Adorați-L pe Allah și nu-I asociați nimic!”
Al-Nisāʾ 4:36, fragment
EXPLICAȚIA
Cel mai grav lucru pe care Allah l-a interzis este shirkul, fiindcă cel mai mare dintre drepturi este dreptul lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul. Dacă omul îl neglijează, a neglijat cel mai mare dintre drepturi: tawḥīdul lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ ﴾

„Shirkul este, cu adevărat, o mare nedreptate.”
Luqmān 31:13, fragment
Și a spus:

﴿ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدِ افْتَرَى إِثْمًا عَظِيمًا ﴾

„Cel care Îi asociază ceva lui Allah a săvârșit, prin născocire, un păcat uriaș.”
Al-Nisāʾ 4:48, fragment
Atotputernicul și Preaslăvitul a spus:

﴿ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴾

„Cel care Îi asociază ceva lui Allah s-a rătăcit într-o rătăcire îndepărtată.”
Al-Nisāʾ 4:116, fragment
Și a spus:

﴿ إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴾

„Celui care Îi asociază ceva lui Allah, Allah i-a interzis Paradisul, iar adăpostul său va fi Focul. Cei nedrepți nu vor avea ajutoare.”

Al-Mā’idah 5:72, fragment

Și a spus:

﴿ إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ ﴾

„Allah nu iartă să-I fie asociat ceva, dar iartă ceea ce este mai prejos de aceasta cui voiește.”

Al-Nisā’ 4:48, fragment

Profetul ﷺ a spus:

«أَعْظَمُ الذَّنْبِ أَنْ تَجْعَلَ لِلَّهِ نِدًّا وَهُوَ خَلَقَكَ»

„Cel mai mare păcat este să-I atribui lui Allah un seamăn, deși El te-a creat.”[15]

El — binecuvântarea și pacea fie asupra lui! — a spus, în relatarea lui Muslim de la Jābir (Allah să fie mulțumit de el!):

«مَنْ لَقِيَ اللَّهَ لَا يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ، وَمَنْ لَقِيَهُ يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا دَخَلَ النَّارَ»

„Cel care Îl întâlnește pe Allah fără să-I asocieze nimic intră în

15 Notă a ediției arabe: Al-Bukhārī, Cartea tawḥīdului, capitolul despre cuvintele Celui Preaînalt: „O, Trimisule, vestește ceea ce ți-a fost pogorât de la Domnul tău”; Muslim, Cartea credinței, capitolul despre faptul că shirkul este cel mai grav dintre păcate.

N. trad.: Localizare a fragmentului: Muslim 86a.

Paradis, iar cel care Îl întâlnește asociindu-I ceva intră în Foc."[16]
Profetul ﷺ a spus:

«مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَدْعُو مِنْ دُونِ اللَّهِ نِدًّا دَخَلَ النَّارَ»

„Cel care moare invocând un seamăn în afară de Allah intră în Foc."[17]

Relatat de al-Bukhārī.

Pentru a dovedi porunca lui Allah Preaînaltul de a-L adora și interdicția Sa de a-I asocia ceva, autorul — Allah să aibă milă de el! — a folosit cuvintele lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul:

﴿ وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا ﴾

„Adorați-L pe Allah și nu-I asociați nimic!"
Al-Nisāʾ 4:36, fragment

Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, a poruncit adorarea Sa și a interzis asocierea altora Lui. Aceasta cuprinde afirmarea faptului că adorarea Îi aparține numai Lui. Cine nu Îl adoră pe Allah este un necredincios trufaș; cine Îl adoră pe Allah și adoră pe altcineva alături de El este un necredincios politeist; iar cine Îl adoră numai pe Allah este un musulman sincer.

Shirkul major și shirkul minor

Shirkul este de două feluri: major și minor.

Primul fel: shirkul major. Este orice lucru numit shirk de Legiuitor și care presupune ieșirea omului din religia sa.

16 Notă a ediției arabe: Muslim, Cartea credinței, capitolul despre faptul că cel care moare fără a-I asocia nimic lui Allah intră în Paradis.
N. trad.: Localizare: Muslim 93b.

17 Notă a ediției arabe: Al-Bukhārī, Cartea tafsīrului, Sūrat al-Baqarah, capitolul despre cuvintele Celui Preaînalt: „Printre oameni sunt unii care iau, în afară de Allah, semeni", versetul 165.
N. trad.: Localizare: Al-Bukhārī 4497.

Al doilea fel: shirkul minor. Este orice cuvânt sau faptă căruia Legea i-a atribuit calificarea de shirk, fără ca acesta să scoată din religie.

Omul trebuie să se păzească de shirk, atât de cel major, cât și de cel minor. Preaînaltul a spus:

﴿ إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ ﴾

„Allah nu iartă să-I fie asociat ceva."
Al-Nisāʾ 4:48, fragment

• • •

14 Cele trei principii

Domnul, religia și Profetul

TEXTUL AUTORULUI

فَإِذَا قِيلَ لَكَ: مَا الْأُصُولُ الثَّلَاثَةُ الَّتِي يَجِبُ عَلَى الْإِنْسَانِ مَعْرِفَتُهَا؟ فَقُلْ: مَعْرِفَةُ الْعَبْدِ رَبَّهُ، وَدِينَهُ، وَنَبِيَّهُ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

Dacă ți se spune: *„Care sunt cele trei principii pe care omul are obligația să le cunoască?”*, răspunde: *„Cunoașterea de către rob a Domnului său, a religiei sale și a Profetului său, Muḥammad ﷺ.”*

EXPLICAȚIA

Sensul cuvântului „principii”

Al-uṣūl este pluralul lui aṣl: ceea ce servește drept temelie pentru altceva. De pildă, aṣl al unui zid este fundația sa, iar aṣl al unui copac este partea din care se desprind ramurile. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ ﴾

„Nu ai văzut cum a dat Allah pilda unui cuvânt bun, asemenea unui copac bun, cu rădăcina statornică și cu ramurile în cer?”

Ibrāhīm 14:24

Prin aceste trei principii, autorul — Allah să aibă milă de el! — se referă la cele despre care omul va fi întrebat în mormântul său: *„Cine este Domnul tău? Care este religia ta? Cine este Profetul tău?"*

De ce sunt prezentate sub forma unei întrebări

Autorul — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — a prezentat această chestiune sub forma unei întrebări pentru a-i atrage omului atenția asupra ei. Este o chestiune măreață și este vorba despre principii importante.

A spus că acestea sunt cele trei principii pe care omul trebuie să le cunoască fiindcă despre ele va fi întrebat în mormânt. După ce este îngropat și însoțitorii săi pleacă, vin la el doi îngeri, îl așază și îl întreabă: *„Cine este Domnul tău? Care este religia ta? Cine este Profetul tău?"*

Credinciosul răspunde: *„Domnul meu este Allah, religia mea este Islamul, iar Profetul meu este Muḥammad."* Cel care se îndoiește sau ipocritul spune: *„Ah, ah! Nu știu. I-am auzit pe oameni spunând ceva și am spus și eu la fel."*[18]

Cunoașterea de către rob a Domnului său

Cunoașterea lui Allah se dobândește prin mai multe mijloace. Printre ele se află examinarea și cugetarea asupra făpturilor Sale, Atotputernicul și Preaslăvitul. Acestea duc la cunoașterea Lui, a măreției stăpânirii Sale și a desăvârșirii puterii, înțelepciunii și milei Sale. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ أَوَلَمْ يَنظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِن شَيْءٍ ﴾

„Oare nu au privit la stăpânirea cerurilor și a pământului și la toate lucrurile pe care le-a creat Allah?"

18 N. trad.: Pentru cele trei întrebări, vezi Abū Dāwūd 4753. Al-Bukhārī 1338 transmite o variantă înrudită, cu întrebarea despre Muḥammad ﷺ și răspunsul celui care repetă spusele oamenilor.

Al-Aʿrāf 7:185, fragment
Atotputernicul și Preaslăvitul a spus:

﴿ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مَثْنَى وَفُرَادَى ثُمَّ تَتَفَكَّرُوا ﴾

„Vă îndemn la un singur lucru: să vă ridicați pentru Allah, câte doi sau singuri, apoi să cugetați.”
Saba’ 34:46, fragment
Și a spus:

﴿ إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴾

„În crearea cerurilor și a pământului și în alternarea nopții și a zilei sunt, cu adevărat, semne pentru cei înzestrați cu minte.”
Āl ʿImrān 3:190
Atotputernicul și Preaslăvitul a spus:

﴿ إِنَّ فِي اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَّقُونَ ﴾

„În alternarea nopții și a zilei și în ceea ce Allah a creat în ceruri și pe pământ sunt, cu adevărat, semne pentru oamenii care se tem de El.”
Yūnus 10:6
El, Preaslăvitul și Preaînaltul, a spus:

﴿ إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴾

„În crearea cerurilor și a pământului, în alternarea nopții și a zilei, în corăbiile care străbat marea cu ceea ce le folosește oamenilor, în apa pe care Allah o pogoară din cer și cu care dă viață pământului după moartea lui, răspândind pe el tot felul de viețuitoare, în schimbarea vânturilor și în norii supuși între cer și pământ sunt, cu adevărat, semne pentru oamenii care judecă."

Al-Baqarah 2:164

Un alt mijloc prin care robul își cunoaște Domnul este examinarea semnelor Sale revelate: revelația cu care au venit mesagerii — binecuvântarea și pacea fie asupra lor! El cercetează aceste semne și marile foloase cuprinse în ele, fără de care viața făpturilor nu se poate împlini nici în această lume, nici în Viața de Apoi.

Când le examinează, cugetă asupra lor și asupra cunoașterii și înțelepciunii pe care le cuprind și descoperă armonia lor și potrivirea cu binele robilor, ajunge prin aceasta să-L cunoască pe Domnul său, Atotputernicul și Preaslăvitul. Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, a spus:

﴿ أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا ﴾

„Oare nu cugetă ei asupra Coranului? Dacă ar fi de la altcineva decât Allah, ar găsi în el multe contradicții."

Al-Nisāʾ 4:82

Printre aceste mijloace se află și cunoașterea lui Allah pe care Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, o așază în inima credinciosului, până când este ca și cum acesta și-ar vedea Domnul cu ochii săi. Când Jibrīl l-a întrebat ce este iḥsānul, Profetul — binecuvântarea și pacea fie asupra lui! — a spus:

«أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ»

„Să-L adori pe Allah ca și cum L-ai vedea. Chiar dacă tu nu Îl vezi, El te vede."[19]

Cunoașterea religiei sale

Adică a cunoaște al doilea principiu: religia potrivit căreia i s-a cerut să acționeze, împreună cu înțelepciunea, mila, foloasele pentru făpturi și înlăturarea relelor pe care ea le cuprinde.

Cine cugetă așa cum se cuvine asupra religiei Islamului, întemeindu-și reflecția pe Carte și Sunnah, știe că ea este religia adevărului și că binele făpturilor nu se poate împlini decât prin ea.

Nu trebuie să judecăm Islamul după starea musulmanilor de astăzi. Musulmanii au neglijat multe lucruri și au săvârșit încălcări grave, până într-acolo încât omul care trăiește printre ei, în unele țări islamice, parcă ar trăi într-un mediu neislamic.

19 Notă a ediției arabe: Muslim, Cartea credinței, capitolul care lămurește stâlpii credinței și ai Islamului.
N. trad.: Pentru hadithul lui Jibrīl și fragmentele sale, vezi Muslim 8a.

Religia Islamului — toată lauda I se cuvine lui Allah Preaînaltul! — cuprinde toate foloasele cuprinse în religiile anterioare și se deosebește de ele prin faptul că este potrivită pentru orice timp, loc și comunitate.

Prin faptul că este potrivită pentru orice timp, loc și comunitate se înțelege că ținerea de ea nu contrazice binele comunității în niciun timp și în niciun loc, oricare ar fi acea comunitate. Religia Islamului poruncește orice faptă bună și interzice orice faptă rea; poruncește orice trăsătură nobilă de caracter și interzice orice trăsătură josnică.

Cunoașterea Profetului său Muḥammad ﷺ

Acesta este al treilea principiu: omul să-l cunoască pe Profetul său, Muḥammad ﷺ. Aceasta se dobândește prin studierea vieții Profetului ﷺ, a adorării sale, a caracterului, a chemării la Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, a jihādului pe calea Sa și a celorlalte laturi ale vieții sale — binecuvântarea și pacea fie asupra lui!

De aceea, oricine dorește să-l cunoască mai bine pe Profetul său și să-și sporească credința în el trebuie să citească, atât cât îi este cu putință, din viața sa: în război și în pace, în greutate și în bunăstare, în toate împrejurările sale.

Îl rugăm pe Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, să ne facă dintre cei care îl urmează pe Trimisul Său ﷺ atât lăuntric, cât și în afară, și să ne ia sufletele în această stare. El este Ocrotitorul acestui lucru și Cel care are putere asupra lui.

• • •

15 Primul principiu: cunoașterea Domnului

Semnele Sale și făpturile Sale

TEXTUL AUTORULUI

فَإِذَا قِيلَ لَكَ: مَنْ رَبُّكَ؟ فَقُلْ: رَبِّيَ اللَّهُ الَّذِي رَبَّانِي وَرَبَّى جَمِيعَ الْعَالَمِينَ بِنِعَمِهِ

Dacă ți se spune: *„Cine este Domnul tău?”*, răspunde: *„Domnul meu este Allah, Cel care m-a îngrijit pe mine și a îngrijit toate lumile prin binefacerile Sale.”*

EXPLICAȚIA

„Cine este Domnul tău?”

Adică: cine este Domnul tău, Cel care te-a creat, te-a susținut, te-a pregătit și ți-a dăruit cele necesare traiului?

Îngrijirea prin binefaceri

Al-tarbiyah înseamnă îngrijirea prin care este îndreptat cel îngrijit. Cuvintele autorului — Allah să aibă milă de el! — sugerează că al-Rabb derivă din al-tarbiyah, fiindcă el spune: *„Cel care m-a îngrijit pe mine și a îngrijit toate lumile prin binefacerile Sale.”*

Allah a îngrijit toate lumile prin binefacerile Sale, le-a pregătit pentru ceea ce au fost create și le-a susținut prin cele dăruite pentru trai. Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, a spus despre dialogul dintre Mūsā și Faraon:

﴿ فَمَنْ رَبُّكُمَا يَا مُوسَى ۝ قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدَى ﴾

„«Cine este Domnul vostru, o, Mūsā?» El a spus: «Domnul nostru este Cel care a dat fiecărui lucru alcătuirea sa, apoi l-a călăuzit.»”

Ṭā Hā 20:49–50, fragment

Așadar, pe fiecare dintre făpturi Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, a îngrijit-o prin binefacerile Sale. Binefacerile lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, asupra robilor Săi sunt atât de numeroase, încât nu pot fi cuprinse. Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, a spus:

﴿ وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا ﴾

„Dacă ați încerca să numărați binefacerile lui Allah, nu le-ați putea cuprinde.”

Al-Naḥl 16:18, fragment

Allah este Cel care te-a creat, te-a pregătit, te-a susținut și ți-a dăruit cele necesare traiului. El singur este, așadar, îndreptățit să fie adorat.

„El este Cel pe care Îl ador”

TEXTUL AUTORULUI

وَهُوَ مَعْبُودِي لَيْسَ لِي مَعْبُودٌ سِوَاهُ، وَالدَّلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالَى

El este Cel pe care Îl ador; nu ador pe nimeni în afară de El. Dovada o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴾

„Toată lauda I se cuvine lui Allah, Domnul lumilor."
Al-Fātiḥah 1:2
EXPLICAȚIA
Adică El este Cel pe care Îl ador și înaintea Căruia mă smeresc cu supunere, iubire și preamărire. Împlinesc ceea ce îmi poruncește și părăsesc ceea ce îmi interzice. Nu ador pe nimeni în afară de Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul. Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, a spus:

﴿ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ﴾

„Nu am trimis înaintea ta niciun mesager fără să-i revelăm: «Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Mine; așadar, adorați-Mă!»"
Al-Anbiyā' 21:25
Și a spus:

﴿ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ ﴾

„Nu li s-a poruncit decât să-L adore pe Allah, consacrându-I Lui religia cu sinceritate, ca oameni îndepărtați de shirk, să împlinească rugăciunea și să dea zakātul. Aceasta este religia dreaptă."
Al-Bayyinah 98:5
Autorul — Allah să aibă milă de el! — a folosit cuvintele Celui Preaînalt pentru a dovedi că Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, îngrijește toate făpturile:

﴿ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴾

„Toată lauda I se cuvine lui Allah, Domnul lumilor.”
Al-Fātiḥah 1:2

Adică descrierea prin desăvârșire, măreție și grandoare Îi revine numai lui Allah Preaînaltul. *„Domnul lumilor”* înseamnă Cel care le îngrijește prin binefaceri, Creatorul și Stăpânul lor, Cel care le cârmuiește după cum voiește, Atotputernicul și Preaslăvitul.

Sensul cuvântului „lumi”
TEXTUL AUTORULUI

وَكُلُّ مَا سِوَى اللَّهِ عَالَمٌ، وَأَنَا وَاحِدٌ مِنْ ذَلِكَ الْعَالَمِ

Tot ceea ce există în afară de Allah face parte din lume, iar eu sunt unul dintre cei care alcătuiesc această lume.

EXPLICAȚIA

Al-ʿālam înseamnă tot ceea ce există în afară de Allah. Făpturile au fost numite ʿālam fiindcă sunt un semn care Îl indică pe Creatorul, Stăpânul și Cârmuitorul lor. În fiecare lucru este un semn al lui Allah, care arată că El este Unul.

Eu, cel care dau acest răspuns, sunt unul dintre cei care alcătuiesc această lume. Dacă El este Domnul meu, am obligația să-L ador numai pe El.

Cunoașterea prin semne și făpturi
TEXTUL AUTORULUI

فَإِذَا قِيلَ لَكَ: بِمَ عَرَفْتَ رَبَّكَ؟ فَقُلْ: بِآيَاتِهِ وَمَخْلُوقَاتِهِ، وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ، وَمِنْ مَخْلُوقَاتِهِ السَّمَاوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرَضُونَ السَّبْعُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَمَا بَيْنَهُمَا

Dacă ți se spune: *„Prin ce L-ai cunoscut pe Domnul tău?”*, răspunde: *„Prin semnele Sale și prin făpturile Sale. Printre semnele*

Sale se află noaptea și ziua, soarele și luna. Printre făpturile Sale se află cele șapte ceruri și cele șapte pământuri, cei care se află în ele și ceea ce este între ele."

EXPLICAȚIA

Adică, dacă ți se spune: *„Prin ce L-ai cunoscut pe Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul?"*, răspunde: *„L-am cunoscut prin semnele Sale și prin făpturile Sale."*

Al-āyāt este pluralul lui āyah: semnul care indică un lucru și îl face cunoscut.

Semnele lui Allah Preaînaltul sunt de două feluri: cele din creație și cele revelate. Cele din creație sunt făpturile, iar cele revelate sunt revelația pe care Allah a pogorât-o mesagerilor Săi.

Prin urmare, cuvintele autorului — Allah să aibă milă de el! — *„prin semnele Sale și prin făpturile Sale"* reprezintă legarea particularului de general, dacă prin semne înțelegem atât semnele din creație, cât și pe cele revelate. Dacă restrângem însă semnele la cele revelate, este vorba despre legarea a două lucruri distincte.

În orice caz, Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, este cunoscut prin semnele Sale din creație: făpturile mărețe și ceea ce ele cuprind din minunile alcătuirii și din înțelepciunea deplină. Este cunoscut și prin semnele Sale revelate, care cuprind dreptate, foloase și îndepărtarea relelor.

„În fiecare lucru este un semn al Lui,
care arată că El este Unul."

Soarele și luna

Toate acestea se numără printre semnele lui Allah care arată desăvârșirea puterii, înțelepciunii și milei Sale.

Soarele este unul dintre semnele lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, fiindcă se deplasează într-o ordine minunată, de când l-a creat Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, și până când Allah Preaînaltul va îngădui sfârșitul lumii. El se deplasează către un loc de statornicire al său, după cum a spus Preaînaltul:

﴿ وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴾

„Soarele se deplasează către un loc de statornicire al său. Aceasta este rânduiala Celui Atotputernic, Atoateștiutor."

Yā Sīn 36:38

El este unul dintre semnele lui Allah Preaînaltul prin mărimea și prin efectele sale. Mărimea sa este uriașă, iar efectele sale sunt foloasele aduse trupurilor, copacilor, râurilor, mărilor și altora.

Când privim soarele, acest semn măreț, și ne gândim cât de mare este depărtarea dintre el și noi, simțim totuși această căldură puternică a lui. Privește apoi lumina sa intensă, datorită căreia oamenii economisesc sume însemnate: ziua, ei nu mai au nevoie de alte surse de iluminat. Aceasta le aduce un mare folos, prin economisirea banilor lor. Și acesta este unul dintre semnele din care nu înțelegem decât puțin.

La fel, luna este unul dintre semnele lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul. El i-a rânduit faze, câte una pentru fiecare noapte:

﴿ وَالْقَمَرَ قَدَّرْنَاهُ مَنَازِلَ حَتَّى عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ ﴾

„Lunii i-am rânduit faze, până când ajunge asemenea codiței vechi a unui ciorchine de curmale."

Yā Sīn 36:39

La început apare mică, apoi crește încetul cu încetul până când devine plină, după care începe din nou să scadă. În această privință se aseamănă cu omul: acesta este creat slab, apoi trece de la o putere la alta, până când se întoarce din nou la slăbiciune. Binecuvântat este, așadar, Allah, Cel mai bun dintre creatori!

Dovezile din Coran

TEXTUL AUTORULUI

وَالدَّلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالَى

Dovada o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴾

„Printre semnele Sale se află noaptea și ziua, soarele și luna. Nu vă prosternați nici soarelui, nici lunii, ci prosternați-vă lui Allah, Cel care le-a creat, dacă pe El Îl adorați.”

Fuṣṣilat 41:37

وَقَوْلُهُ تَعَالَى

Și cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴾

„Domnul vostru este Allah, Cel care a creat cerurile și pământul în șase zile, apoi S-a înălțat deasupra Tronului. El acoperă ziua cu noaptea, care o urmărește grabnic. Soarele, luna și stelele sunt supuse poruncii Sale. Numai Lui Îi aparțin creația și porunca! Binecuvântat este Allah, Domnul lumilor!”

Al-Aʿrāf 7:54

EXPLICAȚIA

Dovada că noaptea și ziua, soarele și luna se numără printre semnele lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, este în cuvintele Celui Preaînalt: *„Printre semnele Sale se află noaptea și ziua…”* și până la sfârșitul pasajului.

Adică noaptea și ziua, prin ele însele și prin alternarea lor, sunt semne clare care arată ceea ce indică. La fel sunt foloasele pentru robi și schimbările stărilor lor pe care Allah le-a așezat în ele. Tot astfel, soarele și luna sunt semne prin ele însele, prin mișcarea și ordinea lor și prin foloasele aduse robilor și vătămările îndepărtate de la ei.

Apoi Allah Preaînaltul le-a interzis robilor să se prosterneze soarelui sau lunii, oricât de mărețe le-ar părea, fiindcă nu sunt îndreptățite să fie adorate: ele sunt create. Cel îndreptățit să fie adorat este Allah Preaînaltul, Cel care le-a creat.

Cuvintele *„și cuvintele Sale”* introduc o dovadă că Allah a creat cerurile și pământul: *„Domnul vostru este Allah, Cel care a creat cerurile și pământul…”* și până la sfârșitul versetului. În el se află următoarele semne ale lui Allah:

În primul rând, Allah a creat aceste făpturi mărețe în șase zile. Dacă ar fi voit, le-ar fi creat într-o clipă, însă El a legat efectele de cauzele lor, potrivit înțelepciunii Sale.

În al doilea rând, El S-a înălțat deasupra Tronului: adică S-a ridicat deasupra lui într-o înălțare proprie Lui, așa cum se cuvine măreției și grandorii Sale. Aceasta este un semn al desăvârșirii stăpânirii și autorității Sale.

În al treilea rând, El acoperă ziua cu noaptea: face ca noaptea să fie un înveliș pentru zi, adică o acoperire, asemenea unei pânze lăsate peste lumina zilei, care o acoperă.

În al patrulea rând, El a supus soarele, luna și stelele poruncii Sale — măreață este stăpânirea Sa! Le poruncește ceea ce voiește spre folosul robilor.

În al cincilea rând, stăpânirea Sa este atotcuprinzătoare, iar autoritatea Sa este desăvârșită, fiindcă Lui Îi aparțin creația și porunca, nu altcuiva.

În al șaselea rând, stăpânirea Sa îi cuprinde pe toți cei din toate lumile.

• • •

16 Adorarea Îi aparține numai lui Allah

Primul principiu · continuare

TEXTUL AUTORULUI

وَالرَّبُّ هُوَ الْمَعْبُودُ، وَالدَّلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Domnul este Cel care este adorat. Dovada o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ۝ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴾

„O, oameni! Adorați-L pe Domnul vostru, Cel care v-a creat pe voi și pe cei dinaintea voastră, ca să dobândiți taqwā. El este Cel care v-a făcut pământul așternut și cerul zidire și a pogorât din cer apă, prin care a făcut să iasă roade ca hrană pentru voi. Așadar, nu-I faceți lui Allah semeni, de vreme ce voi știți!"

Al-Baqarah 2:21–22

EXPLICAȚIA

„Domnul este Cel care este adorat”

Autorul — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — face trimitere la cuvintele lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul:

﴿ إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴾

„Domnul vostru este Allah, Cel care a creat cerurile și pământul în șase zile, apoi S-a înălțat deasupra Tronului. El acoperă ziua cu noaptea, care o urmărește grabnic. Soarele, luna și stelele sunt supuse poruncii Sale. Numai Lui Îi aparțin creația și porunca! Binecuvântat este Allah, Domnul lumilor!”

Al-Aʿrāf 7:54[20]

Așadar, Domnul este Cel care este adorat: adică El este Cel îndreptățit să fie adorat sau Cel adorat pentru că I se cuvine adorarea. Aceasta nu înseamnă că oricine este adorat este un domn. Divinitățile adorate în afară de Allah, pe care adoratorii lor le-au luat drept domni în afară de Allah, nu sunt domni.

Domnul este Creatorul, Stăpânul și Cel care cârmuiește toate lucrurile.

Dovada și chemarea adresată oamenilor

„Dovada” înseamnă dovada că Domnul este Cel îndreptățit să fie adorat.

20 N. trad.: La p. 51, textul tipărit indică al-Aʿrāf, versetul 254. Pasajul citat este al-Aʿrāf 7:54; numai trimiterea a fost îndreptată prin confruntare cu textul coranic.

Chemarea *„O, oameni!”* le este adresată tuturor oamenilor dintre fiii lui Ādam. Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, le-a poruncit să-L adore numai pe El, fără să-I asocieze nimic, și să nu-I facă semeni. El arată că I se cuvine adorarea pentru că numai El este Creatorul, fără niciun asociat.

Cuvintele *„Cel care v-a creat”* sunt o descriere explicativă, care arată motivul celor spuse mai înainte: adorați-L, pentru că El este Domnul vostru, Cel care v-a creat. Fiind Domnul și Creatorul, este obligatoriu pentru voi să-L adorați. De aceea spunem că oricine recunoaște stăpânirea lui Allah este dator să-L adore numai pe El; altfel, s-ar contrazice.

„Ca să dobândiți taqwā” înseamnă: pentru a ajunge la taqwā. Taqwā înseamnă să te păzești de pedeapsa lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, urmând poruncile Sale și ferindu-te de interdicțiile Sale.

Binefacerile care arată dreptul Său la adorare

***„V-a făcut pământul așternut”*:** adică l-a făcut așternut și loc de odihnă, pentru ca noi să ne folosim de el fără greutate și osteneală, așa cum omul se odihnește pe așternutul său.

***„Și cerul zidire”*:** adică deasupra noastră, căci zidirea se află deasupra. Cerul este o zidire pentru locuitorii pământului și un acoperiș ocrotit, după cum a spus Allah Preaînaltul:

﴿ وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَحْفُوظًا وَهُمْ عَنْ آيَاتِهَا مُعْرِضُونَ ﴾

„Și am făcut cerul un acoperiș ocrotit, însă ei se întorc de la semnele lui.”

Al-Anbiyāʾ 21:32

***„Și a pogorât din cer apă”*:** adică a pogorât de sus, din nori, apă curățitoare, după cum a spus Preaînaltul:

﴿ لَكُمْ مِنْهُ شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ تُسِيمُونَ ﴾

„Din ea aveți de băut și prin ea crește vegetația pe care vă păștești animalele."

Al-Naḥl 16:10, fragment

***„Ca hrană pentru voi"*:** adică drept dar pentru voi. Într-un alt verset se spune:

﴿ مَتَاعًا لَكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ ﴾

„Spre folosul vostru și al vitelor voastre."

Al-Nāziʿāt 79:33

***„Nu-I faceți lui Allah semeni"*:** nu-I faceți semeni Celui care v-a creat pe voi și pe cei dinaintea voastră, care v-a făcut pământul așternut și cerul zidire și a pogorât pentru voi din cer apă, prin care a făcut să iasă roade ca hrană pentru voi. Nu-I faceți semeni pe care să-i adorați așa cum Îl adorați pe Allah sau să-i iubiți așa cum Îl iubiți pe Allah, fiindcă aceasta nu vi se cuvine nici potrivit rațiunii, nici potrivit Legii.

***„De vreme ce voi știți"*:** adică știți că El nu are niciun egal și că în mâna Sa se află creația, înzestrarea cu cele necesare traiului și cârmuirea. Așadar, nu-I faceți niciun asociat în adorare.

TEXTUL AUTORULUI

قَالَ ابْنُ كَثِيرٍ رَحِمَهُ اللَّهُ تَعَالَى: «الْخَالِقُ لِهَذِهِ الْأَشْيَاءِ هُوَ الْمُسْتَحِقُّ لِلْعِبَادَةِ».

Ibn Kathīr — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — a spus: *„Creatorul acestor lucruri este Cel îndreptățit să fie adorat."*

EXPLICAȚIA

El este ʿImād al-Dīn Abū al-Fidāʾ Ismāʿīl ibn ʿUmar al-Qurashī al-Dimashqī, cunoscutul ḥāfiẓ, autorul lucrărilor de tafsīr și de

istorie, unul dintre elevii lui Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah. A murit în anul 774 H.

Felurile adorării

TEXTUL AUTORULUI

وَأَنْوَاعُ الْعِبَادَةِ الَّتِي أَمَرَ اللَّهُ بِهَا: مِثْلُ الْإِسْلَامِ، وَالْإِيمَانِ، وَالْإِحْسَانِ، وَمِنْهُ الدُّعَاءُ، وَالْخَوْفُ، وَالرَّجَاءُ، وَالتَّوَكُّلُ، وَالرَّغْبَةُ، وَالرَّهْبَةُ، وَالْخُشُوعُ، وَالْخَشْيَةُ، وَالْإِنَابَةُ، وَالْاِسْتِعَانَةُ، وَالْاِسْتِعَاذَةُ، وَالْاِسْتِغَاثَةُ، وَالذَّبْحُ، وَالنَّذْرُ، وَغَيْرُ ذَلِكَ مِنْ أَنْوَاعِ الْعِبَادَةِ الَّتِي أَمَرَ اللَّهُ بِهَا، كُلُّهَا لِلَّهِ تَعَالَى.

Felurile adorării pe care Allah le-a poruncit sunt, de pildă, Islamul, credința și iḥsānul. Printre ele se află invocarea, teama, speranța, încrederea, dorința, teama însoțită de faptă, smerenia, teama întemeiată pe cunoaștere, întoarcerea către Allah, cererea de ajutor, cererea de ocrotire, cererea de salvare, sacrificarea și legământul, precum și celelalte feluri de adorare pe care Allah le-a poruncit. Toate Îi aparțin lui Allah Preaînaltul.

EXPLICAȚIA

După ce autorul — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — a arătat că suntem datori să-L adorăm numai pe Allah, fără să-I asociem nimic, el prezintă în cele ce urmează câteva feluri de adorare, spunând: *„Felurile adorării sunt, de pildă, Islamul, credința și iḥsānul.”*

Aceste trei — Islamul, credința și iḥsānul — alcătuiesc religia, după cum se arată în relatarea transmisă de Muslim de la ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb — Allah să fie mulțumit de el! Acesta a spus:

„Într-o zi, pe când ne aflam lângă Trimisul lui Allah ﷺ, a apărut înaintea noastră un bărbat cu haine foarte albe și cu părul foarte negru. Nu se vedeau asupra lui urme de călătorie și niciunul dintre noi nu-l cunoștea. S-a așezat lângă Profet ﷺ, și-a lipit genunchii de genunchii lui și și-a pus palmele pe coapsele sale. A spus: *«O, Muḥammad, spune-mi despre Islam!»* Trimisul lui Allah ﷺ a răspuns:

> *«Islamul înseamnă să mărturisești că nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah și că Muḥammad este Trimisul lui Allah, să împlinești rugăciunea, să dai zakātul, să postești în Ramaḍān și să faci pelerinajul la Casă, dacă ai putința de a ajunge la ea.»*

El a spus: *«Ai spus adevărul.»* Ne-am mirat că îl întreabă și apoi îi confirmă răspunsul.

A spus: *«Spune-mi despre credință!»* El a răspuns: *«Să crezi în Allah, în îngerii Săi, în Cărțile Sale, în mesagerii Săi, în Ziua de Apoi și să crezi în predestinare, în binele și răul ei.»* A spus: *«Ai spus adevărul.»*

A spus: *«Spune-mi despre iḥsān!»* El a răspuns: *«Să-L adori pe Allah ca și cum L-ai vedea, căci, chiar dacă tu nu-L vezi, El te vede.»*

A spus: *«Spune-mi despre Ceas!»* El a răspuns: *«Cel întrebat nu știe mai mult despre el decât cel care întreabă.»* A spus: *«Atunci spune-mi despre semnele lui!»* El a răspuns: *«Roaba să o nască pe stăpâna ei și să-i vezi pe păstorii de oi desculți, dezbrăcați și săraci întrecându-se în înălțarea clădirilor.»*

Apoi a plecat. Am rămas o vreme, după care mi-a spus: *«O, ʿUmar, știi cine a fost cel care a întrebat?»* Am răspuns: *«Allah și Trimisul Său știu mai bine.»* El a spus: *«Acesta a fost Ǧibrīl. A venit la voi ca să vă învețe religia voastră.»*”[21]

21 Notă a ediției arabe: Trimiterea la sursa hadithului a fost oferită anterior, p. 40. Vezi explicarea hadithului în Majmūʿ al-Fatāwā wa-l-Rasāʾil al

Astfel, Profetul ﷺ a arătat că aceste lucruri sunt religia, pentru că ele cuprind întreaga religie.

***„Toate Îi aparțin lui Allah Preaînaltul”*:** adică toate felurile de adorare, atât cele amintite, cât și celelalte, Îi aparțin numai lui Allah, fără niciun asociat. Nu este îngăduit să fie îndreptate către altcineva decât Allah Preaînaltul.

Dovada că adorarea Îi aparține numai lui Allah

TEXTUL AUTORULUI

وَالدَّلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Dovada o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ﴾

„Locurile de prosternare Îi aparțin lui Allah; așadar, nu invocați pe nimeni alături de Allah.”

Al-Jinn 72:18

فَمَنْ صَرَفَ مِنْهَا شَيْئًا لِغَيْرِ اللَّهِ فَهُوَ مُشْرِكٌ كَافِرٌ، وَالدَّلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Cel care îndreaptă vreuna dintre aceste forme de adorare către altcineva decât Allah este un asociator, un necredincios. Dovada o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

---

shaykhului nostru — Allah să-l ocrotească și să-l păzească! — vol. 3, p. 145. [N. trad.: Numărul de pagină din prima trimitere este reprodus din ediția arabă, nu din prezenta traducere.]

N. trad.: Pentru hadithul lui Jibrīl și fragmentele sale, vezi Muslim 8a.

﴿ وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ ﴾

„Iar cel care invocă alături de Allah o altă divinitate, pentru care nu are nicio dovadă, va da socoteală numai înaintea Domnului său. Cu adevărat, necredincioșii nu izbândesc."

Al-Muʾminūn 23:117

EXPLICAȚIA

Autorul — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — a amintit mai multe feluri de adorare și a arătat că cel care îndreaptă vreunul dintre ele către altcineva decât Allah este un asociator, un necredincios. El a adus drept dovadă cuvintele Celui Preaînalt: *„Locurile de prosternare Îi aparțin lui Allah; așadar, nu invocați pe nimeni alături de Allah"*, și cuvintele Sale: *„Iar cel care invocă alături de Allah o altă divinitate, pentru care nu are nicio dovadă, va da socoteală numai înaintea Domnului său. Cu adevărat, necredincioșii nu izbândesc."*

Felul în care primul verset constituie o dovadă este următorul: Allah Preaînaltul a arătat că al-masājid — locurile prosternării sau mădularele cu care se face prosternarea — Îi aparțin lui Allah. Ca urmare, El a spus: *„Nu invocați pe nimeni alături de Allah!"*, adică nu adorați pe altcineva alături de El, prosternându-vă înaintea aceluia.

Al doilea verset constituie o dovadă prin faptul că Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, arată că acela care invocă alături de Allah o altă divinitate este necredincios, căci El spune: *„Cu adevărat, necredincioșii nu izbândesc."* Cuvintele *„pentru care nu are nicio dovadă"* arată că nu poate exista nicio dovadă pentru existența mai multor divinități. Această descriere lămurește și explică situația; ea nu este o condiție restrictivă care să excludă cazurile în care ar exista o dovadă, fiindcă nu poate exista nicio dovadă că alături de Allah ar mai fi o altă divinitate.

17 Felurile adorării și dovezile lor

Invocarea, faptele inimii și celelalte forme de adorare

Invocarea — du'ā'
TEXTUL AUTORULUI

وَفِي الْحَدِيثِ: «الدُّعَاءُ مُخُّ الْعِبَادَةِ». وَالدَّلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالَى:

În hadith se spune: *„Invocarea este miezul adorării."* Dovada o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴾

„Domnul vostru a spus: «Invocați-Mă și vă voi răspunde! Cei care, din trufie, refuză să Mă adore vor intra în Gheena înjosiți.»"
Ghāfir 40:60
EXPLICAȚIA
Aici autorul — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — începe să prezinte dovezile pentru felurile de adorare amintite în cuvintele sale: *„Felurile adorării pe care Allah le-a poruncit sunt, de pildă, Islamul, credința și iḥsānul; printre ele se află invocarea..."* și așa mai departe. El începe cu dovezile privitoare la invocare. Dovezile Islamului, ale credinței și ale iḥsānului vor fi explicate în amănunt mai târziu, cu voia lui Allah.
Autorul a adus drept dovadă ceea ce se relatează de la Profet ﷺ, că acesta ar fi spus:

„Invocarea este miezul adorării."[22]

El a adus drept dovadă și cuvintele Celui Preaînalt: *„Domnul vostru a spus: «Invocați-Mă și vă voi răspunde! Cei care, din trufie, refuză să Mă adore vor intra în Gheena înjosiți.»"*

Acest nobil verset arată că invocarea face parte din adorare. Altfel, nu ar fi potrivit să se spună: *„Cei care, din trufie, refuză să Mă adore vor intra în Gheena înjosiți."*

Cel care invocă pe altcineva decât Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, cerându-i ceva ce numai Allah poate înfăptui, este un asociator, un necredincios, fie că cel invocat este viu, fie că este mort. Dacă însă îi cere unei persoane vii ceva ce aceasta poate face, spunând, de pildă: *„Cutare, dă-mi de mâncare!"* sau *„Cutare, dă-mi să beau!"*, nu este nimic rău în aceasta. Cel care îi cere însă unui mort sau cuiva absent un asemenea lucru este asociator, fiindcă mortul sau cel absent nu poate face așa ceva. Faptul că îl invocă arată că el crede că acela are putere de a interveni în univers; prin aceasta devine asociator.

Să știi că invocarea este de două feluri: invocarea prin cerere și invocarea prin adorare.

Invocarea prin cerere, duʿāʾ al-masʾalah, înseamnă solicitarea celor de care ai nevoie. Ea este adorare atunci când robul I se adresează Domnului său, fiindcă presupune recunoașterea nevoii de Allah, căutarea adăpostului la El și credința că El este Atotputernic, Generos, cu har și milă nemărginite. Este îngăduită și atunci când robul o adresează unei făpturi asemenea lui, dacă persoana chemată înțelege cererea și este în măsură să răspundă, precum în exemplul amintit: *„Cutare, dă-mi de mâncare!"*

Cât despre invocarea prin adorare, duʿāʾ al-ʿibādah, ea înseamnă să-l adori pe cel invocat, căutând răsplata sa și temându-te de pedeapsa sa. Aceasta nu este valabilă decât față de Allah. Îndreptarea ei către altcineva decât Allah este shirk major,

22 Notă a ediției arabe: Consemnat de al-Tirmidhī, Cartea invocărilor, capitolul despre meritul invocării. El a spus: „Hadith gharīb pe această cale de transmitere."
N. trad.: Localizare: Al-Tirmidhī 3371. Calificativul redat mai sus aparține notei ediției arabe.

care îl scoate pe om din religie. Acesteia i se aplică amenințarea din cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴾

„Cei care, din trufie, refuză să Mă adore vor intra în Gheena înjosiți."

Ghāfir 40:60, fragment

Teama — khawf

TEXTUL AUTORULUI

وَدَلِيلُ الْخَوْفِ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Dovada privitoare la teamă o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُونِ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴾

„Nu vă temeți de ei, ci temeți-vă de Mine, dacă sunteți credincioși!"

Āl ʿImrān 3:175, fragment

EXPLICAȚIA

Teama este spaima: o tulburare care apare atunci când omul se așteaptă la ceva care i-ar putea aduce pieirea, paguba sau vătămarea. Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, a interzis teama de aliații lui Shayṭān și a poruncit teama numai de El.

Teama este de trei feluri.

Primul fel este teama firească, precum teama omului de o fiară, de foc sau de înec. Robul nu este învinuit pentru aceasta. Allah Preaînaltul a spus despre Mūsā — binecuvântarea și pacea fie asupra lui:

﴿ فَأَصْبَحَ فِي الْمَدِينَةِ خَائِفًا يَتَرَقَّبُ ﴾

„El se afla în cetate temător și în gardă."
Al-Qașaș 28:18, fragment

Dar dacă această teamă devine un motiv pentru a părăsi o îndatorire sau pentru a săvârși ceva interzis, atunci ea este interzisă, așa cum a arătat shaykhul — Allah să aibă milă de el! —, fiindcă ceea ce duce la părăsirea unei îndatoriri sau la săvârșirea unui lucru interzis este, la rândul său, interzis. Dovada o constituie cuvintele Celui Preaînalt: *„Nu vă temeți de ei, ci temeți-vă de Mine, dacă sunteți credincioși!"*

Teama de Allah Preaînaltul poate fi lăudabilă sau nelăudabilă. Cea lăudabilă este aceea al cărei rost este să stea între tine și neascultarea de Allah, îndemnându-te să împlinești îndatoririle și să părăsești cele interzise. Când acest rost este atins, inima se liniștește și capătă pace, iar bucuria pentru binefacerea lui Allah și speranța în răsplata Lui ajung să precumpănească.

Teama nelăudabilă este cea care îl duce pe rob la deznădejde față de ușurarea de la Allah și la disperare. Atunci omul se umple de mâhnire și se închide în sine; uneori stăruie și mai mult în neascultare, din pricina deznădejdii sale puternice.

Al doilea fel este teama ca adorare: să te temi de cineva adorându-l prin acea teamă. Ea nu Îi este cuvenită decât lui Allah Preaînaltul, iar îndreptarea ei către altcineva decât Allah Preaînaltul este shirk major.

Al treilea fel este teama de taină: de pildă, să te temi de cel aflat într-un mormânt sau de un walī îndepărtat, care nu poate avea nicio înrâurire asupra ta, dar de care te temi printr-o teamă de taină. Și aceasta a fost socotită de învățați printre formele de shirk.

Speranța — rajā'
TEXTUL AUTORULUI

وَدَلِيلُ الرَّجَاءِ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Dovada privitoare la speranță o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ فَمَنْ كَانَ يَرْجُو لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا ﴾

„Cel care nădăjduiește întâlnirea cu Domnul său să săvârșească fapte drepte și să nu asocieze pe nimeni în adorarea Domnului său."

Al-Kahf 18:110, fragment

EXPLICAȚIA

Speranța este dorința omului de a dobândi ceva apropiat și realizabil. Ea poate privi și ceva îndepărtat, considerat însă ca fiind aproape.

Speranța care cuprinde smerire și supunere nu Îi este cuvenită decât lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul. Îndreptarea ei către altcineva decât Allah Preaînaltul este shirk, fie minor, fie major, după ceea ce se află în inima celui care speră. Autorul a adus drept dovadă cuvintele Celui Preaînalt: *„Cel care nădăjduiește întâlnirea cu Domnul său să săvârșească fapte drepte și să nu asocieze pe nimeni în adorarea Domnului său."*

Să știi că speranța lăudabilă nu există decât la cel care Îi dă ascultare lui Allah și nădăjduiește răsplata Lui sau la cel care se căiește pentru neascultare și speră să-i fie primită căința. Speranța fără faptă este însă amăgire și o dorință deșartă, vrednică de mustrare.

Încrederea — tawakkul

TEXTUL AUTORULUI

وَدَلِيلُ التَّوَكُّلِ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Dovada privitoare la încredere o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴾

„Și în Allah să vă puneți încrederea, dacă sunteți credincioși!"
Al-Mā'idah 5:23, fragment

وَقَالَ:

Și El a spus:

﴿ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ ﴾

„Iar celui care își pune încrederea în Allah, El îi este de ajuns."
Al-Ṭalāq 65:3, fragment
EXPLICAȚIA

A-ți pune încrederea în ceva înseamnă a te bizui pe acel lucru. Încrederea în Allah Preaînaltul înseamnă a te bizui pe El ca fiind Cel de ajuns pentru dobândirea foloaselor și îndepărtarea vătămărilor. Ea ține de desăvârșirea credinței și este unul dintre semnele ei, potrivit cuvintelor Sale: *„Și în Allah să vă puneți încrederea, dacă sunteți credincioși!"*

Când robul se bizuie sincer pe Allah Preaînaltul, Allah îi este de ajuns în ceea ce îl preocupă, potrivit cuvintelor Sale: *„Iar celui care își pune încrederea în Allah, El îi este de ajuns."* Adică El îi este îndestulător. Apoi îl liniștește pe cel care se încrede în El prin cuvintele:

﴿ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ ﴾

„Cu adevărat, Allah Își duce la îndeplinire porunca."
Al-Ṭalāq 65:3, fragment
Nimic din ceea ce voiește El nu Îi este cu neputință.

Să știi că încrederea este de mai multe feluri.

Primul este încrederea în Allah Preaînaltul. Ea ține de desăvârșirea credinței și de semnele sincerității ei. Este obligatorie, iar credința nu se desăvârșește fără ea. Dovada ei a fost amintită mai înainte.

Al doilea este încrederea de taină: a te bizui pe un mort pentru dobândirea unui folos sau îndepărtarea unei vătămări. Acesta este shirk major, fiindcă nu poate proveni decât de la cineva care crede că acel mort are o putere tainică de a interveni în univers. Nu există nicio deosebire, fie că este vorba despre un profet, un walī sau un ṭāghūt, vrăjmaș al lui Allah Preaînaltul.

Al treilea este a te bizui pe altcineva în lucruri asupra cărora acela poate să acționeze, simțind că rangul lui este mai înalt, iar al celui care se bizuie pe el este mai prejos: de pildă, a te bizui pe el pentru dobândirea mijloacelor de trai și alte asemenea. Aceasta este o formă de shirk minor, din pricina ataşamentului puternic al inimii față de el și a bizuirii pe el. Dar dacă se bizuie pe el numai ca pe o cauză, crezând că Allah Preaînaltul este Cel care a rânduit realizarea lucrului prin mâna lui, atunci nu este nimic rău în aceasta, dacă acel om are într-adevăr un rol în împlinirea lui.

Al patrulea este a te bizui pe altcineva într-un lucru asupra căruia tu însuți ai dreptul să acționezi, împuternicindu-l să te reprezinte într-o chestiune în care reprezentarea este îngăduită. Nu este nimic rău în aceasta, potrivit dovezilor din Carte, Sunnah și consens. Yaʿqūb le-a spus fiilor săi:

﴿ يَا بَنِيَّ اذْهَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُوسُفَ وَأَخِيهِ ﴾

„O, fiii mei! Mergeți și căutați vești despre Yūsuf și fratele său!”
Yūsuf 12:87, fragment

Profetul ﷺ a împuternicit lucrători și păzitori pentru milostenie și a împuternicit oameni pentru dovedirea și aplicarea pedepselor prescrise. De asemenea, l-a împuternicit pe ʿAlī ibn Abī Ṭālib — Allah să fie mulțumit de el! — să dea ca milostenie pieile și învelitorile animalelor sale de sacrificiu de la Pelerinajul

de Adio și să sacrifice ceea ce rămăsese din cele o sută, după ce el însuși sacrificase cu mâna sa șaizeci și trei. Cât despre consensul privind îngăduința reprezentării, el este cunoscut în linii generale.[23]

Dorința, teama însoțită de faptă și smerenia

TEXTUL AUTORULUI

وَدَلِيلُ الرَّغْبَةِ وَالرَّهْبَةِ وَالْخُشُوعِ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Dovada privitoare la dorință, la teama însoțită de faptă și la smerenie o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ ﴾

„Ei se grăbeau să facă binele, Ne invocau cu dorință și teamă și erau smeriți înaintea Noastră."

Al-Anbiyāʾ 21:90, fragment

EXPLICAȚIA

Raghbah este dorința de a ajunge la lucrul iubit.

Rahbah este teama care îl face pe om să fugă de ceea ce îl înspăimântă; este o teamă însoțită de faptă.

Khushūʿ este smerirea și plecarea înaintea măreției lui Allah, prin care omul se supune hotărârii Sale privitoare la creație și hotărârii Sale revelate.

În acest nobil verset, Allah Preaînaltul îi descrie pe robii Săi aleși ca invocându-L cu dorință și teamă, smerindu-se înaintea Lui. Invocarea de aici cuprinde atât invocarea prin adorare, cât și

23 N. trad.: Pentru piei și învelitori, vezi Al-Bukhārī 1717; Muslim 1218a. Al doilea text cuprinde cele șaizeci și trei de animale sacrificate de Profet și încredințarea celorlalte lui ʿAlī. Nu este o trimitere unică pentru toate exemplele de reprezentare din paragraf.

invocarea prin cerere. Ei Îl invocă pe Allah dorind ceea ce se află la El și nădăjduind răsplata Lui, dar și temându-se de pedeapsa Lui și de urmările păcatelor lor.

Credinciosul trebuie să înainteze către Allah Preaînaltul între teamă și speranță. În ceea ce privește ascultarea, el lasă speranța să precumpănească, pentru a avea râvnă în ea și a nădăjdui că îi va fi primită. Când este pe punctul de a săvârși o neascultare, lasă teama să precumpănească, pentru a fugi de ea și a scăpa de pedeapsa ei.

Unii învățați au spus că speranța trebuie să precumpănească în vremea bolii, iar teama în vremea sănătății. Bolnavul este abătut și slăbit sufletește; poate că i s-a apropiat sorocul și astfel moare având o părere bună despre Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul. Când este sănătos, omul are putere și nădăjduiește să mai trăiască mult, ceea ce îl poate împinge la lipsă de cumpătare și la trufie. De aceea, lasă teama să precumpănească, pentru a fi ferit de acestea.

S-a mai spus că speranța și teama trebuie să fie egale, pentru ca speranța să nu-l facă să se simtă în siguranță față de planul lui Allah, iar teama să nu-l ducă la deznădejde față de mila lui Allah. Amândouă sunt lucruri rele, care îl pierd pe cel stăpânit de ele.

Teama întemeiată pe cunoaștere — khashyah

TEXTUL AUTORULUI

وَدَلِيلُ الْخَشْيَةِ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Dovada privitoare la khashyah o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِي ﴾

„Nu vă temeți de ei, ci temeți-vă de Mine!”
Al-Baqarah 2:150, fragment

EXPLICAȚIA

Khashyah este teama întemeiată pe cunoașterea măreției celui de care te temi și a desăvârșirii autorității sale, potrivit cuvintelor lui Allah Preaînaltul:

﴿ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ ﴾

„Dintre robii Săi, numai învățații se tem de Allah."
Fāțir 35:28, fragment

Adică cei care cunosc măreția Lui și desăvârșirea autorității Sale. Ea are un sens mai restrâns decât khawf, teama în general. Deosebirea se lămurește printr-un exemplu: dacă te temi de o persoană despre care nu știi dacă are sau nu putere asupra ta, aceasta este khawf. Dacă te temi însă de cineva despre care știi că are putere asupra ta, aceasta este khashyah.

Ceea ce s-a spus despre felurile și rânduielile khawfului se spune și despre felurile și rânduielile khashyah.

Întoarcerea către Allah — inābah
TEXTUL AUTORULUI

وَدَلِيلُ الْإِنَابَةِ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Dovada privitoare la întoarcerea către Allah o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ وَأَنِيبُوا إِلَى رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ ﴾

„Întoarceți-vă către Domnul vostru și supuneți-vă Lui!"
Al-Zumar 39:54, fragment
EXPLICAȚIA

Inābah înseamnă întoarcerea către Allah Preaînaltul prin ascultarea de El și ferirea de neascultarea de El. Este apropiată ca sens de căință, dar mai delicată, prin ceea ce cuprinde din bizuirea pe Allah și căutarea adăpostului la El. Ea nu Îi este cuvenită decât

lui Allah Preaînaltul. Dovada ei o constituie cuvintele Sale: *„Întoarceți-vă către Domnul vostru și supuneți-vă Lui!”*

Prin cuvintele Celui Preaînalt *„și supuneți-vă Lui”* se înțelege supunerea cerută de Lege: supunerea față de rânduielile revelate ale lui Allah. Aceasta deoarece supunerea față de Allah Preaînaltul este de două feluri.

Primul este supunerea care ține de creație, islām kawnī: supunerea față de hotărârea Sa care guvernează creația. Ea îi cuprinde pe toți cei din ceruri și de pe pământ, credincioși și necredincioși, drepți și nelegiuiți. Nimeni nu poate, din trufie, să se sustragă ei. Dovada o constituie cuvintele Sale:

﴿ وَلَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴾

„Lui I se supun, de bunăvoie sau fără voie, cei din ceruri și de pe pământ și la El vor fi întorși.”

Āl ʿImrān 3:83, fragment

Al doilea este supunerea cerută de Lege, islām sharʿī: supunerea față de hotărârea Sa revelată. Ea le este proprie mesagerilor care Îi dau ascultare și celor care îi urmează în bine. Dovezile ei din Coran sunt numeroase; printre ele se află și versetul amintit de autor — Allah să aibă milă de el!

Cererea de ajutor — istiʿānah

TEXTUL AUTORULUI

وَدَلِيلُ الْاِسْتِعَانَةِ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Dovada privitoare la cererea de ajutor o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ﴾

„Numai pe Tine Te adorăm și numai de la Tine cerem ajutor.”
Al-Fātiḥah 1:5

وَفِي الْحَدِيثِ: «إِذَا اسْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ».

Iar în hadith se spune: *„Când ceri ajutor, cere-I ajutor lui Allah.”*[24]

EXPLICAȚIA

Isti'ānah înseamnă cererea de ajutor și este de mai multe feluri.

Primul este cererea de ajutor de la Allah. Ea cuprinde smerirea deplină a robului înaintea Domnului său, încredințarea treburilor sale Lui și credința că El îi este de ajuns. Aceasta nu Îi este cuvenită decât lui Allah Preaînaltul. Dovada o constituie cuvintele Sale: *„Numai pe Tine Te adorăm și numai de la Tine cerem ajutor.”*

Exclusivitatea se arată prin faptul că Allah Preaînaltul a așezat complementul *„pe Tine”* — iyyāka — înaintea verbului. În limba în care a fost pogorât Coranul, regula este că așezarea înainte a unui element care, în mod obișnuit, ar veni după exprimă restrângere și exclusivitate. Prin urmare, îndreptarea acestui fel de cerere către altcineva decât Allah Preaînaltul este shirk care îl scoate pe om din religie.

Al doilea este cererea de ajutor de la o făptură pentru un lucru pe care aceasta îl poate face. Rânduiala ei depinde de lucrul pentru care se cere ajutor. Dacă este pentru un bine, ea este îngăduită celui care cere și prescrisă celui care ajută, potrivit cuvintelor Sale:

﴿ وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى ﴾

„Ajutați-vă unii pe alții în bine și în taqwā!”
Al-Mā'idah 5:2, fragment

24 Notă a ediției arabe: Consemnat de imamul Aḥmad, 1/293, și de al-Tirmidhī, 4/575.
N. trad.: Localizare a fragmentului: Al-Tirmidhī 2516.

Dacă este pentru un păcat, ea este interzisă atât celui care cere, cât și celui care ajută, potrivit cuvintelor Sale:

﴿ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ ﴾

„Nu vă ajutați unii pe alții în păcat și în agresiune!”
Al-Mā’idah 5:2, fragment

Dacă este pentru un lucru îngăduit, ea este îngăduită amândurora. Totuși, cel care ajută poate primi răsplata bunătății față de altul, astfel că, în ceea ce îl privește, ajutorul devine un lucru prescris, potrivit cuvintelor Sale:

﴿ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴾

„Faceți bine, căci Allah îi iubește pe cei care fac binele!”
Al-Baqarah 2:195, fragment

Al treilea este cererea de ajutor de la o făptură vie și prezentă, dar neputincioasă. Aceasta este o cerere fără rost, din care nu se poate obține niciun folos: de pildă, să-i ceri unei persoane slabe să ridice un lucru greu.

Al patrulea este cererea de ajutor de la morți, în orice împrejurare, sau de la cei vii într-o chestiune aflată departe de ei, pe care nu o pot îndeplini nemijlocit. Acesta este shirk, fiindcă nu poate proveni decât de la cineva care crede că aceștia au o putere ascunsă de a interveni în univers.

Al cincilea este folosirea faptelor și a stărilor iubite de Allah Preaînaltul drept ajutor. Aceasta este prescrisă prin porunca lui Allah Preaînaltul:

﴿ اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ ﴾

„Căutați ajutor în răbdare și în rugăciune!”
Al-Baqarah 2:153, fragment

Autorul — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — a adus drept dovadă pentru primul fel cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ﴾

„Numai pe Tine Te adorăm și numai de la Tine cerem ajutor."
Al-Fātiḥah 1:5[25]

Și cuvintele Profetului ﷺ:

„Când ceri ajutor, cere-I ajutor lui Allah."[26]

Cererea de ocrotire — istiʿādhah

TEXTUL AUTORULUI

وَدَلِيلُ الْاِسْتِعَاذَةِ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Dovada privitoare la cererea de ocrotire o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴾

„Spune: «Caut ocrotire la Domnul revărsatului zorilor!»"
Al-Falaq 113:1

وَ:

Și:

﴿ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴾

„Spune: «Caut ocrotire la Domnul oamenilor!»"

25 N. trad.: La p. 63, textul tipărit indică al-Fātiḥah, versetul 4. Textul citat este al-Fātiḥah 1:5; trimiterea a fost îndreptată prin confruntare cu textul coranic.

26 Notă a ediției arabe: Trimiterea a fost oferită puțin mai înainte.
N. trad.: Localizare a fragmentului: Al-Tirmidhī 2516.

Al-Nās 114:1

EXPLICAȚIA

Isti'ādhah înseamnă cererea de ocrotire. Ocrotirea este apărarea de ceva neplăcut. Cel care caută ocrotire se adăpostește la cel căruia i-o cere și se ține strâns de el. Cererea de ocrotire este de mai multe feluri.

Primul este cererea de ocrotire la Allah Preaînaltul. Ea cuprinde recunoașterea nevoii depline de El, căutarea adăpostului la El și credința că El este de ajuns și că ocrotirea Lui este desăvârșită împotriva oricărui lucru prezent sau viitor, mic sau mare, omenesc sau de altă natură. Dovada o constituie cuvintele Sale:

﴿ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۝ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ﴾

„Spune: «Caut ocrotire la Domnul revărsatului zorilor, de răul celor pe care le-a creat!»"

Al-Falaq 113:1–2

Și până la sfârșitul surei. La fel, cuvintele Sale:

﴿ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۝ مَلِكِ النَّاسِ ۝ إِلَهِ النَّاسِ ۝ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ﴾

„Spune: «Caut ocrotire la Domnul oamenilor, Stăpânul oamenilor, Dumnezeul oamenilor, de răul șoptitorului care se retrage!»"

Al-Nās 114:1–4

Și până la sfârșitul surei.

Al doilea este cererea de ocrotire printr-un atribut al Său, precum Cuvântul Său, măreția Sa, puterea Sa și altele asemenea. Dovada o constituie cuvintele Profetului ﷺ:

„Caut ocrotire prin cuvintele desăvârșite ale lui Allah de răul

celor pe care le-a creat."[27]

Și cuvintele sale:

„Caut ocrotire prin măreția Ta împotriva pieirii neașteptate venite de sub mine."[28]

Și cuvintele sale în invocarea rostită în caz de durere:

„Caut ocrotire prin tăria și puterea lui Allah de răul a ceea ce simt și de care mă tem."[29]

Și cuvintele sale:

„Caut ocrotire în mulțumirea Ta împotriva mâniei Tale."[30]

De asemenea, când au fost pogorâte cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَى أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِنْ فَوْقِكُمْ ﴾

„Spune: «El este Cel care poate trimite asupra voastră o pedeapsă de deasupra voastră.»"

Al-Anʿām 6:65, fragment

Profetul ﷺ a spus:

„Caut ocrotire la Fața Ta."[31]

---

27 Notă a ediției arabe: Consemnat de Muslim, Cartea pomenirii și a invocării, capitolul despre cererea de ocrotire împotriva sorții rele, a nenorocirii și a altora asemenea.
N. trad.: Localizare a invocării: Muslim 2708a.

28 Notă a ediției arabe: Consemnat de imamul Aḥmad, 2/25, și de al-Nasāʾī, 8/677.
N. trad.: Paralelă verificată pentru fragmentul citat: Abū Dāwūd 5074.

29 Notă a ediției arabe: Consemnat de imamul Aḥmad, 4/217, de Abū Dāwūd, nr. 3891, și de Ibn Mājah, nr. 2522.
N. trad.: În numerotarea consultată, invocarea se află la Ibn Mājah 3522, nu la Ibn Mājah 2522; acest din urmă număr privește eliberarea unui sclav. Paralela din Abū Dāwūd 3891 are o formulare apropiată. Numărul din nota sursei este păstrat ca mărturie a ediției.

30 Notă a ediției arabe: Consemnat de Muslim, Cartea rugăciunii, capitolul despre ceea ce se spune în înclinare și în prosternare.
N. trad.: Localizare: Muslim 486.

31 Notă a ediției arabe: Consemnat de al-Bukhārī, Cartea ținerii de Carte și Sunnah, capitolul despre cuvintele Celui Preaînalt: „Sau să vă dezbine în grupări".
N. trad.: Localizare: Al-Bukhārī 7313.

Al treilea este cererea de ocrotire la morți sau la cei vii care nu sunt prezenți și în măsură să ofere ocrotire. Acesta este shirk. În această privință sunt cuvintele Sale:

﴿ وَأَنَّهُۥ كَانَ رِجَالٌ مِّنَ ٱلْإِنسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِّنَ ٱلْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا ﴾

„Și erau bărbați dintre oameni care căutau ocrotire la bărbați dintre djinni, iar ei le-au sporit apăsarea."

Al-Jinn 72:6

Al patrulea este căutarea ocrotirii la făpturi care o pot oferi: oameni, locuri sau altele asemenea. Aceasta este îngăduită. Dovada o constituie cuvintele Profetului ﷺ despre încercări:

„Pe cel care se apropie să le privească, ele îl vor prinde; cel care găsește un adăpost sau un refugiu să se adăpostească acolo."[32]

Relatat de al-Bukhārī și Muslim. El ﷺ a lămurit acest adăpost și refugiu prin cuvintele: *„Cel care are cămile să se alăture cămilelor sale"*, în hadithul transmis de Muslim.

În Ṣaḥīḥul lui Muslim se relatează, de asemenea, de la Jābir — Allah să fie mulțumit de el! — că o femeie din Banū Makhzūm a furat. A fost adusă la Profet ﷺ, iar ea a căutat ocrotire la Umm Salamah. Hadithul continuă.[33]

---

32 Notă a ediției arabe: Consemnat de al-Bukhārī, Cartea încercărilor, capitolul despre încercarea în care cel care stă așezat este mai bun decât cel care stă în picioare; Muslim, Cartea încercărilor, capitolul despre căderea încercărilor asemenea picăturilor de ploaie.
N. trad.: Pentru pasajul ancorat la această notă, vezi Al-Bukhārī 7081. N. trad.: Citatul care urmează, despre retragerea celui care are cămile la cămilele sale, se găsește în Muslim 2887a; este o relatare distinctă de pasajul din al-Bukhārī 7081.

33 Notă a ediției arabe: Relatat de Muslim, Cartea pedepselor prescrise, capitolul despre aplicarea pedepsei tăierii mâinii hoțului de rang înalt și celorlalți.
N. trad.: Localizare: Muslim 1689.

Tot în Ṣaḥīḥul său se relatează de la Umm Salamah — Allah să fie mulțumit de ea! — că Profetul ﷺ a spus:

„Un om va căuta refugiu la Casă și împotriva lui va fi trimisă o oaste." Hadithul continuă.[34]

Dacă însă cineva cere ocrotire împotriva răului unui nedrept, este obligatoriu să i se ofere adăpost și apărare, pe cât se poate. Dacă el cere ocrotire pentru a ajunge să săvârșească un lucru interzis sau pentru a fugi de o îndatorire, atunci este interzis să i se ofere adăpost.

Cererea de salvare — istighāthah

TEXTUL AUTORULUI

وَدَلِيلُ الْاِسْتِغَاثَةِ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Dovada privitoare la cererea de salvare o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ ﴾

„Când Îi cereați salvare Domnului vostru, iar El v-a răspuns."

Al-Anfāl 8:9, fragment

EXPLICAȚIA

Istighāthah înseamnă cererea de salvare din strâmtorare și de la pieire. Ea este de mai multe feluri.

Primul este cererea de salvare de la Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul. Aceasta este una dintre cele mai bune și mai desăvârșite fapte și este obiceiul mesagerilor și al celor care îi urmează. Dovada o constituie ceea ce a amintit shaykhul — Allah să aibă milă de el:

34 Notă a ediției arabe: Consemnat de Muslim, Cartea încercărilor, capitolul despre înghițirea de către pământ a oștirii care se îndreaptă spre Casă.
N. trad.: Localizare: Muslim 2882a.

﴿ إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُمْ بِأَلْفٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُرْدِفِينَ ﴾

„Când Îi cereați salvare Domnului vostru, iar El v-a răspuns: «Vă voi sprijini cu o mie de îngeri, venind unii în urma altora.»”

Al-Anfāl 8:9

Aceasta s-a petrecut la bătălia de la Badr, când Profetul ﷺ i-a văzut pe asociatori, o mie de bărbați, în timp ce companionii săi erau puțin peste trei sute zece. A intrat în adăpostul său și L-a implorat pe Domnul său, Atotputernicul și Preaslăvitul, ridicând mâinile și îndreptându-se către qiblah. Spunea:

„O, Allah! Împlinește ceea ce mi-ai făgăduit! O, Allah! Dacă piere această ceată dintre oamenii Islamului, nu vei mai fi adorat pe pământ.”[35]

A continuat să-I ceară salvare Domnului său, ținând mâinile ridicate, până când mantia i-a căzut de pe umeri. Abū Bakr — Allah să fie mulțumit de el! — i-a luat mantia, i-a așezat-o pe umeri, apoi l-a îmbrățișat din spate și i-a spus: *„O, Profet al lui Allah! Este de ajuns cât L-ai implorat pe Domnul tău; El va împlini ceea ce ți-a făgăduit.”* Atunci Allah a pogorât acest verset.

Al doilea este cererea de salvare de la morți sau de la cei vii care nu sunt prezenți și în măsură să salveze. Acesta este shirk, fiindcă nu îl săvârșește decât cel care crede că aceștia au o putere ascunsă de a interveni în univers, atribuindu-le astfel o parte din stăpânirea care Îi aparține lui Allah. Allah Preaînaltul a spus:

35 Notă a ediției arabe: Consemnat de Muslim, Cartea jihādului, capitolul despre sprijinirea cu îngeri la bătălia de la Badr.
N. trad.: Localizare: Muslim 1763. Textul vocalizat are „إِنْ تَهْلِكْ هَذِهِ الْعِصَابَةُ”: „dacă piere această ceată”; traducerea a fost îndreptată în acest sens.

﴿ أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ أَإِلَٰهٌ مَعَ اللَّهِ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ ﴾

„Cine îi răspunde celui aflat la strâmtorare când Îl invocă, îndepărtează răul și vă face urmași pe pământ? Oare există o divinitate alături de Allah? Cât de puțin vă aduceți aminte!"

Al-Naml 27:62

Al treilea este cererea de salvare de la cei vii care cunosc situația și sunt în măsură să salveze. Aceasta este îngăduită, la fel ca cererea de ajutor de la ei. Allah Preaînaltul a spus în istorisirea despre Mūsā:

﴿ فَاسْتَغَاثَهُ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ فَوَكَزَهُ مُوسَى فَقَضَى عَلَيْهِ ﴾

„Cel din tabăra sa i-a cerut ajutor împotriva celui din tabăra vrăjmașilor săi. Mūsā l-a lovit și i-a pricinuit moartea."

Al-Qaṣaṣ 28:15, fragment

Al patrulea este cererea de salvare de la un om viu care nu este în măsură să o ofere, fără a crede că ar avea o putere ascunsă: de pildă, un om care se îneacă și îi cere salvare unui om paralizat. Aceasta este un lucru fără rost și o batjocură față de cel căruia i se cere salvare. Este interzisă din acest motiv și dintr-un altul: altcineva s-ar putea lăsa amăgit, închipuindu-și că omul paralizat are o putere ascunsă prin care poate salva din strâmtorare.

Sacrificarea — dhabḥ

TEXTUL AUTORULUI

وَدَلِيلُ الذَّبْحِ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Dovada privitoare la sacrificare o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝ لَا شَرِيكَ لَهُ ﴾

„Spune: «Rugăciunea mea, sacrificiul meu, viața mea și moartea mea Îi aparțin lui Allah, Domnul lumilor, care nu are niciun asociat.»”

Al-Anʿām 6:162–163, fragment

وَمِنَ السُّنَّةِ: «لَعَنَ اللَّهُ مَنْ ذَبَحَ لِغَيْرِ اللَّهِ».

Iar din Sunnah: *„Allah l-a blestemat pe cel care sacrifică pentru altcineva decât Allah.”*[36]

EXPLICAȚIA

Dhabḥ înseamnă luarea vieții prin vărsarea sângelui într-un anumit fel. Ea are mai multe forme.

Prima este săvârșirea ei ca adorare: omul urmărește să-l preamărească pe cel pentru care sacrifică, să se smerească înaintea lui și să se apropie de el. Aceasta nu Îi este cuvenită decât lui Allah Preaînaltul, în felul pe care El l-a prescris. Îndreptarea ei către altcineva decât Allah este shirk major. Dovada o constituie ceea ce a amintit shaykhul — Allah să aibă milă de el! — și anume cuvintele Sale: *„Spune: «Rugăciunea mea, sacrificiul meu, viața mea și moartea mea Îi aparțin lui Allah, Domnul lumilor, care nu are niciun asociat.»”*

36 Notă a ediției arabe: Consemnat de Muslim, Cartea jertfelor, capitolul despre interzicerea sacrificării pentru altcineva decât Allah Preaînaltul și blestemarea celui care o săvârșește.
N. trad.: Localizare: Muslim 1978a.

A doua este sacrificarea pentru a cinsti un oaspete, pentru un ospăț de nuntă sau pentru altceva asemănător. Aceasta este poruncită, fie cu caracter obligatoriu, fie cu caracter recomandat, potrivit cuvintelor Profetului ﷺ:

„Cel care crede în Allah și în Ziua de Apoi să-și cinstească oaspetele."[37]

Și cuvintelor pe care el ﷺ i le-a spus lui ʿAbd al-Raḥmān ibn ʿAwf:

„Fă un ospăț de nuntă, chiar și cu o singură oaie."[38]

A treia este sacrificarea pentru a te bucura de hrană, pentru negoț sau pentru altceva asemănător. Ea face parte din lucrurile îngăduite, iar rânduiala de bază este îngăduința, potrivit cuvintelor Sale:

﴿ أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمِلَتْ أَيْدِينَا أَنْعَامًا فَهُمْ لَهَا مَالِكُونَ ۝ وَذَلَّلْنَاهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ ﴾

„Oare nu văd ei că am creat pentru ei, dintre cele făcute de mâinile Noastre, vite pe care ei le stăpânesc? Le-am supus lor, astfel că pe unele le călăresc, iar din altele mănâncă."

Yā Sīn 36:71–72

Ea poate însă deveni cerută sau interzisă, în funcție de scopul pentru care este folosită ca mijloc.

---

37 Notă a ediției arabe: Consemnat de al-Bukhārī, Cartea bunelor maniere, capitolul despre faptul că cel care crede în Allah și în Ziua de Apoi nu trebuie să-și vatăme vecinul; Muslim, Cartea bunurilor găsite, capitolul despre ospitalitate și altele asemenea.
N. trad.: Localizare a fragmentului: Al-Bukhārī 6018.

38 Notă a ediției arabe: Consemnat de al-Bukhārī, Cartea vânzărilor, capitolul despre cuvintele Celui Preaînalt: „Iar când rugăciunea s-a încheiat"; Muslim, Cartea căsătoriei, capitolul despre darul de nuntă și îngăduința ca acesta să constea în predarea Coranului sau într-un inel de fier.
N. trad.: Localizare a fragmentului: Al-Bukhārī 2048.

Legământul — nadhr
TEXTUL AUTORULUI

وَدَلِيلُ النَّذْرِ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Dovada privitoare la legământ o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا ﴾

„Ei își împlinesc legământul și se tem de o zi al cărei rău se va întinde pretutindeni."

Al-Insān 76:7

EXPLICAȚIA

Dovada că legământul este o formă de adorare o constituie cuvintele Sale: *„Ei își împlinesc legământul și se tem de o zi al cărei rău se va întinde pretutindeni."*

Felul în care versetul constituie o dovadă este că Allah i-a lăudat pentru împlinirea legământului. Aceasta arată că Allah iubește acest lucru, iar orice faptă iubită de Allah este adorare. În sprijinul acestui înțeles sunt și cuvintele Sale: *„Și se tem de o zi al cărei rău se va întinde pretutindeni."*

Să știi că legământul pentru împlinirea căruia Allah Preaînaltul i-a lăudat pe acești oameni cuprinde toate actele de adorare pe care Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, le-a făcut obligatorii. Când omul începe actele de adorare obligatorii, el s-a angajat să le împlinească. Dovada o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ ثُمَّ لْيَقْضُوا تَفَثَهُمْ وَلْيُوفُوا نُذُورَهُمْ وَلْيَطَّوَّفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴾

„Apoi să-și îndepărteze neîngrijirea, să-și împlinească legămintele și să înconjoare Casa cea Veche."

Al-Ḥajj 22:29

Cât despre legământul prin care omul își impune un anumit lucru sau un act de ascultare de Allah care nu îi este obligatoriu, acesta este dezaprobat. Unii învățați au spus că este interzis, deoarece Profetul ﷺ a oprit legămintele și a spus:

„El nu aduce niciun bine, ci doar scoate ceva de la cel zgârcit."[39]

Cu toate acestea, dacă omul face un legământ de ascultare de Allah, este dator să îl împlinească, potrivit cuvintelor Profetului ﷺ:

„Cel care face legământ să-I dea ascultare lui Allah să-I dea ascultare."[40]

În concluzie, nadhr desemnează actele de adorare obligatorii în general și desemnează, de asemenea, legământul în sens particular: faptul că omul își impune un anumit lucru pentru Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul. Învățații au împărțit acest legământ în mai multe categorii, iar explicarea lor amănunțită se găsește în cărțile de fiqh.

• • •

39 Notă a ediției arabe: Consemnat de al-Bukhārī, Cartea predestinării, capitolul despre a încredința legământul predestinării; Muslim, Cartea legământului, capitolul despre interzicerea legământului și faptul că el nu înlătură nimic.
N. trad.: Relatări paralele: Al-Bukhārī 6608; Muslim 1639a. Formularea lor spune că legământul nu înlătură nimic și scoate ceva de la avar; nu este identică în fiecare cuvânt cu rezumatul din comentariu.

40 Notă a ediției arabe: Relatat de al-Bukhārī, Cartea jurămintelor și a legămintelor, capitolul despre legământul privitor la ceea ce omul nu deține și la neascultare.
N. trad.: Localizare: Al-Bukhārī 6696.

18 Al doilea principiu: religia Islamului

Cunoașterea religiei pe baza dovezilor

TEXTUL AUTORULUI

الأَصْلُ الثَّانِي: مَعْرِفَةُ دِينِ الإِسْلَامِ بِالأَدِلَّةِ. وَهُوَ:
الِاسْتِسْلَامُ لِلَّهِ بِالتَّوْحِيدِ، وَالِانْقِيَادُ لَهُ بِالطَّاعَةِ، وَالْبَرَاءَةُ
مِنَ الشِّرْكِ وَأَهْلِهِ.

Al doilea principiu este cunoașterea religiei Islamului pe baza dovezilor. Islamul înseamnă a te supune lui Allah prin tawḥīd, a-I da ascultare și a te dezice de shirk și de adepții săi.

EXPLICAȚIA

Cunoașterea Islamului pe baza dovezilor

Adică al doilea dintre cele trei principii este cunoașterea religiei Islamului pe baza dovezilor. Aceasta înseamnă ca omul să cunoască religia Islamului împreună cu dovezile ei din Carte și Sunnah.

Religia Islamului — sau, dacă dorești, spune simplu: Islamul — este *„supunerea față de Allah prin tawḥīd, ascultarea de El și dezicerea de shirk și de adepții săi”*. Prin urmare, această definiție cuprinde trei lucruri.

Supunerea față de Allah prin tawḥīd

Adică robul să se supună Domnului său potrivit Legii Sale, afirmând unicitatea lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, și consacrându-I numai Lui adorarea. Pentru această supunere robul

este lăudat și răsplătit. Cât despre supunerea față de hotărârea predestinării, aceasta nu aduce răsplată, deoarece omul nu are putința de a se sustrage ei. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ وَلَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴾

„Lui I se supun, de bunăvoie sau fără voie, cei din ceruri și de pe pământ și la El vor fi întorși."
Āl ʿImrān 3:83, fragment

Ascultarea de El
Aceasta se înfăptuiește prin împlinirea poruncilor Sale și ferirea de interdicțiile Sale. Ascultarea de o poruncă înseamnă îndeplinirea ei, iar ascultarea de o interdicție înseamnă părăsirea lucrului oprit.

Dezicerea de shirk și de adepții săi
Dezicerea de shirk înseamnă ca omul să se dezică de el și să-l părăsească. Aceasta presupune și dezicerea de adepții săi. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَآءُ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحْدَهُ ﴾

„Ați avut o pildă bună în Ibrāhīm și în cei care erau cu el, când au spus neamului lor: «Noi ne dezicem de voi și de ceea ce adorați în

afară de Allah. Vă respingem; între noi și voi s-au arătat vrăjmășia și ura pentru totdeauna, până când veți crede în Allah singur.»"

Al-Mumtaḥanah 60:4, fragment

Cele trei trepte ale religiei

TEXTUL AUTORULUI

وَهُوَ ثَلَاثُ مَرَاتِبَ: الإِسْلَامُ، وَالإِيمَانُ، وَالإِحْسَانُ، وَكُلُّ مَرْتَبَةٍ لَهَا أَرْكَانٌ.

El are trei trepte: Islamul, credința și iḥsānul. Fiecare treaptă are stâlpii ei.

EXPLICAȚIA

Autorul — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — a arătat că religia Islamului are trei trepte, unele mai înalte decât altele: Islamul, credința și iḥsānul.

Dovada o constituie cuvintele Profetului ﷺ din hadithul relatat de conducătorul credincioșilor, ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb — Allah să fie mulțumit de el! —, despre venirea lui Jibrīl pentru a-l întreba pe Profet ﷺ despre Islam, credință și iḥsān. El i le-a explicat, apoi a spus:

„Acesta este Jibrīl; a venit la voi ca să vă învețe religia voastră."[41]

Cei cinci stâlpi ai Islamului

TEXTUL AUTORULUI

41 Notă a ediției arabe: Trimiterea la sursa hadithului a fost dată anterior.
N. trad.: Pentru hadithul lui Jibrīl și fragmentele sale, vezi Muslim 8a.

فَأَرْكَانُ الإِسْلَامِ خَمْسَةٌ: شَهَادَةُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامُ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءُ الزَّكَاةِ، وَصَوْمُ رَمَضَانَ، وَحَجُّ بَيْتِ اللَّهِ الْحَرَامِ.

Stâlpii Islamului sunt cinci: mărturisirea că nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah și că Muḥammad este Trimisul lui Allah, împlinirea rugăciunii, darea zakātului, postul din Ramaḍān și pelerinajul la Casa cea Sfântă a lui Allah.

EXPLICAȚIA

Dovada o constituie hadithul lui Ibn ʿUmar — Allah să fie mulțumit de amândoi! Acesta a spus că Profetul ﷺ a zis:

„Islamul este clădit pe cinci: mărturisirea că nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah și că Muḥammad este Trimisul lui Allah, împlinirea rugăciunii, darea zakātului, postul din Ramaḍān și pelerinajul la Casa cea Sfântă a lui Allah."[42]

Mărturisirea că nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah și că Muḥammad este Trimisul lui Allah alcătuiește un singur stâlp. Cele două mărturisiri sunt un singur stâlp, deși au două părți, deoarece actele de adorare se întemeiază pe împlinirea amândurora. Adorarea nu este primită decât prin sinceritate față de Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul — ceea ce cuprinde mărturisirea că nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah — și prin urmarea Trimisului ﷺ — ceea ce cuprinde mărturisirea că Muḥammad este Trimisul lui Allah.

42 Notă a ediției arabe: Relatat de al-Bukhārī, Cartea credinței, capitolul despre cuvintele Profetului — binecuvântarea și pacea fie asupra lui! —: „Islamul este clădit pe cinci…"; Muslim, Cartea credinței, capitolul despre stâlpii Islamului și temeliile sale mărețe.
N. trad.: Variante de formulare: Al-Bukhārī 8; Muslim 16a.

19 Mărturisirea de credință

Sensul celor două mărturisiri și dovezile lor

TEXTUL AUTORULUI

فَدَلِيلُ الشَّهَادَةِ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Dovada mărturisirii o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴾

„Allah mărturisește că nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de El; la fel și îngerii și cei înzestrați cu știință. El statornicește dreptatea. Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de El, Cel Atotputernic, Cel Înțelept."

Āl ʿImrān 3:18

EXPLICAȚIA

Mărturia lui Allah, a îngerilor și a oamenilor cunoașterii

În acest verset nobil se află mărturia lui Allah despre Sine că nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de El, precum și mărturia îngerilor și a oamenilor cunoașterii asupra acestui lucru și asupra faptului că El, Preaînaltul, statornicește dreptatea. Apoi a întărit aceasta prin cuvintele:

﴿ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴾

„Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de El, Cel Atotputernic, Cel Înțelept."

Āl ʿImrān 3:18, fragment

Acest verset arată o mare virtute a oamenilor cunoașterii, întrucât Allah a vestit că ei sunt martori alături de El și de îngeri. Prin aceștia se înțeleg cei care cunosc Legea Sa, iar în această categorie intră în primul rând nobilii Săi mesageri.

Această mărturie este cea mai măreață, datorită măreției celui care mărturisește și a lucrului mărturisit. Martorii sunt Allah, îngerii Săi și oamenii cunoașterii, iar lucrul mărturisit este unicitatea lui Allah în dreptul Său de a fi adorat. Aceasta este întărită prin cuvintele:

﴿ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴾

„Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de El, Cel Atotputernic, Cel Înțelept."

Āl ʿImrān 3:18, fragment

Sensul mărturisirii „lā ilāha illā Allāh"

TEXTUL AUTORULUI

وَمَعْنَاهَا: لَا مَعْبُودَ بِحَقٍّ إِلَّا اللَّهُ، «لَا إِلَهَ» نَافِيًا جَمِيعَ مَا يُعْبَدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ، «إِلَّا اللَّهُ» مُثْبِتًا الْعِبَادَةَ لِلَّهِ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ فِي عِبَادَتِهِ، كَمَا أَنَّهُ لَا شَرِيكَ لَهُ فِي مُلْكِهِ.

Sensul ei este: nimeni nu este adorat pe drept în afară de Allah. *„Lā ilāha"* neagă dreptul la adorare al tuturor celor adorați în afară de Allah; *„illā Allāh"* afirmă că adorarea Îi aparține numai lui Allah, care nu are niciun asociat în adorare, după cum nu are niciun asociat în stăpânirea Sa.

EXPLICAȚIA

Prin cuvintele *„sensul ei"*, autorul se referă la sensul mărturisirii *„lā ilāha illā Allāh"*: nimeni nu este adorat pe drept în afară de

Allah. A mărturisi *„lā ilāha illā Allāh”* înseamnă ca omul să recunoască prin limbă și prin inimă că nu există nicio divinitate adevărată, îndreptățită să fie adorată, în afară de Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul. Aceasta deoarece ilāh înseamnă ma'lūh, adică *„cel adorat”*, iar ta'alluh înseamnă adorare.

Expresia *„lā ilāha illā Allāh”* cuprinde o negare și o afirmare. Negarea este *„lā ilāha”*, iar afirmarea este *„illā Allāh”*. Numele măreției, *„Allah”*, este un substitut gramatical — badal — pentru predicatul subînțeles al lui lā. Expresia completă subînțeleasă este: *„Nu există nicio divinitate adevărată în afară de Allah.”*

Prin subînțelegerea predicatului ḥaqq — *„adevărat”* — se lămurește răspunsul la următoarea dificultate: cum se poate spune *„Nu există nicio divinitate în afară de Allah”*, de vreme ce există divinități adorate în afară de Allah, pe care Allah Preaînaltul le-a numit divinități și pe care și adoratorii lor le-au numit astfel? Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, a spus:

﴿ فَمَا أَغْنَتْ عَنْهُمْ آلِهَتُهُمُ الَّتِي يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ لَمَّا جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ ﴾

„Divinitățile lor, pe care le invocau în afară de Allah, nu le-au fost de niciun folos când a venit porunca Domnului tău.”

Hūd 11:101, fragment[43]

Și cum putem afirma divinitatea altcuiva decât Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, de vreme ce mesagerii le spun neamurilor lor:

﴿ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ﴾

„Adorați-L pe Allah! Nu aveți altă divinitate în afară de El.”

43 N. trad.: La p. 71 a ediției arabe, fragmentul este trimis la Hūd 11:110. Trimiterea corectă este Hūd 11:101; textul citat este păstrat.

Al-Aʿrāf 7:59, fragment

Răspunsul la această dificultate devine limpede prin subînțelegerea predicatului din *„lā ilāha illā Allāh”*. Spunem: aceste divinități adorate în afară de Allah sunt numite divinități, însă sunt divinități false, nu divinități adevărate, și nu au niciun drept la adorare. Dovada o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴾

„Aceasta pentru că Allah este Adevărul, iar ceea ce ei invocă în afară de El este deșertăciune și pentru că Allah este Cel Preaînalt, Cel Mare.”

Al-Ḥajj 22:62

O altă dovadă o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّى ۝ وَمَنَاةَ الثَّالِثَةَ الْأُخْرَى ۝ أَلَكُمُ الذَّكَرُ وَلَهُ الْأُنْثَى ۝ تِلْكَ إِذًا قِسْمَةٌ ضِيزَى ۝ إِنْ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءٌ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَمَا تَهْوَى الْأَنْفُسُ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنْ رَبِّهِمُ الْهُدَى ﴾

„I-ați văzut pe al-Lāt și al-ʿUzzā și pe Manāt, cea de-a treia, cealaltă? Oare vouă vă revine partea bărbătească, iar Lui, cea femeiască? Aceasta ar fi atunci o împărțire nedreaptă! Ele nu sunt decât nume pe care voi și părinții voștri le-ați dat, fără ca Allah să fi

pogorât vreo dovadă pentru ele. Ei nu urmează decât presupunerile și ceea ce poftesc sufletele, deși călăuzirea le-a venit de la Domnul lor."

Al-Najm 53:19–23

Și cuvintele Celui Preaînalt, relatând despre Yūsuf — binecuvântarea și pacea fie asupra lui!:

﴿ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءً سَمَّيْتُمُوهَا أَنتُمْ وَآبَاؤُكُم مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ ﴾

„Nu adorați în afară de El decât niște nume pe care voi și părinții voștri le-ați dat, fără ca Allah să fi pogorât vreo dovadă pentru ele."

Yūsuf 12:40, fragment

Așadar, sensul expresiei *„lā ilāha illā Allāh"* este că nimeni nu este adorat pe drept în afară de Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul. Cât despre cele adorate în afara Lui, divinitatea pe care le-o atribuie adoratorii lor nu este reală, ci este o divinitate falsă.

Cuvintele lui Ibrāhīm

TEXTUL AUTORULUI

وَتَفْسِيرُهَا الَّذِي يُوَضِّحُهَا قَوْلُهُ تَعَالَى:

Explicația care îi lămurește sensul se află în cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِمَّا تَعْبُدُونَ ۝ إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ ۝ وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴾

„Și când Ibrāhīm i-a spus tatălui său și neamului său: «Eu mă dezic de ceea ce adorați, în afară de Cel care m-a creat, căci El mă va călăuzi.» Și a făcut din aceasta un cuvânt care să rămână printre urmașii săi, pentru ca ei să se întoarcă."

Al-Zukhruf 43:26–28

EXPLICAȚIA

Ibrāhīm este prietenul apropiat al lui Allah, imamul celor care se îndepărtează de shirk și se îndreaptă numai către Allah și cel mai merituos dintre mesageri după Muḥammad ﷺ. Tatăl său era Āzar.

Barāʾ este un adjectiv de tip șifah mushabbahah derivat din barāʾah, *„dezicere"*, și exprimă mai puternic sensul decât barīʾ. Cuvintele sale *„Eu mă dezic de ceea ce adorați"* corespund expresiei *„lā ilāha"*.

„Cel care m-a creat" înseamnă: Cel care m-a adus la existență de la început, potrivit fiței. Cuvintele *„în afară de Cel care m-a creat"* corespund expresiei *„illā Allāh"*. El, Preaslăvitul și Preaînaltul, nu are niciun asociat în adorare, după cum nu are niciun asociat în stăpânire. Dovada o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴾

„Numai Lui Îi aparțin creația și porunca! Binecuvântat este Allah, Domnul lumilor!"

Al-Aʿrāf 7:54, fragment

În acest verset, creația și porunca sunt atribuite în mod exclusiv lui Allah, Domnul lumilor. Lui Îi aparține creația și Lui Îi aparține porunca, atât cea privitoare la univers, cât și cea a Legii.

„El mă va călăuzi” înseamnă: îmi va arăta adevărul și îmi va dărui izbânda de a-l urma.

„Și a făcut din aceasta” se referă la acest cuvânt: dezicerea de orice este adorat în afară de Allah.

„Printre urmașii săi” înseamnă: în descendența sa. *„Pentru ca ei să se întoarcă”* înseamnă: să se întoarcă de la shirk la acest cuvânt.

Chemarea oamenilor Cărții

TEXTUL AUTORULUI

وَقَوْلُهُ:

Și cuvintele Sale:

﴿ قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴾

„Spune: «O, oameni ai Cărții! Veniți la un cuvânt deopotrivă pentru noi și pentru voi: să nu-L adorăm decât pe Allah, să nu-I asociem nimic și să nu ne luăm unii pe alții drept domni în afară de Allah.» Iar dacă se îndepărtează, spuneți: «Fiți martori că noi suntem musulmani!»”

Āl ʿImrān 3:64

EXPLICAȚIA

Porunca *„Spune”* îi este adresată Profetului ﷺ pentru a discuta cu oamenii Cărții: evreii și creștinii.

***„Veniți la un cuvânt deopotrivă pentru noi și pentru voi”*:** acest cuvânt este să nu-L adorăm decât pe Allah, să nu-I asociem nimic și să nu ne luăm unii pe alții drept domni în afară de Allah. *„Să nu-L adorăm decât pe Allah”* este sensul expresiei *„lā ilāha illā Allāh”*. Iar *„deopotrivă pentru noi și pentru voi”* înseamnă că noi și voi suntem egali în privința lui.

„Să nu ne luăm unii pe alții drept domni în afară de Allah” înseamnă să nu ne luăm unii pe alții drept domni în afara lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, astfel încât cineva să fie preamărit așa cum este preamărit Allah, să fie adorat așa cum este adorat Allah și judecata să fie atribuită altcuiva decât Lui.

„Iar dacă se îndepărtează” înseamnă: dacă se îndepărtează de ceea ce i-ați chemat să urmeze.

„Spuneți: «Fiți martori că noi suntem musulmani!»” înseamnă: declarați-le și luați-i drept martori că voi sunteți supuși lui Allah și vă deziceți de încăpățânarea lor și de întoarcerea lor de la acest cuvânt măreț: *„lā ilāha illā Allāh”*.

Dovada că Muḥammad este Trimisul lui Allah

TEXTUL AUTORULUI

وَدَلِيلُ شَهَادَةِ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Dovada mărturisirii că Muḥammad este Trimisul lui Allah o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ
حَرِيصٌ عَلَيْكُم بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴾

„V-a venit un mesager dintre voi. Greu îi este ceea ce vă apasă; este plin de grijă pentru voi, iar față de credincioși este blând și îndurător."

Al-Tawbah 9:128

EXPLICAȚIA

„Dintre voi" înseamnă: de aceeași natură cu voi; mai mult, el este chiar din mijlocul vostru, după cum a spus Preaînaltul:

﴿ هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴾

„El este Cel care a trimis printre cei neștiutori de carte un mesager dintre ei, care le recită versetele Sale, îi purifică și îi învață Cartea și înțelepciunea, deși înainte se aflau într-o rătăcire vădită."

Al-Jumuʿah 62:2

„Greu îi este ceea ce vă apasă" înseamnă: îl apasă ceea ce vă apasă pe voi.

„Este plin de grijă pentru voi" înseamnă: este preocupat de folosul vostru și de îndepărtarea răului de la voi.

„Față de credincioși este blând și îndurător" înseamnă: are blândețe și milă față de credincioși. Credincioșii au fost menționați în mod special, deoarece i s-a poruncit să lupte împotriva necredincioșilor și a ipocriților și să fie aspru cu ei. Aceste însușiri ale Trimisului lui Allah ﷺ arată că el este cu adevărat Trimisul lui Allah, după cum o arată și cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ ﴾

„Muḥammad este Trimisul lui Allah."

Al-Fatḥ 48:29, fragment
Și cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا ﴾

„Spune: «O, oameni! Eu sunt Trimisul lui Allah pentru voi toți.»”
Al-Aʿrāf 7:158, fragment
Versetele cu acest sens sunt foarte numeroase și arată că Muḥammad este cu adevărat Trimisul lui Allah.

Ce presupune mărturisirea despre Trimis
TEXTUL AUTORULUI

وَمَعْنَى شَهَادَةِ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ: طَاعَتُهُ فِيمَا أَمَرَ، وَتَصْدِيقُهُ فِيمَا أَخْبَرَ، وَاجْتِنَابُ مَا عَنْهُ نَهَى وَزَجَرَ، وَأَنْ لَا يُعْبَدَ اللَّهُ إِلَّا بِمَا شَرَعَ.

Sensul mărturisirii că Muḥammad este Trimisul lui Allah este: să-i dai ascultare în ceea ce a poruncit, să recunoști drept adevăr ceea ce a vestit, să te ferești de ceea ce a interzis și a oprit și să nu-L adori pe Allah decât potrivit celor rânduite.
EXPLICAȚIA
Sensul mărturisirii că Muḥammad este Trimisul lui Allah este recunoașterea prin limbă și credința prin inimă că Muḥammad ibn ʿAbd Allāh al-Qurashī al-Hāshimī este Trimisul lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, către făpturi, atât djinni, cât și oameni, după cum a spus Allah Preaînaltul:

﴿ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴾

„Nu i-am creat pe djinni și pe oameni decât ca să Mă adore.”

Al-Dhāriyāt 51:56

Adorarea lui Allah Preaînaltul nu se înfăptuiește decât prin revelația cu care a venit Muḥammad ﷺ, după cum a spus Preaînaltul:

﴿ تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ﴾

„Binecuvântat este Cel care a pogorât al-Furqān asupra robului Său, pentru ca acesta să fie un avertizor pentru lumi.”

Al-Furqān 25:1

Această mărturisire presupune să recunoști drept adevăr ceea ce a vestit Trimisul lui Allah ﷺ, să-i împlinești poruncile, să te ferești de ceea ce a interzis și a oprit și să nu-L adori pe Allah decât potrivit celor rânduite.

Ea presupune, de asemenea, să nu crezi că Trimisul lui Allah ﷺ are vreun drept la domnie și la cârmuirea universului sau vreun drept la adorare. Dimpotrivă, el ﷺ este un rob care nu trebuie adorat și un mesager care nu trebuie dezmințit. El nu deține pentru sine sau pentru altcineva puterea de a aduce vreun folos ori vreun rău, în afară de ceea ce voiește Allah. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَى إِلَيَّ ﴾

„Spune: «Nu vă spun că la mine se află comorile lui Allah, nici că știu cele nevăzute și nici nu vă spun că sunt un înger. Eu nu urmez decât ceea ce îmi este revelat.»”

Al-Anʿām 6:50, fragment

Așadar, el este un rob căruia i se poruncește și care urmează ceea ce i s-a poruncit. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا ۝ قُلْ إِنِّي لَنْ يُجِيرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ﴾

„Spune: «Eu nu am puterea de a vă aduce nici rău, nici călăuzire.» Spune: «Nimeni nu mă poate ocroti de Allah și nu voi găsi în afară de El niciun adăpost.»”

Al-Jinn 72:21–22

Și Preaslăvitul a spus:

﴿ قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبَ لَاسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴾

„Spune: «Eu nu am puterea de a-mi aduce vreun folos sau vreun rău, în afară de ceea ce voiește Allah. Dacă aș fi știut cele nevăzute, aș fi dobândit mult bine și niciun rău nu m-ar fi atins. Eu nu sunt decât un avertizor și un vestitor de bine pentru un neam care crede.»”

Al-Aʿrāf 7:188

Prin aceasta afli că nici Trimisul lui Allah ﷺ, nici vreo făptură de rang mai mic decât el nu este îndreptățită să fie adorată. Adorarea Îi aparține numai lui Allah Preaînaltul, singur:

﴿ قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴾

„Spune: «Rugăciunea mea, sacrificiul meu, viața mea și moartea mea Îi aparțin lui Allah, Domnul lumilor, care nu are niciun asociat. Aceasta mi s-a poruncit și eu sunt cel dintâi dintre musulmani.»”

Al-Anʿām 6:162–163

Dreptul său ﷺ este să-i recunoști rangul pe care i l-a dat Allah Preaînaltul: el este robul lui Allah și Trimisul Său. Binecuvântările și pacea lui Allah fie asupra lui!

• • •

20 Rugăciunea, zakātul, postul și pelerinajul

Dovezile celorlalți stâlpi ai Islamului

TEXTUL AUTORULUI

وَدَلِيلُ الصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَتَفْسِيرُ التَّوْحِيدِ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Dovada rugăciunii și a zakātului, precum și explicarea tawḥīdului se află în cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ ﴾

„Nu li s-a poruncit decât să-L adore pe Allah, consacrându-I Lui religia cu sinceritate, ca oameni îndepărtați de shirk, să împlinească rugăciunea și să dea zakātul. Aceasta este religia dreaptă.”

Al-Bayyinah 98:5

EXPLICAȚIA

Rugăciunea și zakātul

Dovada că rugăciunea și zakātul fac parte din religie o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ ﴾

„Nu li s-a poruncit decât să-L adore pe Allah, consacrându-I Lui religia cu sinceritate, ca oameni îndepărtați de shirk, să împlinească rugăciunea și să dea zakātul."

Al-Bayyinah 98:5, fragment

Acest verset este general și cuprinde toate felurile de adorare. În toate acestea, omul trebuie să fie sincer față de Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, să se îndepărteze de shirk și să urmeze Legea Sa.

Menționarea rugăciunii și a zakātului este un caz de alăturare a particularului după general, deoarece împlinirea rugăciunii și darea zakātului fac parte din adorare. Însă El, Preaslăvitul și Preaînaltul, le-a menționat în mod expres datorită însemnătății lor: rugăciunea este o adorare prin trup, iar zakātul este o adorare prin avere. Cele două sunt amintite împreună în Cartea lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul.

„Aceasta" se referă la adorarea lui Allah prin consacrarea sinceră a religiei numai Lui și prin îndepărtarea de shirk, la împlinirea rugăciunii și la darea zakātului.

„Religia dreaptă" înseamnă religia căii drepte, fără nicio abatere, deoarece este religia lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul. Religia lui Allah este dreaptă, după cum a spus Preaînaltul:

﴿ وَأَنَّ هَٰذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِ ﴾

„Aceasta este calea Mea cea dreaptă; urmați-o și nu urmați alte căi, căci ele vă vor îndepărta de calea Lui."

Al-Anʿām 6:153, fragment

După cum acest verset nobil menționează adorarea și rugăciunea, el cuprinde și realitatea tawḥīdului: sinceritatea față de Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, fără înclinare către shirk. Cine nu este sincer față de Allah nu este un muwaḥḥid, iar cine își îndreaptă adorarea către altcineva decât Allah nu este un muwaḥḥid.

Postul

TEXTUL AUTORULUI

وَدَلِيلُ الصِّيَامِ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Dovada postului o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴾

„O, voi cei care ați crezut! V-a fost prescris postul, așa cum le-a fost prescris celor dinaintea voastră, ca să dobândiți taqwā."

Al-Baqarah 2:183

EXPLICAȚIA

Adică dovada obligativității sale o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴾

„O, voi cei care ați crezut! V-a fost prescris postul, așa cum le-a fost prescris celor dinaintea voastră, ca să dobândiți taqwā."

Al-Baqarah 2:183

Din cuvintele *„așa cum le-a fost prescris celor dinaintea voastră"* se desprind mai multe învățăminte:

1. Însemnătatea postului: Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, l-a făcut obligatoriu pentru comunitățile de dinaintea noastră. Aceasta arată că Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, îl iubește și că el este obligatoriu pentru fiecare comunitate.

2. Ușurarea pentru această comunitate: nu numai ei i s-a cerut să postească, deși postul poate fi greu pentru suflete și trupuri.

3. Arătarea faptului că Allah Preaînaltul a desăvârșit religia acestei comunități, întrucât a întregit pentru ea virtuțile de care au avut parte cei dinainte.
Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, a arătat înțelepciunea postului prin cuvintele *„ca să dobândiți taqwā”*: să vă temeți de Allah prin postul vostru și prin însușirile de taqwā care decurg din el. Profetul ﷺ a indicat acest folos prin cuvintele:
„Cine nu părăsește vorbirea mincinoasă și fapta potrivit ei, Allah nu are nevoie ca el să-și părăsească hrana și băutura.”[44]

Pelerinajul
TEXTUL AUTORULUI

وَدَلِيلُ الْحَجِّ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Dovada pelerinajului o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴾

„Oamenii au față de Allah datoria de a face pelerinajul la Casă, cei care au putința de a ajunge la ea. Iar dacă cineva nu crede, Allah nu are nevoie de lumi.”
Āl ʿImrān 3:97, fragment
EXPLICAȚIA
Adică dovada obligativității sale o constituie cuvintele Celui Preaînalt: *„Oamenii au față de Allah datoria de a face pelerinajul la Casă…”*

44 Notă a ediției arabe: Consemnat de al-Bukhārī, Cartea postului, capitolul despre cel care nu părăsește vorbirea mincinoasă și fapta potrivit ei în timpul postului.
N. trad.: Localizare verificată a fragmentului: Al-Bukhārī 1903.

Acest verset a fost revelat în al nouălea an după Hijrah, iar prin el pelerinajul a devenit obligatoriu. Însă Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, a spus: *„cei care au putința de a ajunge la ea”*. În aceasta se află dovada că pelerinajul nu îi este obligatoriu celui care nu are această putință.
În cuvintele Celui Preaînalt *„Iar dacă cineva nu crede, Allah nu are nevoie de lumi”* se află dovada că părăsirea pelerinajului de către cel care are putința de a-l împlini este kufr. Totuși, potrivit majorității învățaților, este un kufr care nu îl scoate pe om din religie, datorită cuvintelor lui ʿAbd Allāh ibn Shaqīq:

„Companionii Trimisului lui Allah ﷺ nu socoteau părăsirea vreunei fapte drept kufr, în afară de rugăciune.”[45]

45 Notă a ediției arabe: Consemnat de al-Tirmidhī, Cartea credinței, capitolul despre ceea ce s-a relatat cu privire la cel care părăsește rugăciunea. N. trad.: Al-Tirmidhī 2622: relatarea lui ʿAbd Allāh ibn Shaqīq despre companioni, nu un cuvânt atribuit direct Profetului.

21 A doua treaptă: credința

Ramurile credinței și stâlpii ei

TEXTUL AUTORULUI

الْمَرْتَبَةُ الثَّانِيَةُ: الإِيمَانُ، وَهُوَ بِضْعٌ وَسَبْعُونَ شُعْبَةً، فَأَعْلَاهَا قَوْلُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَدْنَاهَا إِمَاطَةُ الأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ، وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الإِيمَانِ.

A doua treaptă este credința. Ea are șaptezeci și câteva ramuri: cea mai înaltă este rostirea mărturisirii *„lā ilāha illā Allāh”*, cea mai de jos este îndepărtarea a ceea ce vatămă de pe drum, iar pudoarea este o ramură a credinței.[46]

EXPLICAȚIA

Sensul credinței

Adică a doua dintre treptele religiei.

În limbă, īmān înseamnă recunoașterea unui lucru drept adevăr. În Lege, înseamnă convingere în inimă, rostire prin limbă și faptă prin mădulare. Credința are șaptezeci și câteva ramuri.

Biḍʿ, cu vocala i sub litera bā’, desemnează un număr între trei și nouă. Shuʿbah înseamnă o parte a unui lucru.

Îndepărtarea a ceea ce vatămă înseamnă înlăturarea lucrurilor care îi vatămă pe trecători: pietre, spini, deșeuri, gunoaie, lucruri urât mirositoare și altele asemenea.

46 N. trad.: Enumerarea este relatată în Muslim 35b; Muslim 35a. La 35b apare alternativa „șaptezeci sau șaizeci și câteva”; 35a are „șaptezeci și câteva”, împreună cu mențiunea pudorii. Matnul comentat își păstrează formularea.

Pudoarea este o stare sufletească ce se ivește la simțirea rușinii și îl oprește pe om de la ceea ce contravine conduitei demne.

Ramurile credinței și cei șase stâlpi

Pentru a pune împreună afirmațiile autorului — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — că îmānul are șaptezeci și câteva ramuri și că stâlpii credinței sunt șase, spunem: credința, în sensul de convingere, are șase temelii. Acestea sunt cele amintite în hadithul lui Jibrīl — binecuvântarea și pacea fie asupra lui! —, atunci când l-a întrebat pe Profet ﷺ despre credință, iar el a răspuns:

„Credința înseamnă să crezi în Allah, în îngerii Săi, în Cărțile Sale, în mesagerii Săi, în Ziua de Apoi și să crezi în predestinare, în binele și răul ei."[47]

Cât despre credința care cuprinde faptele, cu felurile și categoriile lor, aceasta are șaptezeci și câteva ramuri. De aceea, Allah Preaînaltul a numit rugăciunea *„credință"* în cuvintele Sale:

﴿ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِيعَ إِيمَانَكُمْ ﴾

„Allah nu avea să vă lase credința să se piardă."

Al-Baqarah 2:143, fragment

Comentatorii Coranului au spus că este vorba despre rugăciunea voastră îndreptată către Bayt al-Maqdis, deoarece, înainte să li se poruncească să se îndrepte către Kaʿbah, companionii se rugau către Bayt al-Maqdis.

• • •

47 Notă a ediției arabe: Trimiterea la sursa hadithului a fost dată anterior.
N. trad.: Pentru hadithul lui Jibrīl și fragmentele sale, vezi Muslim 8a.

22 Credința în Allah

Existența Sa, domnia Sa, dreptul Său la adorare, Numele și Atributele Sale

TEXTUL AUTORULUI

وَأَرْكَانُهُ سِتَّةٌ: أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ،

Stâlpii credinței sunt șase: să crezi în Allah,

EXPLICAȚIA

Credința în Allah cuprinde patru lucruri.

1. Credința în existența lui Allah Preaînaltul

Existența Sa, Preaînaltul, este arătată de firea înnăscută, de rațiune, de Lege și de percepția simțurilor.

Dovada firii înnăscute

În ceea ce privește dovada firii înnăscute asupra existenței Sale: fiecare făptură a fost înzestrată cu firea de a crede în Creatorul său, fără o gândire sau o învățare prealabilă. Ea nu se îndepărtează de ceea ce cere această fire decât dacă în inimă îi pătrunde ceva care o abate de la ea. Profetul ﷺ a spus:

„Nu există niciun nou-născut care să nu se nască pe fițrah. Apoi părinții săi îl fac evreu, creștin sau zoroastrian."[48]

Dovada rațiunii

În ceea ce privește dovada rațiunii asupra existenței lui Allah Preaînaltul: aceste făpturi, cele de dinainte și cele de după, trebuie să aibă un Creator care le-a adus la existență. Ele nu se pot aduce singure la existență și nici nu pot apărea din întâmplare.

48 Notă a ediției arabe: Consemnat de al-Bukhārī, Cartea înmormântărilor, capitolul despre copilul care îmbrățișează Islamul și apoi moare: se face rugăciunea funerară pentru el?; Muslim, Cartea predestinării, capitolul despre faptul că fiecare nou-născut se naște pe fițrah.
N. trad.: Pentru formularea despre fițrah și părinți, vezi Al-Bukhārī 1358.

Nu se pot aduce singure la existență, deoarece un lucru nu se creează pe sine. Înainte de a exista, el era inexistent; cum ar putea atunci să fie creator?

Nici nu pot apărea din întâmplare, deoarece tot ceea ce ia ființă trebuie să aibă pe cineva care îl aduce la ființă. Existența lor în această ordine minunată, în această armonie și strânsă legătură între cauze și efectele lor și între făpturi unele cu altele exclude categoric apariția lor întâmplătoare. Ceea ce apare din întâmplare nu are ordine la începutul existenței sale; cum ar putea atunci să fie ordonat în dăinuirea și dezvoltarea sa?

Dacă făpturile nu se pot aduce singure la existență și nici nu pot apărea din întâmplare, atunci este necesar să aibă pe Cineva care le-a adus la existență: Allah, Domnul lumilor.

Allah Preaînaltul a amintit această dovadă rațională și acest argument categoric în Sūrat al-Ṭūr, unde a spus:

﴿ أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ ﴾

„Oare au fost creați fără nimic sau ei înșiși sunt creatorii?”
Al-Ṭūr 52:35

Adică nu au fost creați fără Creator și nici nu s-au creat pe ei înșiși. Prin urmare, Creatorul lor nu poate fi decât Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul.

De aceea, când Jubayr ibn Muṭʿim — Allah să fie mulțumit de el! — l-a auzit pe Trimisul lui Allah ﷺ recitând Sūrat al-Ṭūr și ajungând la aceste versete:

﴿ أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ ۝ أَمْ خَلَقُوا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يُوقِنُونَ ۝ أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمُ الْمُصَيْطِرُونَ ﴾

„Oare au fost creați fără nimic sau ei înșiși sunt creatorii? Oare ei au creat cerurile și pământul? Nu, ei nu au certitudine. Oare la ei se află comorile Domnului tău sau ei sunt cei care stăpânesc?”

Al-Ṭūr 52:35–37

— iar Jubayr era atunci politeist —, a spus:

„Aproape că inima mi-a zburat. Acela a fost primul moment în care credința s-a așezat în inima mea.”[49]

Relatat de al-Bukhārī în pasaje separate.

Să dăm un exemplu care lămurește aceasta. Dacă cineva ți-ar vorbi despre un palat bine clădit, înconjurat de grădini printre care curg râuri, plin de așternuturi și paturi și împodobit cu felurite podoabe, cu toate cele necesare și cu toate completările sale, apoi ți-ar spune: *„Acest palat, cu toată desăvârșirea lui, s-a adus singur la existență sau a apărut așa, din întâmplare, fără cineva care să-l aducă la existență”*, te-ai grăbi să respingi și să dezminți aceasta și ai socoti vorbele lui o nesăbuință.

Cum ar putea atunci acest univers atât de vast, cu pământul și cerul său, cu corpurile sale cerești, stările sale și ordinea sa minunată și uimitoare, să se fi adus singur la existență ori să fi apărut din întâmplare, fără cineva care să-l aducă la existență?

Dovada Legii

În ceea ce privește dovada Legii asupra existenței lui Allah Preaînaltul: toate Cărțile cerești mărturisesc aceasta. Rânduielile pe care le-au adus și care cuprind binele făpturilor arată că ele vin de la un Domn înțelept, cunoscător al celor folositoare creației Sale. Iar veștile despre cele din univers, a căror veridicitate a fost confirmată de realitate, arată că ele vin de la un Domn care are puterea să aducă la existență cele vestite.

Dovezile percepției simțurilor

Dovezile percepției simțurilor asupra existenței lui Allah sunt de două feluri.

---

49 Notă a ediției arabe: Consemnat de al-Bukhārī, Cartea explicării Coranului, Sūrat al-Ṭūr, vol. 4, p. 1839.
N. trad.: Citatul reunește două relatări: Al-Bukhārī 4854 și Al-Bukhārī 4023.

Primul: auzim și vedem răspunsul dat celor care Îl invocă și salvarea celor aflați în suferință, lucruri care arată în mod categoric existența Sa, Preaînaltul. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ وَنُوحًا إِذْ نَادَى مِنْ قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ ﴾

„Și Nūḥ, când a chemat mai înainte, iar Noi i-am răspuns."
Al-Anbiyāʾ 21:76, fragment
Și Preaînaltul a spus:

﴿ إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ ﴾

„Când Îi cereați salvare Domnului vostru, iar El v-a răspuns."
Al-Anfāl 8:9, fragment
În Ṣaḥīḥ al-Bukhārī se relatează de la Anas ibn Mālik — Allah să fie mulțumit de el! — că un beduin a intrat într-o zi de vineri, pe când Profetul ﷺ ținea predica, și a spus:

„O, Trimis al lui Allah! Averile s-au prăpădit, iar familiile flămânzesc. Roagă-te lui Allah pentru noi!"
El și-a ridicat mâinile și s-a rugat. Atunci s-au ridicat nori asemenea munților. Anas a spus:

„Nu a coborât de pe amvon până când am văzut ploaia curgându-i pe barbă. În vinerea următoare, acel beduin — sau altul — s-a ridicat și a spus: «O, Trimis al lui Allah! Clădirile s-au prăbușit, iar averile au fost înecate. Roagă-te lui Allah pentru noi!» El și-a ridicat mâinile și a spus: «O, Allah, în jurul nostru, nu asupra noastră!» Și nu arăta către vreo parte fără ca norii de acolo să se despartă."[50]

50 Notă a ediției arabe: Consemnat de al-Bukhārī, Cartea rugăciunii de vineri, capitolul despre ridicarea mâinilor în invocare; Muslim, Cartea cererii ploii, capitolul despre invocarea făcută la cererea ploii.
N. trad.: Relatarea despre cele două vineri și cele două invocări este identificată în Al-Bukhārī 933.

Răspunsul la invocări rămâne, până în zilele noastre, un lucru văzut în cazul celui care se îndreaptă sincer către Allah Preaînaltul și îndeplinește condițiile primirii răspunsului.

Al doilea: semnele profeților, numite minuni, pe care oamenii le văd sau despre care aud, sunt un argument categoric pentru existența Celui care i-a trimis, Allah Preaînaltul. Acestea sunt lucruri care depășesc puterile omenești și pe care Allah Preaînaltul le înfăptuiește pentru a-i întări și sprijini pe mesagerii Săi.

Un exemplu este semnul lui Mūsā ﷺ. Allah Preaînaltul i-a poruncit să lovească marea cu toiagul; el a lovit-o, iar marea s-a despărțit în douăsprezece drumuri uscate, apa dintre ele fiind asemenea munților. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ فَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْبَحْرَ فَانْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ ﴾

„I-am revelat lui Mūsā: «Lovește marea cu toiagul tău!» Ea s-a despărțit, iar fiecare parte era asemenea unui munte uriaș.”

Al-Shuʿarāʾ 26:63

Al doilea exemplu este semnul lui ʿĪsā — pacea fie asupra lui! El îi învia pe morți și îi scotea din morminte cu îngăduința lui Allah. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ وَأُحْيِي الْمَوْتَى بِإِذْنِ اللَّهِ ﴾

„Și îi înviez pe morți cu îngăduința lui Allah.”

Āl ʿImrān 3:49, fragment

Și a spus:

﴿ وَإِذْ تُخْرِجُ الْمَوْتَى بِإِذْنِي ﴾

„Și când îi scoteai pe morți cu îngăduința Mea.”
Al-Mā’idah 5:110, fragment

Al treilea exemplu este cel al lui Muḥammad ﷺ. Quraysh i-a cerut un semn; el a arătat către lună, iar ea s-a despărțit în două părți, pe care oamenii le-au văzut. Despre aceasta, Preaînaltul a spus:

﴿ اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ ۝ وَإِنْ يَرَوْا آيَةً يُعْرِضُوا وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُسْتَمِرٌّ ﴾

„Ceasul s-a apropiat, iar luna s-a despicat. Și dacă văd un semn, se întorc și spun: «O vrăjitorie care continuă!»”
Al-Qamar 54:1–2

Aceste semne percepute prin simțuri, pe care Allah Preaînaltul le înfăptuiește pentru întărirea și sprijinirea mesagerilor Săi, arată în mod categoric existența Sa, Preaînaltul.

2. Credința în domnia Sa

Adică a crede că numai El este Domnul, fără niciun asociat și fără niciun ajutor.

Domnul este Cel căruia Îi aparțin creația, stăpânirea și porunca. Nu există alt Creator în afară de Allah, nici alt Stăpân în afară de El și nimănui altcuiva nu-i aparține porunca. Preaînaltul a spus:

﴿ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ ﴾

„Numai Lui Îi aparțin creația și porunca!”
Al-Aʿrāf 7:54, fragment
Și a spus:

﴿ ذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمِيرٍ ﴾

„Acesta este Allah, Domnul vostru; Lui Îi aparține stăpânirea. Cei pe care îi invocați în afară de El nu stăpânesc nici măcar pielița unui sâmbure de curmală."

Fāṭir 35:13, fragment

Nu se cunoaște ca vreo făptură să fi negat domnia lui Allah, Preaslăvitul, decât din încăpățânare, fără să creadă ceea ce spune, așa cum s-a întâmplat cu Faraon când i-a spus neamului său:

﴿ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَىٰ ﴾

„Eu sunt domnul vostru cel mai înalt!"

Al-Nāziʿāt 79:24, fragment

Și a spus:

﴿ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ إِلَٰهٍ غَيْرِي ﴾

„O, căpetenii! Eu nu cunosc pentru voi altă divinitate în afară de mine."

Al-Qaṣaṣ 28:38, fragment

Însă aceasta nu era o convingere a sa. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا ﴾

„Le-au tăgăduit din nedreptate și trufie, deși sufletele lor aveau certitudinea lor."

Al-Naml 27:14, fragment

Iar Mūsā i-a spus lui Faraon, după cum a relatat Allah despre el:

﴿ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا أَنْزَلَ هَؤُلَاءِ إِلَّا رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ بَصَائِرَ وَإِنِّي لَأَظُنُّكَ يَا فِرْعَوْنُ مَثْبُورًا ﴾

„Tu știi că nimeni altul decât Domnul cerurilor și al pământului a pogorât aceste semne drept dovezi limpezi. Și eu te socotesc, Faraon, sortit pieirii."

Al-Isrā' 17:102, fragment

De aceea, politeiștii recunoșteau domnia lui Allah Preaînaltul, cu toate că Îi asociau pe alții în adorare. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ قُلْ لِمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ۝ قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ۝ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ۝ قُلْ مَنْ بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ فَأَنَّى تُسْحَرُونَ ﴾

„Spune: «Cui îi aparțin pământul și cei de pe el, dacă știți?» Ei vor spune: «Lui Allah.» Spune: «Oare nu luați aminte?» Spune: «Cine este Domnul celor șapte ceruri și Domnul Tronului măreț?» Ei vor spune: «Lui Allah.» Spune: «Oare nu vă temeți?» Spune: «În mâna cui se află stăpânirea tuturor lucrurilor, El fiind Cel care ocrotește și împotriva căruia nimeni nu poate da ocrotire, dacă

știți?» Ei vor spune: «Lui Allah.» Spune: «Cum de sunteți, atunci, vrăjiți?»"

Al-Muʾminūn 23:84–89

Allah Preaînaltul a spus:

﴿ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴾

„Dacă îi întrebi cine a creat cerurile și pământul, ei vor spune negreșit: «Le-a creat Cel Atotputernic, Cel Atoateștiutor.»"

Al-Zukhruf 43:9

Și a spus:

﴿ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ ﴾

„Dacă îi întrebi cine i-a creat, ei vor spune negreșit: «Allah!» Cum de sunt, atunci, abătuți?"

Al-Zukhruf 43:87

Porunca Domnului, Preaslăvitul, cuprinde atât porunca privitoare la univers, cât și porunca Legii. După cum El cârmuiește universul și hotărăște în el ceea ce voiește, potrivit înțelepciunii Sale, tot astfel El este Cel care hotărăște în el, rânduind actele de adorare și regulile relațiilor dintre oameni, potrivit înțelepciunii Sale. Cine ia alături de Allah Preaînaltul un legiuitor în privința actelor de adorare sau un judecător în privința relațiilor dintre oameni I-a asociat pe altcineva și nu a înfăptuit credința.

3. Credința în dreptul Său exclusiv la adorare

Adică a crede că numai El este Divinitatea adevărată, fără niciun asociat. Ilāh înseamnă maʾlūh: Cel adorat cu iubire și preamărire. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ وَإِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَٰنُ الرَّحِيمُ ﴾

„Divinitatea voastră este o singură Divinitate. Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de El, Cel Milostiv, Cel Îndurător."

Al-Baqarah 2:163

Și Preaînaltul a spus:

﴿ شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴾

„Allah mărturisește că nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de El; la fel și îngerii și cei înzestrați cu știință. El statornicește dreptatea. Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de El, Cel Atotputernic, Cel Înțelept."

Āl ʿImrān 3:18

Divinitatea atribuită oricărui lucru luat drept divinitate alături de Allah și adorat în afara Lui este falsă. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴾

„Aceasta pentru că Allah este Adevărul, iar ceea ce ei invocă în afară de El este deșertăciune și pentru că Allah este Cel Preaînalt, Cel Mare."

Al-Ḥajj 22:62

Faptul că sunt numite divinități nu le dă dreptul la adorare. Allah Preaînaltul a spus despre al-Lāt, al-ʿUzzā și Manāt:

﴿ إِنْ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءٌ سَمَّيْتُمُوهَا أَنتُمْ وَآبَاؤُكُم مَا أَنزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ ﴾

„Ele nu sunt decât nume pe care voi și părinții voștri le-ați dat, fără ca Allah să fi pogorât vreo dovadă pentru ele."

Al-Najm 53:23, fragment

Și a relatat că Hūd i-a spus neamului său:

﴿ أَتُجَادِلُونَنِي فِي أَسْمَاءٍ سَمَّيْتُمُوهَا أَنتُمْ وَآبَاؤُكُم مَا نَزَّلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ ﴾

„Vă certați cu mine despre niște nume pe care voi și părinții voștri le-ați dat, fără ca Allah să fi pogorât vreo dovadă pentru ele?"

Al-Aʿrāf 7:71, fragment

Și a relatat despre Yūsuf că le-a spus celor doi tovarăși ai săi de temniță:

﴿ أَأَرْبَابٌ مُتَفَرِّقُونَ خَيْرٌ أَمِ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ۝ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءً سَمَّيْتُمُوهَا أَنتُمْ وَآبَاؤُكُم مَا أَنزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ ﴾

„Sunt mai buni niște domni feluriți sau Allah, Cel Unic, Cel Atotstăpânitor? Nu adorați în afară de El decât niște nume pe care voi și părinții voștri le-ați dat, fără ca Allah să fi pogorât vreo dovadă pentru ele."

Yūsuf 12:39–40, fragment

De aceea, mesagerii — binecuvântarea și pacea fie asupra lor! — le spuneau neamurilor lor:

﴿ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ﴾

„Adorați-L pe Allah! Nu aveți altă divinitate în afară de El."
Al-Aʿrāf 7:59, fragment

Însă politeiștii au refuzat și au luat divinități în afară de Allah, pe care le adorau alături de Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, de la care cereau biruință și salvare.

Două argumente raționale

Allah Preaînaltul a arătat netemeinicia luării acestor divinități de către politeiști prin două argumente raționale.

Primul: aceste divinități pe care le-au luat nu au nimic din însușirile proprii divinității. Ele sunt create și nu creează, nu le aduc niciun folos adoratorilor lor și nu îndepărtează niciun rău de la ei. Nu dețin pentru ei nici viața, nici moartea, nu stăpânesc nimic din ceruri și nu au nicio parte la această stăpânire. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ وَلَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا يَمْلِكُونَ مَوْتًا وَلَا حَيَاةً وَلَا نُشُورًا ﴾

„Au luat în afară de El divinități care nu creează nimic, ci sunt ele însele create, care nu au puterea de a-și aduce nici rău, nici folos și nu stăpânesc nici moartea, nici viața, nici învierea."
Al-Furqān 25:3
Și Preaînaltul a spus:

﴿ قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهِمَا مِنْ شِرْكٍ وَمَا لَهُ مِنْهُمْ مِنْ ظَهِيرٍ ۝ وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ عِنْدَهُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهُ ﴾

„Spune: «Invocați-i pe cei pe care îi pretindeți în afară de Allah!» Ei nu stăpânesc nici cât greutatea unui fir de pulbere în ceruri sau pe pământ, nu au nicio parte la acestea și El nu are niciun ajutor dintre ei. Mijlocirea nu folosește la El decât pentru cel căruia i-a îngăduit."

Saba' 34:22–23, fragment

Și a spus:

﴿ أَيُشْرِكُونَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ ۝ وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا وَلَا أَنْفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ ﴾

„Îi asociază ei ceea ce nu creează nimic și este el însuși creat? Nu le pot da niciun ajutor și nici pe ei înșiși nu se pot ajuta."

Al-Aʿrāf 7:191–192

Dacă aceasta este starea acelor divinități, atunci a le lua drept divinități este una dintre cele mai mari nesăbuințe și dintre cele mai vădite deșertăciuni.

Al doilea: acești politeiști recunoșteau că numai Allah Preaînaltul este Domnul Creator, în mâna căruia se află stăpânirea tuturor lucrurilor, Cel care ocrotește și împotriva căruia nimeni nu poate da ocrotire. Aceasta îi obligă să-I recunoască unicitatea

în adorare, după cum I-au recunoscut unicitatea în domnie. Preaînaltul a spus:

﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ۝ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴾

„O, oameni! Adorați-L pe Domnul vostru, Cel care v-a creat pe voi și pe cei dinaintea voastră, ca să dobândiți taqwā. El este Cel care v-a făcut pământul așternut și cerul zidire și a pogorât din cer apă, prin care a făcut să iasă roade ca hrană pentru voi. Așadar, nu-I faceți lui Allah semeni, de vreme ce voi știți!"

Al-Baqarah 2:21–22

Și a spus:

﴿ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ ﴾

„Dacă îi întrebi cine i-a creat, ei vor spune negreșit: «Allah!» Cum de sunt, atunci, abătuți?"

Al-Zukhruf 43:87

Și a spus:

﴿ قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ

الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ۝ فَذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمُ الْحَقُّ فَمَاذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ فَأَنَّىٰ تُصْرَفُونَ ۞

„Spune: «Cine vă dă cele necesare traiului din cer și de pe pământ? Cine stăpânește auzul și văzul? Cine îl scoate pe cel viu din cel mort și îl scoate pe cel mort din cel viu? Și cine cârmuiește toate lucrurile?» Ei vor spune: «Allah!» Spune atunci: «Oare nu vă temeți?» Acesta este Allah, adevăratul vostru Domn. Ce mai este după adevăr, dacă nu rătăcirea? Cum de sunteți, atunci, întorși de la el?"

Yūnus 10:31–32

4. Credința în Numele și Atributele Sale

Adică afirmarea Numelor și Atributelor pe care Allah le-a afirmat pentru Sine în Cartea Sa sau în Sunnah Trimisului Său, într-un mod potrivit Lui, fără denaturare, fără negare a atributelor, fără stabilirea modalității lor și fără asemănare cu făpturile. Allah Preaînaltul a spus:

۞ وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۞

„Ale lui Allah sunt Numele cele mai frumoase. Invocați-L prin ele și lăsați-i pe cei care se abat în privința Numelor Sale. Vor fi răsplătiți pentru ceea ce făceau."

Al-Aʿrāf 7:180

Și a spus:

﴿ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَى فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴾

„A Lui este descrierea cea mai înaltă în ceruri și pe pământ. El este Cel Atotputernic, Cel Înțelept."

Al-Rūm 30:27, fragment

Și a spus:

﴿ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴾

„Nimic nu este asemenea Lui, iar El este Cel care aude totul, Cel care vede totul."

Al-Shūrā 42:11, fragment

Cei care neagă Numele și Atributele

În această privință s-au rătăcit două grupări. Prima este al-muʿaṭṭilah: cei care au negat Numele și Atributele, ori o parte dintre ele, pretinzând că afirmarea lor presupune asemănarea, adică asemănarea lui Allah Preaînaltul cu făpturile Sale. Această pretenție este falsă din mai multe motive, printre care:

Primul: ea duce la consecințe false, precum contradicția în cuvintele lui Allah, Preaslăvitul. Allah Preaînaltul a afirmat pentru Sine Numele și Atributele și a negat existența vreunui lucru asemenea Lui. Dacă afirmarea lor ar presupune asemănarea, ar rezulta o contradicție în cuvintele lui Allah, astfel încât o parte dintre ele ar dezminți o alta.

Al doilea: faptul că două lucruri au în comun un nume sau o însușire nu înseamnă că ele sunt identice. Vezi două persoane care au în comun faptul că fiecare este un om care aude, vede și vorbește. Aceasta nu înseamnă că sunt identice în însușirile omenești, în auz, în văz și în vorbire. Vezi, de asemenea, animale care au membre anterioare, picioare și ochi; faptul că au acestea

în comun nu înseamnă că membrele, picioarele și ochii lor sunt identici.

Dacă deosebirea se vădește între făpturi în privința numelor și însușirilor pe care le au în comun, atunci deosebirea dintre Creator și făptură este și mai limpede și mai mare.

Cei care Îl aseamănă pe Allah cu făpturile

A doua grupare este al-mushabbihah: cei care au afirmat Numele și Atributele, asemănându-L totodată pe Allah Preaînaltul cu făpturile Sale. Ei pretind că aceasta este ceea ce cer textele, întrucât Allah Preaînaltul li Se adresează robilor prin ceea ce aceștia înțeleg. Această pretenție este falsă din mai multe motive, printre care:

Primul: asemănarea lui Allah Preaînaltul cu făpturile Sale este un lucru fals, respins de rațiune și de Lege. Textele Cărții și ale Sunnei nu pot presupune un lucru fals.

Al doilea: Allah Preaînaltul li S-a adresat robilor prin ceea ce ei înțeleg în privința sensului de bază. Cât despre realitatea și natura profundă în care se înfăptuiește acel sens, atunci când este vorba despre Ființa și Atributele Sale, cunoașterea acestora Îi aparține numai lui Allah Preaînaltul.

Când Allah afirmă despre Sine că aude, auzul este cunoscut în privința sensului său de bază: perceperea sunetelor. Însă realitatea acestuia în ceea ce privește auzul lui Allah Preaînaltul nu este cunoscută. Realitatea auzului diferă chiar și între făpturi; deosebirea în această privință dintre Creator și făptură este și mai limpede și mai mare.

Iar când Allah Preaînaltul vestește despre Sine că S-a înălțat deasupra Tronului Său, istiwā' este cunoscut în privința sensului său de bază. Însă realitatea felului în care este istiwā'ul lui Allah deasupra Tronului Său nu este cunoscută. Realitatea istiwā'ului diferă în cazul făpturii: așezarea pe un scaun stabil nu este asemenea așezării pe șaua unei cămile nărăvașe și sperioase. Dacă ea diferă în cazul făpturii, atunci deosebirea dintre Creator și făptură este și mai limpede și mai mare.

Roadele credinței în Allah

Credința în Allah Preaînaltul, așa cum am descris-o, le aduce credincioșilor roade măreațe. Printre acestea se află:

1. Înfăptuirea tawḥīdului lui Allah Preaînaltul, astfel încât omul să nu se lege de altcineva prin speranță sau teamă și să nu adore pe altcineva.

2. Desăvârșirea iubirii față de Allah Preaînaltul și a preamăririi Sale, potrivit Numelor Sale celor mai frumoase și Atributelor Sale sublime.

3. Înfăptuirea adorării Sale prin îndeplinirea poruncilor Lui și ferirea de ceea ce El a interzis.

• • •

23 Credința în îngeri

Al doilea stâlp al credinței
TEXTUL AUTORULUI

وَمَلَائِكَتِهِ

Și în îngerii Săi.
EXPLICAȚIA
Îngerii sunt o lume nevăzută de făpturi create, care Îl adoră pe Allah Preaînaltul. Ei nu au nimic din însușirile proprii domniei și divinității. Allah Preaînaltul i-a creat din lumină și le-a dăruit supunerea deplină față de porunca Sa și puterea de a o îndeplini. Allah Preaînaltul a spus:[51]

﴿ وَمَن عِندَهُۥ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِۦ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ ۝ يُسَبِّحُونَ ٱلَّيْلَ وَٱلنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ ﴾

„Cei care sunt la El nu se socotesc prea măreți pentru a-L adora și nu obosesc. Îl preamăresc noaptea și ziua, fără încetare.”
Al-Anbiyāʾ 21:19–20, fragment
Numărul lor este foarte mare și numai Allah Preaînaltul îi poate număra. În cele două Ṣaḥīḥ-uri s-a stabilit, în relatarea lui Anas — Allah să fie mulțumit de el! — despre înălțarea la cer, că Profetului ﷺ i-a fost arătată Casa cea Frecventată din cer. În ea se roagă în fiecare zi șaptezeci de mii de îngeri; după ce ies, nu se

51 N. trad.: Afirmația despre crearea îngerilor din lumină este relatată de ʿĀʾishah în Muslim 2996.

mai întorc acolo.[52]

Ce cuprinde credința în îngeri

Credința în îngeri cuprinde patru lucruri:

1. Credința în existența lor.

2. Credința în îngerii pe care îi cunoaștem pe nume, precum Jibrīl. În cei ale căror nume nu le cunoaștem credem în mod general.

3. Credința în însușirile lor pe care le cunoaștem. De pildă, Profetul ﷺ a relatat că l-a văzut pe Jibrīl în înfățișarea în care fusese creat: avea șase sute de aripi și acoperea orizontul.[53] Prin porunca lui Allah Preaînaltul, îngerul poate lua înfățișarea unui bărbat. Așa s-a întâmplat cu Jibrīl când Allah l-a trimis la Maryam: i s-a înfățișat ca un om bine alcătuit. Tot astfel, când a venit la Profetul ﷺ, care ședea printre companionii săi, s-a înfățișat ca un bărbat cu haine de un alb strălucitor și păr foarte negru. Nu se vedea asupra lui nicio urmă de călătorie și niciunul dintre companioni nu-l cunoștea. S-a așezat lângă Profet ﷺ, și-a sprijinit genunchii de genunchii lui, și-a pus palmele pe coapse și l-a întrebat despre Islam, credință, iḥsān, Ceas și semnele lui. Profetul ﷺ i-a răspuns, apoi bărbatul a plecat. După aceea, Profetul ﷺ a spus:

„Acesta este Jibrīl. A venit la voi ca să vă învețe religia voastră."[54]

Relatat de Muslim. Tot astfel, îngerii pe care Allah Preaînaltul i-a trimis la Ibrāhīm și la Lūṭ aveau înfățișarea unor bărbați.

---

52 Notă a ediției arabe: Consemnat de al-Bukhārī, Cartea începutului creației, capitolul despre îngeri; Muslim, Cartea credinței, capitolul despre călătoria nocturnă a Trimisului lui Allah ﷺ și prescrierea rugăciunilor.
N. trad.: Pentru al-Bayt al-Maʿmūr și cei șaptezeci de mii de îngeri, vezi Al-Bukhārī 3207 și Muslim 162a.

53 Notă a ediției arabe: Al-Bukhārī, Cartea începutului creației, nr. 3232–3233.
N. trad.: Cele șase sute de aripi sunt menționate în Al-Bukhārī 3232; Muslim 177a descrie înfățișarea care umple spațiul dintre cer și pământ. Al-Bukhārī 3233 are o altă formulare, despre un rafraf verde.

54 Notă a ediției arabe: Trimiterea la sursa hadithului a fost dată anterior.
N. trad.: Pentru hadithul lui Jibrīl și fragmentele sale, vezi Muslim 8a.

4. Credința în lucrările lor pe care le cunoaștem și pe care le îndeplinesc prin porunca lui Allah Preaînaltul, precum preamărirea și adorarea Lui, noaptea și ziua, fără plictiseală și fără slăbire.

Unii dintre ei pot avea însărcinări aparte. De pildă:

Jibrīl este cel căruia i-a fost încredințată revelația lui Allah Preaînaltul; Allah îl trimite cu ea la profeți și mesageri.

Mīkā'īl este însărcinat cu ploaia și cu vegetația.

Isrāfīl este însărcinat cu suflarea în Trâmbiță la venirea Ceasului și la învierea făpturilor.

Îngerul morții este însărcinat cu luarea sufletelor la moarte.

Mālik este însărcinat cu Focul; el este păzitorul Focului.

Îngerii însărcinați cu fetușii din pântece: când omul împlinește patru luni în pântecele mamei sale, Allah trimite la el un înger și îi poruncește să-i scrie cele necesare traiului, sorocul, faptele și dacă va fi nefericit sau fericit.

Îngerii însărcinați cu păstrarea și scrierea faptelor fiilor lui Ādam: fiecare persoană are doi îngeri, unul în dreapta și celălalt în stânga.

Îngerii însărcinați cu întrebarea celui mort: când este așezat în mormânt, vin la el doi îngeri, care îl întreabă despre Domnul său, religia sa și profetul său.

Roadele credinței în îngeri

Credința în îngeri aduce roade însemnate, printre care:

1. Cunoașterea măreției, puterii și stăpânirii lui Allah Preaînaltul, căci măreția făpturii arată măreția Creatorului.

2. Recunoștința față de Allah Preaînaltul pentru grija Sa față de fiii lui Ādam: El a însărcinat dintre acești îngeri pe unii cu păzirea lor, cu scrierea faptelor lor și cu alte lucruri care le sunt de folos.

3. Iubirea îngerilor pentru adorarea pe care I-o aduc lui Allah Preaînaltul.

Îngerii sunt făpturi cu trupuri

Unii dintre cei abătuți au negat faptul că îngerii au trupuri și au spus că ei nu sunt decât forțele binelui ascunse în făpturi. Aceasta înseamnă dezmințirea Cărții lui Allah Preaînaltul, a Sunnei

Trimisului Său ﷺ și a consensului musulmanilor. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ الحَمدُ لِلَّهِ فاطِرِ السَّمٰوٰتِ وَالأَرضِ جاعِلِ المَلٰئِكَةِ رُسُلًا أُولى أَجنِحَةٍ مَثنىٰ وَثُلٰثَ وَرُبٰعَ ﴾

„Toată lauda I se cuvine lui Allah, Creatorul cerurilor și al pământului, Cel care a făcut din îngeri mesageri cu câte două, trei și patru aripi.”

Fāṭir 35:1, fragment

Și a spus:

﴿ وَلَو تَرىٰ إِذ يَتَوَفَّى الَّذينَ كَفَرُوا المَلٰئِكَةُ يَضرِبونَ وُجوهَهُم وَأَدبٰرَهُم ﴾

„De ai vedea când îngerii iau sufletele celor care nu au crezut, lovindu-le fețele și spatele!”

Al-Anfāl 8:50, fragment

Și a spus:

﴿ وَلَو تَرىٰ إِذِ الظّٰلِمونَ فى غَمَرٰتِ المَوتِ وَالمَلٰئِكَةُ باسِطوا أَيديهِم أَخرِجوا أَنفُسَكُمُ ﴾

„De ai vedea când cei nedrepți sunt în chinurile morții, iar îngerii își întind mâinile: «Scoateți-vă sufletele!»”

Al-Anʿām 6:93, fragment

Și a spus:

﴿ حَتَّىٰٓ إِذا فُزِّعَ عَن قُلوبِهِم قالوا ماذا قالَ رَبُّكُم قالُوا الحَقَّ وَهُوَ العَلِيُّ الكَبيرُ ﴾

„Când spaima este îndepărtată din inimile lor, ei spun: «Ce a spus Domnul vostru?» Ei răspund: «Adevărul! El este Cel Preaînalt, Cel Mare.»”

Saba' 34:23, fragment

Despre locuitorii Paradisului a spus:

﴿ وَالمَلٰٓئِكَةُ يَدخُلونَ عَلَيهِم مِن كُلِّ بابٍ ۝ سَلٰمٌ عَلَيكُم بِما صَبَرتُم فَنِعمَ عُقبَى الدّارِ ﴾

„Îngerii vor intra la ei prin toate porțile: «Pace vouă pentru că ați răbdat!» Ce minunată este locuința de la urmă!”

Al-Ra'd 13:23–24, fragment

În Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, de la Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el! — se relatează că Profetul ﷺ a spus:

„Când Allah îl iubește pe un rob, îl cheamă pe Jibrīl: «Allah îl iubește pe cutare, așadar iubește-l!» Jibrīl îl iubește, apoi strigă printre locuitorii cerului: «Allah îl iubește pe cutare, așadar iubiți-l!» Locuitorii cerului îl iubesc, apoi i se dăruiește acceptarea pe pământ.”[55]

Tot în această colecție, de la el se relatează că Profetul ﷺ a spus:

„În ziua de vineri, la fiecare poartă a moscheii se află îngeri, care îi scriu pe cei sosiți, în ordinea venirii lor. Când imamul se așază, ei

55 Notă a ediției arabe: Consemnat de al-Bukhārī, Cartea începutului creației, capitolul despre îngeri; Muslim, Cartea bunătății și a legăturilor de rudenie, capitolul despre faptul că, atunci când Allah iubește un rob, îl face iubit de robii Săi.
N. trad.: Localizare verificată: Al-Bukhārī 3209.

strâng foile și vin să asculte pomenirea.”[56]

Aceste texte afirmă limpede că îngerii sunt făpturi cu trupuri, nu forțe abstracte, așa cum au spus cei abătuți. Musulmanii au ajuns la consens asupra celor indicate de aceste texte.

• • •

56 Notă a ediției arabe: Consemnat de al-Bukhārī, Cartea rugăciunii de vineri, capitolul despre ascultarea predicii; Muslim, Cartea rugăciunii de vineri, capitolul despre meritul venirii devreme în ziua de vineri.
N. trad.: Formularea în care imamul «se așază» se găsește în Al-Bukhārī 3211; Al-Bukhārī 929 este o paralelă care spune că imamul «iese».

24 Credința în Cărți

Al treilea stâlp al credinței
TEXTUL AUTORULUI

وَكُتُبِهِ

Și în Cărțile Sale.
EXPLICAȚIA

Al-kutub este pluralul lui kitāb, care înseamnă *„ceea ce este scris”*. Aici sunt avute în vedere Cărțile pe care Allah Preaînaltul le-a pogorât mesagerilor Săi, ca milă și călăuzire pentru făpturi, pentru ca prin ele să ajungă la fericire în această lume și în Viața de Apoi.

Ce cuprinde credința în Cărți

Credința în Cărți cuprinde patru lucruri:

1. Credința că ele au fost pogorâte cu adevărat de la Allah.

2. Credința în Cărțile pe care le cunoaștem pe nume: Coranul, pogorât lui Muḥammad ﷺ; Tora, pogorâtă lui Mūsā ﷺ; Evanghelia, pogorâtă lui ʿĪsā ﷺ; și Psalmii, dăruiți lui Dāwūd ﷺ. În cele ale căror nume nu le cunoaștem credem în mod general.

3. Recunoașterea drept adevăr a relatărilor lor autentice: relatările Coranului și cele care nu au fost schimbate ori denaturate din Cărțile anterioare.

4. Înfăptuirea rânduielilor lor care nu au fost abrogate, mulțumirea cu ele și supunerea față de ele, fie că le înțelegem înțelepciunea, fie că nu o înțelegem.

Toate Cărțile anterioare au fost abrogate prin Mărețul Coran. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ وَأَنزَلنا إِلَيكَ الكِتٰبَ بِالحَقِّ مُصَدِّقًا لِما بَينَ يَدَيهِ مِنَ الكِتٰبِ وَمُهَيمِنًا عَلَيهِ ﴾

„Ți-am pogorât Cartea cu adevărul, întărind Scriptura de dinaintea ei și veghind asupra ei."

Al-Mā'idah 5:48, fragment

Adică: având autoritate de judecată asupra ei. Așadar, nu este îngăduită aplicarea vreunei rânduieli din Cărțile anterioare, în afara celor care sunt autentice și pe care Coranul le-a confirmat.

Roadele credinței în Cărți

Credința în Cărți aduce roade însemnate, printre care:

1. Cunoașterea grijii lui Allah Preaînaltul față de robii Săi: El a pogorât fiecărui neam o Carte, prin care să-l călăuzească.

2. Cunoașterea înțelepciunii lui Allah Preaînaltul în Legea Sa: El a rânduit pentru fiecare neam ceea ce se potrivea împrejurărilor sale. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ لِكُلٍّ جَعَلنا مِنكُم شِرعَةً وَمِنهاجًا ﴾

„Fiecăruia dintre voi i-am rânduit o lege și o cale."

Al-Mā'idah 5:48, fragment

• • •

25 Credința în mesageri

Al patrulea stâlp al credinței

TEXTUL AUTORULUI

وَرُسُلِهِ

Și în mesagerii Săi.

EXPLICAȚIA

Al-rusul este pluralul lui rasūl, cu sensul de *„trimis”*, adică trimis să vestească un anumit lucru. Aici este avut în vedere omul căruia i-a fost revelată o lege și căruia i s-a poruncit să o transmită.

Primul și ultimul dintre mesageri

Primul dintre mesageri este Nūḥ, iar ultimul este Muḥammad ﷺ. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ إِنَّا أَوحَينا إِلَيكَ كَما أَوحَينا إِلىٰ نوحٍ وَالنَّبِيّـۧنَ مِن بَعدِهِ ﴾

„Noi ți-am revelat ție așa cum i-am revelat lui Nūḥ și profeților de după el.”

Al-Nisāʾ 4:163, fragment

În Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, în hadithul despre mijlocire relatat de Anas ibn Mālik — Allah să fie mulțumit de el! —, Profetul ﷺ a amintit că oamenii vor veni la Ādam ca să mijlocească pentru ei. El se va scuza și le va spune: *„Mergeți la Nūḥ, primul mesager pe*

care l-a trimis Allah”, apoi a relatat hadithul până la sfârșit.[57]

Despre Muḥammad ﷺ, Allah Preaînaltul a spus:

﴿ ما كانَ مُحَمَّدٌ أَبا أَحَدٍ مِن رِجالِكُم وَلٰكِن رَسولَ اللَّهِ وَخاتَمَ النَّبِيّـۧنَ ﴾

„Muḥammad nu este tatăl niciunuia dintre bărbații voștri, ci este Trimisul lui Allah și pecetea profeților.”

Al-Aḥzāb 33:40, fragment

Nu a existat nicio comunitate fără un mesager pe care Allah Preaînaltul să-l trimită la neamul său cu o lege de sine stătătoare sau fără un profet căruia să-i fie revelată legea celui de dinaintea lui, pentru a o reînnoi. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ وَلَقَد بَعَثنا فى كُلِّ أُمَّةٍ رَسولًا أَنِ اعبُدُوا اللَّهَ وَاجتَنِبُوا الطّٰغوتَ ﴾

„Am trimis în fiecare comunitate un mesager: «Adorați-L pe Allah și feriți-vă de ṭāghūt!»”

Al-Naḥl 16:36, fragment

Și Preaînaltul a spus:

﴿ وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ ﴾

57 Notă a ediției arabe: Consemnat de al-Bukhārī, Cartea tawḥīdului, capitolul despre vorbirea lui Allah cu profeții în Ziua Învierii; Muslim, Cartea credinței, capitolul despre locuitorul Paradisului care are cel mai de jos rang. N. trad.: Paralelă verificată în hadithul mijlocirii: Al-Bukhārī 4476. Acolo Ādam îi îndrumă pe oameni către Nūḥ, primul mesager către locuitorii pământului.

„Nu a existat nicio comunitate fără să fi trecut prin ea un prevenitor.”

Fāṭir 35:24, fragment

Și Preaînaltul a spus:

﴿ إِنَّا أَنزَلنَا التَّورىٰةَ فيها هُدًى وَنورٌ يَحكُمُ بِهَا النَّبِيّونَ الَّذينَ أَسلَموا لِلَّذينَ هادوا ﴾

„Noi am pogorât Tora, în care sunt călăuzire și lumină. După ea judecau, pentru cei care erau evrei, profeții care se supuseseră lui Allah.”

Al-Mā’idah 5:44, fragment

Mesagerii sunt oameni și robi ai lui Allah

Mesagerii sunt oameni creați, care nu au nimic din însușirile proprii domniei și divinității. Allah Preaînaltul a spus despre Profetul Său Muḥammad ﷺ, căpetenia mesagerilor și cel cu cea mai înaltă poziție la Allah:

﴿ قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبَ لَاسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴾

„Spune: «Eu nu am puterea de a-mi aduce vreun folos sau vreun rău, în afară de ceea ce voiește Allah. Dacă aș fi știut cele nevăzute, aș fi dobândit mult bine și niciun rău nu m-ar fi atins. Eu nu sunt decât un avertizor și un vestitor de bine pentru un neam care crede.»”

Al-Aʿrāf 7:188

Și Preaînaltul a spus:

﴿ قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا ۝ قُلْ إِنِّي لَنْ يُجِيرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ﴾

„Spune: «Eu nu am puterea de a vă aduce nici rău, nici călăuzire.» Spune: «Nimeni nu mă poate ocroti de Allah și nu voi găsi în afară de El niciun adăpost.»”

Al-Jinn 72:21–22

Lor li se întâmplă cele proprii firii omenești: boala, moartea, nevoia de hrană și băutură și altele asemenea. Allah Preaînaltul a relatat despre Ibrāhīm — binecuvântarea și pacea fie asupra lui! —, care Îl descria pe Domnul său:

﴿ وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ ۝ وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ ۝ وَالَّذِي يُمِيتُنِي ثُمَّ يُحْيِينِ ﴾

„El este Cel care îmi dă hrană și băutură, iar când sunt bolnav, El mă vindecă; El este Cel care mă va face să mor, apoi mă va readuce la viață.”

Al-Shuʿarāʾ 26:79–81

Profetul ﷺ a spus:

„Eu sunt doar un om asemenea vouă. Uit așa cum uitați și voi; așadar, când uit, amintiți-mi!”[58]

Allah Preaînaltul i-a descris ca robi ai Săi în cele mai înalte ipostaze ale lor și atunci când i-a lăudat. Despre Nūḥ a spus:

﴿ إِنَّهُ كَانَ عَبْدًا شَكُورًا ﴾

58 Notă a ediției arabe: Consemnat de al-Bukhārī, Cartea qiblei, capitolul despre îndreptarea către qiblah, oriunde s-ar afla omul; Muslim, Cartea moscheilor, capitolul despre uitarea în rugăciune și prosternarea pentru ea. N. trad.: Localizare verificată a fragmentului: Al-Bukhārī 401.

„El a fost un rob foarte recunoscător.”
Al-Isrāʾ 17:3, fragment
Despre Muḥammad ﷺ a spus:

﴿ تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ﴾

„Binecuvântat este Cel care a pogorât al-Furqān asupra robului Său, pentru ca acesta să fie un avertizor pentru lumi.”
Al-Furqān 25:1
Despre Ibrāhīm, Isḥāq și Yaʿqūb — binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lor! — a spus:

﴿ وَاذكُر عِبٰدَنا إِبرٰهيمَ وَإِسحٰقَ وَيَعقوبَ أُولِى الأَيدى وَالأَبصٰرِ ۝ إِنّا أَخلَصنٰهُم بِخالِصَةٍ ذِكرَى الدّارِ ۝ وَإِنَّهُم عِندَنا لَمِنَ المُصطَفَينَ الأَخيارِ ﴾

„Pomenește-i pe robii Noștri Ibrāhīm, Isḥāq și Yaʿqūb, înzestrați cu putere și înțelegere! Noi i-am ales printr-o însușire aparte: pomenirea Locuinței de Apoi. Ei sunt la Noi dintre cei aleși și buni.”
Ṣād 38:45–47
Despre ʿĪsā, fiul lui Maryam, a spus:

﴿ إِن هُوَ إِلّا عَبدٌ أَنعَمنا عَلَيهِ وَجَعَلنٰهُ مَثَلًا لِبَنى إِسرٰءيلَ ﴾

„El nu este decât un rob asupra căruia am revărsat binefacerea Noastră și pe care l-am făcut o pildă pentru fiii lui Isrāʾīl."
Al-Zukhruf 43:59

Ce cuprinde credința în mesageri

Credința în mesageri cuprinde patru lucruri:

1. Credința în adevărul misiunii lor

Credința că misiunea lor este adevărată și vine de la Allah Preaînaltul. Cine tăgăduiește misiunea unuia dintre ei i-a tăgăduit pe toți. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ كَذَّبَت قَومُ نوحٍ المُرسَلينَ ﴾

„Neamul lui Nūḥ i-a socotit mincinoși pe mesageri."
Al-Shuʿarāʾ 26:105

Allah i-a socotit astfel pe aceștia drept unii care îi dezmint pe toți mesagerii, deși, atunci când l-au dezmințit pe Nūḥ, nu exista un alt mesager în afara lui. Prin urmare, creștinii care l-au dezmințit pe Muḥammad ﷺ și nu l-au urmat îl dezmint și pe Mesia, fiul lui Maryam, și nici pe el nu-l urmează. Aceasta cu atât mai mult cu cât el le-a vestit venirea lui Muḥammad ﷺ. Vestirea lui nu poate avea alt înțeles decât acela că este un mesager trimis la ei, prin care Allah îi salvează de rătăcire și îi călăuzește pe o cale dreaptă.

2. Credința în cei ale căror nume le cunoaștem

Credința în mesagerii pe care îi cunoaștem pe nume, precum Muḥammad, Ibrāhīm, Mūsā, ʿĪsā și Nūḥ — binecuvântarea și pacea fie asupra lor! Aceștia cinci sunt mesagerii înzestrați cu hotărâre statornică, ūlū al-ʿazm. Allah Preaînaltul i-a amintit în două locuri din Coran. În Sūrat al-Aḥzāb, în cuvintele Sale:

﴿ وَإِذ أَخَذنا مِنَ النَّبِيّـۧنَ ميثٰقَهُم وَمِنكَ وَمِن نوحٍ وَإِبرٰهيمَ وَموسىٰ وَعيسَى ابنِ مَريَمَ ﴾

„Când am luat de la profeți legământul lor, și de la tine, de la Nūḥ, Ibrāhīm, Mūsā și ʿĪsā, fiul lui Maryam.”

Al-Aḥzāb 33:7, fragment

Și în Sūrat al-Shūrā, în cuvintele Sale:

﴿ شَرَعَ لَكُم مِنَ الدّينِ ما وَصّىٰ بِهِ نوحًا وَالَّذى أَوحَينا إِلَيكَ وَما وَصَّينا بِهِ إِبرٰهيمَ وَموسىٰ وَعيسىٰ أَن أَقيمُوا الدّينَ وَلا تَتَفَرَّقوا فيهِ ﴾

„El v-a rânduit din religie ceea ce i-a poruncit lui Nūḥ, ceea ce ți-am revelat ție și ceea ce le-am poruncit lui Ibrāhīm, Mūsā și ʿĪsā: «Întemeiați religia și nu vă dezbinați în privința ei!»”

Al-Shūrā 42:13, fragment

În cei ale căror nume nu le cunoaștem credem în mod general. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ وَلَقَد أَرسَلنا رُسُلًا مِن قَبلِكَ مِنهُم مَن قَصَصنا عَلَيكَ وَمِنهُم مَن لَم نَقصُص عَلَيكَ ﴾

„Am trimis mesageri înaintea ta. Despre unii dintre ei ți-am povestit, iar despre alții nu ți-am povestit.”

Ghāfir 40:78, fragment

3. Recunoașterea relatărilor lor autentice
Recunoașterea drept adevăr a celor relatate în mod autentic de la ei.

4. Urmarea Legii mesagerului trimis la noi
Înfăptuirea Legii celui care a fost trimis la noi dintre ei: ultimul lor, Muḥammad ﷺ, trimis la toți oamenii. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴾

„Dar nu! Pe Domnul tău! Ei nu vor crede până când nu te vor lua pe tine drept judecător în neînțelegerile dintre ei, apoi nu vor mai găsi în ei nicio împotrivire față de ceea ce ai hotărât și se vor supune pe deplin.”
Al-Nisāʾ 4:65

Roadele credinței în mesageri

Credința în mesageri aduce roade însemnate, printre care:

1. Cunoașterea milei lui Allah Preaînaltul și a grijii Sale față de robii Săi: El le-a trimis mesageri ca să-i călăuzească pe calea lui Allah Preaînaltul și să le arate cum să-L adore, căci rațiunea omenească nu poate cunoaște singură acest lucru.

2. Recunoștința față de El, Preaînaltul, pentru această mare binefacere.

3. Iubirea mesagerilor — binecuvântarea și pacea fie asupra lor! —, cinstirea lor și lăudarea lor așa cum li se cuvine, deoarece sunt mesagerii lui Allah Preaînaltul și deoarece L-au adorat, au transmis mesajul Său și i-au sfătuit sincer pe robii Săi.

De ce mesagerii sunt oameni

Cei îndărătnici i-au dezmințit pe mesagerii lor, pretinzând că mesagerii lui Allah Preaînaltul nu pot fi oameni. Allah Preaînaltul

a amintit această pretenție și i-a arătat netemeinicia prin cuvintele Sale:

﴿ وَما مَنَعَ النّاسَ أَن يُؤمِنوا إِذ جاءَهُمُ الهُدىٰ إِلّا أَن قالوا أَبَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا رَسولًا ۝ قُل لَو كانَ فِي الأَرضِ مَلٰئِكَةٌ يَمشونَ مُطمَئِنّينَ لَنَزَّلنا عَلَيهِم مِنَ السَّماءِ مَلَكًا رَسولًا ﴾

„Nimic nu i-a împiedicat pe oameni să creadă, când le-a venit călăuzirea, în afară de faptul că au spus: «A trimis Allah un om ca mesager?» Spune: «Dacă pe pământ ar fi fost îngeri care să umble liniștiți, le-am fi pogorât din cer un înger ca mesager.»”

Al-Isrāʾ 17:94–95

Allah Preaînaltul a arătat netemeinicia acestei pretenții, lămurind că mesagerul trebuie să fie om, fiindcă este trimis la locuitorii pământului, care sunt oameni. Dacă locuitorii pământului ar fi fost îngeri, Allah le-ar fi pogorât din cer un înger ca mesager, pentru a fi asemenea lor. Tot astfel, Allah Preaînaltul a relatat că cei care îi dezmințeau pe mesageri au spus:

﴿ إِن أَنتُم إِلّا بَشَرٌ مِثلُنا تُريدونَ أَن تَصُدّونا عَمّا كانَ يَعبُدُ ءاباؤُنا فَأتونا بِسُلطٰنٍ مُبينٍ ۝ قالَت لَهُم رُسُلُهُم إِن نَحنُ إِلّا بَشَرٌ مِثلُكُم وَلٰكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ عَلىٰ مَن يَشاءُ مِن عِبادِهِ وَما كانَ لَنا أَن نَأتِيَكُم بِسُلطٰنٍ إِلّا بِإِذنِ اللَّهِ ﴾

„Voi nu sunteți decât oameni asemenea nouă. Vreți să ne abateți de la ceea ce adorau părinții noștri. Aduceți-ne, așadar, o dovadă limpede! Mesagerii lor le-au spus: «Noi nu suntem decât oameni asemenea vouă, însă Allah Își revarsă binefacerea asupra cui voiește dintre robii Săi. Nu ne este cu putință să vă aducem o dovadă decât cu îngăduința lui Allah.»"

Ibrāhīm 14:10–11, fragment

• • •

26 Credința în Ziua de Apoi

Al cincilea stâlp al credinței

TEXTUL AUTORULUI

وَالْيَوْمِ الْآخِرِ

Și în Ziua de Apoi.

EXPLICAȚIA

Ziua de Apoi este Ziua Învierii, în care oamenii vor fi înviați pentru socoteală și răsplată. A fost numită astfel pentru că după ea nu mai este o altă zi: locuitorii Paradisului se vor statornici în locuințele lor, iar locuitorii Focului în locuințele lor.

Credința în Ziua de Apoi cuprinde trei lucruri:

1. Credința în înviere

Învierea este readucerea morților la viață atunci când se va sufla a doua oară în Trâmbiță. Oamenii se vor ridica înaintea Domnului lumilor desculți, fără încălțăminte, goi, fără veșminte, și necircumcișii. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ وَعْدًا عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا فَٰعِلِينَ ﴾

„Așa cum am început prima creație, o vom aduce din nou. Este o făgăduință pe care Ne-am asumat-o; Noi o vom împlini.”

Al-Anbiyāʾ 21:104, fragment

Învierea este un adevăr dovedit prin Carte, Sunnah și consensul musulmanilor. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ ثُمَّ إِنَّكُم بَعدَ ذٰلِكَ لَمَيِّتونَ ۝ ثُمَّ إِنَّكُم يَومَ القِيٰمَةِ تُبعَثونَ ﴾

„Apoi, după aceasta, voi veți muri negreșit. Apoi, în Ziua Învierii, veți fi înviați."

Al-Muʾminūn 23:15–16

Profetul ﷺ a spus:

„Oamenii vor fi adunați în Ziua Învierii desculți și necircumcișI."[59]

Relatare asupra căreia al-Bukhārī și Muslim sunt de acord. Musulmanii au ajuns la consens asupra realității învierii. Aceasta este cerută de înțelepciune, care presupune ca Allah Preaînaltul să rânduiască pentru aceste făpturi o întoarcere în care să le răsplătească pentru ceea ce le-a impus prin mesagerii Săi. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ أَفَحَسِبتُم أَنَّما خَلَقنٰكُم عَبَثًا وَأَنَّكُم إِلَينا لا تُرجَعونَ ﴾

„Oare ați crezut că v-am creat fără rost și că nu veți fi întorși la Noi?"

Al-Muʾminūn 23:115

Iar Profetului Său ﷺ i-a spus:

﴿ إِنَّ الَّذى فَرَضَ عَلَيكَ القُرءانَ لَرادُّكَ إِلىٰ مَعادٍ ﴾

„Cel care ți-a impus Coranul te va aduce negreșit la un loc de întoarcere."

---

59 Notă a ediției arabe: Consemnat de al-Bukhārī, Cartea înduioșării inimilor, capitolul despre felul adunării; Muslim, Cartea Paradisului, capitolul despre această lume și descrierea adunării din Ziua Învierii.
N. trad.: Al-Bukhārī 6527 și Muslim 2859a au și precizarea «goi». Citatul prescurtat din textul tipărit este păstrat ca atare.

Al-Qaṣaṣ 28:85, fragment

2. Credința în socoteală și răsplată

Robului i se va cere socoteală pentru faptele sale și va fi răsplătit pentru ele. Aceasta este dovedită prin Carte, Sunnah și consensul musulmanilor. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ إِنَّ إِلَينا إِيابَهُم ۝ ثُمَّ إِنَّ عَلَينا حِسابَهُم ﴾

„La Noi este întoarcerea lor. Apoi, Nouă Ne revine socoteala lor."

Al-Ghāshiyah 88:25–26

Și a spus:

﴿ مَن جاءَ بِالحَسَنَةِ فَلَهُ عَشرُ أَمثالِها وَمَن جاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلا يُجزىٰ إِلّا مِثلَها وَهُم لا يُظلَمونَ ﴾

„Cine vine cu o faptă bună va avea de zece ori pe atât, iar cine vine cu o faptă rea nu va fi răsplătit decât pe măsura ei. Ei nu vor fi nedreptățiți."

Al-Anʿām 6:160

Și a spus:

﴿ وَنَضَعُ المَوٰزينَ القِسطَ لِيَومِ القِيٰمَةِ فَلا تُظلَمُ نَفسٌ شَيـًٔا وَإِن كانَ مِثقالَ حَبَّةٍ مِن خَردَلٍ أَتَينا بِها وَكَفىٰ بِنا حٰسِبينَ ﴾

„Vom așeza balanțele drepte pentru Ziua Învierii și niciun suflet nu va fi nedreptățit cu nimic. Chiar de ar fi cât greutatea unui bob

de muștar, îl vom aduce. Noi suntem de ajuns pentru a cere socoteală."

Al-Anbiyāʾ 21:47

De la Ibn ʿUmar — Allah să fie mulțumit de amândoi! — se relatează că Profetul ﷺ a spus:

„Allah îl va apropia pe credincios, îl va acoperi cu ocrotirea Sa și îl va ascunde. Îi va spune: «Îți recunoști cutare păcat? Îți recunoști cutare păcat?» El va răspunde: «Da, Domnul meu!» După ce îl va face să-și recunoască păcatele, iar acesta va crede că este pierdut, îi va spune: «Ți le-am ascuns în această lume, iar astăzi ți le iert.» Atunci i se va da cartea faptelor sale bune. Cât despre necredincioși și ipocriți, se va striga despre ei înaintea tuturor făpturilor: «Aceștia sunt cei care au mințit despre Domnul lor! Blestemul lui Allah să fie asupra celor nedrepți!»"[60]

Relatare asupra căreia al-Bukhārī și Muslim sunt de acord. S-a transmis în mod autentic de la Profet ﷺ:

„Cel care își propune o faptă bună și o săvârșește, Allah i-o scrie la El ca zece fapte bune, până la șapte sute de ori și încă de multe ori mai mult. Iar celui care își propune o faptă rea și o săvârșește, Allah i-o scrie ca o singură faptă rea."[61]

Musulmanii au ajuns la consens asupra afirmării socotelii și a răsplății pentru fapte. Aceasta este cerută de înțelepciune: Allah Preaînaltul a pogorât Cărțile, a trimis mesagerii, le-a impus robilor să primească cele cu care aceștia au venit și să împlinească ceea ce trebuie împlinit din ele. A poruncit lupta împotriva celor care se împotrivesc acestora și a îngăduit vărsarea sângelui lor și

60 Notă a ediției arabe: Consemnat de al-Bukhārī, Cartea nedreptăților, capitolul despre cuvintele Celui Preaînalt: „Blestemul lui Allah să fie asupra celor nedrepți"; Muslim, Cartea căinței, capitolul despre acceptarea căinței ucigașului, chiar dacă a săvârșit multe omoruri.
N. trad.: Pasajul citat este identificat în Al-Bukhārī 2441.

61 Notă a ediției arabe: Consemnat de al-Bukhārī, Cartea înduioșării inimilor, capitolul despre cel care își propune o faptă bună sau una rea; Muslim, Cartea credinței, capitolul despre călătoria nocturnă a Profetului — binecuvântarea și pacea fie asupra lui! — la ceruri.
N. trad.: Vezi Al-Bukhārī 6491 și Muslim 131a. În textul consultat al lui Muslim, capitolul este despre intenția de a face binele sau răul, nu despre călătoria nocturnă indicată în nota sursei.

luarea copiilor, femeilor și averilor lor. Dacă nu ar exista socoteală și răsplată, toate acestea ar fi lipsite de rost, iar Domnul Cel Înțelept este mai presus de așa ceva. Allah Preaînaltul a indicat aceasta prin cuvintele Sale:

﴿ فَلَنَسـَٔلَنَّ ٱلَّذِينَ أُرسِلَ إِلَيهِم وَلَنَسـَٔلَنَّ ٱلمُرسَلِينَ ۝
فَلَنَقُصَّنَّ عَلَيهِم بِعِلمٍ وَما كُنَّا غائِبِينَ ﴾

„Îi vom întreba negreșit pe cei la care au fost trimiși mesageri și îi vom întreba negreșit pe mesageri. Le vom povesti cu deplină cunoaștere, căci Noi nu am fost absenți.”

Al-Aʿrāf 7:6–7

3. Credința în Paradis și în Foc

Credința în Paradis și în Foc și în faptul că ele sunt destinația veșnică a făpturilor. Paradisul este locuința desfătării pe care Allah Preaînaltul a pregătit-o pentru credincioșii cu taqwā: cei care au crezut în ceea ce Allah le-a impus să creadă, I-au dat ascultare lui Allah și Trimisului Său, fiind sinceri față de Allah și urmându-l pe Trimisul Său. În el se află feluri de desfătare pe care niciun ochi nu le-a văzut, nicio ureche nu le-a auzit și care nu i-au trecut prin minte vreunui om. Allah Preaînaltul a spus:[62]

﴿ إِنَّ ٱلَّذِينَ ءامَنوا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ أُولٰئِكَ هُم خَيرُ البَرِيَّةِ
۝ جَزاؤُهُم عِندَ رَبِّهِم جَنّٰتُ عَدنٍ تَجرى مِن تَحتِهَا الأَنهٰرُ

62 N. trad.: Formula despre ceea ce niciun ochi nu a văzut, nicio ureche nu a auzit și niciunei inimi nu i-a trecut prin minte apare în hadithul qudsī din Al-Bukhārī 3244.

خَٰلِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَّضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا۟ عَنْهُ ذَٰلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُۥ ﴾

„Cei care au crezut și au săvârșit fapte bune sunt cei mai buni dintre făpturi. Răsplata lor la Domnul lor o constituie Grădinile statorniciei, pe sub care curg râuri, în care vor rămâne veșnic. Allah este mulțumit de ei, iar ei sunt mulțumiți de El. Aceasta este pentru cel care se teme de Domnul său."

Al-Bayyinah 98:7–8

Și Preaînaltul a spus:

﴿ فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّآ أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَآءًۢ بِمَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴾

„Niciun suflet nu știe ce bucurie a ochilor le este ascunsă, ca răsplată pentru ceea ce făceau."

Al-Sajdah 32:17

Focul este locuința pedepsei pe care Allah Preaînaltul a pregătit-o pentru necredincioșii nedrepți, care nu au crezut în El și nu au ascultat de mesagerii Săi. În el se află feluri de pedeapsă și chin care nu pot fi închipuite. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ وَٱتَّقُوا۟ ٱلنَّارَ ٱلَّتِىٓ أُعِدَّتْ لِلْكَٰفِرِينَ ﴾

„Feriți-vă de Focul care a fost pregătit pentru necredincioși!"

Āl ʿImrān 3:131

Și a spus:

﴿ إِنّا أَعتَدنا لِلظّٰلِمينَ نارًا أَحاطَ بِهِم سُرادِقُها وَإِن يَستَغيثوا يُغاثوا بِماءٍ كَالمُهلِ يَشوِى الوُجوهَ بِئسَ الشَّرابُ وَساءَت مُرتَفَقًا ﴾

„Noi am pregătit pentru cei nedrepți un Foc ale cărui împrejmuiri îi vor cuprinde. Dacă vor cere ajutor, li se va da ajutor cu o apă asemenea metalului topit, care frige fețele. Ce băutură rea și ce loc de odihnă rău!”

Al-Kahf 18:29, fragment

Și Preaînaltul a spus:

﴿ إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الكٰفِرينَ وَأَعَدَّ لَهُم سَعيرًا ۝ خٰلِدينَ فيها أَبَدًا لا يَجِدونَ وَلِيًّا وَلا نَصيرًا ۝ يَومَ تُقَلَّبُ وُجوهُهُم فِى النّارِ يَقولونَ يٰلَيتَنا أَطَعنَا اللَّهَ وَأَطَعنَا الرَّسولا۠ ﴾

„Allah i-a blestemat pe necredincioși și le-a pregătit un Foc învăpăiat. Vor rămâne în el veșnic și nu vor găsi nici ocrotitor, nici ajutor. În ziua în care fețele lor vor fi întoarse în Foc, vor spune: «O, de I-am fi dat ascultare lui Allah și de i-am fi dat ascultare Trimisului!»”

Al-Aḥzāb 33:64–66

Ceea ce urmează după moarte

De credința în Ziua de Apoi ține și credința în tot ceea ce are loc după moarte, precum:

Încercarea din mormânt
Aceasta este întrebarea celui mort, după îngropare, despre Domnul său, religia sa și profetul său. Allah îi întărește pe cei care au crezut prin cuvântul statornic, iar credinciosul spune:

„Domnul meu este Allah, religia mea este Islamul, iar profetul meu este Muḥammad ﷺ."

Allah îi duce în rătăcire pe cei nedrepți, iar necredinciosul spune: *„Ah, ah, nu știu!"* Ipocritul sau cel care se îndoiește spune: *„Nu știu. I-am auzit pe oameni spunând ceva și am spus și eu."*

Pedeapsa și desfătarea din mormânt
Pedeapsa este pentru cei nedrepți dintre ipocriți și necredincioși. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ وَلَو تَرىٰ إِذِ الظّٰلِمونَ فى غَمَرٰتِ المَوتِ وَالمَلٰئِكَةُ باسِطوا أَيديهِم أَخرِجوا أَنفُسَكُمُ اليَومَ تُجزَونَ عَذابَ الهونِ بِما كُنتُم تَقولونَ عَلَى اللَّهِ غَيرَ الحَقِّ وَكُنتُم عَن ءايٰتِهِ تَستَكبِرونَ ﴾

„De ai vedea când cei nedrepți sunt în chinurile morții, iar îngerii își întind mâinile: «Scoateți-vă sufletele! Astăzi veți primi pedeapsa umilinței pentru că spuneați despre Allah altceva decât adevărul și vă arătați trufași față de semnele Sale.»"
Al-Anʿām 6:93, fragment[63]
Despre oamenii lui Firʿawn, Preaînaltul a spus:

63 N. trad.: La p. 103, textul tipărit indică al-Anʿām, versetul 23. Fragmentul citat aparține versetului al-Anʿām 6:93; trimiterea a fost îndreptată prin confruntare cu textul coranic, fără modificarea comentariului.

﴿ النَّارُ يُعرَضونَ عَلَيها غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَومَ تَقومُ السّاعَةُ أَدخِلوا ءالَ فِرعَونَ أَشَدَّ العَذابِ ﴾

„Focul, la care sunt înfățișați dimineața și seara. Iar în ziua în care va veni Ceasul: «Faceți-i pe oamenii lui Firʿawn să intre în cea mai aspră pedeapsă!»"

Ghāfir 40:46[64]

În Ṣaḥīḥ Muslim, în hadithul lui Zayd ibn Thābit, se relatează că Profetul ﷺ a spus:

„Dacă nu m-aș teme că ați înceta să vă mai îngropați morții, L-aș ruga pe Allah să vă facă să auziți din pedeapsa mormântului ceea ce aud eu." Apoi și-a întors fața către ei și a spus: *„Cereți ocrotirea lui Allah de pedeapsa Focului!"* Ei au spus: *„Cerem ocrotirea lui Allah de pedeapsa Focului."* El a spus: *„Cereți ocrotirea lui Allah de pedeapsa mormântului!"* Ei au spus: *„Cerem ocrotirea lui Allah de pedeapsa mormântului."* El a spus: *„Cereți ocrotirea lui Allah de încercări, de cele vădite și de cele ascunse!"* Ei au spus: *„Cerem ocrotirea lui Allah de încercări, de cele vădite și de cele ascunse."* El a spus: *„Cereți ocrotirea lui Allah de încercarea lui al-Dajjāl!"* Ei au spus: *„Cerem ocrotirea lui Allah de încercarea lui al-Dajjāl."*[65]

Desfătarea din mormânt este pentru credincioșii sinceri. Allah Preaînaltul a spus:

64 N. trad.: La p. 103, textul tipărit indică Ghāfir, versetul 44. Textul citat este Ghāfir 40:46; trimiterea a fost îndreptată prin confruntare cu textul coranic.

65 Notă a ediției arabe: Relatat de Muslim, Cartea Paradisului și a descrierii desfătării și locuitorilor săi, capitolul despre înfățișarea înaintea celui mort a locului său din Paradis sau din Foc.
N. trad.: Relatarea transmisă de la Zayd ibn Thābit este identificată în Muslim 2867.

﴿ إِنَّ الَّذينَ قالوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ استَقٰموا تَتَنَزَّلُ عَلَيهِمُ المَلٰئِكَةُ أَلّا تَخافوا وَلا تَحزَنوا وَأَبشِروا بِالجَنَّةِ الَّتى كُنتُم توعَدونَ ﴾

„Asupra celor care au spus: «Domnul nostru este Allah», apoi au fost statornici, coboară îngerii: «Nu vă temeți și nu vă întristați! Primiți vestea bună a Paradisului care vă era făgăduit!»”

Fuṣṣilat 41:30[66]

Și Preaînaltul a spus:

﴿ فَلَولا إِذا بَلَغَتِ الحُلقومَ ۝ وَأَنتُم حينَئِذٍ تَنظُرونَ ۝ وَنَحنُ أَقرَبُ إِلَيهِ مِنكُم وَلٰكِن لا تُبصِرونَ ۝ فَلَولا إِن كُنتُم غَيرَ مَدينينَ ۝ تَرجِعونَها إِن كُنتُم صٰدِقينَ ۝ فَأَمّا إِن كانَ مِنَ المُقَرَّبينَ ۝ فَرَوحٌ وَرَيحانٌ وَجَنَّتُ نَعيمٍ ﴾

„Atunci, când sufletul ajunge la gât, iar voi priviți, Noi suntem mai aproape de el decât voi, însă voi nu vedeți. De ce, dacă nu sunteți supuși judecății, nu-l aduceți înapoi, dacă spuneți adevărul? Iar dacă este dintre cei apropiați, atunci va avea odihnă, mireasmă plăcută și o Grădină a desfătării.”

Al-Wāqiʿah 56:83–89

66 N. trad.: La p. 104, textul tipărit indică Fuṣṣilat, versetul 41. Textul citat este Fuṣṣilat 41:30; trimiterea a fost îndreptată prin confruntare cu textul coranic.

De la al-Barāʾ ibn ʿĀzib — Allah să fie mulțumit de el! — se relatează că Profetul ﷺ a spus despre credinciosul care le răspunde celor doi îngeri în mormântul său:

„Un vestitor va striga din cer: «Robul Meu a spus adevărul! Așterneți-i din Paradis, îmbrăcați-l din Paradis și deschideți-i o poartă către Paradis!» Atunci îi vor ajunge adierea și mireasma lui, iar mormântul i se va lărgi cât poate cuprinde cu privirea."[67]

Relatat de Aḥmad și Abū Dāwūd, în cadrul unui hadith lung.

Roadele credinței în Ziua de Apoi

Credința în Ziua de Apoi aduce roade însemnate, printre care:

1. Dorința de a împlini faptele de ascultare și grija pentru ele, în speranța răsplății din acea zi.

2. Teama de a săvârși neascultarea și de a fi mulțumit cu ea, din frica de pedeapsa acelei zile.

3. Mângâierea credinciosului pentru ceea ce pierde din această lume, prin speranța sa în desfătarea și răsplata Vieții de Apoi.

Răspunsul la negarea învierii

Necredincioșii au negat învierea de după moarte, pretinzând că ea nu este cu putință. Această pretenție este falsă, iar netemeinicia ei este dovedită prin revelație, prin ceea ce poate fi perceput și prin rațiune.

Dovada revelației

În privința revelației, Allah Preaînaltul a spus:

67 Notă a ediției arabe: Consemnat de imamul Aḥmad, 4/287; Abū Dāwūd, Cartea Sunnei, capitolul despre pedeapsa mormântului; al-Haythamī, Majmaʿ al-Zawāʾid, 3/49–50; Abū Nuʿaym, al-Ḥilyah, 8/10; Ibn Abī Shaybah, al-Muṣannaf, 3/374; al-Ājurrī, al-Sharīʿah, p. 327. Al-Haythamī a spus: „L-a relatat Aḥmad, iar transmițătorii săi sunt cei ai Ṣaḥīḥ-ului."
N. trad.: Pasaj paralel verificat: Abū Dāwūd 4753, cu variante de ordine și formulare. Trimiterile vechi la celelalte lucrări și aprecierea citată de la al-Haythamī sunt păstrate fără o nouă certificare aici.

﴿ زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَن لَن يُبْعَثُوا قُل بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴾

„Cei care nu au crezut au pretins că nu vor fi înviați. Spune: «Ba da! Pe Domnul meu! Veți fi înviați negreșit, apoi veți fi înștiințați despre ceea ce ați făcut. Aceasta este ușor pentru Allah.»"

Al-Taghābun 64:7

Toate Cărțile cerești sunt de acord asupra acestui lucru.

Cinci exemple din Sūrat al-Baqarah

În privința celor percepute, Allah le-a arătat robilor Săi readucerea morților la viață în această lume. În Sūrat al-Baqarah sunt cinci exemple:

Primul exemplu: neamul lui Mūsā, când i-au spus: *„Nu te vom crede până când nu-L vom vedea pe Allah în chip vădit!"* Allah Preaînaltul i-a făcut să moară, apoi i-a readus la viață. Despre aceasta, Allah Preaînaltul le spune fiilor lui Isrāʾīl:

﴿ وَإِذ قُلْتُمْ يَٰمُوسَىٰ لَن نُّؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ نَرَى اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْكُمُ الصَّٰعِقَةُ وَأَنتُمْ تَنظُرُونَ ۝ ثُمَّ بَعَثْنَٰكُم مِّن بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴾

„Când ați spus: «O, Mūsā, nu te vom crede până când nu-L vom vedea pe Allah în chip vădit!», v-a lovit trăsnetul, în vreme ce priveați. Apoi v-am readus la viață după moartea voastră, ca să fiți recunoscători."

Al-Baqarah 2:55–56

Al doilea exemplu: întâmplarea celui ucis, asupra căruia fiii lui Isrāʾīl s-au certat. Allah Preaînaltul le-a poruncit să sacrifice o

vacă și să-l lovească pe cel mort cu o parte din ea, ca să le spună cine îl ucisese. Despre aceasta, Allah Preaînaltul spune:

﴿ وَإِذ قَتَلتُم نَفسًا فَادّٰرَءتُم فيها وَاللَّهُ مُخرِجٌ ما كُنتُم تَكتُمونَ ۝ فَقُلنَا اضرِبوهُ بِبَعضِها كَذٰلِكَ يُحيِ اللَّهُ المَوتىٰ وَيُريكُم ءايٰتِهِ لَعَلَّكُم تَعقِلونَ ﴾

„Când ați ucis un om și v-ați învinuit unii pe alții în privința lui, Allah avea să scoată la iveală ceea ce ascundeați. Am spus: «Loviți-l cu o parte din ea!» Astfel îi readuce Allah la viață pe cei morți și vă arată semnele Sale, ca să pricepeți."

Al-Baqarah 2:72–73

Al treilea exemplu: întâmplarea oamenilor care au ieșit din locuințele lor, cu miile, fugind de moarte. Allah Preaînaltul i-a făcut să moară, apoi i-a readus la viață. Despre aceasta, Allah Preaînaltul spune:

﴿ أَلَم تَرَ إِلَى الَّذينَ خَرَجوا مِن دِيٰرِهِم وَهُم أُلوفٌ حَذَرَ المَوتِ فَقالَ لَهُمُ اللَّهُ موتوا ثُمَّ أَحيٰهُم إِنَّ اللَّهَ لَذو فَضلٍ عَلَى النّاسِ وَلٰكِنَّ أَكثَرَ النّاسِ لا يَشكُرونَ ﴾

„Nu i-ai văzut pe cei care au ieșit din locuințele lor, cu miile, de teama morții? Allah le-a spus: «Muriți!», apoi i-a readus la viață. Allah este plin de bunăvoință față de oameni, însă cei mai mulți oameni nu sunt recunoscători."

Al-Baqarah 2:243

Al patrulea exemplu: întâmplarea celui care a trecut pe lângă o așezare moartă și a socotit greu de închipuit ca Allah Preaînaltul să o readucă la viață. Allah Preaînaltul l-a făcut să moară pentru o sută de ani, apoi l-a readus la viață. Despre aceasta, Allah Preaînaltul spune:

﴿ أَو كَالَّذى مَرَّ عَلىٰ قَريَةٍ وَهِىَ خاوِيَةٌ عَلىٰ عُروشِها قالَ أَنّىٰ يُحيۦ هٰذِهِ اللَّهُ بَعدَ مَوتِها فَأَماتَهُ اللَّهُ مِائَةَ عامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ قالَ كَم لَبِثتَ قالَ لَبِثتُ يَومًا أَو بَعضَ يَومٍ قالَ بَل لَبِثتَ مِائَةَ عامٍ فَانظُر إِلىٰ طَعامِكَ وَشَرابِكَ لَم يَتَسَنَّه وَانظُر إِلىٰ حِمارِكَ وَلِنَجعَلَكَ ءايَةً لِلنّاسِ وَانظُر إِلَى العِظامِ كَيفَ نُنشِزُها ثُمَّ نَكسوها لَحمًا فَلَمّا تَبَيَّنَ لَهُ قالَ أَعلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلىٰ كُلِّ شَيءٍ قَديرٌ ﴾

„Sau asemenea celui care a trecut pe lângă o așezare prăbușită peste acoperișurile ei și a spus: «Cum o va readuce Allah la viață după moartea ei?» Allah l-a făcut să moară pentru o sută de ani, apoi l-a readus la viață. I-a spus: «Cât ai rămas?» El a răspuns: «Am rămas o zi sau o parte dintr-o zi.» I-a spus: «Ba ai rămas o sută de ani! Privește hrana și băutura ta: nu s-au schimbat! Privește și măgarul tău! Aceasta, ca să te facem un semn pentru oameni. Privește oasele, cum le ridicăm și le îmbrăcăm apoi în carne!» Când lucrul i-a devenit limpede, a spus: «Știu că Allah are putere asupra tuturor lucrurilor.»”

Al-Baqarah 2:259

Al cincilea exemplu: întâmplarea lui Ibrāhīm, prietenul apropiat al lui Allah, când I-a cerut lui Allah Preaînaltul să-i arate cum îi readuce la viață pe cei morți. Allah Preaînaltul i-a poruncit să sacrifice patru păsări, să le împartă în bucăți pe munții din jurul său, apoi să le cheme. Bucățile se vor uni unele cu altele, iar păsările vor veni în grabă la Ibrāhīm. Despre aceasta, Allah Preaînaltul spune:

﴿ وَإِذ قالَ إِبرٰهـۧمُ رَبِّ أَرِنى كَيفَ تُحىِ المَوتىٰ قالَ أَوَلَم تُؤمِن قالَ بَلىٰ وَلٰكِن لِيَطمَئِنَّ قَلبى قالَ فَخُذ أَربَعَةً مِنَ الطَّيرِ فَصُرهُنَّ إِلَيكَ ثُمَّ اجعَل عَلىٰ كُلِّ جَبَلٍ مِنهُنَّ جُزءًا ثُمَّ ادعُهُنَّ يَأتينَكَ سَعيًا وَاعلَم أَنَّ اللَّهَ عَزيزٌ حَكيمٌ ﴾

„Când Ibrāhīm a spus: «Domnul meu, arată-mi cum îi readuci la viață pe cei morți!», El i-a spus: «Oare nu crezi?» A răspuns: «Ba da, însă vreau să mi se liniștească inima.» I-a spus: «Ia patru păsări și strânge-le la tine, apoi pune pe fiecare munte câte o parte din ele. După aceea, cheamă-le și vor veni la tine în grabă! Să știi că Allah este Atotputernic și Înțelept!»”

Al-Baqarah 2:260

Acestea sunt exemple concrete, petrecute în realitate, care dovedesc posibilitatea readucerii morților la viață. A fost amintit mai înainte ceea ce Allah Preaînaltul a făcut să fie dintre semnele lui ʿĪsā, fiul lui Maryam: readucerea morților la viață și scoaterea lor din morminte, cu îngăduința lui Allah Preaînaltul.

Două dovezi raționale

Rațiunea arată acest lucru din două direcții:

Prima: Allah Preaînaltul este Cel care a făcut cerurile, pământul și ceea ce se află în ele, creându-le de la început. Cel

care poate să înceapă creația nu este neputincios să o aducă din nou. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ وَهُوَ الَّذِى يَبْدَؤُاْ الخلقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيهِ ﴾

„El este Cel care începe creația, apoi o aduce din nou, iar aceasta Îi este mai ușor."

Al-Rūm 30:27, fragment

Și Preaînaltul a spus:

﴿ كَمَا بَدَأْنا أَوَّلَ خَلقٍ نُعيدُهُ وَعدًا عَلَينا إِنّا كُنّا فٰعِلينَ ﴾

„Așa cum am început prima creație, o vom aduce din nou. Este o făgăduință pe care Ne-am asumat-o; Noi o vom împlini."

Al-Anbiyāʾ 21:104, fragment

Poruncind să i se răspundă celui care neagă readucerea la viață a oaselor putrezite, a spus:

﴿ قُل يُحيِيهَا الَّذِى أَنشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلقٍ عَلِيمٌ ﴾

„Spune: «Le va readuce la viață Cel care le-a creat prima oară, iar El cunoaște deplin orice creație.»"

Yā Sīn 36:79

A doua: pământul poate fi mort, uscat, fără niciun copac verde. Apoi cade ploaia asupra lui, iar el se mișcă, verde și viu, cu tot felul de plante încântătoare. Cel care poate să-l readucă la viață după moartea lui poate să-i readucă la viață și pe cei morți. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ وَمِن ءايٰتِهِ أَنَّكَ تَرَى الأَرضَ خٰشِعَةً فَإِذا أَنزَلنا عَلَيهَا الماءَ اهتَزَّت وَرَبَت إِنَّ الَّذى أَحياها لَمُحىِ المَوتىٰ إِنَّهُ عَلىٰ كُلِّ شَيءٍ قَديرٌ ﴾

„Printre semnele Sale este că vezi pământul smerit, iar când pogorâm asupra lui apa, el se mișcă și se umflă. Cel care i-a dat viață îi va readuce negreșit la viață pe cei morți. El are putere asupra tuturor lucrurilor."

Fuṣṣilat 41:39

Și Preaînaltul a spus:

﴿ وَنَزَّلنا مِنَ السَّماءِ ماءً مُبٰرَكًا فَأَنبَتنا بِهِ جَنّٰتٍ وَحَبَّ الحَصيدِ ۝ وَالنَّخلَ باسِقٰتٍ لَها طَلعٌ نَضيدٌ ۝ رِزقًا لِلعِبادِ وَأَحيَينا بِهِ بَلدَةً مَيتًا كَذٰلِكَ الخُروجُ ﴾

„Am pogorât din cer apă binecuvântată și am făcut să crească prin ea grădini și grâne de secerat, precum și palmieri înalți, cu ciorchini îngrămădiți, ca hrană pentru robi. Prin ea am readus la viață un ținut mort. Astfel va fi și ieșirea din morminte."

Qāf 50:9–11

Răspunsul la negarea pedepsei mormântului

Unii dintre cei abătuți s-au rătăcit și au negat pedeapsa și desfătarea din mormânt, pretinzând că ele nu sunt cu putință, deoarece contrazic realitatea. Au spus: dacă mortul ar fi descoperit în mormântul său, ar fi găsit în aceeași stare, iar

mormântul nu s-ar fi schimbat, nici lărgindu-se, nici strâmtându-se.

Această pretenție este infirmată de revelație, de ceea ce poate fi perceput și de rațiune.

Dovada revelației

Textele care dovedesc realitatea pedepsei și a desfătării din mormânt au fost prezentate în partea despre acestea, între lucrurile care țin de credința în Ziua de Apoi.[68]

În Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, în hadithul lui Ibn ʿAbbās — Allah să fie mulțumit de amândoi! —, se relatează:

„Profetul ﷺ a ieșit dintr-una dintre grădinile Medinei și a auzit glasurile a doi oameni care erau pedepsiți în mormintele lor."[69]

A relatat apoi hadithul, în care se spune că unul dintre ei *„nu se ferea de urină"* — într-o altă variantă: *„de propria urină"* —, iar celălalt *„umbla răspândind vorbe pentru a-i învrăjbi pe oameni"*.

Ceea ce omul poate percepe

Omul care doarme vede în vis că se află într-un loc larg și încântător, unde se bucură de desfătare, sau într-un loc strâmt și înfricoșător, unde suferă. Uneori se trezește din pricina a ceea ce a văzut. Cu toate acestea, el este în patul său, în odaia sa, în aceeași stare. Somnul este fratele morții; de aceea, Allah Preaînaltul l-a numit o luare a sufletului. Allah Preaînaltul a spus:

68 Notă a ediției arabe: Vezi p. 103. [N. trad.: Trimiterea privește pagina ediției arabe; în această traducere, vezi subsecțiunea „Pedeapsa și desfătarea din mormânt".]

69 Notă a ediției arabe: Relatat de al-Bukhārī, Cartea abluțiunii, capitolul despre faptul că a nu se feri de propria urină este dintre păcatele majore; Muslim, Cartea purificării, capitolul despre dovada impurității urinei și obligația de a se feri de ea.
N. trad.: Paralelă verificată: Al-Bukhārī 216. Introducerea acestei variante spune «Medina sau Mecca», în timp ce comentariul menționează numai Medina.

﴿ اللَّهُ يَتَوَفَّى الأَنفُسَ حِينَ مَوتِها وَالَّتى لَم تَمُت فى مَنامِها فَيُمسِكُ الَّتى قَضىٰ عَلَيهَا المَوتَ وَيُرسِلُ الأُخرىٰ إِلىٰ أَجَلٍ مُسَمًّى ﴾

„Allah ia sufletele la moartea lor, iar pe cele care nu mor, în somnul lor. Le reține pe cele cărora le-a hotărât moartea și le trimite pe celelalte înapoi până la un soroc stabilit."

Al-Zumar 39:42, fragment

Dovada rațiunii

Omul care doarme poate avea un vis adevărat, care corespunde realității. Uneori îl vede pe Profet ﷺ în înfățișarea sa; cine îl vede în înfățișarea sa l-a văzut cu adevărat. Totuși, cel care doarme se află în odaia sa, în pat, departe de ceea ce a văzut. Dacă aceasta este cu putință în împrejurările acestei lumi, oare nu poate fi cu putință și în împrejurările Vieții de Apoi?[70]

De ce observația mormântului nu infirmă nevăzutul

În ceea ce privește sprijinirea pretenției lor pe faptul că, dacă mortul ar fi descoperit în mormântul său, ar fi găsit în aceeași stare, iar mormântul nu s-ar fi schimbat prin lărgire ori strâmtare, răspunsul are mai multe laturi, printre care:

Prima: nu este îngăduită împotrivirea față de cele aduse de revelație prin asemenea îndoieli lipsite de temei. Dacă cel care ridică aceste obiecții ar cerceta așa cum se cuvine ceea ce a adus revelația, ar cunoaște netemeinicia lor. S-a spus:

„Câți nu învinuiesc o vorbă adevărată,
Când cusurul lor stă în înțelegerea greșită!"

A doua: stările din barzakh țin de nevăzut, pe care simțurile nu-l percep. Dacă ar putea fi percepute prin simțuri, rostul

70 N. trad.: Vezi Al-Bukhārī 6994, despre cel care îl vede pe Profet în vis. Referința privește relatarea amintită, nu raționamentul dezvoltat ulterior de comentator.

credinței în nevăzut ar dispărea, iar cei care cred în nevăzut și cei care îl tăgăduiesc ar fi deopotrivă în a-l recunoaște.

A treia: pedeapsa, desfătarea, lărgimea și strâmtorarea mormântului sunt percepute de cel mort, nu de ceilalți. Aceasta este asemenea omului care vede în vis că se află într-un loc strâmt și înfricoșător sau într-un loc larg și încântător. Pentru ceilalți, locul în care doarme nu s-a schimbat: se află în odaia sa, între așternut și învelitoare. Profetul ﷺ primea revelația în mijlocul companionilor săi: el o auzea, iar companionii nu o auzeau. Uneori, îngerul i se înfățișa ca un bărbat și îi vorbea, în vreme ce companionii nu-l vedeau pe înger și nu-l auzeau.

A patra: ceea ce făpturile pot percepe este limitat la ceea ce Allah Preaînaltul le-a dat putința să perceapă. Ele nu pot percepe tot ceea ce există. Cele șapte ceruri, pământul, cei care se află în ele și toate lucrurile Îl preamăresc pe Allah cu laudă, printr-o preamărire adevărată, pe care Allah Preaînaltul o face uneori auzită de cine voiește dintre făpturile Sale. Totuși, aceasta ne este ascunsă. Despre aceasta, Allah Preaînaltul spune:

﴿ تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَٰوَٰتُ السَّبۡعُ وَالۡأَرۡضُ وَمَن فِيهِنَّۚ وَإِن مِّن شَيۡءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمۡدِهِۦ وَلَٰكِن لَّا تَفۡقَهُونَ تَسۡبِيحَهُمۡ ﴾

„Cele șapte ceruri, pământul și cei care se află în ele Îl preamăresc. Nu este niciun lucru care să nu-L preamărească prin laudă, însă voi nu pricepeți preamărirea lor.”

Al-Isrā’ 17:44, fragment

Tot astfel, diavolii și djinnii umblă pe pământ încoace și încolo. Djinnii au venit la Trimisul lui Allah ﷺ, i-au ascultat recitarea în tăcere, apoi s-au întors la neamul lor ca avertizori. Cu toate acestea, ei ne sunt ascunși. Despre aceasta, Allah Preaînaltul spune:

﴿ يٰبَنى ءادَمَ لا يَفتِنَنَّكُمُ الشَّيطٰنُ كَما أَخرَجَ أَبَوَيكُم مِنَ الجَنَّةِ يَنزِعُ عَنهُما لِباسَهُما لِيُرِيَهُما سَوءٰتِهِما إِنَّهُ يَرىٰكُم هُوَ وَقَبيلُهُ مِن حَيثُ لا تَرَونَهُم إِنّا جَعَلنَا الشَّيٰطينَ أَولِياءَ لِلَّذينَ لا يُؤمِنونَ ﴾

„O, fii ai lui Ādam! Să nu vă amăgească diavolul, așa cum i-a scos pe părinții voștri din Paradis, dezbrăcându-i de veșminte pentru a le arăta goliciunea. El și neamul lui vă văd de unde voi nu-i vedeți. Noi i-am făcut pe diavoli aliați ai celor care nu cred.”

Al-Aʿrāf 7:27

Dacă făpturile nu percep tot ceea ce există, atunci nu le este îngăduit să nege ceea ce a fost dovedit dintre lucrurile nevăzutului, doar pentru că nu l-au perceput.

27 Credința în predestinare

Al șaselea stâlp al credinței

TEXTUL AUTORULUI

وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ.

Și să crezi în predestinare, în binele și răul ei.

EXPLICAȚIA

Al-qadar, cu fatḥah pe litera dāl, înseamnă rânduirea de către Allah Preaînaltul a celor ce există, potrivit cunoașterii Sale anterioare și cerințelor înțelepciunii Sale.

Cele patru lucruri cuprinse în credința în predestinare

1. Cunoașterea lui Allah

A crede că Allah Preaînaltul cunoaște toate lucrurile, în ansamblu și în amănunt, dintotdeauna și pentru totdeauna, fie că acestea privesc faptele Sale, fie faptele robilor Săi.

2. Scrierea în Tabla Păstrată

A crede că Allah a scris toate acestea în al-Lawḥ al-Maḥfūẓ. Despre aceste două lucruri, Allah Preaînaltul spune:

﴿ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَٰلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴾

„Oare nu știi că Allah cunoaște ceea ce este în cer și pe pământ? Toate acestea sunt într-o Carte. Aceasta este ușor pentru Allah.”

Al-Ḥajj 22:70[71]
În Ṣaḥīḥ Muslim, ʿAbd Allāh ibn ʿAmr ibn al-ʿĀṣ — Allah să fie mulțumit de amândoi! — a relatat: „L-am auzit pe Trimisul lui Allah ﷺ spunând:

«Allah a scris destinele făpturilor cu cincizeci de mii de ani înainte să creeze cerurile și pământul.»"[72]

3. Voia lui Allah

A crede că tot ceea ce există nu ia ființă decât prin voia lui Allah Preaînaltul, fie că este vorba despre fapta Sa, fie despre faptele făpturilor. Cu privire la fapta Sa, Allah Preaînaltul spune:

﴿ وَرَبُّكَ يَخلُقُ ما يَشاءُ وَيَختارُ ﴾

„Domnul tău creează ceea ce voiește și alege."
Al-Qaṣaṣ 28:68, fragment[73]
Și spune:

﴿ وَيَفعَلُ اللَّهُ ما يَشاءُ ﴾

„Allah face ceea ce voiește."
Ibrāhīm 14:27, fragment
Și spune:

﴿ هُوَ الَّذى يُصَوِّرُكُم فِى الأَرحامِ كَيفَ يَشاءُ ﴾

„El este Cel care vă dă formă în pântece așa cum voiește."
Āl ʿImrān 3:6, fragment

---

71 N. trad.: La p. 111, textul tipărit indică Al-Ḥajj, versetul 170. Textul citat este Al-Ḥajj 22:70; trimiterea a fost îndreptată prin confruntare cu textul coranic.

72 Notă a ediției arabe: Relatat de Muslim, Cartea predestinării, capitolul despre disputa dintre Ādam și Mūsā — pacea fie asupra amândurora!
N. trad.: Fragmentul despre cele cincizeci de mii de ani este identificat în Muslim 2653b.

73 N. trad.: La p. 111, textul tipărit indică Al-Qaṣaṣ, versetul 86. Fragmentul citat aparține versetului 28:68; trimiterea a fost îndreptată.

În ceea ce privește faptele făpturilor, Preaînaltul spune:

﴿ وَلَو شاءَ اللَّهُ لَسَلَّطَهُم عَلَيكُم فَلَقٰتَلوكُم ﴾

„Dacă Allah ar fi voit, le-ar fi dat putere asupra voastră și s-ar fi luptat cu voi."

Al-Nisāʾ 4:90, fragment

Și spune:

﴿ وَلَو شاءَ رَبُّكَ ما فَعَلوهُ فَذَرهُم وَما يَفتَرونَ ﴾

„Dacă Domnul tău ar fi voit, ei n-ar fi făcut aceasta. Lasă-i, așadar, cu ceea ce născocesc!"

Al-Anʿām 6:112, fragment

4. Crearea tuturor lucrurilor

A crede că toate cele existente sunt create de Allah Preaînaltul, în ființa lor, în însușirile lor și în mișcările lor. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ اللَّهُ خٰلِقُ كُلِّ شَيءٍ وَهُوَ عَلىٰ كُلِّ شَيءٍ وَكيلٌ ﴾

„Allah este Creatorul tuturor lucrurilor și El este Veghetor peste toate."

Al-Zumar 39:62

Și a spus:

﴿ وَخَلَقَ كُلَّ شَيءٍ فَقَدَّرَهُ تَقديرًا ﴾

„El a creat fiecare lucru și i-a rânduit măsura."

Al-Furqān 25:2, fragment

Despre profetul Său Ibrāhīm — binecuvântarea și pacea fie asupra lui! —, Allah a relatat că le-a spus celor din neamul său:

﴿ وَاللَّهُ خَلَقَكُم وَما تَعمَلونَ ﴾

„Allah v-a creat pe voi și ceea ce faceți."
Al-Ṣāffāt 37:96

Voia și puterea robului

Credința în predestinare, așa cum am descris-o, nu contrazice faptul că robul are o voie în faptele sale voluntare și puterea de a le săvârși, deoarece atât revelația, cât și realitatea dovedesc că el le are.

În revelație, Allah Preaînaltul a spus, cu privire la voie:

﴿ فَمَن شاءَ اتَّخَذَ إِلىٰ رَبِّهِ مَـٔابًا ﴾

„Cine voiește să-și ia, așadar, o cale de întoarcere către Domnul său."
Al-Nabaʾ 78:39, fragment
Și a spus:

﴿ فَأتوا حَرثَكُم أَنّىٰ شِئتُم ﴾

„Mergeți la ogorul vostru așa cum voiți."
Al-Baqarah 2:223, fragment
Cu privire la putere, El a spus:

﴿ فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا استَطَعتُم وَاسمَعوا وَأَطيعوا ﴾

„Temeți-vă de Allah cât puteți, ascultați și supuneți-vă!"
Al-Taghābun 64:16, fragment
Și a spus:

﴿ لا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفسًا إِلّا وُسعَها لَها ما كَسَبَت وَعَلَيها مَا اكتَسَبَت ﴾

„Allah nu împovărează niciun suflet peste puterea sa. În folosul lui este ceea ce a dobândit și împotriva lui este ceea ce a săvârșit."

Al-Baqarah 2:286, fragment

În ceea ce privește realitatea, fiecare om știe că are o voie și o putere prin care săvârșește sau lasă o faptă. El deosebește ceea ce se petrece prin voința sa, precum mersul, de ceea ce se petrece fără voința sa, precum tremuratul. Însă voia și puterea robului există prin voia și puterea lui Allah Preaînaltul, potrivit cuvintelor Sale:

﴿ لِمَن شاءَ مِنكُم أَن يَستَقيمَ ۝ وَما تَشاءونَ إِلّا أَن يَشاءَ اللَّهُ رَبُّ العٰلَمينَ ﴾

„Pentru acela dintre voi care voiește să urmeze calea dreaptă. Dar voi nu voiți decât dacă voiește Allah, Domnul lumilor."

Al-Takwīr 81:28–29

De asemenea, întregul univers Îi aparține lui Allah Preaînaltul, iar în stăpânirea Sa nu se petrece nimic fără cunoașterea și voia Sa.

Predestinarea nu este o scuză pentru păcat

Credința în predestinare, așa cum am descris-o, nu-i dă robului o dovadă prin care să-și justifice neglijarea obligațiilor ori săvârșirea păcatelor. Invocarea predestinării drept justificare este, așadar, neîntemeiată din mai multe motive.

Primul motiv

Cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ سَيَقولُ الَّذينَ أَشرَكوا لَو شاءَ اللَّهُ ما أَشرَكنا وَلا ءاباؤُنا وَلا حَرَّمنا مِن شَيءٍ كَذٰلِكَ كَذَّبَ الَّذينَ مِن قَبلِهِم حَتّىٰ ذاقوا بَأسَنا قُل هَل عِندَكُم مِن عِلمٍ فَتُخرِجوهُ لَنا إِن تَتَّبِعونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِن أَنتُم إِلّا تَخرُصونَ ﴾

„Cei care I-au făcut asociați vor spune: «Dacă Allah ar fi voit, nici noi, nici părinții noștri nu I-am fi făcut asociați și n-am fi oprit nimic.» Tot astfel au tăgăduit și cei de dinaintea lor, până când au gustat pedeapsa Noastră. Spune: «Aveți vreo cunoaștere pe care să ne-o arătați? Nu urmați decât presupunerea și nu faceți decât să mințiți!»"

Al-Anʿām 6:148

Dacă predestinarea ar fi fost o dovadă în favoarea lor, Allah nu i-ar fi făcut să guste pedeapsa Sa.

Al doilea motiv

Cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ رُسُلًا مُبَشِّرينَ وَمُنذِرينَ لِئَلّا يَكونَ لِلنّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعدَ الرُّسُلِ وَكانَ اللَّهُ عَزيزًا حَكيمًا ﴾

„Mesageri aducători de vești bune și prevenitori, pentru ca oamenii să nu mai aibă nicio dovadă împotriva lui Allah după venirea mesagerilor. Allah este Atotputernic, Înțelept."

Al-Nisāʾ 4:165

Dacă predestinarea ar fi fost o dovadă pentru cei care se împotrivesc, aceasta nu ar fi fost înlăturată prin trimiterea

mesagerilor, deoarece și împotrivirea de după trimiterea lor se petrece prin predestinarea lui Allah Preaînaltul.

Al treilea motiv

Ceea ce au relatat al-Bukhārī și Muslim de la ʿAlī ibn Abī Ṭālib — Allah să fie mulțumit de el! —, în formularea lui al-Bukhārī: Profetul ﷺ a spus:

„Nu este niciunul dintre voi căruia să nu-i fi fost scris locul în Foc sau în Paradis." Un bărbat dintre cei de față a întrebat: *„Oare să nu ne bizuim pe aceasta, o, Trimis al lui Allah?"* El a răspuns: *„Nu! Lucrați, căci fiecăruia îi este ușurat."*

Apoi a recitat:

﴿ فَأَمَّا مَن أَعطَىٰ وَاتَّقَىٰ ﴾

„Cât despre cel care dă și se teme de Allah..."

Al-Layl 92:5[74]

Într-o formulare a lui Muslim se spune:

„Căci fiecăruia îi este ușurat ceea ce a fost creat să facă."[75]

Profetul ﷺ a poruncit, așadar, fapta și a oprit bizuirea pe predestinare.

Al patrulea motiv

Allah Preaînaltul i-a dat robului porunci și interdicții și nu l-a însărcinat decât cu ceea ce poate împlini. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ ﴾

74 Notă a ediției arabe: Relatat de al-Bukhārī, Cartea tâlcuirii Coranului.
N. trad.: Compară Al-Bukhārī 4949 și Muslim 2647a, variante ale aceleiași relatări. Formularea despre ceea ce omul a fost creat să facă apare explicit în al-Bukhārī 4949.

75 Notă a ediției arabe: Relatat de Muslim, Cartea predestinării, capitolul despre felul în care este creat omul.
N. trad.: Compară Al-Bukhārī 4949 și Muslim 2647a, variante ale aceleiași relatări. Formularea despre ceea ce omul a fost creat să facă apare explicit în al-Bukhārī 4949.

„Temeți-vă de Allah cât puteți!”
Al-Taghābun 64:16, fragment
Și a spus:

﴿ لا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفسًا إِلّا وُسعَها ﴾

„Allah nu împovărează niciun suflet peste puterea sa.”
Al-Baqarah 2:286, fragment

Dacă robul ar fi constrâns la faptă, ar fi însărcinat cu ceva de care nu se poate elibera, iar acest lucru este neîntemeiat. De aceea, atunci când săvârșește un păcat din neștiință, uitare ori constrângere, nu are păcat, fiindcă este scuzat.

Al cincilea motiv
Predestinarea lui Allah Preaînaltul este o taină ascunsă, cunoscută numai după ce lucrul predestinat se petrece. Voința robului de a săvârși o faptă îi precedă fapta; prin urmare, voința lui de a o săvârși nu se întemeiază pe cunoașterea predestinării lui Allah. Astfel, justificarea sa prin predestinare cade, fiindcă omul nu poate avea o dovadă în ceea ce nu cunoaște.

Al șaselea motiv
Îl vedem pe om străduindu-se să obțină ceea ce i se potrivește în treburile acestei lumi. Nu se îndepărtează de acel lucru către ceea ce nu i se potrivește, pentru ca apoi să-și justifice alegerea prin predestinare. De ce, atunci, se îndepărtează în treburile religiei sale de ceea ce îi folosește către ceea ce îi dăunează, apoi invocă predestinarea? Oare cele două situații nu sunt de aceeași natură?

Iată un exemplu care lămurește aceasta. Dacă înaintea unui om s-ar afla două drumuri, unul ar duce spre o țară în care domnesc dezordinea, omorul, jaful, încălcarea onoarei, frica și foamea, iar celălalt spre o țară în care domnesc ordinea, siguranța statornică, traiul îmbelșugat și respectul pentru vieți, onoare și bunuri, pe care dintre cele două drumuri ar merge?

Ar merge pe al doilea drum, care duce spre țara ordinii și a siguranței. Niciun om cu judecată nu ar putea merge vreodată pe drumul către țara dezordinii și a fricii, invocând predestinarea. De

ce, atunci, în privința Vieții de Apoi, merge pe drumul Focului, nu pe cel al Paradisului, și invocă predestinarea?

Un alt exemplu: îl vedem pe bolnav căruia i se poruncește să ia un leac și îl ia, deși nu-i place. I se interzice hrana care îi dăunează și se abține de la ea, deși o dorește. Toate acestea le face căutând vindecarea și sănătatea. Nu poate să refuze leacul ori să mănânce hrana care îi dăunează, iar apoi să invoce predestinarea. De ce, atunci, omul lasă ceea ce Allah și Trimisul Său i-au poruncit sau face ceea ce Allah și Trimisul Său i-au interzis, apoi invocă predestinarea?

Al șaptelea motiv

Dacă pe omul care invocă predestinarea pentru neîndeplinirea obligațiilor ori pentru săvârșirea păcatelor l-ar nedreptăți cineva, luându-i bunurile sau încălcându-i inviolabilitatea, apoi ar invoca predestinarea și ar spune: *„Nu mă învinui, căci nedreptatea mea s-a petrecut prin predestinarea lui Allah”*, nu i-ar primi justificarea. Cum de nu primește invocarea predestinării când altul îi încalcă dreptul, dar o invocă în favoarea sa când încalcă dreptul lui Allah Preaînaltul?

Se relatează că în fața conducătorului credincioșilor, ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb — Allah să fie mulțumit de el! —, a fost adus un hoț căruia i se cuvenea tăierea mâinii. El a poruncit să-i fie tăiată mâna. Hoțul a spus: *„Stai, o, conducător al credincioșilor! Eu am furat numai prin predestinarea lui Allah.”* El i-a răspuns: *„Și noi tăiem numai prin predestinarea lui Allah.”*[76]

Roadele credinței în predestinare

Credința în predestinare are roade mărețe, printre care:

Prima: bizuirea pe Allah Preaînaltul atunci când sunt folosite mijloacele, fără bizuire pe mijlocul în sine, deoarece totul este prin predestinarea lui Allah Preaînaltul.

A doua: omul să nu se admire pe sine atunci când obține ceea ce dorește, fiindcă obținerea acelui lucru este o binefacere de la

76 N. trad.: Episodul este introdus în sursă prin „se relatează”, fără lanț de transmitere sau localizare. Este păstrat ca relatare atribuită lui ʿUmar, nu ca hadith profetic verificat.

Allah Preaînaltul, prin mijloacele de bine și de izbândă pe care El le-a rânduit. Admirația de sine îl face să uite să mulțumească pentru această binefacere.

A treia: liniștea și pacea sufletească în fața celor pe care Allah Preaînaltul le-a rânduit pentru el. Nu se tulbură pentru pierderea unui lucru iubit ori pentru venirea unui lucru neplăcut, deoarece acestea se petrec prin predestinarea lui Allah, Căruia Îi aparține stăpânirea cerurilor și a pământului, și se vor petrece negreșit. Despre aceasta, Allah Preaînaltul spune:

﴿ ما أَصابَ مِن مُصيبَةٍ فِي الأَرضِ وَلا فى أَنفُسِكُم إِلّا فى كِتٰبٍ مِن قَبلِ أَن نَبرَأَها إِنَّ ذٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسيرٌ ۝ لِكَيلا تَأسَوا عَلىٰ ما فاتَكُم وَلا تَفرَحوا بِما ءاتىٰكُم وَاللَّهُ لا يُحِبُّ كُلَّ مُختالٍ فَخورٍ ﴾

„Nicio nenorocire nu se abate asupra pământului și nici asupra voastră fără să fie într-o Carte înainte să o aducem la existență. Aceasta este ușor pentru Allah. Pentru ca voi să nu vă întristați pentru ceea ce v-a scăpat și să nu vă bucurați peste măsură pentru ceea ce v-a dăruit. Allah nu-l iubește pe cel îngâmfat și lăudăros."

Al-Ḥadīd 57:22–23

Profetul ﷺ spune:

„Minunată este starea credinciosului! Tot ceea ce i se întâmplă este bine pentru el, iar aceasta nu este pentru nimeni în afară de credincios. Dacă are parte de bucurie, mulțumește și aceasta este bine pentru el; dacă are parte de necaz, rabdă și aceasta este bine pentru el." Relatat de Muslim.[77]

77 Notă a ediției arabe: Relatat de Muslim, Cartea ascezei și a înduioșării inimilor, capitolul despre faptul că tot ceea ce i se întâmplă credinciosului este bine pentru el.

Două grupări care s-au abătut în privința predestinării
În privința predestinării s-au abătut două grupări.

Prima este al-Jabriyyah: cei care au spus că robul este constrâns la fapta sa și că nu are în ea nici voință, nici putere.

A doua este al-Qadariyyah: cei care au spus că robul este independent în fapta sa, în ceea ce privește voința și puterea, iar voia și puterea lui Allah Preaînaltul nu au niciun efect asupra ei.

Răspunsul către al-Jabriyyah
Primei grupări, al-Jabriyyah, i se răspunde prin revelație și prin realitate.

În revelație, Allah Preaînaltul a afirmat pentru rob voință și voie și i-a atribuit fapta. Preaînaltul a spus:

﴿ مِنكُم مَن يُرِيدُ الدُّنيا وَمِنكُم مَن يُرِيدُ الآخِرَةَ ﴾

„Printre voi sunt unii care doresc această lume și alții care doresc Viața de Apoi.”
Āl ʿImrān 3:152, fragment
Și a spus:

﴿ وَقُلِ الحَقُّ مِن رَبِّكُم فَمَن شاءَ فَليُؤمِن وَمَن شاءَ فَليَكفُر إِنّا أَعتَدنا لِلظّٰلِمينَ نارًا أَحاطَ بِهِم سُرادِقُها ﴾

„Spune: «Adevărul este de la Domnul vostru. Cine voiește să creadă, iar cine voiește să nu creadă!» Noi le-am pregătit celor nedrepți un Foc ale cărui ziduri îi înconjoară.”
Al-Kahf 18:29, fragment
Și a spus:

N. trad.: Localizare verificată: Muslim 2999.

﴿ مَن عَمِلَ صٰلِحًا فَلِنَفسِهِ وَمَن أَساءَ فَعَلَيها وَما رَبُّكَ بِظَلّٰمٍ لِلعَبيدِ ﴾

„Cine face o faptă bună o face în folosul său, iar cine face rău îl face împotriva sa. Domnul tău nu-i nedreptățește pe robi."

Fuṣṣilat 41:46

În ceea ce privește realitatea, fiecare om cunoaște deosebirea dintre faptele sale voluntare, pe care le face din voința sa — precum mâncatul, băutul, vânzarea și cumpărarea —, și ceea ce i se întâmplă fără voința sa — precum tremuratul din pricina febrei sau căderea de pe acoperiș. În primul caz este un făptuitor care alege prin voința sa, fără constrângere; în al doilea, nu alege și nu voiește ceea ce i se întâmplă.

Răspunsul către al-Qadariyyah

Celei de-a doua grupări, al-Qadariyyah, i se răspunde prin revelație și prin rațiune.

În revelație, Allah Preaînaltul este Creatorul tuturor lucrurilor, iar totul se petrece prin voia Sa. Allah Preaînaltul a arătat în Cartea Sa că faptele robilor se petrec prin voia Sa. El a spus:

﴿ وَلَو شاءَ اللَّهُ مَا اقتَتَلَ الَّذينَ مِن بَعدِهِم مِن بَعدِ ما جاءَتهُمُ البَيِّنٰتُ وَلٰكِنِ اختَلَفوا فَمِنهُم مَن ءامَنَ وَمِنهُم مَن كَفَرَ وَلَو شاءَ اللَّهُ مَا اقتَتَلوا وَلٰكِنَّ اللَّهَ يَفعَلُ ما يُريدُ ﴾

„Dacă Allah ar fi voit, cei de după ei nu s-ar fi luptat unii cu alții după ce le veniseră dovezile limpezi. Însă ei s-au învrăjbit: unii dintre ei au crezut, iar alții n-au crezut. Dacă Allah ar fi voit, nu s-ar fi luptat unii cu alții, însă Allah face ceea ce voiește."

Al-Baqarah 2:253, fragment

Și Preaînaltul a spus:

﴿ وَلَو شِئنا لَآتَينا كُلَّ نَفسٍ هُدىٰها وَلٰكِن حَقَّ القَولُ مِنّى لَأَملَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الجِنَّةِ وَالنّاسِ أَجمَعينَ ﴾

„Dacă am fi voit, i-am fi dat fiecărui suflet călăuzirea sa. Însă s-a adeverit cuvântul Meu: «Voi umple Gheena cu djinni și oameni laolaltă!»”

Al-Sajdah 32:13

În ceea ce privește rațiunea, întregul univers se află în stăpânirea lui Allah Preaînaltul, iar omul face parte din acest univers; așadar, și el Îi aparține lui Allah Preaînaltul. Cel aflat în stăpânirea altuia nu poate dispune de bunul stăpânului decât cu îngăduința și voia lui.

Dovada celor șase stâlpi ai credinței

TEXTUL AUTORULUI

وَالدَّلِيلُ عَلَى هَذِهِ الْأَرْكَانِ السِّتَّةِ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Dovada acestor șase stâlpi o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ لَيسَ البِرَّ أَن تُوَلّوا وُجوهَكُم قِبَلَ المَشرِقِ وَالمَغرِبِ وَلٰكِنَّ البِرَّ مَن ءامَنَ بِاللَّهِ وَاليَومِ الأاخِرِ وَالمَلٰئِكَةِ وَالكِتٰبِ وَالنَّبِيّـۧنَ ﴾

„Pietatea nu stă în a vă întoarce fețele spre răsărit și spre apus, ci pietatea este a celui care crede în Allah, în Ziua de Apoi, în îngeri, în Carte și în profeți.”
Al-Baqarah 2:177, fragment

وَدَلِيلُ الْقَدَرِ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Iar dovada predestinării o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ إِنَّا كُلَّ شَيءٍ خَلَقنَٰهُ بِقَدَرٍ ﴾

„Noi am creat fiecare lucru potrivit unei măsuri.”
Al-Qamar 54:49

• • •

28 A treia treaptă: iḥsān

Desăvârșirea adorării și binefacerea
TEXTUL AUTORULUI

الْمَرْتَبَةُ الثَّالِثَةُ: الْإِحْسَانُ، رُكْنٌ وَاحِدٌ، وَهُوَ: أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ.

A treia treaptă este iḥsān. Are un singur stâlp: să-L adori pe Allah ca și cum L-ai vedea; căci, chiar dacă tu nu-L vezi, El te vede.

وَالدَّلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Dovada o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوا وَّالَّذِينَ هُم مُّحْسِنُونَ ﴾

„Allah este cu cei care se tem de El și cu cei care fac binele.”
Al-Naḥl 16:128

وَقَوْلُهُ:

Și cuvintele Sale:

﴿ وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ۝ الَّذِي يَرَاكَ حِينَ تَقُومُ ۝ وَتَقَلُّبَكَ فِي السَّاجِدِينَ ۝ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴾

„Bizuie-te pe Cel Atotputernic, Cel Îndurător, care te vede când te ridici și când te miști printre cei care se prosternează. El este Cel care aude, Cel care știe.”

Al-Shuʿarāʾ 26:217–220

وَقَوْلُهُ:

Și cuvintele Sale:

﴿ وَما تَكونُ فى شَأنٍ وَما تَتلوا مِنهُ مِن قُرءانٍ وَلا تَعمَلونَ مِن عَمَلٍ إِلّا كُنّا عَلَيكُم شُهودًا إِذ تُفيضونَ فيهِ ﴾

„Nu te afli în vreo îndeletnicire, nu reciți din Coran și nu săvârșiți vreo faptă fără ca Noi să fim martori asupra voastră atunci când vă îndeletniciți cu ea.”

Yūnus 10:61, fragment

EXPLICAȚIA

Binefacerea față de robii lui Allah

Iḥsān este opusul facerii de rău: omul să dăruiască binele și să se abțină de la vătămare. Le face bine robilor lui Allah prin averea sa, prin poziția sa, prin cunoașterea sa și prin trupul său.

Prin avere

În ceea ce privește averea, să cheltuiască, să dea milostenie și să plătească zakātul. Cea mai bună formă de binefacere prin avere este zakātul, fiindcă zakātul este unul dintre stâlpii Islamului și dintre temeliile sale mărețe. Islamul omului nu se împlinește fără el și aceasta este cheltuiala cea mai iubită de Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul.

După aceasta urmează întreținerea care îi revine omului pentru soția sa, mama și tatăl său, urmașii săi, frații săi, fiii fraților săi, surorile sale, unchii și mătușile din partea tatălui, mătușile din partea mamei și ceilalți de acest fel. Apoi, milostenia dată

sărmanilor și altor oameni îndreptățiți la ea, precum cei care caută cunoașterea.

Prin poziție
Cât despre binefacerea prin poziție, oamenii au ranguri diferite: unii au trecere pe lângă un conducător. Omul își pune această trecere în folosul altuia. Vine la el cineva și îi cere să intervină pentru el pe lângă o persoană cu autoritate; el intervine, fie pentru a îndepărta de la acesta un rău, fie pentru a-i aduce un bine.

Prin cunoaștere
Prin cunoașterea sa, omul le dăruiește robilor lui Allah ceea ce știe, învățându-i în cercurile de studiu și în adunările publice ori restrânse. Chiar dacă te afli la o întâlnire la cafea, a-i învăța pe oameni este un bine și o binefacere. Chiar dacă te afli într-o adunare publică, a-i învăța pe oameni este un bine.

Însă folosește înțelepciunea în această privință. Nu-i împovăra pe oameni, astfel încât, de fiecare dată când te așezi într-o adunare, să începi să-i povățuiești și să le vorbești. Profetul ﷺ alegea momente potrivite pentru povățuirea lor și nu o făcea prea des, fiindcă sufletele se plictisesc și obosesc. Când se plictisesc, își pierd vlaga și slăbesc; uneori ajung să respingă binele din pricina mulțimii celor care se ridică să vorbească.[78]

Prin ajutorul trupesc
În ceea ce privește binefacerea față de oameni prin trup, Profetul — binecuvântarea și pacea fie asupra lui! — a spus:

„Să-l ajuți pe om cu animalul său de călărie, ridicându-l pe el în șa ori ridicându-i bagajele pe animal, este milostenie."[79]

78 N. trad.: Practica de a alege intervale pentru povățuire, pentru a evita plictiseala ascultătorilor, este relatată de Ibn Mas'ūd în Al-Bukhārī 68.

79 Notă a ediției arabe: Relatat de al-Bukhārī, Cartea jihādului, capitolul despre meritul celui care poartă bagajele tovarășului său; Muslim, Cartea zakātului, capitolul care arată că denumirea de milostenie se aplică fiecărui fel de bine. N. trad.: Exemplul de milostenie citat este identificat în Al-Bukhārī 2989.

Așadar, îl ajuți pe un om, ducându-i bagajele împreună cu el, îi arăți drumul sau faci ceva asemănător. Toate acestea țin de iḥsān. Aceasta este binefacerea față de robii lui Allah.

Iḥsān în adorarea lui Allah

În ceea ce privește iḥsān în adorarea lui Allah, acesta înseamnă să-L adori pe Allah ca și cum L-ai vedea, așa cum a spus Profetul ﷺ. Această adorare — adorarea de către om a Domnului său ca și cum L-ar vedea — este o adorare a căutării și a dorului. Omul găsește în sine un îndemn către această adorare a căutării și a dorului, fiindcă Îl caută pe Cel pe care Îl iubește. Îl adoră ca și cum L-ar vedea: se îndreaptă către El, se întoarce la El și se apropie de El, Preaslăvitul și Preaînaltul.

„Căci, chiar dacă tu nu-L vezi, El te vede." Aceasta este adorarea prin ferire și teamă. De aceea, ea reprezintă a doua treaptă în iḥsān. Dacă nu-L adori pe Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, ca și cum L-ai vedea, căutându-L și îndemnându-ți sufletul să ajungă la El, atunci adoră-L ca pe Cel care te vede. Îl adori temându-te de El, fugind de chinul și de pedeapsa Sa. Pentru cei care urmează calea către Allah, această treaptă este mai prejos decât prima. Despre adorarea lui Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el! — a spus:

„Adorarea Celui Milostiv este iubirea deplină față de El,
Împreună cu smerirea adoratorului Său: acestea sunt cei doi stâlpi."

Adorarea se întemeiază, așadar, pe aceste două lucruri: iubirea deplină și smerirea deplină. În iubire se află căutarea, iar în smerire se află teama și ferirea. Acesta este iḥsān în adorarea lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul.

Sinceritatea și arătarea faptelor de adorare

Dacă omul Îl adoră pe Allah în acest fel, va fi sincer față de Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul. Prin adorarea sa nu urmărește să fie văzut, să se vorbească despre el sau să fie lăudat de oameni. Pentru el este deopotrivă dacă oamenii îl văd ori nu-l văd. Își împlinește bine adorarea în orice împrejurare.

Mai mult, de sinceritatea deplină ține ca omul să se străduiască să nu fie văzut de oameni în adorarea sa, iar aceasta să rămână ascunsă, între el și Domnul său. Excepția este atunci când arătarea ei aduce un folos musulmanilor sau Islamului: de pildă, când este un om urmat și luat drept exemplu și dorește să-și arate adorarea oamenilor, pentru ca ei să ia din aceasta o lumină după care să meargă; ori când dorește să o arate pentru ca tovarășii săi, cei de o seamă cu el și prietenii săi să-l urmeze. În aceasta este bine.

Folosul urmărit astfel poate fi mai bun și mai înalt decât folosul ascunderii. De aceea, Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, îi laudă pe cei care își cheltuiesc averile pe ascuns și pe față. Când ascunderea este mai potrivită și mai folositoare inimii, aduce mai multă smerenie și o întoarcere mai puternică spre Allah, ei ascund fapta. Când arătarea ei aduce un folos Islamului prin manifestarea rânduielilor sale și musulmanilor prin urmarea celui care o săvârșește, ei o arată.

Credinciosul privește la ceea ce este mai potrivit. Cu cât un lucru este mai potrivit și mai folositor în adorare, cu atât este mai deplin și mai bun.

29 Hadithul lui Jibrīl

Dovada din Sunnah pentru treptele religiei

TEXTUL AUTORULUI

وَالدَّلِيلُ مِنَ السُّنَّةِ: حَدِيثُ جِبْرَائِيلَ الْمَشْهُورُ، عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

Dovada din Sunnah este cunoscutul hadith al lui Jibrīl, relatat de ʿUmar — Allah să fie mulțumit de el! —, care a spus:

بَيْنَمَا نَحْنُ جُلُوسٌ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ذَاتَ يَوْمٍ إِذْ طَلَعَ عَلَيْنَا رَجُلٌ شَدِيدُ بَيَاضِ الثِّيَابِ، شَدِيدُ سَوَادِ الشَّعَرِ، لَا يُرَى عَلَيْهِ أَثَرُ السَّفَرِ، وَلَا يَعْرِفُهُ مِنَّا أَحَدٌ، حَتَّى جَلَسَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ، فَأَسْنَدَ رُكْبَتَيْهِ إِلَى رُكْبَتَيْهِ، وَوَضَعَ كَفَّيْهِ عَلَى فَخِذَيْهِ.

Într-o zi, pe când ședeam lângă Trimisul lui Allah ﷺ, a apărut înaintea noastră un bărbat cu haine foarte albe și cu părul foarte negru. Nu se vedea asupra lui nicio urmă de călătorie și niciunul dintre noi nu-l cunoștea. S-a așezat lângă Profet ﷺ, și-a rezemat genunchii de genunchii lui și și-a pus palmele pe coapse.

وَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ، أَخْبِرْنِي عَنِ الْإِسْلَامِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «الْإِسْلَامُ أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَتُقِيمَ الصَّلَاةَ، وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ، وَتَصُومَ رَمَضَانَ، وَتَحُجَّ الْبَيْتَ إِنِ اسْتَطَعْتَ إِلَيْهِ سَبِيلًا». قَالَ: صَدَقْتَ. فَعَجِبْنَا لَهُ يَسْأَلُهُ وَيُصَدِّقُهُ.

A spus: *„O, Muḥammad, spune-mi despre Islam!”* Trimisul lui Allah ﷺ a răspuns:

„Islamul este să mărturisești că nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah și că Muḥammad este Trimisul lui Allah, să împlinești rugăciunea, să dai zakātul, să postești în Ramaḍān și să faci pelerinajul la Casă, dacă ai putința să ajungi la ea.”

El a spus: *„Ai spus adevărul.”* Ne-am mirat că îl întreabă și apoi îi confirmă adevărul.

قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ الْإِيمَانِ. قَالَ: «أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ، وَمَلَائِكَتِهِ، وَكُتُبِهِ، وَرُسُلِهِ، وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ». قَالَ: صَدَقْتَ.

A spus: *„Spune-mi despre credință!”* El a răspuns: *„Să crezi în Allah, în îngerii Săi, în Cărțile Sale, în mesagerii Săi, în Ziua de Apoi și să crezi în predestinare, în binele și răul ei.”* El a spus: *„Ai spus adevărul.”*

قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ الْإِحْسَانِ. قَالَ: «أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ».

A spus: *„Spune-mi despre iḥsān!”* El a răspuns: *„Să-L adori pe Allah ca și cum L-ai vedea; căci, chiar dacă tu nu-L vezi, El te vede.”*

قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ السَّاعَةِ. قَالَ: «مَا الْمَسْؤُولُ عَنْهَا بِأَعْلَمَ مِنَ السَّائِلِ». قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنْ أَمَارَاتِهَا. قَالَ: «أَنْ تَلِدَ الْأَمَةُ رَبَّتَهَا، وَأَنْ تَرَى الْحُفَاةَ الْعُرَاةَ الْعَالَةَ رِعَاءَ الشَّاءِ يَتَطَاوَلُونَ فِي الْبُنْيَانِ».

A spus: *„Spune-mi despre Ceas!”* El a răspuns: *„Cel întrebat despre el nu știe mai mult decât cel care întreabă.”* A spus: *„Spune-mi, atunci, despre semnele lui!”* El a răspuns: *„Roaba să o nască pe stăpâna ei și să-i vezi pe cei desculți, dezbrăcați și sărmani, păstorii de oi, întrecându-se în înălțarea clădirilor.”*

قَالَ: فَمَضَى، فَلَبِثْنَا مَلِيًّا، فَقَالَ: «يَا عُمَرُ، أَتَدْرِي مَنِ السَّائِلُ؟» قُلْتُ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ. قَالَ: «هَذَا جِبْرِيلُ أَتَاكُمْ يُعَلِّمُكُمْ أَمْرَ دِينِكُمْ».

Apoi a plecat. Am rămas o vreme, după care el a spus: *„O, ʿUmar, știi cine era cel care întreba?”* Am răspuns: *„Allah și*

Trimisul Său știu mai bine." El a spus: *„Acesta era Jibrīl. A venit la voi să vă învețe religia voastră."*[80]

• • •

80 Notă a ediției arabe: Relatat de Muslim, Cartea credinței, capitolul despre credință și Islam. Cea mai mare parte a acestui hadith a fost explicată anterior. Avem o explicație a lui în Majmūʿ al-Fatāwā wa-l-Rasāʾil, 3/143. **N. trad.:** Pentru hadithul lui Jibrīl și fragmentele sale, vezi Muslim 8a.

30 Al treilea principiu: cunoașterea Profetului

Muḥammad, Trimisul lui Allah ﷺ
TEXTUL AUTORULUI

الْأَصْلُ الثَّالِثُ: مَعْرِفَةُ نَبِيِّكُمْ مُحَمَّدٍ ﷺ. وَهُوَ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ بْنِ هَاشِمٍ، وَهَاشِمٌ مِنْ قُرَيْشٍ، وَقُرَيْشٌ مِنَ الْعَرَبِ، وَالْعَرَبُ مِنْ ذُرِّيَّةِ إِسْمَاعِيلَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ الْخَلِيلِ، عَلَيْهِ وَعَلَى نَبِيِّنَا أَفْضَلُ الصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ.

Al treilea principiu este cunoașterea Profetului vostru Muḥammad ﷺ. El este Muḥammad ibn ʿAbd Allāh ibn ʿAbd al-Muṭṭalib ibn Hāshim. Hāshim este din Quraysh, Quraysh dintre arabi, iar arabii dintre urmașii lui Ismāʿīl, fiul lui Ibrāhīm al-Khalīl. Asupra lui și a Profetului nostru fie cea mai aleasă binecuvântare și pace!

وَلَهُ مِنَ الْعُمُرِ ثَلَاثٌ وَسِتُّونَ سَنَةً، مِنْهَا أَرْبَعُونَ قَبْلَ النُّبُوَّةِ، وَثَلَاثٌ وَعِشْرُونَ نَبِيًّا وَرَسُولًا. نُبِّئَ بِـ«اقْرَأْ»، وَأُرْسِلَ بِالْمُدَّثِّرِ، وَبَلَدُهُ مَكَّةُ، وَهَاجَرَ إِلَى الْمَدِينَةِ.

A trăit șaizeci și trei de ani: patruzeci înainte de profeție și douăzeci și trei ca profet și mesager. A fost făcut profet prin *«Citește!»* și a fost trimis ca mesager prin al-Muddaththir. Orașul său este Mecca și a emigrat la Medina.

EXPLICAȚIA

Acesta este unul dintre cele trei principii pe care omul trebuie să le cunoască: robul să-și cunoască Domnul, religia și Profetul. Despre cunoașterea de către rob a Domnului și a religiei sale s-a vorbit deja. Cunoașterea Profetului ﷺ cuprinde cinci lucruri.

Cele cinci lucruri privitoare la cunoașterea Profetului

1. Cunoașterea originii sale

El are cea mai nobilă origine dintre oameni: este hāshimit, qurayshit și arab. El este Muḥammad ibn ʿAbd Allāh ibn ʿAbd al-Muṭṭalib ibn Hāshim, până la sfârșitul celor spuse de shaykh — Allah să aibă milă de el!

2. Vârsta, locul nașterii și locul emigrării sale

Shaykhul le-a arătat prin cuvintele: *„A trăit șaizeci și trei de ani; orașul său este Mecca și a emigrat la Medina."* S-a născut la Mecca și a rămas acolo cincizeci și trei de ani. Apoi a emigrat la Medina, unde a rămas zece ani. A murit acolo în luna Rabīʿ al-Awwal a celui de-al unsprezecelea an după Hijrah.

3. Viața sa de profet

Aceasta a durat douăzeci și trei de ani. A primit revelația pe când avea patruzeci de ani, așa cum a spus unul dintre poeții care l-au cântat:

„Când a împlinit patruzeci de ani, a răsărit din el
Soarele profeției, în Ramaḍān."

4. Prin ce a devenit profet și mesager

A devenit profet atunci când i-au fost revelate cuvintele lui Allah Preaînaltul:

﴿ اقرَأ بِاسمِ رَبِّكَ الَّذى خَلَقَ ۝ خَلَقَ الإِنسٰنَ مِن عَلَقٍ ۝ اقرَأ وَرَبُّكَ الأَكرَمُ ۝ الَّذى عَلَّمَ بِالقَلَمِ ۝ عَلَّمَ الإِنسٰنَ ما لَم يَعلَم ﴾

„Citește în numele Domnului tău, care a creat! L-a creat pe om dintr-un cheag. Citește! Domnul tău este Cel mai Generos, care a învățat prin condei, l-a învățat pe om ceea ce nu știa."

Al-ʿAlaq 96:1–5

Apoi a devenit mesager atunci când i-au fost revelate cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ يٰأَيُّهَا المُدَّثِّرُ ۝ قُم فَأَنذِر ۝ وَرَبَّكَ فَكَبِّر ۝ وَثِيابَكَ فَطَهِّر ۝ وَالرُّجزَ فَاهجُر ۝ وَلا تَمنُن تَستَكثِرُ ۝ وَلِرَبِّكَ فَاصبِر ﴾

„O, tu, cel învelit! Ridică-te și avertizează! Pe Domnul tău preamărește-L! Hainele tale curăță-le! De întinăciune îndepărtează-te! Nu dărui căutând să primești mai mult! Și pentru Domnul tău rabdă!"

Al-Muddaththir 74:1–7

S-a ridicat ﷺ, a avertizat și a împlinit porunca lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul.

Deosebirea dintre mesager și profet, așa cum spun oamenii cunoașterii, este că profetul este cel căruia i-a fost revelată o lege, fără să i se poruncească să o transmită, iar mesagerul este cel căruia Allah i-a revelat o lege și i-a poruncit să o transmită și să o

urmeze. Fiecare mesager este, așadar, profet, dar nu fiecare profet este mesager.

5. Cu ce a fost trimis și pentru ce
A fost trimis cu tawḥīdul lui Allah Preaînaltul și cu Legea Sa, care cuprinde împlinirea poruncilor și părăsirea celor oprite. A fost trimis ca îndurare pentru lumi, pentru a-i scoate pe oameni din întunericul shirkului, al necredinței și al neștiinței la lumina cunoașterii, a credinței și a tawḥīdului, astfel încât să dobândească iertarea și mulțumirea lui Allah și să scape de pedeapsa și de mânia Sa.

Chemarea la tawḥīd și avertizarea împotriva shirkului

TEXTUL AUTORULUI

بَعَثَهُ اللَّهُ بِالنِّذَارَةِ عَنِ الشِّرْكِ وَيَدْعُو إِلَى التَّوْحِيدِ، وَالدَّلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Allah l-a trimis să avertizeze împotriva shirkului și să cheme la tawḥīd. Dovada o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلْمُدَّثِّرُ ۝ قُمْ فَأَنذِرْ ۝ وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ ۝ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ ۝ وَٱلرُّجْزَ فَٱهْجُرْ ۝ وَلَا تَمْنُن تَسْتَكْثِرُ ۝ وَلِرَبِّكَ فَٱصْبِرْ ﴾

„O, tu, cel învelit! Ridică-te și avertizează! Pe Domnul tău preamărește-L! Hainele tale curăță-le! De întinăciune îndepărtează-te! Nu dărui căutând să primești mai mult! Și pentru Domnul tău rabdă!”

Al-Muddaththir 74:1–7

وَمَعْنَى ﴿قُمْ فَأَنْذِرْ﴾: يُنْذِرُ عَنِ الشِّرْكِ وَيَدْعُو إِلَى التَّوْحِيدِ. ﴿وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ﴾ أَيْ: عَظِّمْهُ بِالتَّوْحِيدِ. ﴿وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ﴾ أَيْ: طَهِّرْ أَعْمَالَكَ عَنِ الشِّرْكِ. ﴿وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ﴾ الرُّجْزُ: الْأَصْنَامُ، وَهَجْرُهَا تَرْكُهَا وَالْبَرَاءَةُ مِنْهَا وَأَهْلِهَا.

Sensul cuvintelor *«Ridică-te și avertizează!»* este: să avertizeze împotriva shirkului și să cheme la tawḥīd. *«Pe Domnul tău preamărește-L!»* înseamnă: mărește-L prin tawḥīd. *«Hainele tale curăță-le!»* înseamnă: curăță-ți faptele de shirk. *«De întinăciune îndepărtează-te!»* — întinăciunea desemnează idolii, iar îndepărtarea de ei înseamnă părăsirea lor și dezicerea de ei și de cei care îi adoră.

EXPLICAȚIA

Adică îi avertizează împotriva shirkului și îi cheamă să-L recunoască pe Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, ca Unic în domnia Sa, în dreptul Său la adorare și în Numele și Atributele Sale.

Strigarea este adresată Trimisului lui Allah ﷺ. Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, îi poruncește Profetului Său ﷺ să se ridice cu seriozitate și râvnă, să-i prevină pe oameni împotriva shirkului și să-i avertizeze asupra lui. Shaykhul a explicat deja aceste versete.

• • •

31 Înălțarea la cer și prescrierea rugăciunilor

Al-miʿrāj

TEXTUL AUTORULUI

أَخَذَ عَلَى هَذَا عَشْرَ سِنِينَ يَدْعُو إِلَى التَّوْحِيدِ، وَبَعْدَ الْعَشْرِ عُرِجَ بِهِ إِلَى السَّمَاءِ.

A stăruit astfel zece ani, chemând la tawḥīd. După cei zece ani, a fost înălțat la cer.

EXPLICAȚIA

Adică Profetul ﷺ a rămas zece ani chemând la tawḥīdul lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, și la a-I dedica numai Lui adorarea, Preaslăvit fie El și Preaînalt.

Al-ʿurūj înseamnă urcarea. De aici sunt și cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ تَعرُجُ المَلٰئِكَةُ وَالرّوحُ إِلَيهِ ﴾

„Îngerii și Duhul urcă la El.”

Al-Maʿārij 70:4, fragment

Aceasta este una dintre marile particularități prin care Allah l-a cinstit pe Profet ﷺ înainte să emigreze din Mecca.

Călătoria la Bayt al-Maqdis

Pe când dormea în al-Ḥijr, lângă Kaʿbah, a venit la el cineva, i-a deschis trupul de la adâncitura de la baza gâtului până la partea de jos a pântecelui, apoi i-a scos inima și a umplut-o de

înțelepciune și credință, pregătindu-l pentru ceea ce urma să împlinească.

Apoi i-a fost adus un animal alb, mai mic decât un catâr și mai mare decât un măgar, numit al-Burāq, care își punea pasul la capătul razei privirii sale. L-a încălecat, însoțit de Jibrīl cel demn de încredere, până când a ajuns la Bayt al-Maqdis. A descălecat acolo și i-a condus pe profeți în rugăciune. Toți profeții și mesagerii se rugau în spatele lui, pentru ca astfel să se vădească meritul și cinstea Trimisului lui Allah ﷺ și faptul că el este imamul care trebuie urmat.

Întâlnirea cu profeții în ceruri

Apoi Jibrīl l-a înălțat la cerul cel mai de jos și a cerut să i se deschidă. S-a întrebat: *„Cine este?"* A răspuns: *„Jibrīl."* S-a întrebat: *„Și cine este cu tine?"* A răspuns: *„Muḥammad."* S-a întrebat: *„A fost chemat?"* A răspuns: *„Da."* S-a spus: *„Bine a venit! Minunată este venirea lui!"* I s-a deschis și l-a găsit acolo pe Ādam.

Jibrīl i-a spus: *„Acesta este tatăl tău Ādam; salută-l."* L-a salutat, iar el i-a întors salutul și a spus: *„Bine ai venit, fiu drept și profet drept!"* La dreapta lui Ādam se aflau sufletele celor fericiți, iar la stânga sa sufletele celor nefericiți dintre urmașii lui. Când privea spre dreapta, se bucura și râdea, iar când privea spre stânga, plângea.

Apoi Jibrīl l-a înălțat la al doilea cer și a cerut să i se deschidă… I-a găsit acolo pe Yaḥyā și pe ʿĪsā — binecuvântarea și pacea fie asupra amândurora! —, care erau veri din partea mamelor: mama fiecăruia era mătușa celuilalt. Jibrīl i-a spus: *„Aceștia sunt Yaḥyā și ʿĪsā; salută-i."* I-a salutat, iar ei i-au întors salutul și au spus: *„Bine ai venit, frate drept și profet drept!"*

Apoi Jibrīl l-a înălțat la al treilea cer și a cerut să i se deschidă… L-a găsit acolo pe Yūsuf — binecuvântarea și pacea fie asupra lui! Jibrīl i-a spus: *„Acesta este Yūsuf; salută-l."* L-a salutat, iar el i-a întors salutul și a spus: *„Bine ai venit, frate drept și profet drept!"*

Apoi Jibrīl l-a înălțat la al patrulea cer și a cerut să i se deschidă… L-a găsit acolo pe Idrīs. Jibrīl i-a spus: *„Acesta este Idrīs;*

salută-l." L-a salutat, iar el i-a întors salutul și a spus: *„Bine ai venit, frate drept și profet drept!"*

Apoi Jibrīl l-a înălțat la al cincilea cer și a cerut să i se deschidă… L-a găsit acolo pe Hārūn ibn ʿImrān, fratele lui Mūsā. Jibrīl i-a spus: *„Acesta este Hārūn; salută-l."* L-a salutat, iar el i-a întors salutul și a spus: *„Bine ai venit, frate drept și profet drept!"*

Apoi Jibrīl l-a înălțat la al șaselea cer și a cerut să i se deschidă… L-a găsit acolo pe Mūsā — binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui! Jibrīl i-a spus: *„Acesta este Mūsā; salută-l."* L-a salutat, iar el i-a întors salutul și a spus: *„Bine ai venit, frate drept și profet drept!"*

Când a trecut mai departe, Mūsā a plâns. A fost întrebat: *„Ce te face să plângi?"* A răspuns: *„Plâng fiindcă un tânăr a fost trimis după mine, iar din comunitatea lui intră în Paradis mai mulți decât intră din comunitatea mea."* Plânsul lui Mūsā era, așadar, din întristare pentru virtuțile pe care comunitatea sa le pierduse, nu din invidie față de comunitatea lui Muḥammad ﷺ.

Apoi Jibrīl l-a înălțat la al șaptelea cer și a cerut să i se deschidă… L-a găsit acolo pe Ibrāhīm, prietenul apropiat al Celui Milostiv — binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui! Jibrīl i-a spus: *„Acesta este tatăl tău Ibrāhīm; salută-l."* L-a salutat, iar el i-a întors salutul și a spus: *„Bine ai venit, fiu drept și profet drept!"*

Jibrīl l-a purtat pe Trimisul lui Allah ﷺ pe la acești profeți pentru a-l cinsti și a-i arăta noblețea și meritul. Ibrāhīm al-Khalīl își sprijinea spatele de al-Bayt al-Maʿmūr, în al șaptelea cer. În această Casă intră zilnic șaptezeci de mii de îngeri, care Îl adoră pe Allah și se roagă, apoi ies și nu mai revin. În ziua următoare vin alți îngeri, al căror număr nu-l cunoaște decât Allah.

Sidrat al-Muntahā și cele cinci rugăciuni

Apoi Profetul ﷺ a fost înălțat la Sidrat al-Muntahā. Din porunca lui Allah, aceasta a fost cuprinsă de atâta splendoare și frumusețe, încât nimeni nu o poate descrie în frumusețea sa.

Apoi Allah i-a prescris rugăciunea: cincizeci de rugăciuni în fiecare zi și noapte. A primit aceasta cu mulțumire și s-a supus. A coborât, iar când a trecut pe lângă Mūsā, acesta l-a întrebat: *„Ce*

i-a prescris Domnul tău comunității tale?" A răspuns: *„Cincizeci de rugăciuni în fiecare zi."*

Mūsā a spus: *„Comunitatea ta nu va putea împlini aceasta. Eu i-am încercat pe oameni înaintea ta și m-am străduit din greu cu fiii lui Isrā'īl. Întoarce-te la Domnul tău și cere-I să ușureze pentru comunitatea ta."* Profetul ﷺ a spus: *„M-am întors, iar El a scăzut zece."* A continuat să se întoarcă la Domnul său până când obligația a fost statornicită la cinci. Atunci s-a auzit o strigare: *„Am statornicit obligația Mea și am ușurat pentru robii Mei."*

În acea noapte, Profetul ﷺ a fost dus în Paradis, unde a găsit cupole de perle, iar pământul său era mosc. Apoi Trimisul lui Allah ﷺ a coborât până când a ajuns la Mecca, în întunericul de dinaintea zorilor, și a împlinit acolo rugăciunea de dimineață.[81]

TEXTUL AUTORULUI

وَفُرِضَتْ عَلَيْهِ الصَّلَوَاتُ الْخَمْسُ، وَصَلَّى فِي مَكَّةَ ثَلَاثَ سِنِينَ.

I-au fost prescrise cele cinci rugăciuni și s-a rugat la Mecca timp de trei ani.

EXPLICAȚIA

Rugăciunea de patru rakʿah o împlinea în două rakʿah, până când a emigrat la Medina. Atunci rugăciunea călătorului a rămas așa, iar rugăciunea celui aflat la locul de ședere a fost mărită.[82]

• • •

81 Notă a ediției arabe: Consemnat de al-Bukhārī, Cartea începutului creației, capitolul despre îngeri; Muslim, Cartea credinței, capitolul despre călătoria nocturnă a Trimisului lui Allah ﷺ și prescrierea rugăciunilor.
N. trad.: Expunerea reunește elemente din mai multe relatări, nu reproduce integral un singur hadith. Compară Al-Bukhārī 3207, Al-Bukhārī 349, Muslim 162a și Muslim 172. Aceste localizări nu certifică fiecare detaliu al expunerii.

82 N. trad.: Vezi relatarea lui ʿĀ'ishah din Al-Bukhārī 350, despre prescrierea inițială a câte două rakʿah și păstrarea acestei rânduieli pentru călătorie.

32 Emigrarea la Medina

Hijrah: relatarea, înțelesul și obligația ei

TEXTUL AUTORULUI

وَبَعْدَهَا أُمِرَ بِالْهِجْرَةِ إِلَى الْمَدِينَةِ.

După aceea i s-a poruncit să emigreze la Medina.

EXPLICAȚIA

Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, i-a poruncit Profetului Său Muḥammad ﷺ să emigreze la Medina, deoarece locuitorii Meccăi îl împiedicau să-și împlinească chemarea.

În luna Rabīʿ al-Awwal a celui de-al treisprezecelea an de la trimiterea sa ca profet, Profetul ﷺ a ajuns la Medina, emigrând din Mecca, primul loc al revelației și locul cel mai iubit de Allah și de Trimisul Său. A părăsit Mecca, emigrând cu îngăduința Domnului său, după ce rămăsese acolo treisprezece ani, transmițând mesajul Domnului său și chemând la El cu înțelegere limpede.

De la cei mai mulți dintre qurayshiți și de la mai-marii lor nu a întâlnit decât respingerea chemării sale, îndepărtarea de ea și vătămări grele aduse Trimisului ﷺ și celor care credeau în el. Lucrurile au ajuns până la punerea la cale a unui plan viclean și înșelător pentru a-l ucide pe Profet ﷺ.

Planul qurayshiților și îngăduința emigrării

Mai-marii lor s-au adunat la Dār al-Nadwah și s-au sfătuit ce să facă în privința Trimisului lui Allah ﷺ, după ce îi văzuseră pe companionii lui emigrând la Medina. Știau că el urma să li se alăture și să găsească sprijinul și ajutorul anșārilor, care îi făgăduiseră să-l apere așa cum își apărau copiii și soțiile. Atunci ar fi dobândit puterea asupra qurayshiților.

Dușmanul lui Allah, Abū Jahl, a spus: *„Părerea mea este să luăm din fiecare trib câte un tânăr puternic, apoi să-i dăm fiecăruia o sabie ascuțită. Să meargă la Muḥammad, să-l lovească toți deodată, ca un singur om, să-l ucidă și să scăpăm de el. Astfel, răspunderea pentru sângele lui se va împărți între triburi. Banū ʿAbd Manāf"* — adică neamul Profetului ﷺ — *„nu vor putea lupta împotriva întregului lor popor; se vor mulțumi cu prețul sângelui, iar noi li-l vom da."*

Allah l-a înștiințat pe Profetul Său ﷺ despre ceea ce voiau politeiștii și i-a îngăduit să emigreze. Abū Bakr — Allah să fie mulțumit de el! — se pregătise mai înainte să emigreze la Medina, însă Profetul ﷺ îi spusese: *„Mai așteaptă, căci sper să mi se dea îngăduința."* Abū Bakr — Allah să fie mulțumit de el! — a amânat, ca să-l însoțească pe Profet ﷺ.

ʿĀʾishah — Allah să fie mulțumit de ea! — a spus: „Pe când ne aflam în casa lui Abū Bakr, în toiul amiezii, la mijlocul zilei, Trimisul lui Allah ﷺ a apărut la ușă, cu capul acoperit. Abū Bakr a spus:

«Tatăl și mama mea să-i fie răscumpărare! Pe Allah, numai un lucru însemnat l-a adus la ora aceasta!»

"

Profetul ﷺ a intrat și i-a spus lui Abū Bakr: *„Scoate-i afară pe cei care sunt la tine."* El a răspuns: *„Nu sunt decât ai tăi, tatăl și mama mea să-ți fie răscumpărare!"* Profetul ﷺ a spus: *„Mi s-a îngăduit să plec."* Abū Bakr a întrebat: *„Să te însoțesc, o, Trimis al lui Allah?"* El a răspuns: *„Da."* A spus: *„O, Trimis al lui Allah, ia una dintre cele două cămile ale mele de călărie."* Profetul ﷺ a răspuns: *„Pe prețul ei."*

În peștera de pe muntele Thawr

Apoi Trimisul lui Allah ﷺ și Abū Bakr au plecat și au rămas trei nopți într-o peșteră de pe muntele Thawr. ʿAbd Allāh ibn Abī Bakr înnopta la ei. Era un tânăr ager și priceput; în ultima parte a nopții pornea spre Mecca, astfel încât dimineața se afla printre qurayshiți. Nu auzea nicio veste despre Profet ﷺ și tovarășul său fără să o rețină, ca apoi să le-o aducă după lăsarea întunericului.

Quraysh îl căutau pe Profet ﷺ pretutindeni și încercau toate mijloacele pentru a-l prinde, până când au făgăduit celui care i-ar aduce pe amândoi ori pe unul dintre ei prețul sângelui său: o sută de cămile. Însă Allah era cu ei, ocrotindu-i prin grija Sa și păzindu-i prin protecția Sa. Qurayshiții ajungeau să stea chiar la intrarea peșterii, fără să-i vadă.

Abū Bakr — Allah să fie mulțumit de el! — a spus: *„I-am zis Profetului ﷺ, pe când eram în peșteră: «Dacă unul dintre ei s-ar uita la picioarele sale, ne-ar vedea.» El a răspuns: «Nu te întrista, Allah este cu noi! Ce crezi, o, Abū Bakr, despre doi al căror al treilea este Allah?»”*[83]

Când căutarea lor s-a mai potolit, au ieșit din peșteră, după cele trei nopți, îndreptându-se spre Medina pe drumul de coastă.[84]

Sosirea la Medina

Când emigranții și anșării din Medina au auzit că Trimisul lui Allah ﷺ plecase spre ei, ieșeau în fiecare dimineață la al-Ḥarrah și așteptau sosirea Trimisului lui Allah ﷺ și a tovarășului său, până când arșița soarelui îi alunga.

În ziua în care a sosit Trimisul lui Allah ﷺ, ziua înaintase și căldura se întețise, așa că se întorseseră la casele lor. Un bărbat dintre evrei se afla pe una dintre fortificațiile Medinei, privind în depărtare pentru o treabă a sa. I-a zărit pe Trimisul lui Allah ﷺ și pe însoțitorii săi apropiindu-se, ieșind din miraj. Nu s-a putut stăpâni și a strigat din răsputeri: *„O, arabilor! Iată norocul vostru!”* — adică bucuria și cinstea pe care le așteptați.

---

83 Notă a ediției arabe: Consemnat de al-Bukhārī, Cartea virtuților companionilor, capitolul despre meritele emigranților și virtuțile lor; Muslim, Cartea virtuților companionilor, capitolul despre virtuțile lui Abū Bakr al-Ṣiddīq — Allah să fie mulțumit de el!
N. trad.: Al-Bukhārī 3653 cuprinde observația despre picioarele urmăritorilor și răspunsul despre cei doi. Formula introductivă «Nu te întrista, Allah este cu noi!» nu apare în această variantă a hadithului.

84 N. trad.: Pregătirile, convorbirea cu Abū Bakr, cele trei nopți la Thawr, veștile aduse de ʿAbd Allāh și drumul de coastă sunt relatate în Al-Bukhārī 3905. Trimiterea nu certifică separat toate detaliile istorice învecinate.

Musulmanii s-au grăbit să-l întâmpine pe Trimisul lui Allah ﷺ, purtând arme pentru a-l cinsti și a-l preamări, arătând totodată că erau pregătiți să lupte și să-l apere — Allah să fie mulțumit de ei! L-au întâmpinat la marginea câmpiei al-Ḥarrah. El s-a îndreptat cu ei spre dreapta și s-a oprit la Banū ʿAmr ibn ʿAwf, în Qubāʾ. A rămas acolo câteva nopți și a întemeiat moscheea.[85]

Apoi a pornit spre Medina, însoțit de oameni, în vreme ce alții îl întâmpinau pe drumuri. Abū Bakr — Allah să fie mulțumit de el! — a spus: *„Când am ajuns la Medina, oamenii au ieșit pe drumuri și pe acoperișuri. Băieții și slujitorii spuneau: «Allah este Cel mai Mare! A venit Trimisul lui Allah! Allah este Cel mai Mare! A venit Muḥammad!»"*

Înțelesul hijrei

TEXTUL AUTORULUI

وَالْهِجْرَةُ: الِانْتِقَالُ مِنْ بَلَدِ الشِّرْكِ إِلَى بَلَدِ الْإِسْلَامِ.

Hijrah înseamnă mutarea din țara shirkului în țara Islamului.

EXPLICAȚIA

În limbă, hijrah provine de la al-hajr, care înseamnă părăsire. În Lege, ea este așa cum a spus shaykhul: *„Mutarea din țara shirkului în țara Islamului."*

Țara shirkului este cea în care sunt împlinite ritualurile necredinței, iar ritualurile Islamului — precum adhānul, rugăciunea în comun, sărbătorile și rugăciunea de vineri — nu sunt împlinite în mod general și răspândit.

Am spus *„în mod general și răspândit"* pentru a exclude locurile în care aceste ritualuri sunt împlinite într-un cadru restrâns, precum țările necredincioșilor în care există minorități musulmane. Acestea nu devin țări ale Islamului prin ritualurile Islamului pe care minoritățile musulmane le împlinesc acolo.

85 N. trad.: Vezi Al-Bukhārī 3906. Textul descrie așteptarea la al-Ḥarrah și sosirea la Banū ʿAmr ibn ʿAwf; pentru durata ședерii spune „zece și câteva nopți". Comentariul spune numai „câteva nopți", formulare păstrată aici.

Țările Islamului sunt, în schimb, țările în care aceste ritualuri sunt împlinite în mod general și răspândit.

Obligația emigrării și dovezile ei
TEXTUL AUTORULUI

وَالْهِجْرَةُ فَرِيضَةٌ عَلَى هَذِهِ الْأُمَّةِ مِنْ بَلَدِ الشِّرْكِ إِلَى بَلَدِ الْإِسْلَامِ، وَهِيَ بَاقِيَةٌ إِلَى أَنْ تَقُومَ السَّاعَةُ، وَالدَّلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Emigrarea din țara shirkului în țara Islamului este o obligație pentru această comunitate și rămâne până la venirea Ceasului. Dovada o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ إِنَّ الَّذِينَ تَوَفّٰىهُمُ الْمَلٰئِكَةُ ظالِمِى أَنفُسِهِم قالوا فيمَ كُنتُم قالوا كُنَّا مُستَضعَفينَ فِى الأَرضِ قالوا أَلَم تَكُن أَرضُ اللَّهِ وٰسِعَةً فَتُهاجِروا فيها فَأُولٰئِكَ مَأوىٰهُم جَهَنَّمُ وَساءَت مَصيرًا ۝ إِلَّا المُستَضعَفينَ مِنَ الرِّجالِ وَالنِّساءِ وَالوِلدٰنِ لا يَستَطيعونَ حيلَةً وَلا يَهتَدونَ سَبيلًا ۝ فَأُولٰئِكَ عَسَى اللَّهُ أَن يَعفُوَ عَنهُم وَكانَ اللَّهُ عَفُوًّا غَفورًا ﴾

„Celor pe care îngerii îi iau în vreme ce se nedreptățesc pe ei înșiși, aceștia le spun: «În ce stare vă aflați?» Ei spun: «Eram slabi și

asupriți pe pământ.» Îngerii spun: «Oare pământul lui Allah nu era larg, ca să emigrați pe el?» Aceștia își vor avea adăpostul în Gheena. Ce rea întoarcere! Afară de cei neputincioși dintre bărbați, femei și copii, care nu găsesc niciun mijloc și nu cunosc nicio cale. Pe aceștia se poate ca Allah să-i ierte. Allah este Iertător, Atoateiertător."

Al-Nisāʾ 4:97–99

EXPLICAȚIA

Ea este obligatorie pentru fiecare credincios care nu-și poate manifesta religia în țara necredinței. Islamul său nu se poate împlini dacă nu și-l poate manifesta decât prin emigrare. Ceea ce este necesar pentru împlinirea unei obligații este, la rândul său, obligatoriu.

În acest verset este dovada că îngerii îi iau pe cei care nu au emigrat, deși aveau putința să emigreze, și îi mustră, spunându-le: *„Oare pământul lui Allah nu era larg, ca să emigrați pe el?"* Pe cei neputincioși, care nu pot emigra, Allah i-a iertat pentru neputința lor de a emigra. Allah nu împovărează niciun suflet peste puterea sa.

TEXTUL AUTORULUI

وَقَوْلُهُ تَعَالَى:

Și cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ يَٰعِبَادِيَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِنَّ أَرْضِى وَٰسِعَةٌ فَإِيَّٰىَ فَٱعْبُدُونِ ﴾

„O, robii Mei care ați crezut! Pământul Meu este larg. Așadar, numai pe Mine adorați-Mă!"

Al-ʿAnkabūt 29:56[86]

86 N. trad.: La p. 131, textul tipărit indică Al-ʿAnkabūt, versetul 65. Textul citat este Al-ʿAnkabūt 29:56; trimiterea a fost îndreptată.

قَالَ الْبَغَوِيُّ رَحِمَهُ اللَّهُ تَعَالَى: سَبَبُ نُزُولِ هَذِهِ الْآيَةِ فِي الْمُسْلِمِينَ الَّذِينَ بِمَكَّةَ لَمْ يُهَاجِرُوا، نَادَاهُمُ اللَّهُ بِاسْمِ الْإِيمَانِ.

Al-Baghawī — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — a spus: *„Pricina revelării acestui verset îi privește pe musulmanii din Mecca ce nu au emigrat; Allah li S-a adresat numindu-i credincioși."*

EXPLICAȚIA

Se pare că shaykhul — Allah să aibă milă de el! — a redat sensul celor spuse de al-Baghawī. Aceasta, dacă a preluat pasajul din tafsīr, deoarece ceea ce se află în tâlcuirea lui al-Baghawī la acest verset nu are această formulare.

TEXTUL AUTORULUI

وَالدَّلِيلُ عَلَى الْهِجْرَةِ مِنَ السُّنَّةِ قَوْلُهُ ﷺ: «لَا تَنْقَطِعُ الْهِجْرَةُ حَتَّى تَنْقَطِعَ التَّوْبَةُ، وَلَا تَنْقَطِعُ التَّوْبَةُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا».

Dovada pentru emigrare din Sunnah este cuvântul său ﷺ: *„Emigrarea nu încetează până când nu încetează pocăința, iar pocăința nu încetează până când soarele nu răsare de la apus."*[87]

EXPLICAȚIA

87 Notă a ediției arabe: Consemnat de Abū Dāwūd, Cartea jihādului, capitolul „Oare a încetat emigrarea?"; Aḥmad, 1/192; al-Dārimī, Cartea expedițiilor, capitolul despre faptul că emigrarea nu încetează; al-Haythamī, Majmaʿ al-Zawāʾid, 5/250. Acesta a spus: „Abū Dāwūd și al-Nasāʾī au relatat o parte din hadithul lui Muʿāwiyah; Aḥmad și al-Ṭabarānī, în al-Awsaṭ și al-Ṣaghīr, l-au relatat pe altă cale decât hadithul lui Ibn al-Saʿdī. Transmițătorii lui Aḥmad sunt demni de încredere."
N. trad.: Localizare: Abū Dāwūd 2479; celelalte trimiteri sunt reproduse din ediția arabă.

Aceasta se petrece atunci când fapta bună nu mai este primită. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ يَومَ يَأتى بَعضُ ءايٰتِ رَبِّكَ لا يَنفَعُ نَفسًا إيمٰنُها لَم تَكُن ءامَنَت مِن قَبلُ أَو كَسَبَت فى إيمٰنِها خَيرًا ﴾

„În ziua în care vor veni unele dintre semnele Domnului tău, niciunui suflet nu-i va folosi credința sa, dacă nu crezuse mai înainte sau nu dobândise vreun bine în credința sa.”

Al-Anʿām 6:158, fragment

Prin unele dintre semne se înțelege aici răsăritul soarelui de la apus.

33 Călătoria și șederea în țările necredinței

Completarea comentatorului

EXPLICAȚIA

Amintim aici hotărârea privitoare la călătoria în țările necredinței.

Cele trei condiții ale călătoriei

Spunem: călătoria în țările necredincioșilor nu este îngăduită decât cu trei condiții.

Prima condiție: omul să aibă cunoaștere prin care să înlăture îndoielile.

A doua condiție: să aibă religiozitate care să-l oprească de la poftele oprite.

A treia condiție: să aibă nevoie de această călătorie.

Dacă aceste condiții nu sunt împlinite, nu este îngăduită călătoria în țările necredincioșilor, din pricina ispitei ori a temerii de ispită pe care o cuprinde. În ea este și risipirea banilor, deoarece omul cheltuiește sume mari în aceste călătorii.

Dacă însă nevoia o cere, pentru tratament ori pentru dobândirea unei cunoașteri care nu se găsește în țara sa, iar el are cunoaștere și religiozitate așa cum am descris, atunci nu este nimic rău în aceasta.

Cât despre călătoria de turism în țările necredincioșilor, aceasta nu este o nevoie. Omul poate merge în țări islamice ai căror locuitori păstrează ritualurile Islamului. În țara noastră, acum — și toată lauda I se cuvine lui Allah! —, unele regiuni au devenit locuri de turism; poate merge acolo și își poate petrece vacanța.

Cele două condiții de bază ale șederii

În ceea ce privește șederea în țările necredincioșilor, primejdia ei este mare pentru religia musulmanului, pentru caracterul,

purtarea și manierele sale. Noi și alții am văzut abaterea multora dintre cei care au locuit acolo. S-au întors altfel decât plecaseră: s-au întors păcătoși, iar unii s-au întors apostați, tăgăduindu-și religia și toate celelalte religii — la Allah căutăm adăpost! —, până când au ajuns la negare deplină și la batjocorirea religiei și a oamenilor ei, a celor de mai înainte și a celor de mai târziu.

De aceea, se cuvenea — ba chiar era obligatoriu — să se ia măsuri de precauție și să se stabilească acele condiții care împiedică prăbușirea în aceste primejdii nimicitoare. Șederea în țările necredinței trebuie să îndeplinească două condiții de bază.

Prima condiție: siguranța religiei celui care rămâne

El trebuie să aibă atâta cunoaștere, credință și tărie a hotărârii, încât să fie încrezător că va rămâne statornic în religia sa și se va păzi de abatere și rătăcire. Să păstreze în sine dușmănie și ură față de necredincioși, ferindu-se de loialitatea și de iubirea față de ei, fiindcă loialitatea și iubirea față de ei contravin credinței în Allah. Preaînaltul a spus:

﴿ لا تَجِدُ قَومًا يُؤمِنونَ بِاللَّهِ وَاليَومِ الآخِرِ يُوادّونَ مَن حادَّ اللَّهَ وَرَسولَهُ وَلَو كانوا ءاباءَهُم أَو أَبناءَهُم أَو إِخوٰنَهُم أَو عَشيرَتَهُم ﴾

„Nu vei găsi oameni care cred în Allah și în Ziua de Apoi iubindu-i pe cei care se împotrivesc lui Allah și Trimisului Său, chiar dacă aceștia ar fi părinții lor, fiii lor, frații lor sau rudele lor.”

Al-Mujādilah 58:22, fragment

Și Preaînaltul a spus:

﴿ يٰأَيُّهَا الَّذينَ ءامَنوا لا تَتَّخِذُوا اليَهودَ وَالنَّصٰرىٰ أَولِياءَ بَعضُهُم أَولِياءُ بَعضٍ وَمَن يَتَوَلَّهُم مِنكُم فَإِنَّهُ مِنهُم إِنَّ اللَّهَ لا يَهدِى القَومَ الظّٰلِمينَ ۝ فَتَرَى الَّذينَ فى قُلوبِهِم مَرَضٌ يُسٰرِعونَ فيهِم يَقولونَ نَخشىٰ أَن تُصيبَنا دائِرَةٌ فَعَسَى اللَّهُ أَن يَأتِىَ بِالفَتحِ أَو أَمرٍ مِن عِندِهِ فَيُصبِحوا عَلىٰ ما أَسَرّوا فى أَنفُسِهِم نٰدِمينَ ﴾

„O, voi, cei care credeți! Nu-i luați pe evrei și pe creștini drept aliați; ei sunt aliați unii altora. Cel dintre voi care li se aliază este dintre ei. Allah nu-i călăuzește pe oamenii nedrepți. Îi vezi pe cei în ale căror inimi este boală grăbindu-se către ei, spunând: «Ne temem să nu ne lovească o nenorocire.» Poate că Allah va aduce biruința ori o hotărâre de la El, iar ei vor ajunge să regrete ceea ce au ascuns în sufletele lor."

Al-Mā'idah 5:51–52

În relatarea autentică de la Profet ﷺ s-a dovedit că acela care iubește un neam este dintre ei și că omul este împreună cu cei pe care îi iubește.[88]

88 Notă a ediției arabe: Relatat de al-Bukhārī, Cartea bunelor maniere, capitolul despre semnul iubirii față de Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul; Muslim, Cartea legăturilor de rudenie, capitolul „Omul este cu cel pe care îl iubește".
N. trad.: Al-Bukhārī 6169 și Abū Dāwūd 5127 au formula «omul este cu cel pe care îl iubește». Formula «este dintre ei» nu a fost identificată literal în aceste două texte.

Iubirea dușmanilor lui Allah este una dintre cele mai mari primejdii pentru musulman, fiindcă iubirea lor cere acordul cu ei și urmarea lor sau, cel puțin, lipsa mustrării lor. De aceea, Profetul ﷺ a spus: *„Acela care iubește un neam este dintre ei."*

A doua condiție: putința de a-și manifesta religia

Să poată împlini ritualurile Islamului fără să fie împiedicat: să nu-i fie oprită rugăciunea, rugăciunea de vineri și rugăciunile în comun, dacă se află cu el oameni cu care să se roage în comun și să împlinească rugăciunea de vineri. Să nu-i fie oprite zakātul, postul, pelerinajul și celelalte ritualuri ale religiei. Dacă nu poate face aceasta, șederea nu este îngăduită, deoarece atunci emigrarea devine obligatorie.

În al-Mughnī, volumul 8, pagina 457, în discuția despre categoriile oamenilor în privința emigrării, se spune:

„Una dintre categorii este aceea pentru care emigrarea este obligatorie: cel care are putința să emigreze, dar nu-și poate manifesta religia și nu-și poate împlini obligațiile religioase cât timp rămâne printre necredincioși. Acesta trebuie să emigreze, potrivit cuvintelor Celui Preaînalt:

﴿ إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّىٰهُمُ الْمَلَٰٓئِكَةُ ظَالِمِىٓ أَنفُسِهِمْ قَالُوا۟ فِيمَ كُنتُمْ قَالُوا۟ كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِى الْأَرْضِ قَالُوٓا۟ أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَٰسِعَةً فَتُهَاجِرُوا۟ فِيهَا فَأُو۟لَٰٓئِكَ مَأْوَىٰهُمْ جَهَنَّمُ وَسَآءَتْ مَصِيرًا ﴾

„Celor pe care îngerii îi iau în vreme ce se nedreptățesc pe ei înșiși, aceștia le spun: «În ce stare vă aflați?» Ei spun: «Eram slabi și asupriți pe pământ.» Îngerii spun: «Oare pământul lui Allah nu era larg, ca să emigrați pe el?» Aceștia își vor avea adăpostul în Gheena. Ce rea întoarcere!"

Al-Nisāʾ 4:97

Aceasta este o amenințare aspră, care arată obligația. De asemenea, împlinirea îndatoririlor religiei este obligatorie pentru cel care o poate face, iar emigrarea este necesară pentru împlinirea acestei obligații și o întregește. Ceea ce este necesar pentru împlinirea unei obligații este, la rândul său, obligatoriu." Aici se încheie citatul.

Cele șase feluri de ședere

După împlinirea acestor două condiții de bază, șederea în țara necredinței se împarte în mai multe feluri.

1. Șederea pentru chemarea la Islam

Să rămână pentru a chema la Islam și pentru a-i îndemna pe oameni către el. Acesta este un fel de jihād și constituie o obligație colectivă pentru cei care o pot împlini, cu condiția ca această chemare să se realizeze și să nu existe cineva care să o împiedice ori să împiedice răspunsul la ea. Chemarea la Islam este una dintre îndatoririle religiei și este calea mesagerilor. Profetul ﷺ a poruncit să fie transmis de la el în orice timp și loc, spunând: *„Transmiteți de la mine, chiar și un verset!"*[89]

2. Șederea pentru cercetarea stării necredincioșilor

Să rămână pentru a cerceta starea necredincioșilor și pentru a cunoaște stricăciunea crezului lor, deșertăciunea adorării lor, destrămarea moravurilor și dezordinea purtării lor, astfel încât să-i prevină pe oameni să nu se lase amăgiți de ei și să le arate celor care îi admiră adevărata lor stare.

Și această ședere este un fel de jihād, deoarece aduce avertizarea împotriva necredinței și a oamenilor ei, cuprinzând îndemnul către Islam și călăuzirea sa. Stricăciunea necredinței este o dovadă a dreptății Islamului, așa cum s-a spus: *„Prin contrariile lor se lămuresc lucrurile."*

Însă este necesar ca scopul său să fie atins fără o vătămare mai mare decât folosul său. Dacă scopul nu este atins, fiindcă este

89 Notă a ediției arabe: Relatat de al-Bukhārī, Cartea profeților, capitolul despre cele relatate privind fiii lui Isrāʾīl.
N. trad.: Localizare verificată a fragmentului: Al-Bukhārī 3461.

împiedicat să facă cunoscută starea lor și să avertizeze împotriva ei, șederea sa nu aduce folos. Dacă scopul este atins, dar se produce o vătămare mai mare — de pildă, dacă ei răspund faptei sale insultând Islamul, Trimisul Islamului și imamii Islamului —, atunci trebuie să se oprească, potrivit cuvintelor Celui Preaînalt:

﴿ وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدعونَ مِن دونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدوًا بِغَيرِ عِلمٍ كَذٰلِكَ زَيَّنّا لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلَهُم ثُمَّ إِلىٰ رَبِّهِم مَرجِعُهُم فَيُنَبِّئُهُم بِما كانوا يَعمَلونَ ﴾

„Nu-i insultați pe cei pe care ei îi invocă în afară de Allah, ca nu cumva ei să-L insulte pe Allah din dușmănie, fără cunoaștere! Astfel am făcut să-i pară frumoase fiecărei comunități faptele sale. Apoi la Domnul lor va fi întoarcerea lor și El le va vesti ceea ce făceau."

Al-Anʿām 6:108

Asemănător este cazul celui care rămâne în țările necredinței pentru a fi un cercetaș al musulmanilor, ca să afle uneltirile pregătite împotriva lor, iar musulmanii să se poată păzi. Tot astfel, Profetul ﷺ l-a trimis pe Ḥudhayfah ibn al-Yamān la politeiști în bătălia Șanțului, ca să afle vești despre ei.[90]

3. Șederea pentru nevoile statului musulman

Să rămână pentru nevoile statului musulman și pentru organizarea relațiilor sale cu statele necredinței, precum angajații ambasadelor. Hotărârea privitoare la această ședere urmează hotărârea lucrului pentru care a rămas.

De pildă, atașatul cultural rămâne pentru a se îngriji de treburile studenților, a-i supraveghea și a-i îndemna să respecte

90 Notă a ediției arabe: Ṣaḥīḥ Muslim, Cartea jihādului, capitolul despre bătălia Coaliților.
N. trad.: Episodul rezumat este relatat în Muslim 1788.

religia Islamului, moravurile și manierele sale. Prin șederea lui se dobândește un mare folos și se înlătură un mare rău.

4. Șederea pentru o nevoie personală îngăduită
Să rămână pentru o nevoie personală îngăduită, precum negoțul ori tratamentul. Șederea este atunci îngăduită atât cât o cere nevoia. Oamenii cunoașterii — Allah să aibă milă de ei! — au afirmat că este îngăduită intrarea în țările necredinței pentru negoț și au transmis aceasta de la unii companioni — Allah să fie mulțumit de ei!

5. Șederea pentru studii
Să rămână pentru studii. Aceasta este de același fel cu cea de mai înainte — ședere pentru o nevoie —, însă este mai primejdioasă și mai nimicitoare pentru religia și moravurile celui care rămâne. Studentul simte că rangul său este mai jos, iar rangul profesorilor săi este mai înalt. De aici ajunge să-i preamărească și să se lase convins de opiniile, ideile și purtarea lor; îi imită, în afară de cei pe care Allah voiește să-i ocrotească, iar aceștia sunt puțini.

Apoi, studentul simte că are nevoie de profesorul său, ceea ce îl face să-i caute bunăvoința și să-l lingușească în abaterea și rătăcirea sa. La locul studiilor are colegi pe care și-i face prieteni: îi iubește, le arată loialitate și învață de la ei. Din cauza primejdiei acestui fel de ședere, trebuie luate mai multe măsuri de precauție decât în cazul celui de mai înainte. Pe lângă cele două condiții de bază, sunt necesare alte condiții.

Prima condiție suplimentară: maturitatea judecății
Studentul trebuie să aibă un grad înalt de maturitate a judecății, prin care să deosebească ceea ce folosește de ceea ce dăunează și să privească la viitorul îndepărtat. Trimiterea celor foarte tineri și a celor cu judecată puțin dezvoltată este o mare primejdie pentru religia, caracterul și purtarea lor.

Este apoi o primejdie pentru comunitatea la care se vor întoarce și în care vor răspândi otrăvurile pe care le-au sorbit de la acei necredincioși, după cum realitatea a dovedit și continuă să dovedească. Mulți dintre cei trimiși s-au întors altfel decât plecaseră: s-au întors abătuți în religia, caracterul și purtarea lor.

Ei și societatea lor au suferit din această pricină vătămări cunoscute și văzute. Trimiterea lor nu seamănă decât cu aruncarea oilor înaintea câinilor feroce.

A doua condiție suplimentară: cunoașterea Legii
Studentul trebuie să aibă din cunoașterea Legii atât cât să poată deosebi adevărul de deșertăciune și să înfrunte deșertăciunea prin adevăr. Astfel nu se lasă înșelat de falsitatea pe care o urmează ei, socotind-o adevăr, nu devine confuz și nu se află în neputința de a o respinge, rămânând nedumerit ori urmând deșertăciunea.
În rugăciunea transmisă se spune:

„O, Allah, arată-mi adevărul drept adevăr și dă-mi să-l urmez! Arată-mi deșertăciunea drept deșertăciune și dă-mi să mă feresc de ea! Nu o face neclară pentru mine, ca să nu rătăcesc!"[91]

A treia condiție suplimentară: ocrotirea prin religie
Studentul trebuie să aibă o religiozitate care să-l apere și prin care să se păzească de necredință și de păcat. Cel slab în religie nu rămâne nevătămat locuind acolo, decât dacă voiește Allah, din pricina puterii atacului și a slăbiciunii împotrivirii. Pricinile necredinței și ale păcatului sunt acolo puternice, numeroase și felurite. Când întâlnesc un loc slab în apărare, își fac lucrarea.

A patra condiție suplimentară: nevoia acelei cunoașteri
Trebuie să existe nevoia cunoașterii pentru care a rămas: dobândirea ei să aducă un folos musulmanilor, iar ceva asemănător să nu existe în școlile din țara lor. Dacă este o cunoaștere de prisos, fără folos pentru musulmani, ori dacă în țările islamice există școli asemănătoare pentru ea, nu îi este îngăduit să rămână în țările necredinței pentru a o dobândi, din pricina primejdiei pentru religie și moravuri și a risipirii unor sume mari fără folos.

6. Stabilirea pentru a locui acolo
Să rămână pentru a se stabili acolo. Acest fel este mai primejdios decât cele de mai înainte, iar urmările lui rele sunt mai mari, din

91 N. trad.: Sursa numește aceste cuvinte „invocare transmisă", fără a le atribui explicit Profetului și fără a indica un lanț. Ele nu sunt prezentate în această ediție ca hadith profetic autentificat.

pricina amestecului deplin cu oamenii necredinței și a faptului că se simte cetățean, ținut de ceea ce presupune apartenența la țară: afecțiune, loialitate și sporirea rândurilor necredincioșilor. Familia sa crește printre oamenii necredinței, preluându-le moravurile și obiceiurile. Se poate să-i imite și în crez și în adorare. De aceea s-a transmis în hadith de la Profet ﷺ:

„Cel care se alătură politeistului și locuiește împreună cu el este asemenea lui."[92]

Deși acest hadith are un lanț de transmitere slab, are totuși un temei de luat în seamă prin raționament, fiindcă locuirea împreună îndeamnă la asemănare.

De la Qays ibn Ḥāzim, de la Jarīr ibn ʿAbd Allāh — Allah să fie mulțumit de el! —, s-a relatat că Profetul ﷺ a spus:

„Eu mă dezic de orice musulman care locuiește în mijlocul politeiștilor." Au întrebat: *„De ce, o, Trimis al lui Allah?"* A răspuns: *„Focurile lor nu trebuie să se vadă unul pe altul."*[93]

Relatat de Abū Dāwūd și al-Tirmidhī. Cei mai mulți transmițători l-au relatat mursal, de la Qays ibn Ḥāzim, de la Profet ﷺ. Al-Tirmidhī a spus: *„L-am auzit pe Muḥammad"* — adică al-Bukhārī — *„spunând: «Varianta corectă este hadithul lui Qays de la Profet ﷺ, mursal.»"* Aici se încheie citatul.

Cum poate sufletul unui credincios să fie împăcat locuind într-o țară a necredincioșilor, în care ritualurile necredinței sunt arătate deschis, iar judecata nu-I aparține lui Allah și Trimisului Său, când el vede aceasta cu ochii săi, o aude cu urechile sale și o

92 Notă a ediției arabe: Relatat de Abū Dāwūd, Cartea jihādului, capitolul despre șederea pe pământul politeiștilor.
N. trad.: Textul se găsește în Abū Dāwūd 2787. Aprecierea comentatorului despre lanț este păstrată; localizarea nu reprezintă o nouă judecată asupra autenticității.

93 Notă a ediției arabe: Consemnat de Abū Dāwūd, Cartea jihādului, capitolul despre interzicerea uciderii celui care caută ocrotire prin prosternare; al-Tirmidhī, Cartea expedițiilor, capitolul despre caracterul dezaprobat al ședерii în mijlocul politeiștilor.
N. trad.: Vezi Abū Dāwūd 2645, Al-Tirmidhī 1604 și observația de la Al-Tirmidhī 1605. Ultima consemnează preferința lui Muḥammad pentru forma mursal de la Qays. Numele transmițătorului în colecții este Qays ibn Abī Ḥāzim.

acceptă? Mai mult, se socotește aparținând acelei țări, locuiește acolo cu familia și copiii săi și se simte în largul său, așa cum s-ar simți în țările musulmanilor, în ciuda marii primejdii pentru religia și moravurile sale, ale familiei și ale copiilor săi.

Acesta este rezultatul la care am ajuns în privința hotărârii despre șederea în țările necredinței. Îl rugăm pe Allah ca acest rezultat să fie în acord cu adevărul și cu ceea ce este corect.

34 Rânduielile Islamului la Medina

Prescrierea celorlalte obligații

TEXTUL AUTORULUI

فَلَمَّا اسْتَقَرَّ بِالْمَدِينَةِ أَمَرَ بِبَقِيَّةِ شَرَائِعِ الْإِسْلَامِ، مِثْلِ: الزَّكَاةِ، وَالصَّوْمِ، وَالْحَجِّ، وَالْجِهَادِ، وَالْأَذَانِ، وَالْأَمْرِ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيِ عَنِ الْمُنْكَرِ، وَغَيْرِ ذَلِكَ مِنْ شَرَائِعِ الْإِسْلَامِ.

După ce s-a stabilit la Medina, a poruncit celelalte rânduieli ale Islamului, precum zakātul, postul, pelerinajul, jihādul, chemarea la rugăciune, poruncirea binelui și oprirea răului, precum și celelalte rânduieli ale Islamului.

EXPLICAȚIA

Autorul — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — spune că, după ce s-a stabilit — adică Profetul ﷺ — în Medina Profetului, a poruncit celelalte rânduieli ale Islamului. La Mecca chemase la tawḥīd vreme de aproximativ zece ani. Apoi i-au fost prescrise cele cinci rugăciuni, tot la Mecca. După aceea a emigrat la Medina, fără ca zakātul, postul, pelerinajul sau celelalte ritualuri ale Islamului să-i fi fost încă prescrise.

Sensul aparent al cuvintelor autorului — Allah să aibă milă de el! — este că zakātul a fost prescris la Medina atât în principiu, cât și în amănunt. Unii învățați au susținut că zakātul a fost prescris mai întâi la Mecca, însă fără stabilirea pragurilor minime și a

cantității datorate. La Medina au fost stabilite aceste praguri și cantitatea obligatorie. Ei au adus drept dovadă faptul că există versete care poruncesc zakātul în sure meccane, precum cuvintele Celui Preaînalt din Sūrat al-Anʿām:

﴿ وَءاتوا حَقَّهُۥ يَومَ حَصادِهِۦ ﴾

„Dați ceea ce i se cuvine în ziua recoltării sale!”
Al-Anʿām 6:141, fragment
Și precum cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ وَالَّذينَ فى أَمو۟لِهِم حَقٌّ مَعلومٌ ۝ لِلسّائِلِ وَالمَحروم ﴾

„Și cei în ale căror averi se află o parte cunoscută, pentru cel care cere și pentru cel lipsit.”
Al-Maʿārij 70:24–25

În orice caz, stabilirea definitivă a zakātului, a pragurilor sale, a cantităților datorate și a celor îndreptățiți să-l primească a avut loc la Medina. La fel s-a întâmplat cu adhānul și rugăciunea de vineri. Se pare că și rugăciunea în congregație nu a devenit obligatorie decât la Medina, fiindcă adhānul, care cuprinde chemarea la congregație, a fost prescris în anul al doilea.

Zakātul și postul au fost prescrise în al doilea an după emigrare. Pelerinajul nu a fost prescris decât în al nouălea an, potrivit opiniei preponderente dintre opiniile învățaților, când Mecca devenise țară a Islamului după cucerirea ei în al optulea an după emigrare. Tot astfel, poruncirea binelui, oprirea răului și celelalte ritualuri publice au fost prescrise la Medina după stabilirea Profetului ﷺ acolo și întemeierea statului islamic.

35 Moartea Profetului și dăinuirea religiei

Încheierea misiunii și desăvârșirea religiei

TEXTUL AUTORULUI

أَخَذَ عَلَى هَذَا عَشْرَ سِنِينَ، وَبَعْدَهَا تُوُفِّيَ، صَلَوَاتُ اللَّهِ وَسَلَامُهُ عَلَيْهِ.

A continuat astfel zece ani. După aceea a murit — binecuvântările și pacea lui Allah fie asupra lui!

EXPLICAȚIA

„A continuat” — adică Profetul ﷺ — vreme de zece ani după emigrarea sa. Când Allah a desăvârșit prin el religia și a împlinit prin el binefacerea asupra credincioșilor, l-a ales să fie în apropierea Sa și să se alăture celei mai înalte tovărășii, dintre profeți, cei deplin sinceri, martiri și cei drepți.

Boala sa — binecuvântările și pacea lui Allah fie asupra lui! — a început la sfârșitul lunii Șafar și începutul lunii Rabīʿ al-Awwal. A ieșit înaintea oamenilor cu capul înfășurat, a urcat pe amvon și a rostit mărturisirea de credință. Primul lucru despre care a vorbit apoi a fost cererea de iertare pentru martirii uciși la Uḥud. După aceea a spus:

„Pe unul dintre robii lui Allah, Allah l-a pus să aleagă între lumea aceasta și ceea ce se află la El, iar el a ales ceea ce se află la Allah.”

Abū Bakr — Allah să fie mulțumit de el! — a înțeles la ce se referea, a plâns și a spus: *„Tatăl și mama mea să-ți fie răscumpărare! Te-am răscumpăra cu tații, mamele, copiii, sufletele și averile noastre!"* Profetul ﷺ a spus: *„Liniștește-te, o, Abū Bakr!"* Apoi a spus:

„Omul care mi-a dăruit cel mai mult prin tovărășia și averea sa este Abū Bakr. Dacă mi-aș fi luat un prieten apropiat, khalīl, în afara Domnului meu, l-aș fi luat pe Abū Bakr. Însă între noi sunt legătura Islamului și afecțiunea sa."[94]

I-a poruncit lui Abū Bakr să-i conducă pe oameni în rugăciune. Când a venit ziua de luni, a douăsprezecea sau a treisprezecea zi din luna Rabīʿ al-Awwal, în al unsprezecelea an după emigrare, Allah l-a ales să fie în apropierea Sa. Când moartea s-a apropiat, a început să-și înmoaie mâna în apa de lângă el și să-și șteargă fața, spunând:

„Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Allah. Moartea are, într-adevăr, agonii."

Apoi și-a îndreptat privirea spre cer și a spus:

„O, Allah, în cea mai înaltă tovărășie!"[95]

A murit în ziua aceea. Oamenii au fost tulburați de aceasta și aveau toate motivele să fie tulburați. A venit însă Abū Bakr — Allah să fie mulțumit de el! —, a urcat pe amvon, L-a lăudat pe Allah și I-a adus preamărire. Apoi a spus:

„Acestea fiind spuse: cel care îl adora pe Muḥammad să știe că Muḥammad a murit. Iar cel care Îl adora pe Allah să știe că Allah este Viu și nu moare."[96]

Apoi a recitat:

---

94 Notă a ediției arabe: Relatat de al-Bukhārī, Cartea moscheilor, capitolul „Ușița și trecerea prin moschee".
N. trad.: Paralelă verificată pentru acest fragment al predicii: Al-Bukhārī 466. Formularea diferă în unele locuri de citatul comentariului.

95 Notă a ediției arabe: Relatat de al-Bukhārī, Cartea expedițiilor, capitolul „Boala Profetului ﷺ și moartea sa".
N. trad.: Al-Bukhārī 4449 cuprinde apa, ștergerea feței, chinurile morții și mențiunea celei mai înalte tovărășii. Nu este o localizare literală a întregii expuneri învecinate.

96 N. trad.: Cuvintele lui Abū Bakr despre moartea lui Muḥammad și faptul că Allah este Viu sunt relatate în Al-Bukhārī 1241–1242.

﴿ وَما مُحَمَّدٌ إِلّا رَسولٌ قَد خَلَت مِن قَبلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِين
ماتَ أَو قُتِلَ انقَلَبتُم عَلىٰ أَعقٰبِكُم ﴾

„Muḥammad nu este decât un mesager, înaintea căruia au trecut alți mesageri. Dacă el moare sau este ucis, vă veți întoarce pe călcâie?"

Āl ʿImrān 3:144, fragment

﴿ إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُم مَيِّتونَ ﴾

„Tu vei muri, iar ei vor muri."

Al-Zumar 39:30

Atunci plânsul oamenilor s-a întețit și au înțeles că murise. A fost spălat — binecuvântările și pacea lui Allah fie asupra lui! — îmbrăcat în veșmintele sale, pentru a-i arăta cinstire. Apoi a fost învelit în trei pânze albe suḥūliyyah, fără cămașă și fără turban. Oamenii au făcut rugăciunea asupra lui în grupuri succesive, fără imam. A fost înmormântat în noaptea de miercuri, după încheierea jurământului de credință față de califul de după el. Cele mai alese binecuvântări și cea mai deplină pace din partea Domnului său fie asupra lui![97]

Religia sa rămâne

TEXTUL AUTORULUI

97 N. trad.: Cele trei pânze albe suḥūliyyah, fără cămașă și fără turban, sunt descrise în Al-Bukhārī 1264. Referința privește giulgiul, nu toate amănuntele înmormântării din acest paragraf.

وَدِينُهُ بَاقٍ، وَهَذَا دِينُهُ: لَا خَيْرَ إِلَّا دَلَّ الْأُمَّةَ عَلَيْهِ، وَلَا شَرَّ إِلَّا حَذَّرَهَا مِنْهُ. وَالْخَيْرُ الَّذِي دَلَّ عَلَيْهِ: التَّوْحِيدُ، وَجَمِيعُ مَا يُحِبُّهُ اللَّهُ وَيَرْضَاهُ. وَالشَّرُّ الَّذِي حَذَّرَ مِنْهُ: الشِّرْكُ، وَجَمِيعُ مَا يَكْرَهُهُ اللَّهُ وَيَأْبَاهُ. بَعَثَهُ اللَّهُ إِلَى النَّاسِ كَافَّةً، وَافْتَرَضَ اللَّهُ طَاعَتَهُ عَلَى جَمِيعِ الثَّقَلَيْنِ: الْجِنِّ وَالْإِنْسِ، وَالدَّلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Religia sa rămâne. Aceasta este religia sa: nu există niciun bine spre care să nu fi îndrumat comunitatea și niciun rău împotriva căruia să nu o fi prevenit. Binele spre care a îndrumat este tawḥīdul și tot ceea ce Allah iubește și încuviințează. Răul împotriva căruia a prevenit este shirkul și tot ceea ce Allah urăște și respinge. Allah l-a trimis la toți oamenii și a făcut obligatorie ascultarea de el pentru cele două categorii de făpturi: djinnii și oamenii. Dovada o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا ﴾

„Spune: «O, oameni! Eu sunt Trimisul lui Allah pentru voi toți.»”
Al-Aʿrāf 7:158, fragment
EXPLICAȚIA

„Allah l-a trimis” înseamnă că l-a însărcinat cu mesajul Său, iar *„la toți oamenii”* înseamnă la ei în întregime.

Acest verset dovedește că Muḥammad este Trimisul lui Allah ﷺ pentru toți oamenii și că Celui care l-a trimis Îi aparține

împărăția cerurilor și a pământului, iar în Mâna Sa sunt dăruirea vieții și a morții. El, Preaslăvitul, este unic în dreptul de a fi adorat, așa cum este unic în domnie. La sfârșitul versetului, Preaslăvitul și Preaînaltul a poruncit să credem în acest mesager, Profetul neștiutor de carte, și să-l urmăm. Aceasta este o pricină a călăuzirii în cunoaștere și în faptă: călăuzirea prin îndrumare și călăuzirea prin dăruirea izbânzii. El — binecuvântarea și pacea fie asupra lui! — este mesager pentru ambele categorii de făpturi, oamenii și djinnii. Ele au fost numite al-thaqalayn din pricina numărului lor mare.

Desăvârșirea religiei

TEXTUL AUTORULUI

وَأَكْمَلَ اللَّهُ بِهِ الدِّينَ، وَالدَّلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Allah a desăvârșit prin el religia. Dovada o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا ﴾

„Astăzi v-am desăvârșit religia, am împlinit binefacerea Mea asupra voastră și am ales pentru voi Islamul ca religie."

Al-Mā'idah 5:3, fragment[98]

EXPLICAȚIA

98 N. trad.: La p. 142 a ediției-sursă, trimiterea este tipărită „al-Mā'idah, versetul 5". Fragmentul citat aparține versetului 3; aici este indicată referința corespunzătoare textului.

Adică religia sa — binecuvântarea și pacea fie asupra lui! — rămâne până în Ziua Învierii. Trimisul lui Allah ﷺ nu a murit înainte de a-i lămuri comunității tot ceea ce îi este necesar în toate treburile sale. Abū Dharr — Allah să fie mulțumit de el! — a spus:

„Profetul ﷺ nu a lăsat nicio pasăre care își mișcă aripile pe cer fără să ne fi amintit vreo cunoaștere despre ea."[99]

Un politeist i-a spus lui Salmān al-Fārisī — Allah să fie mulțumit de el! —: *„Profetul vostru v-a învățat chiar și despre defecare"* — adică despre buna-cuviință la satisfacerea nevoilor. El a răspuns:

„Da. Ne-a interzis să ne îndreptăm spre qiblah când defecăm ori urinăm, să ne curățăm cu mai puțin de trei pietre, să ne curățăm cu mâna dreaptă ori să ne curățăm cu bălegar sau cu un os."[100]

Profetul ﷺ a lămurit întreaga religie: prin cuvintele sale, prin faptele sale ori prin aprobarea sa; fie din proprie inițiativă, fie ca răspuns la o întrebare. Cel mai însemnat lucru pe care l-a lămurit — binecuvântarea și pacea fie asupra lui! — este tawḥīdul.

Tot ceea ce a poruncit este bine pentru comunitate în Viața de Apoi și în viața de aici, iar tot ceea ce a interzis este rău pentru comunitate în viața de aici și în Viața de Apoi. Ceea ce unii oameni, din neștiință, pretind a fi constrângere în porunci și interdicții provine numai din lipsa de discernământ, puțina răbdare și slăbiciunea în religie. Regula generală este că Allah nu ne-a impus în religie nicio strâmtorare și că religia, în întregime, este înlesnire și ușurință. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسرَ ﴾

99 Notă a ediției arabe: Relatat de imamul Aḥmad, 5/163.
N. trad.: Localizare alternativă: Musnad Aḥmad — text reprodus de al-Durar al-Saniyyah, nr. 21361, 35/290, în ediția reprodusă acolo. Numerotarea este dependentă de ediție; vechea trimitere 5/163 nu este confirmată prin această localizare.

100 Notă a ediției arabe: Relatat de Muslim, Cartea purificării, capitolul „Curățarea după satisfacerea nevoilor".
N. trad.: Localizare verificată: Muslim 262a.

„Allah voiește pentru voi ușurința și nu voiește pentru voi greutatea.”

Al-Baqarah 2:185, fragment

Și Preaînaltul a spus:

﴿ وَما جَعَلَ عَلَيكُم فِى الدّينِ مِن حَرَجٍ ﴾

„Nu v-a impus în religie nicio strâmtorare.”

Al-Ḥajj 22:78, fragment

Și a spus:

﴿ ما يُريدُ اللَّهُ لِيَجعَلَ عَلَيكُم مِن حَرَجٍ ﴾

„Allah nu voiește să vă impună vreo strâmtorare.”

Al-Mā'idah 5:6, fragment

Toată lauda I se cuvine lui Allah pentru împlinirea binefacerii Sale și desăvârșirea religiei Sale.

Dovada morții sale

TEXTUL AUTORULUI

وَالدَّلِيلُ عَلَى مَوْتِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Dovada morții sale ﷺ o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُم مَيِّتونَ ۝ ثُمَّ إِنَّكُم يَومَ القِيٰمَةِ عِندَ رَبِّكُم تَختَصِمونَ ﴾

„Tu vei muri, iar ei vor muri. Apoi, în Ziua Învierii, vă veți înfățișa neînțelegerile înaintea Domnului vostru.”

Al-Zumar 39:30–31

EXPLICAȚIA

În acest verset se arată că Profetul ﷺ și cei la care a fost trimis vor muri și că, în Ziua Învierii, își vor înfățișa neînțelegerile înaintea lui Allah. El va judeca între ei cu adevăr și nu le va da necredincioșilor nicio cale împotriva credincioșilor.

36 Învierea, socoteala și răsplata

Întoarcerea oamenilor la Allah

TEXTUL AUTORULUI

وَالنَّاسُ إِذَا مَاتُوا يُبْعَثُونَ، وَالدَّلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Oamenii sunt înviați după ce mor. Dovada o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ مِنها خَلَقنٰكُم وَفيها نُعيدُكُم وَمِنها نُخرِجُكُم تارَةً أُخرىٰ ﴾

„Din el v-am creat, în el vă vom întoarce și din el vă vom scoate încă o dată.”

Ṭā Hā 20:55

EXPLICAȚIA

Prin această frază, autorul — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — a arătat că oamenii vor fi înviați după ce mor. Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, îi va readuce la viață după moarte, pentru răsplată. Acesta este scopul trimiterii mesagerilor: ca omul să lucreze pentru acea zi, ziua învierii și a ridicării din morți. Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, a descris stările și spaimele acelei zile într-un fel care face inima să se întoarcă spre Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, și să se teamă de acea zi. Preaînaltul a spus:

﴿ فَكَيفَ تَتَّقونَ إِن كَفَرتُم يَومًا يَجعَلُ الوِلدٰنَ شيبًا ۝ السَّماءُ مُنفَطِرٌ بِهِ كانَ وَعدُهُ مَفعولًا ﴾

„Cum vă veți păzi, dacă nu credeți, de o zi care îi va încărunți pe copii? Cerul se va despica din pricina ei. Făgăduința Sa se va împlini."

Al-Muzzammil 73:17–18

Fraza aceasta se referă la credința în înviere, pentru care shaykhul a adus drept dovadă două versete.

***„Din el v-am creat"*:** adică din pământ v-am creat, atunci când Ādam — binecuvântarea și pacea fie asupra lui! — a fost creat din țărână.

***„În el vă vom întoarce"*:** adică prin înmormântare după moarte.

***„Și din el vă vom scoate încă o dată"*:** adică prin înviere în Ziua Învierii.

TEXTUL AUTORULUI

وَقَوْلُهُ تَعَالَى:

Și cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ وَاللَّهُ أَنبَتَكُم مِنَ الأَرضِ نَباتًا ۝ ثُمَّ يُعيدُكُم فيها وَيُخرِجُكُم إِخراجًا ﴾

„Allah v-a făcut să creșteți din pământ. Apoi vă va întoarce în el și vă va scoate din nou."

Nūḥ 71:17–18

EXPLICAȚIA

Acest verset este în deplin acord cu spusele Celui Preaînalt: *„Din el v-am creat, în el vă vom întoarce și din el vă vom scoate încă o dată."* Versetele cu acest înțeles sunt foarte numeroase. Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, a revenit în repetate rânduri asupra dovedirii întoarcerii la viață, pentru ca oamenii să creadă în ea, să-și sporească credința și să lucreze pentru această zi măreață. Îl rugăm pe Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, să ne facă dintre cei care lucrează pentru ea și dintre cei fericiți în acea zi.

Socoteala pentru fapte

TEXTUL AUTORULUI

وَبَعْدَ الْبَعْثِ مُحَاسَبُونَ وَمَجْزِيُّونَ بِأَعْمَالِهِمْ، وَالدَّلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالَى:

După înviere, li se va cere socoteală și vor fi răsplătiți pentru faptele lor. Dovada o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ لِيَجزِيَ الَّذينَ أَسٰٓـُٔوا بِما عَمِلوا وَيَجزِيَ الَّذينَ أَحسَنوا بِالحُسنَى ﴾

„Pentru a-i răsplăti pe cei care au făcut rău după ceea ce au făptuit și pentru a-i răsplăti pe cei care au făcut bine cu cea mai bună răsplată."

Al-Najm 53:31, fragment

EXPLICAȚIA

Adică, după înviere, oamenii vor fi răsplătiți și li se va cere socoteală pentru faptele lor: pentru bine, bine, iar pentru rău, rău. Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, a spus:

﴿ فَمَن يَعمَل مِثقالَ ذَرَّةٍ خَيرًا يَرَهُ ۝ وَمَن يَعمَل مِثقالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ﴾

„Cine face un bine cât greutatea unui fir de praf îl va vedea. Și cine face un rău cât greutatea unui fir de praf îl va vedea.”

Al-Zalzalah 99:7–8

Preaînaltul a spus:

﴿ وَنَضَعُ المَوٰزينَ القِسطَ لِيَومِ القِيٰمَةِ فَلا تُظلَمُ نَفسٌ شَيـًٔا وَإِن كانَ مِثقالَ حَبَّةٍ مِن خَردَلٍ أَتَينا بِها وَكَفىٰ بِنا حٰسِبينَ ﴾

„Vom așeza balanțele drepte pentru Ziua Învierii și niciun suflet nu va fi nedreptățit cu nimic. Chiar de ar fi cât greutatea unui bob de muștar, îl vom aduce. Noi suntem de ajuns pentru a cere socoteală.”

Al-Anbiyāʾ 21:47

Și Mărețul și Preaînaltul a spus:

﴿ مَن جاءَ بِالحَسَنَةِ فَلَهُ عَشرُ أَمثالِها وَمَن جاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلا يُجزىٰ إِلّا مِثلَها وَهُم لا يُظلَمونَ ﴾

„Cine vine cu o faptă bună va avea de zece ori pe atât, iar cine vine cu o faptă rea nu va fi răsplătit decât pe măsura ei. Ei nu vor fi nedreptățiți.”

Al-Anʿām 6:160

Fapta bună este înmulțită de zece ori, până la șapte sute de ori și până la multe alte înmulțiri, din harul lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, și din binefacerea Sa. El, Mărețul și Preaînaltul, i-a dăruit mai întâi omului fapta bună, apoi i-a dăruit încă o dată această răsplată largă și îmbelșugată pentru ea.

Cât despre fapta rea, aceasta este răsplătită numai cu echivalentul ei, fără ca omul să primească mai mult decât atât. Preaînaltul a spus:

﴿ وَمَن جاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلا يُجزىٰ إِلّا مِثلَها وَهُم لا يُظلَمونَ ﴾

„Iar cine vine cu o faptă rea nu va fi răsplătit decât pe măsura ei. Ei nu vor fi nedreptățiți."

Al-Anʿām 6:160, fragment

Aceasta ține de desăvârșirea harului și a bunătății lui Allah. Shaykhul a adus apoi drept dovadă cuvintele Celui Preaînalt: *„Pentru a-i răsplăti pe cei care au făcut rău după ceea ce au făptuit."* Nu a spus *„cu cea mai rea răsplată"*, așa cum a spus: *„Și pentru a-i răsplăti pe cei care au făcut bine cu cea mai bună răsplată."*

Negarea învierii

TEXTUL AUTORULUI

وَمَنْ كَذَّبَ بِالْبَعْثِ كَفَرَ، وَالدَّلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Cel care tăgăduiește învierea a căzut în necredință. Dovada o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ زَعَمَ الَّذينَ كَفَروا أَن لَن يُبعَثوا قُل بَلىٰ وَرَبّي لَتُبعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِما عَمِلتُم وَذٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسيرٌ ﴾

„Cei care nu au crezut au pretins că nu vor fi înviați. Spune: «Ba da! Pe Domnul meu! Veți fi înviați negreșit, apoi veți fi înștiințați despre ceea ce ați făcut. Aceasta este ușor pentru Allah.»”

Al-Taghābun 64:7

EXPLICAȚIA

Cel care tăgăduiește învierea este necredincios, potrivit cuvintelor Celui Preaînalt:

﴿ وَقالوا إِن هِيَ إِلّا حَياتُنَا الدُّنيا وَما نَحنُ بِمَبعوثينَ ۝ وَلَو تَرىٰ إِذ وُقِفوا عَلىٰ رَبِّهِم قالَ أَلَيسَ هٰذا بِالحَقِّ قالوا بَلىٰ وَرَبِّنا قالَ فَذوقُوا العَذابَ بِما كُنتُم تَكفُرونَ ﴾

„Ei au spus: «Nu există decât viața noastră din această lume și nu vom fi înviați.» De i-ai vedea când vor fi aduși înaintea Domnului lor! El va spune: «Oare nu este acesta adevărul?» Ei vor spune: «Ba da, pe Domnul nostru!» El va spune: «Gustați atunci pedeapsa pentru că nu credeați!»”

Al-Anʿām 6:29–30

Preaînaltul a spus:

﴿ وَيلٌ يَومَئِذٍ لِلمُكَذِّبينَ ۝ الَّذينَ يُكَذِّبونَ بِيَومِ الدّينِ ۝ وَما يُكَذِّبُ بِهِ إِلّا كُلُّ مُعتَدٍ أَثيمٍ ۝ إِذا تُتلىٰ عَلَيهِ ءايٰتُنا قالَ أَسٰطيرُ الأَوَّلينَ ﴾

„Vai, în ziua aceea, de cei care tăgăduiesc! Cei care tăgăduiesc Ziua Răsplății. Nu o tăgăduiește decât cel care încalcă limitele și

este păcătos. Când i se recită versetele Noastre, spune: «Povești ale celor de demult!»”

Al-Muṭaffifīn 83:10–13

﴿ كَلَّا بَل رانَ عَلىٰ قُلوبِهِم ما كانوا يَكسِبونَ ۝ كَلَّا إِنَّهُم عَن رَبِّهِم يَومَئِذٍ لَمَحجوبونَ ۝ ثُمَّ إِنَّهُم لَصالُوا الجَحيمِ ۝ ثُمَّ يُقالُ هٰذَا الَّذى كُنتُم بِهِ تُكَذِّبونَ ﴾

„Nicidecum! Ci ceea ce făceau a acoperit inimile lor. Nicidecum! În ziua aceea vor fi împiedicați să-L vadă pe Domnul lor. Apoi vor intra în Iad. Apoi li se va spune: «Acesta este lucrul pe care îl tăgăduiați!»”

Al-Muṭaffifīn 83:14–17

Preaînaltul a spus:

﴿ بَل كَذَّبوا بِالسّاعَةِ وَأَعتَدنا لِمَن كَذَّبَ بِالسّاعَةِ سَعيرًا ﴾

„Ba ei au tăgăduit Ceasul, iar Noi am pregătit un foc arzător pentru cel care tăgăduiește Ceasul.”

Al-Furqān 25:11

Și Preaînaltul a spus:

﴿ وَالَّذينَ كَفَروا بِـٔايٰتِ اللَّهِ وَلِقائِهِ أُولٰئِكَ يَئِسوا مِن رَحمَتى وَأُولٰئِكَ لَهُم عَذابٌ أَليمٌ ﴾

„Cei care nu au crezut în semnele lui Allah și în întâlnirea cu El sunt cei care au deznădăjduit de mila Mea, iar aceștia vor avea o pedeapsă dureroasă.”

Al-ʿAnkabūt 29:23

Shaykhul — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — a adus drept dovadă versetul care începe: *„Cei care nu au crezut au pretins…”*

Argumentele în favoarea învierii

Cât despre a-i convinge pe cei care o neagă, aceasta se face prin cele ce urmează:

1. Transmiterea de la profeți și mesageri

Vestea învierii a fost transmisă prin numeroase căi concordante, tawātur, de la profeți și mesageri, în Cărțile divine și în legiuirile revelate, iar comunitățile lor au primit-o. Cum o negați, de vreme ce credeți ceea ce vi se transmite de la un filosof, de la susținătorul unui principiu ori al unei idei, chiar dacă acea transmitere nu atinge nivelul veștii despre înviere nici în privința căii de transmitere, nici în privința mărturiei realității?

2. Posibilitatea ei, dovedită de rațiune

Rațiunea mărturisește că învierea este posibilă, din mai multe considerente:

Mai întâi, nimeni nu neagă că a fost creat după ce nu exista și că a venit la existență după ce nu fusese. Cel care l-a creat și l-a adus la existență după ce nu era este, cu atât mai mult, în stare să-l readucă. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ وَهُوَ الَّذِى يَبدَؤُا۟ الخَلقَ ثُمَّ يُعيدُهُ وَهُوَ أَهوَنُ عَلَيهِ ﴾

„El este Cel care începe creația, apoi o aduce din nou, iar aceasta Îi este mai ușor.”

Al-Rūm 30:27, fragment

Și Preaînaltul a spus:

﴿ كَما بَدَأنا أَوَّلَ خَلقٍ نُعيدُهُ وَعدًا عَلَينا إِنّا كُنّا فٰعِلينَ ﴾

„Așa cum am început prima creație, o vom aduce din nou. Este o făgăduință pe care Ne-am asumat-o; Noi o vom împlini.”

Al-Anbiyāʾ 21:104, fragment

În al doilea rând, nimeni nu neagă măreția creării cerurilor și a pământului, prin întinderea lor și minunata lor alcătuire. Cel care le-a creat este, cu atât mai mult, în stare să-i creeze pe oameni și să-i readucă la viață. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ لَخَلقُ السَّمٰوٰتِ وَالأَرضِ أَكبَرُ مِن خَلقِ النّاسِ ﴾

„Crearea cerurilor și a pământului este mai măreață decât crearea oamenilor."

Ghāfir 40:57, fragment

Și Preaînaltul a spus:

﴿ أَوَلَم يَرَوا أَنَّ اللَّهَ الَّذى خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالأَرضَ وَلَم يَعىَ بِخَلقِهِنَّ بِقٰدِرٍ عَلىٰ أَن يُحۦِىَ المَوتىٰ بَلىٰ إِنَّهُ عَلىٰ كُلِّ شَيءٍ قَديرٌ ﴾

„Oare nu văd că Allah, Cel care a creat cerurile și pământul fără să fi obosit prin crearea lor, este în stare să-i readucă la viață pe cei morți? Ba da! El are putere asupra tuturor lucrurilor."

Al-Aḥqāf 46:33

Și Preaînaltul a spus:

﴿ أَوَلَيسَ الَّذى خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالأَرضَ بِقٰدِرٍ عَلىٰ أَن يَخلُقَ مِثلَهُم بَلىٰ وَهُوَ الخَلّٰقُ العَليمُ ۝ إِنَّما أَمرُهُ إِذا أَرادَ شَيـًٔا أَن يَقولَ لَهُ كُن فَيَكونُ ﴾

„Oare Cel care a creat cerurile și pământul nu este în stare să creeze asemenea lor? Ba da! El este Creatorul, Atoateștiutorul. Când voiește un lucru, porunca Lui este doar să-i spună: «Fii!», iar el este."

Yā Sīn 36:81–82

În al treilea rând, oricine are vedere observă pământul uscat, cu vegetația moartă. Când ploaia coboară asupra lui, devine roditor, iar vegetația sa revine la viață după moarte. Cel care este în stare să dea viață pământului după moartea sa este în stare să-i readucă la viață și să-i învie pe cei morți. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ وَمِن ءايٰتِهِ أَنَّكَ تَرَى الأَرضَ خٰشِعَةً فَإِذا أَنزَلنا عَلَيهَا الماءَ اهتَزَّت وَرَبَت إِنَّ الَّذى أَحياها لَمُحيِ المَوتىٰ إِنَّهُ عَلىٰ كُلِّ شَيءٍ قَديرٌ ﴾

„Printre semnele Sale este că vezi pământul smerit, iar când pogorâm asupra lui apa, el se mișcă și se umflă. Cel care i-a dat viață îi va readuce negreșit la viață pe cei morți. El are putere asupra tuturor lucrurilor."

Fuṣṣilat 41:39

3. Mărturia simțurilor și a faptelor petrecute

Simțurile și realitatea mărturisesc posibilitatea învierii, prin întâmplările de readucere la viață a morților despre care ne-a înștiințat Allah Preaînaltul. În Sūrat al-Baqarah, Allah Preaînaltul a amintit cinci astfel de întâmplări. Printre ele se află cea din cuvintele Sale:

﴿ أَو كَالَّذى مَرَّ عَلىٰ قَريَةٍ وَهِىَ خاوِيَةٌ عَلىٰ عُروشِها قالَ أَنّىٰ يُحيۦ هٰذِهِ اللَّهُ بَعدَ مَوتِها فَأَماتَهُ اللَّهُ مِائَةَ عامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ

قالَ كَم لَبِثتَ قالَ لَبِثتُ يَومًا أَو بَعضَ يَومٍ قالَ بَل لَبِثتَ
مِائَةَ عامٍ فَانظُر إِلىٰ طَعامِكَ وَشَرابِكَ لَم يَتَسَنَّه وَانظُر إِلىٰ
حِمارِكَ وَلِنَجعَلَكَ ءايَةً لِلنّاسِ وَانظُر إِلَى العِظامِ كَيفَ
نُنشِزُها ثُمَّ نَكسوها لَحمًا فَلَمّا تَبَيَّنَ لَهُ قالَ أَعلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلىٰ
كُلِّ شَيءٍ قَديرٌ ﴿

„Sau asemenea celui care a trecut pe lângă o așezare prăbușită peste acoperișurile ei și a spus: «Cum o va readuce Allah la viață după moartea ei?» Allah l-a făcut să moară pentru o sută de ani, apoi l-a readus la viață. I-a spus: «Cât ai rămas?» El a răspuns: «Am rămas o zi sau o parte dintr-o zi.» I-a spus: «Ba ai rămas o sută de ani! Privește hrana și băutura ta: nu s-au schimbat! Privește și măgarul tău! Aceasta, ca să te facem un semn pentru oameni. Privește oasele, cum le ridicăm și le îmbrăcăm apoi în carne!» Când lucrul i-a devenit limpede, a spus: «Știu că Allah are putere asupra tuturor lucrurilor.»”

Al-Baqarah 2:259

4. Cerința înțelepciunii

Înțelepciunea cere învierea după moarte, pentru ca fiecare suflet să fie răsplătit pentru ceea ce a dobândit. Fără aceasta, crearea oamenilor ar fi lipsită de rost, fără valoare și fără înțelepciune, și nu ar exista nicio deosebire între om și animale în această viață. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ أَفَحَسِبتُم أَنَّما خَلَقنٰكُم عَبَثًا وَأَنَّكُم إِلَينا لا تُرجَعونَ ۝ فَتَعٰلَى اللَّهُ المَلِكُ الحَقُّ لا إِلٰهَ إِلّا هُوَ رَبُّ العَرشِ الكَريمِ ﴾

„Oare ați crezut că v-am creat fără rost și că nu veți fi întorși la Noi? Preaînalt este Allah, Regele, Adevărul! Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de El, Domnul Tronului cel nobil."

Al-Muʾminūn 23:115–116[101]

Allah Preaînaltul a spus:

﴿ إِنَّ السّاعَةَ ءاتِيَةٌ أَكادُ أُخفيها لِتُجزىٰ كُلُّ نَفسٍ بِما تَسعىٰ ﴾

„Ceasul va veni; aproape că îl ascund, pentru ca fiecare suflet să fie răsplătit pentru ceea ce se străduiește să facă."

Ṭā Hā 20:15

Și Preaînaltul a spus:

﴿ وَأَقسَموا بِاللَّهِ جَهدَ أَيمٰنِهِم لا يَبعَثُ اللَّهُ مَن يَموتُ بَلىٰ وَعدًا عَلَيهِ حَقًّا وَلٰكِنَّ أَكثَرَ النّاسِ لا يَعلَمونَ ۝ لِيُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذى يَختَلِفونَ فيهِ وَلِيَعلَمَ الَّذينَ كَفَروا أَنَّهُم كانوا

101 N. trad.: La p. 147 a ediției-sursă sunt tipărite numerele „155, 116". Textul citat este al-Muʾminūn 23:115–116; numărul primului verset a fost îndreptat în trimitere.

كَٰذِبِينَ ۝ إِنَّمَا قَوۡلُنَا لِشَيۡءٍ إِذَآ أَرَدۡنَٰهُ أَن نَّقُولَ لَهُۥ كُن فَيَكُونُ ﴾

„Ei au jurat pe Allah cu cele mai puternice jurăminte ale lor: «Allah nu-l va învia pe cel care moare!» Ba da! Este o făgăduință adevărată, asumată de El, însă cei mai mulți oameni nu știu. Pentru a le lămuri lucrul asupra căruia au neînțelegeri și pentru ca cei care nu au crezut să știe că erau mincinoși. Când voim un lucru, cuvântul Nostru este doar să-i spunem: «Fii!», iar el este."

Al-Naḥl 16:38–40

Și Preaînaltul a spus:

﴿ زَعَمَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ أَن لَّن يُبۡعَثُواْۚ قُلۡ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبۡعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلۡتُمۡۚ وَذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرٞ ﴾

„Cei care nu au crezut au pretins că nu vor fi înviați. Spune: «Ba da! Pe Domnul meu! Veți fi înviați negreșit, apoi veți fi înștiințați despre ceea ce ați făcut. Aceasta este ușor pentru Allah.»"

Al-Taghābun 64:7

Dacă aceste dovezi le sunt lămurite celor care neagă învierea, iar ei stăruie în negarea lor, atunci sunt îndărătnici și se împotrivesc cu încăpățânare. Cei care au nedreptățit vor ști spre ce întoarcere se vor întoarce.

37 Misiunea mesagerilor

Vestirea binelui și prevenirea împotriva răului

TEXTUL AUTORULUI

وَأَرْسَلَ اللَّهُ جَمِيعَ الرُّسُلِ مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ، وَالدَّلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Allah i-a trimis pe toți mesagerii ca aducători de vești bune și ca prevenitori. Dovada o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ ﴾

„Mesageri aducători de vești bune și prevenitori, pentru ca oamenii să nu mai aibă nicio dovadă împotriva lui Allah după venirea mesagerilor."

Al-Nisāʾ 4:165, fragment

EXPLICAȚIA

Autorul — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — a arătat că Allah i-a trimis pe toți mesagerii ca aducători de vești bune și ca prevenitori, după cum a spus Preaînaltul: *„Mesageri aducători de vești bune și prevenitori."* Ei le vestesc Paradisul celor care îi ascultă și îi previn cu Focul pe cei care li se împotrivesc.

Trimiterea mesagerilor are înțelepciuni măreațe. Printre cele mai importante — ba chiar cea mai importantă — este stabilirea dovezii asupra oamenilor, astfel încât să nu mai aibă nicio dovadă împotriva lui Allah după trimiterea mesagerilor, după cum a spus

Preaînaltul: *„Pentru ca oamenii să nu mai aibă nicio dovadă împotriva lui Allah după venirea mesagerilor."*

De asemenea, aceasta ține de desăvârșirea binefacerii lui Allah asupra robilor Săi. Oricât ar fi de dezvoltată, rațiunea omenească nu poate cunoaște în amănunt drepturile care I se cuvin exclusiv lui Allah Preaînaltul, nici nu poate afla Atributele Sale desăvârșite ori Numele Sale cele mai frumoase. De aceea Allah i-a trimis pe mesageri — binecuvântarea și pacea fie asupra lor! — ca aducători de vești bune și ca prevenitori și a pogorât împreună cu ei Cartea cu adevărul, pentru a judeca între oameni în ceea ce aveau neînțelegeri.

Cel mai însemnat lucru la care au chemat mesagerii, de la primul dintre ei, Nūḥ — binecuvântarea și pacea fie asupra lui! —, până la ultimul, Muḥammad ﷺ, este tawḥīdul, după cum a spus Preaînaltul:

﴿ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ ﴾

„Am trimis în fiecare comunitate un mesager: «Adorați-L pe Allah și feriți-vă de ṭāghūt!»"

Al-Naḥl 16:36, fragment

Și Atotputernicul și Preaslăvitul a spus:

﴿ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ﴾

„Nu am trimis înaintea ta niciun mesager fără să-i revelăm: «Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de Mine; așadar, adorați-Mă!»"

Al-Anbiyāʾ 21:25

Primul și ultimul mesager

TEXTUL AUTORULUI

وَأَوَّلُهُمْ نُوحٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَآخِرُهُمْ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَالدَّلِيلُ عَلَى أَنَّ أَوَّلَهُمْ نُوحٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Primul dintre ei este Nūḥ — pacea fie asupra lui! —, iar ultimul este Muḥammad ﷺ. Dovada că primul dintre ei este Nūḥ — pacea fie asupra lui! — o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ إِنَّا أَوحَينا إِلَيكَ كَما أَوحَينا إِلىٰ نوحٍ وَالنَّبِيّـۧنَ مِن بَعدِهِ ﴾

„Noi ți-am revelat ție așa cum i-am revelat lui Nūḥ și profeților de după el.”

Al-Nisāʾ 4:163, fragment

EXPLICAȚIA

Shaykh al-Islām Muḥammad ibn ʿAbd al-Wahhāb — Allah să aibă milă de el! — a arătat că primul dintre mesageri este Nūḥ — binecuvântarea și pacea fie asupra lui! — și a adus drept dovadă cuvintele Celui Preaînalt: *„Noi ți-am revelat ție așa cum i-am revelat lui Nūḥ și profeților de după el.”*

În relatarea autentică despre mijlocire s-a stabilit că oamenii vor veni la Nūḥ și îi vor spune:

„Tu ești primul mesager pe care Allah l-a trimis la oamenii pământului.”[102]

102 Notă a ediției arabe: Relatat de al-Bukhārī, Cartea tawḥīdului, capitolul „Vorbirea lui Allah cu profeții în Ziua Învierii”; și de Muslim, Cartea credinței, capitolul „Cel cu rangul cel mai de jos dintre locuitorii Paradisului”.

Așadar, nu a existat niciun mesager înaintea lui Nūḥ. Din aceasta cunoaștem greșeala istoricilor care au spus că Idrīs — binecuvântarea și pacea fie asupra lui! — a trăit înaintea lui Nūḥ. Ceea ce pare mai întemeiat este că Idrīs este dintre profeții fiilor lui Israel.

Ultimul dintre profeți și pecetea lor este Muḥammad ﷺ, potrivit cuvintelor Celui Preaînalt:

﴿ ما كانَ مُحَمَّدٌ أَبا أَحَدٍ مِن رِجالِكُم وَلٰكِن رَسولَ اللَّهِ وَخاتَمَ النَّبِيّـۧنَ وَكانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيءٍ عَليمًا ﴾

„Muḥammad nu este tatăl niciunuia dintre bărbații voștri, ci este Trimisul lui Allah și pecetea profeților. Allah este Atoatețiutor asupra tuturor lucrurilor."

Al-Aḥzāb 33:40

Nu există niciun profet după el, iar cel care pretinde profeția după el este mincinos, necredincios și apostat de la Islam.

Chemarea tuturor mesagerilor

TEXTUL AUTORULUI

وَكُلُّ أُمَّةٍ بَعَثَ اللَّهُ إِلَيْهَا رَسُولًا مِنْ نُوحٍ إِلَى مُحَمَّدٍ، يَأْمُرُهُمْ بِعِبَادَةِ اللَّهِ وَحْدَهُ، وَيَنْهَاهُمْ عَنْ عِبَادَةِ الطَّاغُوتِ، وَالدَّلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالَى:

N. trad.: Paralelă verificată în hadithul mijlocirii: Al-Bukhārī 4476. Acolo Ādam îi îndrumă pe oameni către Nūḥ, primul mesager către locuitorii pământului.

Fiecărei comunități Allah i-a trimis un mesager, de la Nūḥ până la Muḥammad, care le poruncea să-L adore numai pe Allah și le interzicea adorarea ṭāghūtului. Dovada o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِى كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّٰغُوتَ ﴾

„Am trimis în fiecare comunitate un mesager: «Adorați-L pe Allah și feriți-vă de ṭāghūt!»”

Al-Naḥl 16:36, fragment

EXPLICAȚIA

Adică Allah a trimis în fiecare comunitate un mesager care să-i cheme să-L adore numai pe Allah și să le interzică shirkul. Dovada o constituie cuvintele lui Allah Preaînaltul:

﴿ وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ ﴾

„Nu a existat nicio comunitate fără să fi trecut prin ea un prevenitor.”

Fāṭir 35:24, fragment

Și a spus:

﴿ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِى كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّٰغُوتَ ﴾

„Am trimis în fiecare comunitate un mesager: «Adorați-L pe Allah și feriți-vă de ṭāghūt!»”

Al-Naḥl 16:36, fragment

Acesta este înțelesul expresiei lā ilāha illā Allāh.

38 Respingerea ṭāghūtului

Limitele adorării, urmării și ascultării

TEXTUL AUTORULUI

وَافْتَرَضَ اللَّهُ عَلَى جَمِيعِ الْعِبَادِ الْكُفْرَ بِالطَّاغُوتِ وَالْإِيمَانَ بِاللَّهِ. قَالَ ابْنُ الْقَيِّمِ رَحِمَهُ اللَّهُ تَعَالَى: الطَّاغُوتُ مَا تَجَاوَزَ بِهِ الْعَبْدُ حَدَّهُ مِنْ مَعْبُودٍ، أَوْ مَتْبُوعٍ، أَوْ مُطَاعٍ.

Allah a făcut obligatorii pentru toți robii respingerea ṭāghūtului și credința în Allah. Ibn al-Qayyim — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — a spus: *„Ṭāghūtul este tot ceea ce este adorat, urmat ori ascultat și prin care robul depășește limita cuvenită."*

EXPLICAȚIA

Prin aceasta, Shaykh al-Islām — Allah să aibă milă de el! — a vrut să arate că tawḥīdul nu se împlinește decât prin adorarea exclusivă a lui Allah, fără vreun asociat, și prin ferirea de ṭāghūt. Allah le-a impus aceasta robilor Săi.

Cuvântul ṭāghūt derivă din ṭughyān, iar ṭughyān înseamnă depășirea limitei. De aici sunt și cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ إِنَّا لَمَّا طَغَا الماءُ حَمَلْنَٰكُمْ فِى الجارِيَةِ ﴾

„Când apa a trecut peste măsură, v-am purtat în corabie."

Al-Ḥāqqah 69:11

Adică, atunci când apa a depășit limita obișnuită, v-am purtat în al-jāriyah, adică în corabie.

În terminologia religioasă, cea mai bună definiție dată ṭāghūtului este cea amintită de Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el! —: *„Tot ceea ce este adorat, urmat ori ascultat și prin care robul depășește limita cuvenită."* Prin cel adorat, urmat ori ascultat, el îi are în vedere pe cei care nu sunt drepți. Cei drepți nu sunt ṭawāghīt, chiar dacă sunt adorați, urmați ori ascultați.

Idolii adorați în afara lui Allah sunt ṭawāghīt. Învățații răului, care cheamă la rătăcire și necredință, la inovații, la declararea ca îngăduit a ceea ce Allah a interzis ori la declararea ca interzis a ceea ce Allah a îngăduit, sunt ṭawāghīt. Cei care le înfățișează conducătorilor drept atrăgătoare ieșirea din Legea Islamului prin sisteme importate, potrivnice rânduielii religiei Islamului, sunt ṭawāghīt, fiindcă și-au depășit limita.

Limita cuvenită învățatului este să urmeze ceea ce a adus Profetul ﷺ. Învățații sunt, în adevăr, moștenitorii profeților: îi moștenesc în mijlocul comunității lor prin cunoaștere, faptă, moravuri, chemare și instruire. Dacă depășesc această limită și ajung să le înfățișeze conducătorilor drept atrăgătoare ieșirea din Legea Islamului prin asemenea sisteme, sunt ṭawāghīt, pentru că au depășit ceea ce trebuia să urmeze din Lege.

Ascultarea de conducători

Cât despre cuvintele sale — Allah să aibă milă de el! — *„ori ascultat"*, prin ele îi are în vedere pe conducători, cărora li se dă ascultare fie potrivit Legii, fie în ordinea faptelor rânduite.

Conducătorii sunt ascultați potrivit Legii atunci când poruncesc ceea ce nu contravine poruncii lui Allah și a Trimisului Său. În această situație nu este adevărat despre ei că ar fi ṭawāghīt. Supușii au datoria să-i asculte și să li se supună. Ascultarea lor de conducători în această situație și cu această condiție este ascultare de Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul.

De aceea, când împlinim o poruncă a conducătorului într-un lucru în care ascultarea de el este obligatorie, trebuie să avem în vedere că prin aceasta Îl adorăm pe Allah Preaînaltul și ne apropiem de El prin ascultare. Astfel, împlinirea acelei porunci devine un act de apropiere de Allah, Atotputernicul și

Preaslăvitul. Trebuie să avem în vedere aceasta fiindcă Allah Preaînaltul spune:

﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا أَطِيعُوا ٱللَّهَ وَأَطِيعُوا ٱلرَّسُولَ وَأُوْلِي ٱلْأَمْرِ مِنكُمْ ﴾

„O, voi, cei care credeți! Ascultați de Allah, ascultați de Trimis și de cei care dețin autoritatea dintre voi."

Al-Nisāʾ 4:59, fragment

Cât despre ascultarea de conducători în ordinea faptelor rânduite, atunci când ei au o autoritate puternică, oamenii îi ascultă din pricina puterii lor, chiar dacă nu sunt îndemnați de credință. Ascultarea de conducător poate izvorî din îndemnul credinței, iar aceasta este ascultarea folositoare: folositoare conducătorilor și folositoare oamenilor. Ea poate izvorî și din constrângerea autorității, când conducătorul este puternic, iar oamenii se tem de el și îl respectă cu teamă, fiindcă îi pedepsește pe cei care îi încalcă porunca.

Cele patru stări ale oamenilor față de conducătorii lor

De aceea spunem că, în această privință, oamenii se află față de conducătorii lor în mai multe stări:

Prima stare

Sunt puternice atât îndemnul credinței, cât și puterea de descurajare a autorității. Aceasta este cea mai deplină și cea mai înaltă stare.

A doua stare

Sunt slabe atât îndemnul credinței, cât și puterea de descurajare a autorității. Aceasta este cea mai joasă stare și cea mai primejdioasă pentru societate, pentru conducători și pentru cei conduși. Când amândouă slăbesc, apare dezordinea în gândire, în moravuri și în fapte.

A treia stare
Îndemnul credinței este slab, iar puterea de descurajare a autorității este puternică. Aceasta este o treaptă de mijloc, fiindcă puterea autorității face ca starea exterioară a comunității să fie mai bună. Însă, atunci când puterea autorității dispare, nici nu mai întreba despre starea comunității și despre răul faptelor sale.

A patra stare
Îndemnul credinței este puternic, iar puterea de descurajare a autorității este slabă. Starea exterioară este mai joasă decât în a treia situație, însă, în ceea ce este între om și Domnul său, este mai deplină și mai înaltă.

Căpeteniile celor numiți ṭawāghīt

TEXTUL AUTORULUI

وَالطَّوَاغِيتُ كَثِيرَةٌ، وَرُؤُوسُهُمْ خَمْسَةٌ: إِبْلِيسُ لَعَنَهُ اللَّهُ،
وَمَنْ عُبِدَ وَهُوَ رَاضٍ، وَمَنْ دَعَا النَّاسَ إِلَى عِبَادَةِ نَفْسِهِ،
وَمَنِ ادَّعَى شَيْئًا مِنْ عِلْمِ الْغَيْبِ،

Cei numiți ṭawāghīt sunt numeroși, iar căpeteniile lor sunt cinci: Iblīs — Allah să-l blesteme! —, cel care este adorat și este mulțumit de aceasta, cel care îi cheamă pe oameni să-l adore și cel care pretinde ceva din cunoașterea celor nevăzute;

EXPLICAȚIA

Ṭawāghīt este pluralul lui ṭāghūt, al cărui înțeles a fost explicat mai înainte. *„Căpeteniile lor”* înseamnă că liderii lor și cei luați drept modele sunt cinci.

1. Iblīs
Iblīs este diavolul alungat și blestemat, căruia Allah i-a spus:

﴿ وَإِنَّ عَلَيكَ لَعنَتى إِلىٰ يَومِ الدّينِ ﴾

„Blestemul Meu va fi asupra ta până în Ziua Răsplății."
Ṣād 38:78

Iblīs se afla împreună cu îngerii, în tovărășia lor, și făcea fapte asemenea faptelor lor. Când i s-a poruncit să se prosterneze înaintea lui Ādam, s-au arătat răutatea, refuzul și trufia din el. A refuzat, s-a semețit și a fost dintre necredincioși. A fost alungat din mila lui Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ وَإِذ قُلنا لِلمَلٰئِكَةِ اسجُدوا لِأَدَمَ فَسَجَدوا إِلّا إِبليسَ أَبىٰ وَاستَكبَرَ وَكانَ مِنَ الكٰفِرينَ ﴾

„Când le-am spus îngerilor: «Prosternați-vă înaintea lui Ādam!», ei s-au prosternat, afară de Iblīs. El a refuzat, s-a semețit și a fost dintre necredincioși."
Al-Baqarah 2:34

2. Cel adorat, mulțumit de aceasta
Adică cel care este adorat în afara lui Allah și este mulțumit să fie adorat în afara lui Allah. El este dintre căpeteniile celor numiți ṭawāghīt — căutăm ocrotire la Allah! —, fie că este adorat în timpul vieții sale, fie după moarte, dacă a murit fiind mulțumit de aceasta.

3. Cel care cheamă la adorarea sa
Adică cel care îi cheamă pe oameni să-l adore. Chiar dacă ei nu îl adoră, este dintre căpeteniile celor numiți ṭawāghīt, indiferent dacă i se răspunde sau nu la chemare.

4. Cel care pretinde cunoașterea celor nevăzute
Al-ghayb este ceea ce îi este ascuns omului și este de două feluri: ceea ce există în prezent și ceea ce va fi în viitor. Nevăzutul

prezentului este relativ: poate fi cunoscut de o persoană și necunoscut de alta. Nevăzutul viitorului este propriu-zis: nu este cunoscut de nimeni în afară de Allah singur ori de acei mesageri cărora El îl descoperă.

Cel care pretinde că îl cunoaște este necredincios, fiindcă Îl dezminte pe Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, și pe Trimisul Său. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ قُل لا يَعلَمُ مَن فِي السَّمٰوٰتِ وَالأَرضِ الغَيبَ إِلَّا اللَّهُ وَما يَشعُرونَ أَيّانَ يُبعَثونَ ﴾

„Spune: «Nimeni dintre cei din ceruri și de pe pământ nu cunoaște cele nevăzute în afară de Allah.» Ei nu știu când vor fi înviați.”

Al-Naml 27:65

Dacă Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, îi poruncește Profetului Său Muḥammad ﷺ să vestească înaintea tuturor că nimeni din ceruri și de pe pământ nu cunoaște cele nevăzute în afară de Allah, atunci cel care pretinde cunoașterea lor Îl dezminte pe Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, și pe Trimisul Său cu privire la această înștiințare.

Le spunem acestora: *„Cum puteți cunoaște cele nevăzute, când Profetul ﷺ nu cunoaște cele nevăzute? Sunteți voi mai nobili ori Trimisul?”* Dacă spun: *„Noi suntem mai nobili decât Trimisul”*, cad în necredință prin aceste cuvinte. Iar dacă spun: *„El este mai nobil”*, le spunem: *„Atunci de ce îi sunt lui ascunse cele nevăzute, iar voi le cunoașteți?”* Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, a spus despre Sine:

﴿ عَٰلِمُ الغَيبِ فَلا يُظهِرُ عَلَىٰ غَيبِهِ أَحَدًا ۝ إِلّا مَنِ ارتَضىٰ مِن رَسولٍ فَإِنَّهُ يَسلُكُ مِن بَينِ يَدَيهِ وَمِن خَلفِهِ رَصَدًا ﴾

„El este Cunoscătorul celor nevăzute și nu descoperă nimănui cele nevăzute ale Sale, afară de un mesager pe care îl alege. Atunci El așază păzitori înaintea și în urma lui.”

Al-Jinn 72:26–27

Acesta este un al doilea verset care dovedește necredința celui care pretinde cunoașterea celor nevăzute. Allah Preaînaltul i-a poruncit Profetului Său ﷺ să vestească înaintea tuturor, prin cuvintele Sale:

﴿ قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَى إِلَيَّ ﴾

„Spune: «Nu vă spun că la mine se află comorile lui Allah, nici că știu cele nevăzute și nici nu vă spun că sunt un înger. Eu nu urmez decât ceea ce îmi este revelat.»”

Al-Anʿām 6:50, fragment

39 Judecarea după ceea ce a revelat Allah

Explicația celei de-a cincea categorii

TEXTUL AUTORULUI

وَمَنْ حَكَمَ بِغَيْرِ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ.

Și cel care judecă după altceva decât ceea ce a revelat Allah.

EXPLICAȚIA

Judecarea după ceea ce a revelat Allah Preaînaltul ține de tawḥīd al-rubūbiyyah, fiindcă înseamnă punerea în aplicare a judecății lui Allah, pe care o cer domnia Sa, desăvârșirea stăpânirii și a cârmuirii Sale. De aceea Allah Preaînaltul i-a numit *„domni”*, pentru cei care îi urmează, pe cei urmați în altceva decât ceea ce a revelat El. Preaslăvitul a spus:

﴿ اتَّخَذوا أَحبارَهُم وَرُهبٰنَهُم أَربابًا مِن دونِ اللَّهِ وَالمَسيحَ ابنَ مَريَمَ وَما أُمِروا إِلّا لِيَعبُدوا إِلٰهًا وٰحِدًا لا إِلٰهَ إِلّا هُوَ سُبحٰنَهُ عَمّا يُشرِكونَ ﴾

„I-au luat pe învățații și călugării lor drept domni în afara lui Allah, precum și pe Mesia, fiul Mariei, deși nu li s-a poruncit decât să adore o singură divinitate. Nu există nicio divinitate vrednică de adorare în afară de El. Preaslăvit este El față de ceea ce Îi asociază!”

Al-Tawbah 9:31

Allah Preaînaltul i-a numit *„domni”* pe cei urmați, fiindcă au fost luați drept legiuitori alături de Allah Preaînaltul. Iar pe cei

care îi urmau i-a numit adoratori, fiindcă s-au supus lor și i-au ascultat în încălcarea judecății lui Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul.
ʿAdī ibn Ḥātim i-a spus Trimisului lui Allah ﷺ: *„Ei nu îi adorau."* Profetul ﷺ a răspuns:

„Ba da! Ei le-au interzis ceea ce era îngăduit și le-au îngăduit ceea ce era interzis, iar oamenii i-au urmat. Aceasta era adorarea lor."[103]

După ce ai înțeles aceasta, să știi că despre cel care nu judecă după ceea ce a revelat Allah și dorește ca judecata să fie cerută altcuiva decât lui Allah și Trimisului Său au venit versete care îi neagă credința și versete care îl descriu prin necredință, nedreptate și păcat.

Versetele care neagă credința
Din primul grup fac parte cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ أَلَمۡ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزۡعُمُونَ أَنَّهُمۡ ءَامَنُواْ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيۡكَ وَمَآ أُنزِلَ مِن قَبۡلِكَ يُرِيدُونَ أَن يَتَحَاكَمُوٓاْ إِلَى ٱلطَّٰغُوتِ وَقَدۡ أُمِرُوٓاْ أَن يَكۡفُرُواْ بِهِۦ وَيُرِيدُ ٱلشَّيۡطَٰنُ أَن يُضِلَّهُمۡ ضَلَٰلَۢا بَعِيدًا ﴾

„Nu i-ai văzut pe cei care pretind că au crezut în ceea ce ți-a fost revelat ție și în ceea ce a fost revelat înaintea ta? Ei vor să ceară judecata ṭāghūtului, deși li s-a poruncit să-l respingă. Diavolul vrea să-i ducă într-o rătăcire îndepărtată."
Al-Nisāʾ 4:60

103 Notă a ediției arabe: Relatat de al-Tirmidhī, care l-a apreciat drept ḥasan, Cartea explicării Coranului, Sūrat al-Tawbah, 5/262.
N. trad.: Paralelă: Al-Tirmidhī 3095. În comentariul său din textul consultat, al-Tirmidhī spune gharīb și semnalează că Ghuṭayf ibn Aʿyan nu este cunoscut în hadith. Calificativul ḥasan atribuit lui de nota sursei nu a fost confirmat aici.

﴿ وَإِذا قيلَ لَهُم تَعالَوا إِلىٰ ما أَنزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسولِ رَأَيتَ
المُنٰفِقينَ يَصُدّونَ عَنكَ صُدودًا ۝ فَكَيفَ إِذا أَصٰبَتهُم
مُصيبَةٌ بِما قَدَّمَت أَيديهِم ثُمَّ جاءوكَ يَحلِفونَ بِاللَّهِ إِن أَرَدنا
إِلّا إِحسٰنًا وَتَوفيقًا ﴾

„Când li se spune: «Veniți la ceea ce a revelat Allah și la Trimis!», îi vezi pe ipocriți întorcându-se cu totul de la tine. Cum va fi atunci când îi va lovi o nenorocire pentru ceea ce au săvârșit mâinile lor, apoi vor veni la tine, jurând pe Allah: «Nu am urmărit decât binele și împăcarea»?"

Al-Nisāʾ 4:61–62

﴿ أُولٰئِكَ الَّذينَ يَعلَمُ اللَّهُ ما فى قُلوبِهِم فَأَعرِض عَنهُم
وَعِظهُم وَقُل لَهُم فى أَنفُسِهِم قَولًا بَليغًا ﴾

„Allah știe ce este în inimile lor. Întoarce-te de la ei, povățuiește-i și spune-le despre ei înșiși un cuvânt pătrunzător."

Al-Nisāʾ 4:63

﴿ وَما أَرسَلنا مِن رَسولٍ إِلّا لِيُطاعَ بِإِذنِ اللَّهِ وَلَو أَنَّهُم إِذ
ظَلَموا أَنفُسَهُم جاءوكَ فَاستَغفَروُا اللَّهَ وَاستَغفَرَ لَهُمُ الرَّسولُ
لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوّابًا رَحيمًا ﴾

„Nu am trimis niciun mesager decât pentru a fi ascultat, cu îngăduința lui Allah. Dacă, atunci când s-au nedreptățit pe ei înșiși, ar fi venit la tine și I-ar fi cerut iertare lui Allah, iar Trimisul ar fi cerut iertare pentru ei, L-ar fi găsit pe Allah Primitor al căinței, Milostiv."

Al-Nisāʾ 4:64

﴿ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴾

„Dar nu! Pe Domnul tău! Ei nu vor crede până când nu te vor lua pe tine drept judecător în neînțelegerile dintre ei, apoi nu vor mai găsi în ei nicio împotrivire față de ceea ce ai hotărât și se vor supune pe deplin."

Al-Nisāʾ 4:65

Allah Preaînaltul i-a descris pe aceștia, care pretind credința, deși sunt ipocriți, prin următoarele însușiri:

Prima însușire

Vor ca judecata să fie cerută ṭāghūtului, adică oricărui lucru care contravine judecății lui Allah Preaînaltul și a Trimisului Său ﷺ. Ceea ce contravine judecății lui Allah și a Trimisului Său este depășire a limitei și încălcare a judecății Celui căruia Îi aparține judecata și la care se întoarce întreaga poruncă, adică Allah. Allah Preaînaltul a spus:

﴿ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴾

„Numai Lui Îi aparțin creația și porunca! Binecuvântat este Allah, Domnul lumilor!"

Al-Aʿrāf 7:54, fragment[104]

104 N. trad.: La p. 156 a ediției-sursă este tipărită trimiterea „al-Aʿrāf, versetul 25". Cuvintele citate aparțin versetului 54; trimiterea a fost îndreptată.

A doua însușire
Când sunt chemați la ceea ce a revelat Allah și la Trimis, se împotrivesc și se îndepărtează.

A treia însușire
Dacă îi lovește o nenorocire din pricina a ceea ce au săvârșit mâinile lor — inclusiv să le fie descoperită fapta —, vin jurând că nu au urmărit decât binele și împăcarea. Așa este și cel care respinge astăzi rânduielile Islamului și judecă după legi potrivnice lor, pretinzând că acesta este binele potrivit împrejurărilor vremii.

Apoi Preaslăvitul i-a avertizat pe acești pretinși credincioși, caracterizați prin asemenea însușiri, că El știe ceea ce se află în inimile lor și lucrurile pe care le ascund, potrivnice celor pe care le spun. I-a poruncit Profetului Său să-i povățuiască și să le spună despre ei înșiși un cuvânt pătrunzător. Apoi a lămurit că înțelepciunea trimiterii mesagerului este ca el să fie cel ascultat și urmat, nu altcineva dintre oameni, oricât de puternice ar fi ideile acestora și oricât de largă le-ar fi înțelegerea.

Apoi Preaînaltul a jurat pe domnia Sa asupra Trimisului Său, care este cea mai particulară formă a domniei și cuprinde o trimitere la adevărul misiunii sale. Prin ea a făcut un jurământ întărit că nu este valabilă credința decât prin trei lucruri:

Primul: în orice neînțelegere, judecata să fie cerută Trimisului lui Allah ﷺ.

Al doilea: piepturile să primească cu deschidere judecata sa, fără împotrivire și strâmtorare în suflete față de ea.

Al treilea: să existe supunere, prin primirea hotărârii sale și punerea ei în aplicare fără zăbavă ori abatere.

Necredința, nedreptatea și păcatul

Din al doilea grup fac parte cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ وَمَن لَّمْ يَحْكُم بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْكَٰفِرُونَ ﴾

„Cei care nu judecă după ceea ce a revelat Allah, aceștia sunt necredincioșii.”

Al-Mā'idah 5:44, fragment[105]
Și cuvintele Sale:

﴿ وَمَن لَّمْ يَحْكُم بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴾

„Cei care nu judecă după ceea ce a revelat Allah, aceștia sunt cei nedrepți."
Al-Mā'idah 5:45, fragment
Și cuvintele Sale:

﴿ وَمَن لَّمْ يَحْكُم بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴾

„Cei care nu judecă după ceea ce a revelat Allah, aceștia sunt cei păcătoși."
Al-Mā'idah 5:47, fragment
Oare aceste trei descrieri se aplică aceleiași persoane? Adică oricine nu judecă după ceea ce a revelat Allah este necredincios, nedrept și păcătos, fiindcă Allah i-a descris pe necredincioși prin nedreptate și păcat? Preaînaltul a spus:

﴿ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴾

„Necredincioșii sunt cei nedrepți."
Al-Baqarah 2:254, fragment
Și Preaînaltul a spus:

﴿ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَمَاتُوا وَهُمْ فَاسِقُونَ ﴾

„Ei nu au crezut în Allah și în Trimisul Său și au murit fiind păcătoși."

105 N. trad.: La p. 157 a ediției-sursă, primul dintre cele trei fragmente este trimis la versetul 33 din al-Mā'idah. El aparține versetului 44; referința a fost îndreptată.

Al-Tawbah 9:84, fragment

Astfel, orice necredincios este nedrept și păcătos. Sau aceste descrieri se aplică unor persoane diferite, potrivit motivului care le-a făcut să nu judece după ceea ce a revelat Allah? Această din urmă înțelegere mi se pare mai apropiată de adevăr, iar Allah știe mai bine.

Desconsiderarea judecății revelate

Spunem, așadar: cel care nu judecă după ceea ce a revelat Allah din desconsiderare ori dispreț față de aceasta sau fiindcă socotește că altceva este mai potrivit, mai folositor făpturilor ori deopotrivă cu ea este necredincios printr-o necredință care îl scoate din religie.

Dintre aceștia fac parte cei care stabilesc pentru oameni legiuiri potrivnice legiuirilor islamice, pentru ca ele să fie calea pe care oamenii o urmează. Ei nu au stabilit aceste legiuiri potrivnice Legii Islamului decât fiindcă le socotesc mai potrivite și mai folositoare făpturilor. Este cunoscut în mod necesar prin rațiune și prin firea înnăscută că omul nu părăsește o cale pentru alta, potrivnică ei, decât dacă socotește superioară calea pe care o alege și inferioară pe cea pe care o părăsește.

Nedreptatea fără necredință

Cel care nu judecă după ceea ce a revelat Allah, fără să desconsidere ori să disprețuiască aceasta și fără să creadă că altceva este mai potrivit decât ea pentru sine ori ceva asemănător, este nedrept, nu necredincios. Treptele nedreptății sale diferă potrivit lucrului asupra căruia judecă și mijloacelor judecății.[106]

106 N. trad.: La p. 158, exemplarul de bază și transcrierea sursa consultată au aceeași construcție neclară, redată aici prin „pentru sine ori ceva asemănător”. Un pasaj paralel al lui Ibn ʿUthaymīn, atribuit colecției Majmūʿ al-Fatāwā, 2/140–144, menționează dominarea celui judecat ori răzbunarea personală. Paralela nu este un alt exemplar al comentariului și nu stabilește cuvinte omise. În această ediție se păstrează lectura de bază, fără completare conjecturală. Surse: comentariul, p. 158; expunerea paralelă.

Păcatul fără necredință

Cel care nu judecă după ceea ce a revelat Allah, nu din desconsiderare ori dispreț față de judecata lui Allah și nici fiindcă ar socoti că altceva este mai potrivit, mai folositor făpturilor ori deopotrivă cu ea, ci judecă după altceva pentru a-l favoriza pe cel în folosul căruia dă hotărârea, pentru o mită ori pentru vreun alt câștig lumesc, este păcătos, nu necredincios. Treptele păcatului său diferă potrivit lucrului asupra căruia judecă și mijloacelor judecății.

Distincția citată de la Ibn Taymiyyah

Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah — Allah să aibă milă de el! — a spus despre cei care i-au luat pe învățații și călugării lor drept domni în afara lui Allah că ei sunt de două feluri:

„Primul: să știe că aceștia au schimbat religia lui Allah, să-i urmeze în această schimbare și să creadă că este îngăduit ceea ce Allah a interzis și că este interzis ceea ce Allah a îngăduit, urmându-și conducătorii, deși știu că s-au împotrivit religiei mesagerilor. Aceasta este necredință, iar Allah și Trimisul Său au numit-o shirk.

Al doilea: convingerea și credința lor în îngăduirea a ceea ce este interzis și în interzicerea a ceea ce este îngăduit — așa este formularea citată de la el — să rămână neschimbate, însă ei să-i asculte în neascultarea față de Allah, așa cum musulmanul săvârșește păcate despre care crede că sunt păcate. Acestora li se aplică aceeași judecată ca semenilor lor care săvârșesc păcate."[107]

Legiuirea generală și hotărârea într-un caz anume

Există o deosebire între chestiunile care constituie o legiuire generală și cazul particular în care judecătorul judecă după

107 N. trad.: Pasajul citat se află în Majmūʿ al-Fatāwā al lui Ibn Taymiyyah, 7/70. Textul consultat păstrează formularea și o observație editorială a lui Nāṣir ibn Ḥamad al-Fahd care propune inversarea termenilor: convingerea că interzisul rămâne interzis, iar îngăduitul, îngăduit. Aceasta este o emendare propusă, nu o lectură stabilită printr-un manuscris confruntat aici. Se păstrează textul comentariului și avertismentul său explicit despre formulare. Vezi textul și nota.

altceva decât ceea ce a revelat Allah. Chestiunilor care constituie o legiuire generală nu li se poate aplica împărțirea de mai sus; ele intră numai în prima categorie. Cel care stabilește o legiuire potrivnică Islamului o stabilește fiindcă o socotește mai potrivită decât Islamul și mai folositoare robilor, după cum s-a arătat mai înainte.

Această chestiune — adică judecarea după altceva decât ceea ce a revelat Allah — este dintre marile chestiuni cu care au fost încercați conducătorii vremii noastre. Omul nu trebuie să se grăbească să le atribuie o hotărâre pe care nu o merită, până când adevărul nu îi devine limpede, fiindcă această chestiune este gravă. Îl rugăm pe Allah Preaînaltul să-i îndrepte, pentru musulmani, pe conducătorii lor și pe apropiații acestora.

De asemenea, cel căruia Allah i-a dăruit cunoaștere trebuie să le-o lămurească acestor conducători, astfel încât dovada să fie stabilită asupra lor și calea să devină limpede: ca cel care piere să piară pe baza unei dovezi clare, iar cel care trăiește să trăiască pe baza unei dovezi clare. Să nu se socotească prea neînsemnat pentru a o lămuri și să nu se teamă de nimeni în această privință, fiindcă puterea și cinstea Îi aparțin lui Allah, Trimisului Său și credincioșilor.

40 Încheierea tratatului

Respingerea ṭāghūtului și credința în Allah

TEXTUL AUTORULUI

وَالدَّلِيلُ قَوْلُهُ تَعَالَى:

Dovada o constituie cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ لا إِكراهَ فِي الدِّينِ قَد تَبَيَّنَ الرُّشدُ مِنَ الغَيِّ فَمَن يَكفُر بِالطّٰغوتِ وَيُؤمِن بِاللَّهِ فَقَدِ استَمسَكَ بِالعُروَةِ الوُثقىٰ ﴾

„Nu există constrângere în religie. Calea dreaptă s-a deosebit limpede de rătăcire. Cel care respinge ṭāghūtul și crede în Allah s-a prins de toarta cea mai trainică."

Al-Baqarah 2:256, fragment

وَهَذَا مَعْنَى لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ.

Acesta este înțelesul expresiei lā ilāha illā Allāh.

EXPLICAȚIA

Adică dovada obligației de a judeca după ceea ce a revelat Allah și de a respinge ṭāghūtul.

Nu există constrângere în religie, datorită caracterului vădit, lămurit și limpede al dovezilor ei. De aceea a spus după aceea: *„Calea dreaptă s-a deosebit limpede de rătăcire."* Când calea dreaptă s-a deosebit limpede de rătăcire, orice suflet sănătos trebuie să aleagă calea dreaptă în locul rătăcirii.

Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, a început cu respingerea ṭāghūtului înaintea credinței în Allah, fiindcă, pentru desăvârșirea

unui lucru, trebuie îndepărtate piedicile înainte de a așeza ceea ce trebuie întărit. De aceea se spune: al-takhliyah înainte de al-taḥliyah — înlăturarea înaintea împodobirii.

„S-a prins de toarta cea mai trainică”: adică s-a prins de ea în chip deplin. Toarta cea mai trainică este Islamul. Ia seama că Atotputernicul și Preaslăvitul a spus istamsaka, nu tamassaka, fiindcă al-istimsāk exprimă o prindere mai puternică decât al-tamassuk: omul se poate ține de ceva fără să se prindă de el cu tărie.

Capul, stâlpul și culmea

TEXTUL AUTORULUI

وَفِي الْحَدِيثِ: «رَأْسُ الْأَمْرِ الْإِسْلَامُ، وَعَمُودُهُ الصَّلَاةُ، وَذِرْوَةُ سَنَامِهِ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ».

În hadith se spune: *„Capul acestei chestiuni este Islamul, stâlpul său este rugăciunea, iar culmea sa este jihādul pe calea lui Allah.”*[108]

EXPLICAȚIA

Autorul — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — a vrut să dovedească prin acest hadith că orice lucru are un cap. Capul chestiunii cu care a venit Muḥammad ﷺ este Islamul.

„Stâlpul său este rugăciunea”: fiindcă nu se poate menține fără ea. De aceea opinia preponderentă este că cel care abandonează rugăciunea cade în necredință și nu mai are Islamul.

„Culmea sa”: adică partea sa cea mai înaltă și mai deplină este jihādul pe calea lui Allah. Atunci când omul s-a îndreptat pe sine, caută să-i îndrepte și pe alții prin jihād pe calea lui Allah, pentru ca Islamul să se mențină și cuvântul lui Allah să fie cel mai înalt.

---

108 Notă a ediției arabe: Relatat de Aḥmad, 5/231 și 237; al-Tirmidhī, 5/13, nr. 2616; și Ibn Mājah, 2/1394, nr. 3973.
N. trad.: Al-Tirmidhī 2616 are formula amplă; Ibn Mājah 3973 transmite același context cu formulare prescurtată. Cuvintele citate în comentariu și vechile trimiteri la Aḥmad sunt păstrate, fără uniformizare tacită.

Cel care luptă pentru ca cuvântul lui Allah să fie cel mai înalt se află pe calea lui Allah. Jihādul este culmea fiindcă prin el Islamul se înalță deasupra celorlalte.[109]

Allah știe mai bine

TEXTUL AUTORULUI

وَاللَّهُ أَعْلَمُ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ.

Allah știe mai bine. Binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui Muḥammad, asupra familiei sale și a companionilor săi.

EXPLICAȚIA

Shaykh al-Islām Muḥammad ibn ʿAbd al-Wahhāb — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — și-a încheiat acest tratat recunoscând că Allah, Atotputernicul și Preaslăvitul, știe mai bine și invocând binecuvântarea și pacea asupra Profetului Său Muḥammad ﷺ.

Astfel se încheie Cele trei principii și cele legate de ele. Îl rugăm pe Allah Preaînaltul să-i dăruiască autorului cea mai bună răsplată, să ne dea și nouă o parte din plata și răsplata acestei lucrări și să ne adune împreună cu el în lăcașul cinstirii Sale. El este Darnic, Generos.

Toată lauda I se cuvine lui Allah, Domnul lumilor. Binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra Profetului nostru Muḥammad.

* * *

109 N. trad.: Enunțul despre cel care luptă pentru ca cuvântul lui Allah să fie cel mai înalt este relatat în Al-Bukhārī 2810.

41 Glosar de termeni

Repere terminologice ale ediției române

Explicațiile de mai jos urmăresc sensul termenilor în pasajele traduse. Ele sunt un ajutor editorial pentru lectură, nu un adaos la cuvintele comentatorului. Ordinea alfabetică nu ține seama de articolul arab al-.

ʿAdhāb al-qabr; naʿīm al-qabr · عذاب القبر، نعيم القبر

Pedeapsa mormântului; desfătarea mormântului. Comentatorul le include între lucrurile de după moarte în care trebuie crezut.

Adhān · الأذان

Chemarea la rugăciune; este amintită între manifestările publice ale Islamului.

ʿAdī ibn Ḥātim · عدي بن حاتم

Interlocutorul Trimisului ﷺ în relatarea citată la explicarea versetului al-Tawbah 9:31.

ʿĀlam · العالم

Tot ceea ce există în afară de Allah; în explicație, făpturile sunt numite astfel fiindcă Îl indică pe Creatorul lor.

Al-Anṣār · الأنصار

Susținătorii din Medina care l-au primit și l-au sprijinit pe Profet ﷺ și pe emigranți.

ʿAqīdah · العقيدة

Credință sau crez. În pasajul despre al-ʿAṣr, credința corectă este asociată cunoașterii folositoare.

Arkān; rukn · الأركان، الركن

Stâlpi; stâlp. În pasajele traduse, Islamul are cinci stâlpi, iar credința, în sensul de convingere, are șase temelii.

Asbāb · الأسباب

Mijloace ori cauze. În discuția despre predestinare, folosirea lor este deosebită de bizuirea inimii pe ele.

Aṣl / uṣūl · أصل / أصول

Temelie, principiu / temelii, principii: ceea ce servește drept bază pentru altceva.

ʿAṭf bayān · عطف البيان

Apoziție explicativă; analiza gramaticală pe care comentatorul o aplică numelui *„Allah”* în citatul din Ibrāhīm 14:1–2.

Āyah; āyāt · آيات ،آية

Verset; semn. Comentariul distinge semnele din creație de semnele revelate.

Badal · البدل

Substitut gramatical. Termen folosit de comentator în analiza expresiei *„lā ilāha illā Allāh”*.

Barāʾ · البراء

Dezicere. În pasajul despre loialitate și dezicere, termenul este explicat în raport cu opoziția față de Allah și Trimisul Său.

Al-barzakh · البرزخ

Starea dintre moarte și înviere. Comentariul o tratează ca ținând de nevăzut, care nu este cuprins de percepția simțurilor.

Baṣīrah · البصيرة

Înțelegere limpede. În chemare, privește conținutul propovăduit, felul chemării și situația celui chemat.

Basmalah · البسملة

Formula *„În numele lui Allah, Cel Milostiv, Cel Îndurător”*.

Al-baʿth · البعث

Învierea; readucerea morților la viață. În comentariul tradus, ea are loc la a doua suflare în Trâmbiță.

Al-Bayt al-Maʿmūr · البيت المعمور

Casa cea Frecventată din cer, amintită în relatarea despre înălțare; în ea se roagă zilnic șaptezeci de mii de îngeri.

Bayt al-Maqdis · بيت المقدس

În pasajul tradus, desemnează locul către care era orientată rugăciunea companionilor înainte de porunca de a se îndrepta către Kaʿbah.

Biḍʿ · البضع

Un număr între trei și nouă. În expresia *„șaptezeci și câteva ramuri”*, indică numărul care se adaugă la șaptezeci.

Al-Burāq · البراق

Animalul de călărie descris în relatarea călătoriei Profetului ﷺ la Bayt al-Maqdis.

Al-Dajjāl · الدجال

Numele amintit în hadithul care poruncește cererea ocrotirii lui Allah de încercarea sa.

Dalīl; adillah · دليل ؛أدلة

Dovadă; dovezi. Comentatorul definește dovada ca fiind ceea ce îndrumă către lucrul căutat.

Ḍarūrī · ضروري

Cunoaștere necesară, care se impune fără examinare sau demonstrație; exemplul dat este că focul este fierbinte.

Daʿwah · الدعوة

Chemare la Allah și la religia Sa. Este a treia dintre cele patru chestiuni explicate.

Dhabḥ · الذبح

Sacrificare: luarea vieții unui animal prin vărsarea sângelui într-un anumit fel. Comentariul distinge adorarea, cinstirea oaspetelui ori ospățul și folosirea pentru hrană sau negoț.

Diyah · الدية

Prețul sângelui; despăgubirea amintită în relatarea planului qurayshiților împotriva Profetului ﷺ.

Duʿāʾ · الدعاء

Invocare. Comentariul distinge cererea adresată cuiva de adorarea săvârșită în căutarea răsplății și de teama pedepsei celui adorat.

Duʿāʾ al-ʿibādah · دعاء العبادة

Invocare prin adorare: adorarea celui invocat, căutând răsplata sa și temându-te de pedeapsa sa.

Duʿāʾ al-masʾalah · دعاء المسألة

Invocare prin cerere: solicitarea celor de care omul are nevoie.

Farāʾiḍ · الفرائض

În biografiile traduse: disciplina dreptului succesoral.

Farḍ kifāyah · فرض كفاية

Obligație colectivă. În completarea despre ședere, comentatorul folosește termenul pentru chemarea la Islam împlinită în condițiile arătate.

Farsakh · فرسخ
Unitate de distanță folosită în sursă; Khartank este situat la doi farsakh de Samarqand.
Fatḥah; dāl · الفتحة؛ الدال
Fatḥah este semnul vocalei scurte a, iar dāl este litera د. Precizarea apare la pronunțarea cuvântului qadar.
Fatwā; fatāwā · فتوى؛ فتاوى
Răspuns religios al unui învățat; răspunsuri religioase. Apare în prezentarea lucrărilor și în titlurile colecțiilor.
Fiqh · الفقه
Jurisprudență islamică; disciplina rânduielilor practice amintită în biografii.
Fitnah · الفتنة
Încercare. În explicația imamului Aḥmad citată aici, termenul este explicat prin shirk.
Fitnat al-qabr · فتنة القبر
Încercarea din mormânt: întrebarea celui mort despre Domnul său, religia sa și profetul său.
Al-Fiṭr · الفطر
Denumirea sărbătorii amintite în biografia lui al-Bukhārī.
Fiṭrah · الفطرة
Firea înnăscută. Comentatorul o invocă în legătură cu credința omului în Creatorul său.
Gharīb · غريب
Calificativ folosit în nota ediției arabe pentru relatarea *„Invocarea este miezul adorării”*, redat în transliterare fără înlocuirea aprecierii din sursă.
Al-ghayb · الغيب
Nevăzutul. În pasajele traduse, îngerii și stările din barzakh sunt tratate ca realități nevăzute.
Al-ghayb al-nisbī · الغيب النسبي
Nevăzutul relativ: ceea ce este cunoscut de o persoană și necunoscut de alta, în explicația despre lucrurile prezente.
H · هجري
Indică un an din calendarul hijrī, nu din calendarul gregorian.
Ḥadīth · الحديث

Relatare profetică; pluralul arab este aḥādīth.

Ḥāfiẓ · حافظ

Titlu de învățat al hadithului folosit în prezentarea lui Ibn Kathīr.

Ḥajj · الحج

Pelerinajul la Casa cea Sfântă a lui Allah. Este amintit între cei cinci stâlpi ai Islamului, cu condiția putinței de a-l împlini.

Ḥanīf / ḥanīfiyyah · حنيف / الحنيفية

Cel îndepărtat de shirk / religia îndepărtată de shirk, întemeiată pe sinceritatea față de Allah. Comentariul o leagă de religia lui Ibrāhīm.

Al-Ḥarrah · الحرة

Numele locului de la marginea Medinei unde oamenii așteptau sosirea Profetului ﷺ, potrivit relatării din comentariu.

Ḥayāʾ · الحياء

Pudoare; simțul rușinii. Comentatorul o descrie ca pe o stare care îl oprește pe om de la ceea ce contravine conduitei demne.

Al-Ḥijr · الحجر

Locul de lângă Kaʿbah în care comentariul spune că Profetul ﷺ dormea înaintea călătoriei nocturne.

Hijrah; hajr · الهجر ؛الهجرة

Hijrah: emigrare. Comentatorul o leagă de hajr, părăsire, și explică apoi înțelesul ei în Lege.

Al-ḥisāb · الحساب

Socoteala faptelor. Robul este întrebat despre ceea ce a săvârșit și primește răsplata corespunzătoare.

Ḥukm; taḥākum · التحاكم ؛الحكم

Judecată ori hotărâre; cererea unei judecăți. Termeni folosiți în secțiunea despre judecarea după ceea ce a revelat Allah.

ʿIbādah · العبادة

Adorare: smerirea înaintea lui Allah cu iubire și preamărire. Definiția citată de comentator cuprinde cuvintele și faptele, exterioare și interioare, pe care Allah le iubește și de care este mulțumit.

ʿIbādah kawniyyah · عبادة كونية

Supunerea tuturor făpturilor față de porunca lui Allah care guvernează creația; nu este identică cu adorarea aleasă și cerută prin revelație.

ʿIbādah sharʿiyyah · عبادة شرعية

Adorarea potrivit Legii: supunerea față de porunca revelată, proprie celor care Îi dau ascultare lui Allah.

Iḥsān · الإحسان

În hadithul lui Jibrīl: a-L adora pe Allah ca și cum L-ai vedea, știind că El te vede. Apare alături de Islam și de credință.

Ikhlāṣ · الإخلاص

Sinceritate și curățire a intenției. În pasajul tradus, omul urmărește prin adorare Fața lui Allah și nu adoră pe altcineva alături de El.

Ikhtiyār · الاختيار

Alegere. Faptele voluntare ale omului sunt deosebite în comentariu de ceea ce i se întâmplă fără voința sa.

Ilāh; maʾlūh · الإله؛ المألوه

Divinitate; cel adorat. Comentariul distinge între a fi numit divinitate și a avea în mod real dreptul la adorare.

ʿIlm · العلم

Cunoaștere: înțelegerea unui lucru așa cum este el în realitate, cu certitudine deplină.

Īmān · الإيمان

Credință. În hadithul lui Jibrīl sunt amintite credința în Allah, îngerii Săi, Cărțile Sale, mesagerii Săi, Ziua de Apoi și predestinare.

Inābah · الإنابة

Întoarcerea către Allah prin ascultare și ferirea de neascultare, cu bizuire pe El și căutarea adăpostului la El.

Iqāmah · الإقامة

Ședere ori stabilire într-un loc; termenul este folosit în completarea despre șederea în țările necredinței.

Irādah; mashīʾah · الإرادة؛ المشيئة

Voință; voie. În capitolul despre predestinare, voia robului este afirmată, fără a fi scoasă de sub voia lui Allah.

Islām kawnī · إسلام كوني

Supunerea tuturor făpturilor față de hotărârea lui Allah care guvernează creația, de care nimeni nu se poate sustrage.

Islām shar'ī · إسلام شرعي

Supunerea față de hotărârea revelată a lui Allah, proprie celor care Îi dau ascultare.

Isti'ādhah · الاستعاذة

Cererea de ocrotire împotriva unui rău. Sursa distinge ocrotirea cerută lui Allah și prin atributele Sale de diferitele cereri adresate făpturilor.

Isti'ānah · الاستعانة

Cererea de ajutor. Comentariul îi deosebește felurile după cel căruia îi este adresată cererea și lucrul pentru care se cere ajutor.

Istighāthah · الاستغاثة

Cererea de salvare din strâmtorare sau de la pieire.

Istimsāk; tamassuk · التمسك ،الاستمساك

Prindere cu tărie; ținere de un lucru. Comentatorul deosebește intensitatea celor două expresii în explicarea versetului al-Baqarah 2:256.

Istiwā' · الاستواء

Termenul apare în versetul despre Tron. În comentariul tradus este explicat ca o înălțare proprie lui Allah, potrivită măreției Sale.

Al-Jabriyyah · الجبرية

Gruparea despre care comentatorul spune că îl socotește pe rob constrâns în faptele sale, fără voință și fără putere proprie de a le săvârși.

Jāh · الجاه

Poziție sau trecere pe lângă o persoană cu autoritate; punerea ei în folosul altuia este amintită între formele de binefacere.

Jahl basīṭ · الجهل البسيط

Ignoranță simplă: lipsa totală a înțelegerii unui lucru.

Jahl murakkab · الجهل المركب

Ignoranță compusă: înțelegerea unui lucru altfel decât este în realitate.

Al-jārr wa-l-majrūr · الجار والمجرور

Prepoziția și substantivul în genitiv guvernat de aceasta; construcția gramaticală discutată în explicarea expresiei bismi.

Al-jazāʾ · الجزاء

Răsplata pentru fapte, bună sau rea, după felul faptelor; apare alături de socoteală.

Jihād · الجهاد

Străduință sau luptă, potrivit contextului. Textul deosebește jihādul pe calea lui Allah de străduința împotriva propriului suflet.

Jinn · الجن

Făpturi amintite în pasajul despre oamenii care cereau ocrotire unor bărbați dintre djinni.

Khabar · الخبر

Predicat în analiza gramaticală arabă. În explicarea mărturisirii, comentatorul subînțelege cuvântul ḥaqq, *„adevărat”*.

Khalīl · خليل

Prieten apropiat. Titlu folosit în pasajul despre Ibrāhīm și în versetul al-Nisāʾ 4:125.

Khashyah · الخشية

Teamă întemeiată pe cunoașterea măreției celui de care omul se teme și a desăvârșirii autorității sale.

Khawf · الخوف

Teamă sau spaimă pricinuită de așteptarea pieirii, a unei pagube ori a unei vătămări.

Khushūʿ · الخشوع

Smerire și plecare înaintea măreției lui Allah, cu supunere față de hotărârea Sa privitoare la creație și cea revelată.

Kufr · الكفر

Necredință. Termen folosit în pasajele despre ascultare, adorare, shirk și loialitate.

Kufr bi-l-ṭāghūt · الكفر بالطاغوت

Respingerea ṭāghūtului, asociată în al-Baqarah 2:256 cu credința în Allah.

Al-kutub · الكتب

Cărțile revelate mesagerilor de Allah, ca milă și călăuzire pentru făpturi.

Al-Lawḥ al-Maḥfūẓ · اللوح المحفوظ

Tabla Păstrată, în care Allah a scris ceea ce a rânduit pentru făpturi, potrivit explicației credinței în predestinare.

Al-malāʾikah · الملائكة

Îngerii: făpturi create din lumină, care Îl adoră pe Allah și împlinesc poruncile Sale.

Malak al-mawt · ملك الموت

Îngerul morții, însărcinat cu luarea sufletelor la moarte; în sursă nu este dat un nume propriu.

Marātib · المراتب

Trepte. Textul numește Islamul, credința și iḥsānul drept trei trepte ale religiei, unele mai înalte decât altele.

Matn · المتن

Textul de bază comentat. În această lucrare, este textul lui Muḥammad ibn ʿAbd al-Wahhāb, deosebit tipografic de explicație.

Millah · الملة

Religie, cale religioasă urmată; în acest fragment, religia lui Ibrāhīm.

Miʿrāj; ʿurūj · العروج ،المعراج

Înălțarea la cer; urcare. Comentariul relatează înălțarea Profetului ﷺ și prescrierea rugăciunilor.

Muʿaṭṭilah · المعطلة

Denumire folosită de comentator pentru cei care neagă Numele și Atributele lui Allah ori o parte dintre ele.

Al-Muhājirūn · المهاجرون

Emigranții; în relatarea hijrei, companionii care au emigrat la Medina.

Mursal · مرسل

Termen de transmitere a hadithului. În pasajul tradus, desemnează relatarea atribuită direct Profetului ﷺ de Qays, fără veriga companionului amintită în cealaltă variantă.

Murūʾah · المروءة

Conduită demnă. În definiția pudorii, desemnează conduita de la a cărei încălcare simțul rușinii îl oprește pe om.

Mushabbihah · المشبهة

Denumire folosită de comentator pentru cei care afirmă Numele și Atributele, asemănându-L pe Allah cu făpturile Sale.

Muwaḥḥid · الموحد

Cel care înfăptuiește tawḥīdul. Termen folosit în explicația consacrării sincere a adorării numai lui Allah.

Nadhr · النذر

Legământ. În sens particular, omul își impune un anumit lucru pentru Allah; în explicația versetului, termenul cuprinde și actele de adorare obligatorii.

Al-namīmah · النميمة

Răspândirea vorbelor între oameni pentru a-i învrăjbi; este amintită în relatarea despre cei doi oameni pedepsiți în morminte.

Naẓarī · نظري

Cunoaștere care are nevoie de examinare și dovezi. Exemplul dat este obligația intenției la wuḍūʾ.

Niṣāb; anṣibah · النصاب؛ الأنصبة

Prag minim; praguri minime. Sunt amintite la explicarea stabilirii obligațiilor zakātului la Medina.

Qadar · القدر

Predestinare, amintită în hadithul lui Jibrīl prin credința în binele și răul ei.

Al-Qadariyyah · القدرية

Gruparea despre care comentatorul spune că atribuie robului independență în voința și puterea de a făptui, negând în acestea efectul voii și puterii lui Allah.

Qiblah · القبلة

Direcția rugăciunii; în relatarea despre Badr, Profetul ﷺ se îndreaptă către ea când Îl imploră pe Allah.

Rabb · الرب

Domn. Comentariul Îl descrie pe Allah drept Creator, Stăpân, Susținător și Cârmuitor al făpturilor.

Rabbāniyyūn · الربانيون

În citatul din Ibn al-Qayyim: cei care împlinesc cele patru trepte ale cunoașterii, practicării, chemării și răbdării.

Al-rafīq al-aʿlā · الرفيق الأعلى

„Cea mai înaltă tovărășie”, expresie citată în relatarea morții Profetului ﷺ.

Raghbah · الرغبة

Dorința de a ajunge la lucrul iubit.

Rahbah · الرهبة

Teamă care îl face pe om să fugă de ceea ce îl înspăimântă; o teamă însoțită de faptă.

Raḥmah; maghfirah · رحمة، مغفرة

Milă; iertare. Când sunt alăturate, comentatorul leagă iertarea de păcatele trecute, iar mila de reușita în bine și ferirea de păcate în viitor.

Rajāʾ · الرجاء

Speranță. Comentariul deosebește speranța însoțită de ascultare sau căință de dorința deșartă, lipsită de faptă.

Rakʿah · ركعة

Unitate a rugăciunii. Comentatorul explică rugăciunea de două rakʿah și mărirea rugăciunii celui aflat la locul de ședere.

Rishwah · الرشوة

Mită; este amintită între motivele pentru care un judecător poate da o hotărâre păcătoasă.

Riyāʾ; sumʿah · الرياء، السمعة

A săvârși adorarea pentru a fi văzut de oameni ori pentru a se vorbi despre ea. Cele două sunt deosebite de sinceritate în discuția despre iḥsān.

Rizq · الرزق

Cele dăruite de Allah pentru trai și susținere. În pasajul tradus sunt amintite în mod explicit hrana și băutura.

Rushd · الرشد

Statornicia pe calea adevărului, potrivit definiției din comentariu.

Al-rusul · الرسل

Mesagerii. Comentariul definește mesagerul ca pe un om căruia i-a fost revelată o lege și i s-a poruncit să o transmită.

Ṣabr · الصبر

Răbdare în ascultarea de Allah, în abținerea de la păcate și față de hotărârile Sale.

Ṣafar · صفر

Luna menționată în relatarea începutului bolii finale a Profetului ﷺ.

Shakk · الشك

Îndoială: situația în care cele două posibilități sunt la fel de probabile.

Sharḥ · الشرح

Explicație sau comentariu la un text.

Sharīʿah · الشريعة

Legea revelată; rânduielile lui Allah la care se referă comentariul.

Shaykh · شيخ

Titlu de respect; în pasajele traduse este folosit pentru profesori și învățați.

Shirk · الشرك

Asocierea altora lui Allah. Textul de bază îl definește aici ca invocarea altcuiva alături de El; comentariul distinge shirkul major, care scoate din religie, de cel minor, care nu scoate din religie.

Shuʿbah · الشعبة

Ramură; parte a unui lucru. În pasajul despre credință, faptele sunt descrise ca ramuri ale acesteia.

Sidrat al-Muntahā · سدرة المنتهى

Numele locului cu arborele de la hotar la care Profetul ﷺ a fost înălțat în relatarea comentatorului.

Ṣifah mushabbahah · الصفة المشبهة

Categorie adjectivală a gramaticii arabe, menționată de comentator la explicarea cuvântului barāʾ.

Suḥūliyyah · سحولية

Calificativul pânzelor albe în care a fost învelit Profetul ﷺ, păstrat din relatarea sursei.

Sunnah · السنة

Învățătura transmisă de la Trimisul lui Allah. În comentariu este numită, alături de Coran, drept sursă a dovezilor revelate.

Al-ṣūr · الصور

Trâmbița în care va sufla Isrāfīl; învierea este legată în comentariu de a doua suflare.

Sūrah · سورة

Capitol al Coranului. Al-ʿAṣr este sura folosită ca dovadă pentru cele patru chestiuni.

Tafsīr · التفسير

Explicarea Coranului; disciplină și tip de lucrare amintite în biografii.

Ṭāghūt · الطاغوت

Tot ceea ce este adorat, urmat ori ascultat și prin care robul depășește limita cuvenită, potrivit definiției citate de la Ibn al-Qayyim. Comentatorul precizează că oamenii drepți nu sunt ṭawāghīt, chiar dacă sunt adorați, urmați ori ascultați.

Takhliyah; taḥliyah · التحلية ،التخلية

Înlăturare; împodobire. Pereche folosită în explicație pentru a arăta îndepărtarea piedicilor înainte de a așeza ceea ce trebuie întărit.

Taqwā · التقوى

Păzirea de pedeapsa lui Allah prin urmarea poruncilor Sale și ferirea de interdicțiile Sale.

Tarbiyah · التربية

Îngrijire prin care este îndreptat cel îngrijit; în pasajul despre Domnul, îngrijirea făpturilor prin binefaceri.

Tashrīʿ ʿāmm · تشريع عام

Legiuire generală, deosebită în comentariu de hotărârea dată de un judecător într-un caz particular.

Tawakkul · التوكل

Bizuire sau încredere. Încrederea în Allah înseamnă a te bizui pe El pentru dobândirea foloaselor și îndepărtarea vătămărilor.

Tawḥīd · التوحيد

Recunoașterea unicității lui Allah în ceea ce Îi este propriu. În textul de bază, termenul desemnează în mod direct dedicarea adorării numai lui Allah.

Tawḥīd al-asmāʾ wa-l-ṣifāt · توحيد الأسماء والصفات

Recunoașterea unicității lui Allah în Numele și Atributele pe care le-a afirmat pentru Sine în Carte sau prin Trimisul Său.

Tawḥīd al-rubūbiyyah · توحيد الربوبية

Recunoașterea unicității lui Allah în creație, stăpânire și cârmuire.

Tawḥīd al-ulūhiyyah · توحيد الألوهية

Dedicarea adorării numai lui Allah, fără asocierea altcuiva Lui.

Al-thaqalayn · الثقلان

Cele două categorii de făpturi: oamenii și djinnii. Comentatorul leagă denumirea de numărul lor mare.

Thiqāt · ثقات

Transmițători demni de încredere; apreciere citată în nota ediției arabe la hadithul despre continuitatea emigrării.

Ṭughyān · الطغيان

Depășirea limitei; cuvântul din care este derivat ṭāghūt în explicația comentatorului.

ʿUjb · العجب

Admirație de sine. Comentatorul arată că omul nu trebuie să se admire pentru izbânda sa, uitând să-I mulțumească lui Allah.

Ūlū al-ʿazm · أولو العزم

Mesagerii înzestrați cu hotărâre statornică: Muḥammad, Ibrāhīm, Mūsā, ʿĪsā și Nūḥ, potrivit enumerării din comentariu.

Al-ʿurwah al-wuthqā · العروة الوثقى

„Toarta cea mai trainică”, expresie din al-Baqarah 2:256. Comentatorul arată că ea desemnează Islamul.

Uṣūl al-fiqh · أصول الفقه

Principiile jurisprudenței, una dintre disciplinele studiate de comentator.

Wahm · الوهم

Presupunere improbabilă: înțelegerea care favorizează posibilitatea mai puțin probabilă.

Walāʾ / muwālāt · الولاء / الموالاة

Loialitate / acordarea loialității. Comentariul explică aici sprijinirea și ajutarea necredincioșilor în necredința și rătăcirea lor și o distinge de sfătuirea și chemarea lor la adevăr.

Walī · ولي

Termen folosit în pasajele despre teama de taină și încrederea de taină; este păstrat în transliterare.

Wāziʿ īmānī; rādiʿ sulṭānī · رادع سلطاني ،وازع إيماني

Îndemnul credinței; puterea de descurajare a autorității. Cei doi factori în funcție de care comentatorul descrie patru stări ale societății.

Wuḍūʾ · الوضوء

Abluțiune. Comentatorul folosește obligația intenției la abluțiune ca exemplu de cunoaștere întemeiată pe dovezi.

Al-yawm al-ākhir · اليوم الآخر

Ziua de Apoi, Ziua Învierii, în care oamenii sunt înviați pentru socoteală și răsplată.

Zabūr · الزبور

Cartea dăruită lui Dāwūd, amintită în al-Nisāʾ 4:163.

Zakāt · الزكاة

Danie obligatorie amintită în hadithul lui Jibrīl între practicile Islamului.

Ẓann · الظن

Presupunere probabilă: înțelegerea care favorizează posibilitatea mai probabilă.

ﷺ · صلى الله عليه وسلم

„Binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui." Formula este păstrată lângă numele Profetului și acolo unde apare în sursă.

42 Indice al trimiterilor coranice

Repere de lectură ale ediției române

Indicele cuprinde cele 371 de citări prezentate în blocuri cu text arab, traducere românească și referință. Trimiterile sunt ordonate după numărul surei și al versetului. Nu include toate aluziile sau mențiunile din note și din glosar.

Numerele din dreapta indică paginile tipărite ale ediției române la care începe blocul coranic. O trimitere poate privi un fragment, așa cum este precizat în corpul lucrării. Intervalele de versete sunt păstrate ca atare.

Numerele de pagină indică pasajele respective.

1 · Al-Fātiḥah

1:270, 71

1:598, 100

2 · Al-Baqarah

2:21–2277, 150

2:34272

2:55–56183

2:72–73183

2:12810

2:130–13250

2:143136

2:15095

2:153100

2:163146

2:16465

2:177205

2:183132, 133

2:185248

2:19599
2:223196
2:243184
2:253204
2:254280
2:256284
2:259185, 260
2:260186
2:286196, 199

3 · Āl ʿImrān

3:6194
3:18116, 117, 147
3:1910
3:49142
3:64123
3:8397, 113
3:8511
3:97134
3:11023
3:11845
3:131177
3:132–13337
3:14412, 245
3:152203
3:17588
3:19064

4 · Al-Nisāʾ

4:1337
4:1439
4:3658, 60
4:4842, 58, 59, 61
4:599, 270
4:60276
4:61–62277
4:63277

4:64277
4:658, 170, 278
4:6938
4:8266
4:90194
4:97234
4:97–99228
4:11658
4:12549
4:163163, 265
4:163–16535
4:165198, 263

5 · Al-Māʾidah
5:299
5:311, 247
5:6249
5:2391
5:44165, 280
5:45280
5:47280
5:48162
5:5145
5:51–52233
5:5746
5:7243, 57, 59
5:110142

6 · Al-Anʿām
6:227
6:29–30255
6:3418
6:50127, 274
6:65103
6:93158, 179
6:108236
6:112194

6:141242
6:148197
6:153132
6:158230
6:160174, 253
6:162–163108, 129

7 · Al-Aʿrāf
7:6–7176
7:1128
7:27191
7:5430, 56, 75, 78, 122, 143, 278
7:59119, 148
7:71148
7:158125, 246
7:180152
7:18564
7:188128, 165
7:191–192150

8 · Al-Anfāl
8:9105, 140
8:3942
8:50158

9 · Al-Tawbah
9:23–2446
9:31275
9:84281
9:9641
9:128124

10 · Yūnus
10:665
10:3132
10:31–32151
10:61207

11 · Hūd
11:101118

12 · Yūsuf
12:39–40148
12:40120
12:8793
12:10815

13 · Al-Raʿd
13:23–24159

14 · Ibrāhīm
14:1–23
14:10–11171
14:2462
14:27194

15 · Al-Ḥijr
15:2628

16 · Al-Naḥl
16:1080
16:1869
16:3656, 164, 264, 267
16:38–40262
16:12350
16:12514
16:128206

17 · Al-Isrāʾ
17:3167
17:44191
17:94–95171
17:102144

18 · Al-Kahf
18:29177, 203
18:11090

19 · Maryam
19:9352

20 · Ṭā Hā
20:15261
20:49–5069
20:55250

21 · Al-Anbiyāʾ
21:19–20155
21:2551, 70, 264
21:3279
21:47174, 253
21:76140
21:9094
21:104172, 187, 257

22 · Al-Ḥajj
22:29110
22:62119, 147
22:70193
22:78248

23 · Al-Muʾminūn
23:15–16173
23:84–89145
23:115173
23:115–11634, 261
23:11784

24 · Al-Nūr
24:519
24:5237
24:639

25 · Al-Furqān
25:1127, 167
25:2195

25:3149
25:11256
25:3119
25:6353

26 · Al-Shuʿarāʾ
26:63142
26:79–81166
26:105168
26:217–220207

27 · Al-Naml
27:14144
27:62107
27:65273

28 · Al-Qaṣaṣ
28:15107
28:1889
28:38144
28:68193
28:85173

29 · Al-ʿAnkabūt
29:214
29:23256
29:4614
29:56229

30 · Al-Rūm
30:2028
30:27152, 186, 257

31 · Luqmān
31:1358

32 · Al-Sajdah
32:13204
32:17177

33 · Al-Aḥzāb
33:7169
33:3639
33:40164, 266
33:64–66178
33:7138

34 · Sabaʾ
34:22–23149
34:23159
34:2431
34:4664

35 · Fāṭir
35:1158
35:355
35:13143
35:2435, 165, 267
35:2896

36 · Yā Sīn
36:3873
36:3974
36:71–72109
36:79187
36:81–82258

37 · Al-Ṣāffāt
37:9629, 195

38 · Ṣād
38:45–47167
38:78272

39 · Al-Zumar
39:741
39:30245
39:30–31249

39:42189
39:5496
39:6229, 55, 195

40 · Ghāfir
40:46179
40:57257
40:6086, 88
40:78169

41 · Fuṣṣilat
41:30180
41:3775
41:39187, 259
41:46203

42 · Al-Shūrā
42:11152
42:13169

43 · Al-Zukhruf
43:9145
43:26–28121
43:59167
43:87146, 151

46 · Al-Aḥqāf
46:33258

47 · Muḥammad
47:1925

48 · Al-Fatḥ
48:2912, 125

50 · Qāf
50:9–11188

51 · Al-Dhāriyāt
51:20–218

51:5219
51:5629, 51, 52, 126
51:5831

52 · Al-Ṭūr
52:3529, 138
52:35–3730, 139

53 · Al-Najm
53:19–23120
53:23147
53:31252

54 · Al-Qamar
54:1–2142
54:49205

55 · Al-Raḥmān
55:1428

56 · Al-Wāqiʿah
56:63–7033
56:83–89181

57 · Al-Ḥadīd
57:22–23202

58 · Al-Mujādilah
58:2244, 232

60 · Al-Mumtaḥanah
60:447, 113

62 · Al-Jumuʿah
62:2125

64 · Al-Taghābun
64:7182, 254, 262
64:16196, 199

65 · Al-Ṭalāq
65:391, 92

67 · Al-Mulk
67:155

69 · Al-Ḥāqqah
69:11268

70 · Al-Maʿārij
70:4219
70:24–25242

71 · Nūḥ
71:17–18251

72 · Al-Jinn
72:6104
72:1840, 41, 83
72:21–22128, 166
72:2340
72:26–27274

73 · Al-Muzzammil
73:15–1636, 39
73:17–18251

74 · Al-Muddaththir
74:1–7216, 217

75 · Al-Qiyāmah
75:36–4034

76 · Al-Insān
76:7110
76:2319
76:2420

78 · Al-Nabaʾ
78:39195

79 · Al-Nāziʿāt
79:24143
79:3380

81 · Al-Takwīr
81:28–29196

83 · Al-Muṭaffifīn
83:10–13255
83:14–17255

88 · Al-Ghāshiyah
88:25–26174

92 · Al-Layl
92:5198

96 · Al-ʿAlaq
96:1–5216

98 · Al-Bayyinah
98:571, 130, 131
98:7–8176

99 · Al-Zalzalah
99:7–8252

103 · Al-ʿAṣr
103:1–321

113 · Al-Falaq
113:1101
113:1–2102

114 · Al-Nās
114:1101
114:1–4102

Cules cu Libertinus Serif și Amiri. Institutul Tawhid.

Sharḥ Thalāthat al-Uṣūl

Explicarea celor trei principii

Comentariu la cele trei principii ale lui Muḥammad ibn ʿAbd al-Wahhāb, cu text arab, explicații, note și indici.

Autor: Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn

Traducere în limba română

Institutul Tawhid

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro